

ДЖЕФРИ АРЧЪР ВРЕМЕТО ЩЕ ПОКАЖЕ

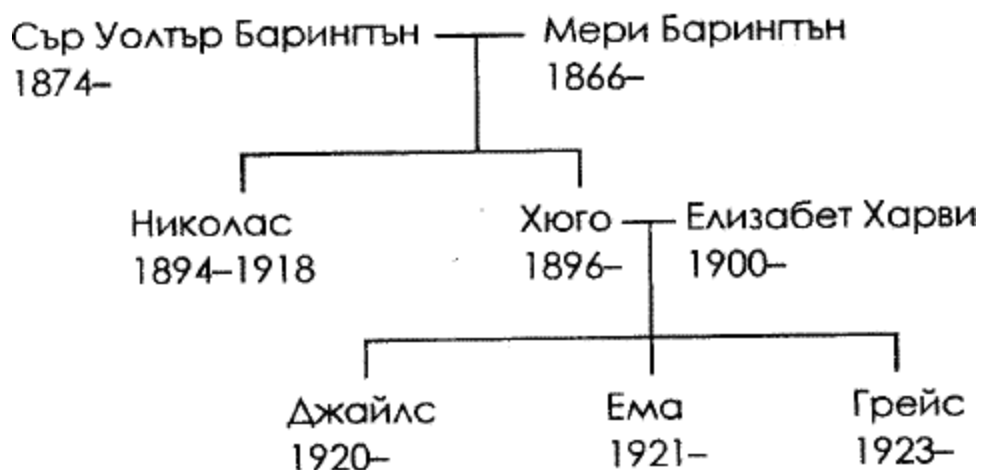
Част 1 от „Хрониките на Клифтън“

Превод от английски: Венцислав Божилов, 2011

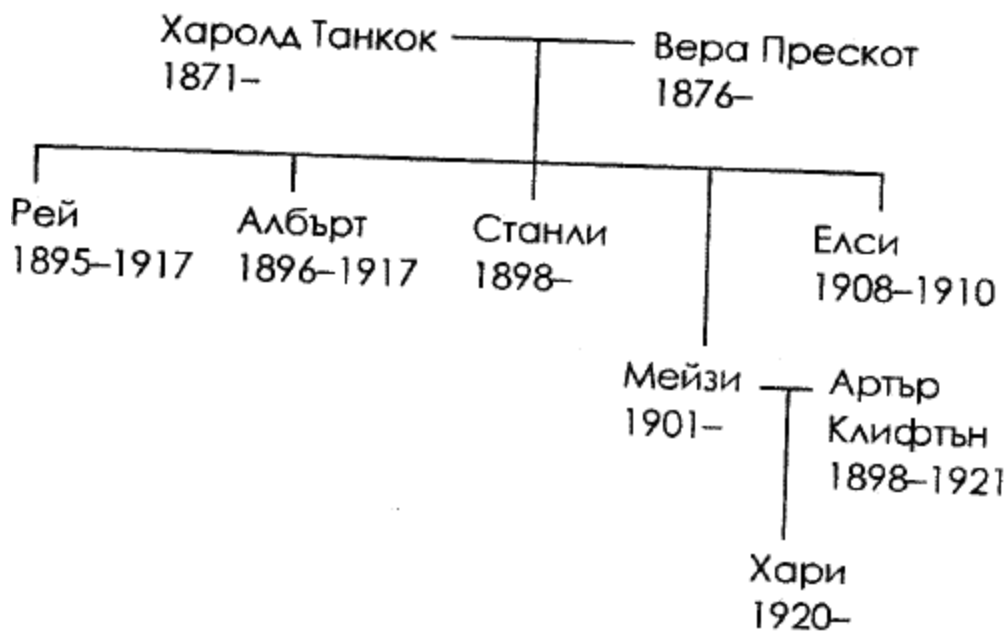
chitanka.info

Моите благодарности на Джон Анстий, Саймън Бейнбридж, Джон Клевърдън, Елинор Драйдън, Джордж Хейвънс, Алисън Принс, Мари Робъртс, Сюзан Уот, Дейвид Уотс и Питър Уотс за безценните им съвети и проучвания.

БАРИНГЪНОВИ

КЛИФТЪНОВИ

МЕЙЗИ КЛИФТЪН, 1919

ПРЕЛЮДИЯ

Тази история нямаше да бъде написана, ако не бях забременяла. Да не си помислите нещо — винаги съм възнамерявала да изгубя девствеността си по време на излет до Уестън сюзър Меър, но не и точно от този мъж.

Също като мен, Артър Клифтън беше роден на Стил Хаус Лейн; дори учеше в същото начално училище „Мериууд“, но тъй като бях две години по-малка от него, не подозираше за съществуването ми. Всички момичета от класа ми бяха лапнали по него, и то не само защото беше капитан на футболния отбор.

Макар Артър никога да не бе проявявал интерес към мен в училище, това бързо се промени след завръщането му от Западния фронт. Дори не съм сигурна дали ме беше познал, когато ме покани на танц онази съботна вечер в „Пале“, но ако трябва да съм честна, наложи се да го погледна два пъти, преди да го позная, тъй като си беше пуснал тънък мустак и зализваше косата си назад като Роналд Колмън. Онази вечер той не погледна друго момиче и след като изтанцувахме и последния валс, вече знаех, че е само въпрос на време да поиска да се ожени за мен.

Държеше ме за ръка по пътя към дома, а когато стигнахме до вратата, направи опит да ме целуне. Извърнах се. В края на краищата преподобният Уотс неведнъж ми беше казвал да остана чиста до деня на сватбата си, а ръководителката на църковния хор мис Мънди ме бе предупредила, че мъжете искат само едно и след като го получат, бързо губят интерес. Често се питам дали не говореше от личен опит.

Следващата събота Артър ме покани на кино да гледаме Лилиан Гиш в „Прекършени цветове“ и макар да го оставих да ме прегърне през рамо, не му позволих да ме целуне. Той не го направи на въпрос. Честно казано, беше доста стеснителен.

Следващата събота му позволих да ме целуне, но когато се опита да напъха ръка под блузата ми, го отблъснах. Всъщност не му

позволих да го направи, докато не направи предложение, не купи пръстен и преподобният Уотс не оповести годеща ни за втори път.

Брат ми Стан ми каза, че съм последната девственица от тази страна на река Ейвън, макар да подозирам, че повечето от завоеванията му бяха само във въображението му. Все пак реших, че времето е настъпило, и какъв по-добър момент от излета до Уестън сюзър Меър с мъжа, който щеше да ми стане съпруг само след няколко седмици?

Само че веднага щом слязоха от екскурзионния автобус, Артър и Стан се запътиха към най-близката кръчма. Аз пък бях прекарала цял месец в планиране на този момент и когато пристигнахме, бях готова, подобно на добра екскурзоводка.

Вървях към кея в доста вкиснато настроение, когато усетих, че някой ме следва. Обърнах се и се изненадах, когато видях кой е. Той ме настигна и ме попита дали съм сама.

„Да“ — отвърнах аз; давах си сметка, че Артър сигурно вече пие третата си халба.

Трябваше да го зашлевя, когато той постави ръка на задника ми, но не го направих поради няколко причини. На първо място си помислих за предимството да правя секс с мъж, когото едва ли ще видя отново. А и трябва да призная, че бях поласкана от авансите му.

Артър и Стан сигурно пресушаваха осмите си халби, когато той запази стая в странноприемницата на крайморската улица. Като че ли имаха специални цени за гости, които не смятат да нощуват. Започна да ме целува още преди да стигнем първата площадка на стълбището, а след като вратата на стаята хлопна, бързо разкопча копчетата на блузата ми. Ясно беше, че не му е за първи път. Всъщност съм сигурна, че не бях първото момиче, с което го е правил на излети. Иначе как можеше да знае за специалните цени?

Трябва да призная, че не бях очаквала всичко да свърши толкова бързо. Веднага щом слезе от мен, отидох в банята, а той седна на ръба на леглото и запали фас. Помислих си, че може би повторението ще е по-добро. Когато обаче излязох, него го нямаше. Признавам, че останах разочарована.

Сигурно щях да се чувствам по-гузно, че съм изневерила на Артър, ако не му беше лошо през целия път обратно до Бристол.

На следващия ден разказах на мама за случилото се, без да споменавам кое беше момчето. В края на краищата тя не го познаваше

и едва ли някога щеше да се срещне с него. Мама ми каза да си затварям устата, тъй като не искаше да се стига до разваляне на сватбата, а дори да съм бременна, никой не би се досетил, че има нещо нередно, тъй като с Артър щяхме да сме женени, преди да започне да ми личи.

ХАРИ КЛИФТЪН
1920 — 1933

1.

Казваха, че баща ми загинал във войната.

Всеки път, когато питах майка си за смъртта му, тя не казваше повече от това, че служил в Глостърширския кралски полк и бил убит на Западния фронт само няколко дни преди подписването на примирието с Германия. Баба казваше, че татко бил храбър мъж, и веднъж, когато бяхме сами с нея, ми показва медалите му. Дядо рядко казваше мнението си за каквото и да било, но пък той беше глух като пън, така че може и изобщо да не е чувал въпроса ми.

Единственият друг, когото си спомням, беше вуйчо ми Стан, който сядаше на челното място на масата на закуска. Когато излизаше, често вървах след него до градските докове, където работеше. Всеки прекаран на пристанището ден беше приключение. Кораби от далечни страни, разтоварващи стоките си — ориз, захар, банани, юта и куп неща, за които не бях и чувал. След като опразваха трюмовете, докерите започваха да ги пълнят със сол, ябълки, ламарина и дори въглища (тях обичах най-малко, защото веднага издаваха къде съм бил през целия ден и майка ми се дразнеше), а после корабите отплаваха в неизвестни посоки. Винаги исках да помагам на вуйчо да разтоварва поредния пристигнал кораб, но той само се смееше и казваше: „Всяко нещо с времето си, момко“. Изобщо не ми се чакаше, а и най-неочаквано се появи училището.

На шестгодишна възраст ме изпратиха в начално училище „Мериууд“ и си помислих, че това е пълна загуба на време. Какъв е смисълът от училище, щом можех да науча всичко необходимо на доковете? Нямах абсолютно никакво намерение да отивам на следващия ден, но майка ми ме замъкна до входа, вкара ме вътре и се върна в четири следобед, за да ме отведе у дома.

Изобщо не си давах сметка, че мама има за бъдещето ми други планове, които не включваха вуйчо Стан и пристанището.

Мама ме отвеждаше на училище всяка сутрин, аз оставах да се мотая из двора, докато не се отдалечи, и офейквах на пристанището. Гледах винаги да се връщам на училищния портал, когато тя идваше да

ме прибере. По пътя можех да ѝ разкажа всичко, което сме правили през деня. Много ме биваше в измислянето, но не мина много време и тя разбра, че става въпрос именно за измислици.

Няколко момчета от училището също често висяха на пристанището, но аз стоях настрана от тях. Те бяха по-големи и по-едри и при среща обикновено отнасях по някоя тупалка. Трябваше да си отварям очите и за главния бригадир мистър Хаскинс, защото когато ме виждаше да се шляя — използвам любимата му дума — получавах ритник в задника наред със закана: „Видя ли те да се шляеш отново тук, момко, ще кажа на директора“.

Понякога Хаскинс решаваше, че ме е виждал прекалено често, и съобщаваше на директора, който ме напердашваше с каиша, преди да ме вкара в класната стая. Класният ми ръководител мистър Холкомби никога не издаваше, че съм отсъствал от часовете му, но пък си беше малко мекушав. Когато узнаваше, че съм избягал от училище, майка ми не можеше да скрие гнева си и ми спираше джобните пари — половин пени за седмица. Но въпреки тупаниците от по-големите момчета, редовния пердах от страна на директора и загубата на джобните, нещо все ме влечеше към пристанището.

Открих само един истински приятел, докато се „шляех“ из доковете. Казваше се Стария Джак Тар. Мистър Тар живееше в изоставен железопътен вагон в края на депото. Вуйчо Стан ми казваше да стоя настрана от Стария Джак, защото бил глупав и мръсен стар бродяга. На мен не ми се виждаше чак толкова мръсен — определено не колкото Стан. А и доста скоро открих, че изобщо не е глупав.

След обяд с вуйчо Стан (един залък от сандвича му с „Мармайт“, огризката от ябълката му и глътка бира) се връщах в училище навреме за футболен мач — единственото нещо, което си заслужаваше да бъде посещавано. Та нали след завършване щях да стана капитан на „Бристол Сити“ или да построя кораб, който ще плава по цял свят. Ако мистър Холкомби си мълчеше и бригадирът не ме обаждаше на директора, можех да отсъствам дни наред, без никой да разбере, а стига да избягвах шлеповете с въглища и да чаках в четири следобед пред училището, майка ми нямаше да заподозре нищо.

Всяка събота вуйчо Стан ме водеше на „Аштън Гейт“ да гледаме „Бристол Сити“. В неделя сутрин пък мама ме замъкваше в църквата „Рождество Христово“ — нещо, от което така и не намерих начин да се измъкна. След като преподобният Уотс казваше последната си благословия, тичах с все сили до игрището и играех футбол с приятели, докато дойдеше време за обяд.

Когато бях на седем, за всеки разбиращ поне мъничко от футбол беше ясно, че никога няма да вляза в училищния отбор, та какво остава да стана капитан на „Бристол Сити“. Точно тогава обаче открих, че Бог ме е дарил с друг мъничък дар, който нямаше нищо общо с краката ми.

Отначало не забелязвах, че всички, които седяха близо до мен в църквата в неделя сутрин, спираха да пеят всеки път, когато си отварях устата. Изобщо не бих обърнал внимание, ако мама не ми бе подхвърлила, че няма да е зле да постъпя в хора. Изсмях се презрително — в края на краищата всички знаят, че хорът е само за момичета и мамини синчета. Щях да отхвърля идеята на момента, ако преподобният Уотс не ми бе казал, че хористите получават по едно пени на погребение и два пенса на сватба. Това бе първият ми сблъсък със сребролюбието. Но дори след като с неохота се съгласих да мина на прослушване, дяволът реши да постави пречка по пътя ми в образа на мис Елинор Мънди.

Никога нямаше да срещна мис Мънди, ако не беше ръководителка на хора на „Рождество Христово“. Макар да бе висока само метър и шейсет и да изглеждаше толкова крехка, все едно някой по-силен порив на вятъра може да я отнесе, никой и не помисляше да се майтапи с нея. Имам чувството, че дори дяволът би се уплашил от мис Мънди, защото преподобният Уотс определено се плашеше.

Съгласих се да мина на прослушване, но едва след като мама ми даде в аванс джобните за един месец. На следващата неделя застанах в редицата с няколко други момчета и зачаках да ме извикат.

— Винаги ще идвате навреме за репетиции — заяви мис Мънди, като ме пронизваше с очи. Отвърнах дръзко на погледа ѝ. — Няма да говорите, освен ако не ви заговорят. — Някак успях да запазя мълчание. — И по време на служба ще бъдете напълно съсредоточени. — Кимнах неохотно. И после, Бог да я благослови, тя ми осигури вратичка за измъкване. — И най-важното — заяви тя и постави ръце на кръста си, — след три месеца ще очаквам от вас да минете изпит по

четене и писане, за да съм сигурна, че можете да се справите с нов химн или непознат псалм.

Бях доволен, че съм пропаднал още на първото изпитание. Но както щях да открия, мис Елинор Е. Мънди не се отказваше толкова лесно.

— Какво си избрал да изпееш, дете? — попита ме тя, когато дойде моят ред.

— Нищо — отвърнах.

Тя отвори сборник химни, подаде ми го и седна зад пианото. Усмивнах се при мисълта, че може би няма да закъснея за второто полувреме на неделния мач. Тя засвири позната мелодия и когато видях заканителния поглед на майка ми от първата редица скамейки, реших, че е по-добре да им играя по свирката, та мама да е довольна.

— „Всичко красиво и ярко, всичко голямо и малко, всичко мъдро и красиво...“ — Усмивката цъфна на лицето на мис Мънди много преди да стигна до „Бог сътвори милостиво“.

— Как се казваш, дете? — попита тя.

— Хари Клифтън, мис.

— Хари Клифтън, ще идваш на репетиции всеки понеделник, сряда и петък, точно в шест — каза тя и се обърна към момчето зад мен. — Следващият!

Обещах на мама, че ще отида навреме за първата репетиция, макар да знаех, че тя ще е и последната, тъй като мис Мънди скоро щеше да разбере, че не мога да чета и да пиша. И наистина щеше да е последната, ако за всички не бе очевидно, че гласът ми е от съвсем друга класа в сравнение с гласовете на останалите момчета от хора. Веднага щом отварях уста, всички в църквата млъкнаха и ме гледаха с възхищение и дори благоговение — така, както исках да ме гледат на футболното игрище. Мис Мънди се преструваше, че не забелязва.

След като ни пусна, не се прибрах у дома, а изминах тичешком пътя до пристанището, за да питам мистър Тар как да се справя с проблема за четенето и писането. Изслушах внимателно съвета на стареца и на следващия ден се върнах в училище и седнах на мястото си в класа на мистър Хол комби. Директорът не успя да скрие изненадата си, когато ме видя на предния чин, и се изненада още повече, че много внимавам в урока.

Мистър Холкомби започна да ме учи на азбуката и след няколко дни вече можех да изписвам всичките букви, макар и невинаги в правилния ред. Мама би ми помогнала у дома следобед, но подобно на останалите в семейството, тя също беше неграмотна.

Вуйчо Стан едва успяваше да надраска подписа си и макар че правеше разлика между „Уилс Стар“ и „Уайлд Удбайнс“, съм сигурен, че не можеше да прочете надписите върху пакетите цигари. Въпреки безполезното му мърморене изписвах азбуката върху всяко парче хартия, което ми попадеше. Вуйчо Стан сякаш не забелязваше, че орфаният вестник в клозета винаги е покрит с букви.

След като овладях азбуката, мистър Холкомби ме научи на някои прости думички — „куче“, „коте“, „мама“ и „тате“. Точно тогава за първи път го попитах за татко си с надеждата, че ще може да ми разкаже нещо за него. В края на краищата той сякаш знаеше всичко. Мистър Холкомби обаче като че ли се озадачи, че зная толкова малко за собствения си баща. Седмица по-късно написа на дъската първата ми петбуквена дума — „книга“, — а после продължи и с по-дългите „колело“ и „училище“. В края на месеца вече можех да напиша първото си изречение „Под южно дърво, цъфтящо в синьо, бягаше малко пухкаво зайче“, което, както посочи мистър Холкомби, съдържаеше всички букви от азбуката. Проверих и се оказа, че е прав.

В края на срока вече можех да казвам буква по буква думи като „химн“, „псалм“ и дори „псалтир“, макар мистър Холкомби все да посочваше, че гълтам някои звуци при изговарянето. А после дойде ваканцията и започнах да се тревожа, че никога няма да мина трудния изпит при мис Мънди без помощта на учителя. И сигурно щеше да стане точно така, ако Стария Джак не зае мястото му.

Явих се половин час преди началото на репетицията в петък вечер, когато трябваше да мина втория изпит, ако исках да остана в хора. Седях мълчаливо на скамейката с надеждата, че мис Мънди ще извика някое друго момче преди мен.

Вече бях минал първия изпит с пълно отличие, както се бе изразила мис Мънди. Всички трябваше да кажем Божията молитва. Това не беше никакъв проблем за мен, тъй като откакто се помня, мама всяка вечер коленичеше до леглото ми и я казваше, преди да ме завие. Следващият изпит на мис Мънди обаче се оказа много по-труден.

Когато времето за него настъпи — в края на втория месец, — от нас се искаше да прочетем на глас пред целия хор някой псалм. Избрах си Псалм 120, който също знаех наизуст, тъй като го бях пял много често. „Подигам очи към планините, отдето ще ми помощ дойде“^[1]. Оставаше ми само да се надявам, че Бог ще ми прати помощта си. Макар да можех да броя от едно до сто и да отворя псалтира на правилната страница, се страхувах, че мис Мънди ще разбере, че не мога да следвам всеки стих ред по ред. Дори и да беше разбрала, не го показва, защото си останах в хора за още един месец, докато други двама поганци (нейна дума, която не знаех, докато не попитах мистър Холкомби на следващия ден) бяха върнати отново сред паството.

Когато дойде време за третия и последен изпит, вече бях готов. Мис Мънди поиска от онези, които бяхме останали, да напишем Десетте Божии заповеди в правилния ред и без да гледаме в Изход.

Ръководителката на хора си затвори очите за факта, че бях поставил кражбата преди убийството, че бях изписал неправилно „прелюбодействай“ и че със сигурност не знаех какво означава тази дума. Едва когато други двама поганци бяха махнати от хора заради по-незначителни грешки си дадох сметка колко изключителен трябва да е гласът ми.

На първата неделя от Коледните пости мис Мънди обяви, че е избрала три нови дисканта (или „малки ангелчета“, както обикновено ни наричаше преподобният Уотс) за хора си, а останалите са отхвърлени заради такива непростими грехове като говорене по време на проповед, близане на близалки и, какъвто бе случаят с две момчета, игра с нанизани на връв кестени по време на Nunc Dimittis^[2].

На следващата неделя облякох дълго синьо расо с надиплена бяла яка. Само на мен ми бе позволено да си сложа бронзов медальон с образа на Светата Дева на врата, за да покажа, че съм избран за солист. Щях с гордост да го нося чак до вкъщи и дори на следващия ден в училище, за да го покажа на другите момчета, но мис Мънди си го прибираще след края на всяка служба.

В неделите се озовавах в друг свят, но се боях, че това подобно на делириум състояние няма да продължи дълго.

[1] Тук и нататък цитираните пасажии от Библията са по каноничното издание на Св. Синод от 1998 г. — Б.пр. ↑

[\[2\]](#) Сега отпускаш Твоя раб... (Лука 2:29-32). — Б.пр. [↑](#)

2.

Когато ставаше сутрин, вуйчо Стан успяваше да събуди цялата къща. Никой не се оплакваше, тъй като той хранеше семейството, пък и беше по-евтин и по-надежден от будилник.

Първото нещо, което чуваше Хари, беше затръшването на вратата. Следваха тежките стъпки на вуйчо му по скърцащото дървено стълбище. После се затръшваше друга врата — тази на клозета. Ревът на водата от казанчето, последван от още две затръшнати врати на връщане в спалнята, напомняше на все още спящите, че Стан очаква закуската да е готова, когато влезе в кухнята. Миеше се и се бръснеше само в събота вечер, преди да тръгне към „Пале“ или „Одеон“. Къпеше се четири пъти годишно, в последния ден на тримесечието. Никой не можеше да обвини Стан, че прахосва припечелените с труд пари за сапун.

Мейзи, майката на Хари, скачаше от леглото миг след затръшването на първата врата. Докато Стан излезе от клозета, на печката вече беше сложена купа овесена каша. Малко след това ставаше баба и отиваше при дъщеря си в кухнята, преди Стан да е заел мястото си начело на масата. Хари трябваше да е долу в рамките на пет минути след първата затръшната врата, ако искаше да получи закуска. Последен пристигаше дядо, който беше толкова глух, че често успяваше да проспие целия сутрешен ритуал на Стан. Този установен ред в домакинството на Клифтън никога не търпеше промени. Когато имаш само един външен клозет, един умивалник и една кърпа, редът се превръща в необходимост.

Докато Хари плискаше лицето си със студена вода, майка му сервираше закуската в кухнята — две дебели филии хляб със свинска мас за Стан и четири тънки филийки за останалото семейство, които препичаше, ако имаше останали въглища в кошницата до вратата, която им оставяха там всеки понеделник. След като Стан приключеше с кашата, на Хари му се позволяваше да оближе купата.

На печката винаги имаше голям кафяв чайник, от който баба наливаше чай в различни чаши през една останала от Викторианската

епоха посребрена цедка, която бе наследила от майка си. Докато останалите от семейството се наслаждаваха на чаша неподсладен чай (захарта се пазеше само за много специални дни и празници), Стан отваряше първата си бира, която обикновено изпиваше на един дъх. После ставаше и се оригваше шумно, след което вземаше кутията си за обяд, приготвена от баба, докато закусваха — два сандвича с пастет „Мармайт“, кренвирш, ябълка, още две бутилки бира и пакетче с пет „пирона за ковчега“. След като Стан тръгваше към доковете, всички започваха да говорят едновременно.

Баба винаги искаше да знае кой е посещавал кафенето, където дъщеря ѝ работеше като сервитьорка — какво са поръчали, как са били облечени, къде са сядали; питаше за подробности относно ястията, готвени на печка в помещение, осветено от крушки без фитил и восък, както и за клиентите, които понякога оставяха бакшиш от три пенса, който Мейзи трябваше да дели с готвача.

Мейзи пък повече се интересувахе от това какво е правил Хари в училище предишния ден. Настояваше да ѝ се докладва всеки ден, което като че ли не интересувахе особено баба — може би защото никога не беше ходила на училище. Всъщност, като се замислиш, май не бе ходила и в кафене.

Дядо рядко се обаждаше, защото след четири години зареждане и разреждане на артилерийско оръдие сутрин, обед и вечер беше толкова глух, че не му оставаше друго, освен да гледа как се движат устните им и да кима от време на време. От това външните хора можеха да останат с впечатление, че е глуповат, но останалите в семейството знаеха от личен опит, че не е така.

Сутрешният ред беше различен само през почивните дни. В събота Хари излизаше с вуйчо си от кухнята и го следваше на крачка зад него до пристанището. В неделя майката на Хари го водеше до църквата „Рождество Христово“, сядаше на третия ред скамейки и се къпеше в славата на най-добрия солист.

Днес обаче беше събота. По време на двайсетминутната разходка до доковете Хари не отваряше уста, освен ако вуйчо му не го заговореше. Когато това ставаше, разговорът неизменно повтаряше онзи, който бяха водили предишната събота.

— Кога ще зарежеш това училище и ще започнеш да си вадиш хляба, млади момко? — откриваше огъня вуйчо Стан.

— Не ми е позволено, докато не стана на четиринайсет — напомняше му Хари. — Такъв е законът.

— Адски тъп закон, ако питаш мен. Аз се разкарах от училище и работя на доковете от дванайсетгодишен — обявяваше Стан, сякаш Хари никога досега не бе чувал това дълбоко откровение. Не си правеше труда да отговаря, тъй като знаеше какво ще е следващото изречение на вуйчо му. — И нещо повече, записах се в армията преди седемнайсетия си рожден ден.

— Разкажи ми за войната, вуйчо Стан — казваше Хари. Знаеше, че това ще ги занимава през следващите няколко стотин крачки.

— Аз и татко ти постъпихме в Глостърширския кралски полк в един и същи ден — започваше Стан и докосваше кепето си, сякаш отдаваше чест на далечния спомен. — След тримесечно основно обучение в казармата в Таунтън ни пратиха при франзелите да се бием с швабите. Когато стигнахме там, през повечето време киснехме в гъмжащите от плъхове, окопи и чакахме някой напудрен офицер да ни каже, че когато чуем тръбата, трябва да излезем горе със сложени щикове, да стреляме и да вървим към вражеската линия. — Следваше дълга пауза, след което Стан добавяше: — Аз бях от късметлиите. Прибрах се в родината и се върнах в Бристол жив и здрав, както и заминах. — Хари можеше да предскаже следващото изречение дума по дума, но премълчаваше. — Просто не знаеш какъв късметлия си, момчето ми. Аз изгубих двама братя, вуйчо ти Рей и вуйчо ти Бърт, а баща ти изгуби не само брат, но и баща си, другия ти дядо, когото не си виждал. Свестен мъж — можеше да изпие пинта бира по-бързо от всеки докер, когото съм срещал.

Ако погледнеше надолу, Стан щеше да види как момчето изговаря беззвучно всяка негова дума, но днес Хари се изненада, когато вуйчо му добави изречение, което не бе казвал никога досега.

— И татко ти щеше да е още жив, ако началството ме беше послушало.

Хари веднага наостри уши. Смъртта на баща му винаги бе тема, на която се говореше шепнешком и с недомлъвки. Вуйчо Стан обаче си затвори устата, сякаш си беше дал сметка, че прекалено се е разприказвал. Може би следващата седмица, помисли си Хари, докато се мъчеше да не изостава и да върви в крачка, сякаш бяха войници на плаца.

— С кой играем този следобед? — попита Стан, с което се върна в познатия сценарий.

— С „Чарлтън Атлетик“ — отвърна Хари.

— Сбирщина дърти смотаняци — отбеляза Стан.

— Но ни напердашиха миналия сезон — напомни Хари на вуйчо си.

— Чист късмет, ако питаш мен — каза Стан и повече не си отвори устата.

Стигнаха входа на доковете и Стан се отметна, преди да тръгне към сектора, на който работеше с група други докери — никой не можеше да си позволи да закъснее и една минута. Безработицата беше висока и много млади мъже стояха на портала в очакване да заемат местата им.

Хари не последва вуйчо си — знаеше, че мистър Хаскинс ще го зашлеви по ухото, ако го хване да се мотае под навесите, а вуйчо му ще го изрита в задника, че е раздразнил бригадира. Затова предпочете да тръгне в обратната посока.

Първата му спирка всяка събота сутрин беше при Стария Джак Тар, който живееше в железопътния вагон в другия край на корабостроителницата. Никога не разказваше на вуйчо си за редовните си визити, защото той го бе предупредил да избягва стареца на всяка цена.

„Сигурно не се е къпал от години“ — бе отбелязал Стан, който се къпеше веднъж на тримесечие, при това едва когато майката на Хари започваше да се оплаква от вонята.

Любопитството обаче отдавна бе надделяло и една сутрин Хари се промъкна на четири крака до вагона, надигна се предпазливо и надникна през прозореца. Старецът се беше настанил в първа класа и четеше книга.

Стария Джак се обърна към него и каза:

— Влизай, момко.

Хари побягна и не спря чак до вкъщи.

Следващата събота отново изпълзя до вагона и надникна. Стария Джак сякаш беше задрямал, но после Хари го чу да казва:

— Защо не влезеш, момчето ми? Няма да те ухапя.

Хари натисна тежката месингова дръжка и предпазливо отвори вратата на вагона, но не влезе, а продължи да се взира в настанилия се

в купето мъж. Трудно беше да каже колко е стар, защото лицето му беше скрито от добре поддържана бяла брада, която го караше да прилича на моряка от пакет „Плейърс Плийз“. Гледаше го обаче с топлота, каквато никога не се бе появявала в очите на вуйчо Стан.

— Вие ли сте Стария Джак Тар? — осмели се да попита Хари.

— Така ме наричат — отвърна старецът.

— И тук ли живеете? — попита Хари. Погледът му пробяга из купето и се спря върху старите вестници, натрупани на висока купчина на отсрещната седалка.

— Да — отвърна Стария Джак Тар. — Това е домът ми през последните двайсет години. Защо не влезеш и не седнеш, младежо?

Хари се замисли за момент върху предложението му, после скочи долу и отново побягна.

На следващата събота влезе, но ръката му остана върху дръжката и беше готов да си плюе на петите, ако старецът шавне. Взираха се един в друг известно време, след което Стария Джак попита:

— Как се казваш?

— Хари.

— В кое училище ходиш?

— Не ходя на училище.

— И как смяташ да се оправяш в живота, млади човече?

— Ще работя при вуйчо на доковете — отвърна Хари.

— И защо искаш да правиш това? — поинтересува се старецът.

— Че защо не? — настръхна Хари. — Да не мислите, че не ме бива?

— Напротив, много те бива — отвърна Стария Джак. — Когато бях на твоите години, исках да постъпя в армията и никакви увещания на стареца ми не можеха да ме разубедят.

През следващия един час Хари стоеше като хипнотизиран, докато Стария Джак се унесе в спомени за доковете, за Бристол и за земите отвъд морето, за които Хари не би могъл да научи в часовете по география.

Накрая Хари напълно изгуби броя на съботите, през които посещаваше Стария Джак Тар. Не пропускаше нито една среща, но и никога не обели дума пред вуйчо си или майка си от страх, че ще му забранят да се вижда с първия си истински приятел.

Когато онази съботна сутрин Хари почука на вратата на купето, Стария Джак явно го очакваше, защото обичайната му Оранжева Кокс беше оставена на мястото срещу него. Хари я взе, отхапа и седна.

— Благодаря, мистър Тар — каза той, докато бършеше сока от брадичката си. Никога не беше питал откъде се вземат ябълките — това само подсилваше мистерията около този човек.

Колко различен бе той от вуйчо Стан, който повтаряше отново и отново малкото неща, които знаеше. За разлика от него, Стария Джак всяка седмица запознаваше Хари с нови думи, нови преживявания, дори с цели нови светове. Хари често се питаше защо мистър Тар не е учител — изглежда, знаеше доста повече неща от мис Мънди и почти толкова, колкото мистър Холкомби. Хари бе твърдо убеден, че мистър Холкомби знае всичко, защото винаги отговаряше на всеки зададен му въпрос. Стария Джак му се усмихваше, но не проговори, докато Хари не дояде ябълката и не изхвърли огризката през прозореца.

— Тази седмица научи ли в училище нещо, което досега не си знаел? — попита старецът.

— Мистър Холкомби ми каза, че отвъд морето имало други страни, които са част от Британската империя и всички са под властта на краля.

— Абсолютно вярно — съгласи се Стария Джак. — Можеш ли да изброиш някои от тези страни?

— Австралия. Канада. Индия. — Хари се поколеба. — И Америка.

— Не, без Америка — каза Стария Джак. — Била е навремето, но вече не е, благодарение на един слаб премиер и един болен крал.

— Кой е бил кралят и кой е бил премиерът? — гневно попита Хари.

— През хиляда седемстотин седемдесет и шеста на трона е седял крал Джордж Трети — каза Стария Джак.

— Но ако трябва да сме честни, той бил болен човек, а лорд Норт, който бил първият му министър, просто не обръщал внимание на това какво става в колониите. За жалост, накрая собствените ни роднини и приятели се вдигнали на оръжие срещу нас.

— Но сме ги победили, нали? — попита Хари.

— Не, не сме — отвърна Стария Джак. — Не само че правото било на тяхна страна — не че това е предпоставка за победа...

— Какво означава предпоставка?

— Необходимо предварително условие — обясни Стария Джак и продължи, сякаш не го бяха прекъсвали: — Но и са били водени от блестящ генерал.

— Как се е казвал?

— Джордж Вашингтон.

— Миналата седмица ми казахте, че Вашингтон е столицата на Америка. Нима е бил кръстен на града?

— Не, градът е бил кръстен на него. Бил построен в блатиста област, известна като Колумбия, през която минава реката Потомак.

— И Бристол ли е кръстен на човек?

— Не — засмя се Стария Джак, развеселен как любознателният ум на Хари скача бързо от тема на тема.

— Бристол първоначално се е казвал Бригстоу, което означава „при моста“.

— А кога е станал Бристол?

— Мненията на историците се различават, макар че замъкът Бристол бил построен от Робърт Глостър през хиляда сто и девета, когато видял възможността да търгува вълна с ирландците — отговори Стария Джак. — Оттогава градът се развил като търговски център. Стотици години бил важна корабостроителница и се разрасна още по-бързо, когато през хиляда деветстотин и четиринайсета се наложи увеличаването на флота.

— Баща ми се е бил в Голямата война — с гордост кича Хари. — А вие?

За първи път Стария Джак се поколеба, преди да отговори на въпрос. Остана да седи известно време, без да каже нито дума.

— Съжалявам, мистър Тар — рече Хари. — Не исках да си пъхам гагата.

— Не, не — каза Стария Джак. — Просто този въпрос ме ми беше задаван от доста години.

И без да каже нищо повече, отвори длан и показва шест пенса.

Хари взе малката сребърна монета и я захапа, както бе виждал да прави вуйчо му.

— Благодаря — каза той, преди да я прибере в джоба си.

— Иди и си купи риба и пържени картофки от пристанищното кафене. Само не казвай на вуйчо си, защото ще те пита откъде си взел

парите.

Всъщност Хари не казваше нищо на вуйчо си за стария Джак. Веднъж беше чул Стан да казва на майка му, че „онзи перко трябва да бъде затворен“. Беше попитал мис Мънди какво означава перко, защото не успя да намери думата в речника. И когато тя му каза, Хари за първи път осъзна колко глупав всъщност е вуйчо му Стан.

— Не е задължително да е глупав, а просто зле информиран и затова човек с предразсъдъци — утеши го мис Мънди и добави: — Сигурна съм, Хари, че в живота си ще срещнеш още много подобни хора, някои от които ще са много по-високопоставени от твоя вуйчо.

3.

Мейзи изчака външната врата да се затръшне и когато се увери, че Стан е тръгнал на работа, обяви:

— Предложиха ми работа като сервитьорка в хотел „Роял“.

Никой от седящите около кръглата маса не отговори — разговорите на закуска трябваше да следват обичайния си ход и да не изненадват никого. Хари искаше да зададе десетки въпроси, но изчака баба си да заговори първа. Тя пък се зае да си налее втора чаша чай, сякаш изобщо не бе чула думите на дъщеря си.

— Няма ли някой да каже нещо? — попита Мейзи.

— Изобщо не знаех, че си търсила друга работа — осмели се да се обади Хари.

— Не съм — каза Мейзи. — Но миналата седмица мистър Фрамптън, управителят на „Роял“, се отби в „При Тили“ за кафе. После се върна още няколко пъти и ми предложи работа!

— Мислех си, че ти харесва в кафенето — най-сетне се включи в разговора баба. — В края на краищата мис Тили плаща добре, пък и работното време е удобно.

— Харесва ми — каза майката на Хари, — но мистър Фрамптън ми предлага пет паунда седмично и половината от бакшишите. Мога да нося вкъщи до шест паунда всеки петък.

Баба я зяпна втрещено.

— Ще трябва ли да работиш нощем? — попита Хари, след като приключи с облизването на купата на Стан.

— Не — отвърна Мейзи и разроши косата на сина си. — А и освен това ще имам един почивен ден на всеки две седмици.

— Дрехите ти достатъчно натруфени ли са за хотел като „Роял“? — поинтересува се баба.

— Ще ми бъде осигурена униформа и всяка сутрин ще получавам чиста бяла престилка. Хотелът дори си има собствена пералня.

— Не се съмнявам — каза баба. — Но се сещам за един проблем, с който ще трябва да се научим да живеем.

— Какъв по-точно, мамо? — попита Мейзи.

— Може да стане така, че да печелиш повече от Стан, и на него това няма да му хареса. Изобщо.

— Значи просто ще трябва да свикне, нали? — обади се дядо, изказвайки мнението си за първи път от седмици.

Допълнителните пари щяха да са добре дошли, особено след случилото се в „Рождество Христово“. Мейзи се канеше да излезе от църквата след края на службата, когато мис Мънди закри целенасочено към нея по пътеката между скамейките.

— Мога ли да поговоря насаме с вас, мисис Клифтън? — попита тя, обърна се и тръгна към вестиария.

Мейзи забърза след нея като послушно дете. Боеше се от най-лошото. Какви ги беше надробил Хари този път?

Влезе във вестиария след ръководителката на хора и краката ѝ се подкосиха, когато видя преподобния Уотс, мистър Холкомби и още някакъв джентълмен. Докато мис Мънди затваряше тихо вратата зад нея, Мейзи се разтрепери.

Преподобният Уотс я прегърна през рамо и я увери:

— Няма за какво да се безпокоиш, мила. Тъкмо обратното, надявам се, че ще се увериш, че носим добри вести.

И ѝ предложи да седне. Мейзи се подчини, но въпреки това продължаваше да трепери.

След като всички се настаниха, мис Мънди взе думата и каза:

— Искаме да поговорим с вас за Хари, мисис Клифтън.

Мейзи сви устни. Какво бе направило момчето, че трима толкова важни хора да са се събрали заради него?

— Ще говоря направо — продължи ръководителката на хора. — Учителят по музика в „Сейнт Бийд“ се обърна към мен и попита дали Хари няма да се съгласи да кандидатства за хористката им стипендия.

— Но на него много му харесва в „Рождество Христово“ — отвърна Мейзи. — А и къде се намира църквата „Сейнт Бийд“? Дори не съм чувала за нея.

— „Сейнт Бийд“ не е църква — каза мис Мънди. — Това е музикално училище, което осигурява хористи за „Сейнт Мери

Редклиф“, прочута с това, че според кралица Елизабет била най-добрата и свята църква в цялата страна.

— Значи ще трябва да напусне не само църквата, но и училището? — невярващо попита Мейзи.

— Опитайте се да погледнете на това като на възможност, която би могла да промени целия му живот, мисис Клифтън — обади се мистър Холкомби.

— Но няма ли да попадне сред наконтени и умни момчета?

— Съмнявам се, че в „Сейнт Бийд“ са много децата, които са по-умни от Хари — рече мистър Холкомби. — Той е най-интелигентното момче, на което съм преподавал. Макар от време на време да се случва някое наше момче да влезе в Бристолската гимназия, досега на никой от учениците ни не е предлаган шанс да постъпи в „Сейнт Бийд“.

— Има и още нещо, което трябва да знаете, преди да решите — каза преподобният Уотс и Мейзи го изгледа още по-тревожно. — Хари ще трябва да напусне дома по време на срока, защото „Сейнт Бийд“ е интернат.

— А, не, дума да не става — заяви Мейзи. — Не мога да си го позволя.

— Това не би трябвало да е проблем — каза мис Мънди. — Щом на Хари му предлагат стипендия, училището не само ще поеме таксите, но и ще му отпуска по десет паунда на срок.

— Но това не е ли от онези училища, където бащите носят костюми с вратовръзки, а майките не работят? — попита Мейзи.

— Още по-лошо — опита се да разведри обстановката мис Мънди. — Учителите носят дълги черни роби и квадратни шапки.

— И все пак — включи се и преподобният Уотс, — поне Хари вече няма да опитва каиша. В „Сейнт Бийд“ са много по-изтънчени. Бият момчетата с пръчки.

Само Мейзи не се разсмя.

— Но защо ще поиска да ни напуска? — попита тя. — Харесва училището и едва ли би се отказал от мястото на солист в хора на „Рождество Христово“.

— Трябва да призная, че за мен загубата ще е още по-голяма, отколкото за него — рече мис Мънди. — Но пък съм сигурна, че Господ не би искал да заставам на пътя на такова надарено дете заради себичните си желания — добави тихо.

— Дори аз да се съглася — изигра последния си коз Мейзи, — това не означава, че и Хари ще каже „да“.

— Миналата седмица говорих с момчето — призна мистър Холкомби. — Той, разбира се, се стресна, но доколкото си спомням, точните му думи бяха: „Бих искал да опитам, сър, но само ако мислите, че съм достатъчно добър“. Но — добави той, преди Мейзи да успее да отвори уста, — ясно даде да се разбере, че ще обмисли предложението единствено ако вие сте съгласна.

Хари беше едновременно ужасен и развълнуван от мисълта за предстоящия приемен изпит. Безпокойството, че може да се провали и да разочарова толкова много хора, бе толкова силно, колкото и тревогата му, че току-виж успее и ще трябва да замине.

През следващия срок не пропусна нито един урок в „Мериууд“, а когато вечер се връщаше, се качваше право в спалнята, която делиах с вуйчо Стан. Там на светлината на свещ учеше до часове, за чието съществуване преди не бе и подозирал. Понякога майка му го намираще заспал на пода сред купища отворени учебници.

Хари продължаваше да посещава всяка събота сутрин Стария Джак, който като че ли знаеше много за „Сейнт Бийд“ и продължаваше да го учи на толкова много други неща, сякаш знаеше докъде е стигнал мистър Холкомби с преподаването си.

За отвращение на вуйчо Стан събота следобед Хари вече не ходеше с него на „Аштън Гейт“ да гледат „Бристол Сити“, а се връщаше в „Мериууд“, където мистър Холкомби му преподаваше извънредно. Щяха да минат години, преди Хари да разбере, че мистър Холкомби също се беше отказал от редовните си посещения на мачовете на „Робинс“, за да го учи.

С приближаването на изпита Хари започна да се плаши още повече от провала, отколкото от възможността да успее.

Когато денят дойде, мистър Холкомби изпрати най-добрия си ученик до Колстън Хол, където щеше да се проведе двучасовият изпит. Остави Хари пред входа на сградата с думите: „Не забравяй да прочетеш всеки въпрос два пъти, преди да посегнеш към писалката“ — съвет, който беше повтарял сто пъти през последната седмица. Хари

се усмихна нервно и стисна ръката на мистър Холкомби, сякаш бяха стари приятели.

Влезе в изпитната зала и се озова сред шейсетина други момчета, които се бяха събрали на групички и си бърбеха. Ясно се виждаше, че много от тях вече се познават, докато самият Хари не познаваше никого. Въпреки това едно-две от момчетата млъкнаха и го погледнаха, докато вървеше към предната част на залата и се мъчеше да изглежда уверен.

— Абът, Барингтън, Дийкинс, Кабът, Клифтън, Фрай...

Хари зае мястото си на първата редица и малко преди часовникът да удари десет, няколко учители с дълги черни тоги и академични шапчици влязоха и поставиха листата с въпросите пред всеки кандидат.

— Господа — каза един учител, който не беше участвал в раздаването на листата, — аз съм мистър Фробишър и съм вашият надзирател. Имате два часа, за да отговорите на стотте въпроса. Успех.

Невидим часовник удари десет. Навсякъде около Хари писалки се потопиха в мастилници и заскърцаха яростно по хартията, но той скръсти ръце, наведе се напред и бавно прочете всеки въпрос. Беше сред последните, които взеха писалката.

Нямаше откъде да знае, че мистър Холкомби крачи напред-назад по тротоара отвън, по-нервен и от ученика си. Нито подозираше, че майка му на всеки няколко минути поглежда към часовника във фоайето на хотел „Роял“, докато сервира сутрешното кафе. Или че мис Мънди е коленичила в мълчалива молитва пред олтара в „Рождество Христово“.

Минута преди часовникът да удари дванайсет листата бяха събрани и момчетата бяха пуснати да излязат от залата — смеещи се, намръщени, потънали в мисли.

Когато мистър Холкомби видя Хари, сърцето му се сви.

— Толкова ли зле беше? — попита той.

Хари не отговори, докато не се увери, че никое момче няма да чуе думите му.

— Изобщо не беше онова, което очаквах.

— Какво искаш да кажеш? — тревожно попита мистър Холкомби.

— Въпросите бяха прекалено лесни — отвърна Хари.

Мистър Холкомби си помисли, че никога през живота си не е чувал по-голям комплимент.

— Два костюма, мадам, сиви. Един блейзър, тъмносин. Пет ризи, бели. Пет колосани яки, бели. Шест чифта три четвърти чорапи, сиви. Шест чифта бельо, бяло. И една вратовръзка на „Сейнт Бийд“. — Продавачът провери внимателно списъка. — Мисля, че това покрива всичко. О, не, на момчето ще му трябва и училищна шапка. — Бръкна под тезгяха, отвори едно чекмедже, извади фуражка в червено и черно и я сложи на главата на Хари. — Точно по мярка!

Мейзи се усмихна на сина си, изпълнена с гордост. Хари приличаше досущ на ученик от „Сейнт Бийд“.

— Това прави три паунда, десет шилинга и шест пенса, мадам.

Мейзи се опита да прикрие изумлението и ужаса си и прошепна:

— Тези неща не могат ли да се намерят втора ръка?

— Не, мадам, това не е магазин за дрехи втора ръка — отвърна продавачът, който вече беше решил, че на тази клиентка ще ѝ бъде отказано отварянето на сметка.

Мейзи отвори чантата си, извади четири банкноти и зачака рестото. Изпитваше облекчение, че от „Сейнт Бийд“ бяха изплатили стипендията за първия срок предварително — особено като се има предвид, че трябваше да купи и два чифта кожени обувки, черни, с връзки, два чифта гуменки, бели, с връзки, и един чифт чехли, за спалня.

Продавачът се изкашля.

— Момчето ще има нужда и от две пижами и халат.

— Да, разбира се — каза Мейзи с надеждата, че в чантата ѝ са останали достатъчно пари, за да ги плати.

— Да разбирам ли, че момчето учи в музикалното училище? — попита продавачът и отново се вгледа внимателно в списъка.

— Да, точно така — гордо отвърна Мейзи.

— Тогава ще му трябва също и една роба, червена, два стихара, бели, и медальон на „Сейнт Бийд“.

На Мейзи ѝ се прииска да избяга от магазина.

— Тези неща ще му бъдат осигурени от училището, когато отиде на първата репетиция на хора — добави продавачът, докато ѝ връщаше

рестото. — Желаете ли още нещо, мадам?

— Не, благодаря — каза Хари, взе двете торби, грабна майка си за ръка и бързо я изведе от „Т. С. Марш, Изискани облекла“.

Прекара съботната сутрин преди явяването си в „Сейнт Бийд“ със Стария Джак.

— Притесняваш ли се, че ще ходиш в ново училище? — попита го старецът.

— Хич даже — нахакано отвърна Хари.

Стария Джак се усмихна.

— Ужасно ме е страх — призна си Хари.

— Както и всяка нова гнида, както ще ви наричат. Опитай се да гледаш на всичко това, сякаш тръгваш на приключение в нов свят, където всички започват като равни.

— Но в момента, в който ме чуят как говоря, ще разберат, че не съм им равен.

— Може би. Но в момента, в който те чуят как пееш, ще разберат, че те не са равни на теб.

— Повечето ще са от богати семейства с прислуга.

— Това може да послужи като утеха само на по-глупавите — отбеляза Стария Джак.

— А някои ще имат братя в училището и дори бащи и дядовци, които са учили там преди тях.

— Твоят баща беше чудесен човек — каза Стария Джак, — и никой от тях няма по-добра майка от твоята, можеш да си сигурен в това.

— Познавали сте баща ми? — попита Хари, без да успее да скрие изумлението си.

— „Познавам“ би било пресилено — отвърна Стария Джак, — но го наблюдавах отдалеч, както и много други, които работеха на доковете. Беше свестен, храбър и богобоязлив мъж.

— А знаете ли как е умрял? — попита Хари и погледна Стария Джак в очите с надеждата, че най-сетне ще получи честен отговор на въпроса, който го измъчваше от толкова време.

— Какво са ти казали? — предпазливо попита Стария Джак.

— Че бил убит в Голямата война. Но тъй като съм роден през двайсета, дори аз мога да се сетя, че това е невъзможно.

Стария Джак мълча доста дълго. Хари седеше, гледаше го и чакаше.

— Наистина беше лошо ранен във войната, но си прав, това не беше причината за смъртта му.

— Тогава как е умрял? — попита Хари.

— Ако знаех, щях да ти кажа — отвърна Стария Джак. — Но по онова време се носеха толкова много слухове, че не бях сигурен на какво да вярвам. Има обаче някои, особено трима, които несъмнено знаят истината за случилото се онази нощ.

— Вуйчо ми Стан трябва да е един от тях — рече Хари. — Но кои са другите двама?

Стария Джак се поколеба, после каза:

— Фил Хаскинс и мистър Хюго.

— Мистър Хаскинс ли? Бригадирът? — рече Хари. — Той изобщо няма да ми обърне никакво внимание. А кой е мистър Хюго?

— Хюго Барингтън, синът на сър Уолтър Барингтън.

— Семейството, което притежава дока ли?

— Същото — отвърна Стария Джак. Боеше се, че е отишъл твърде далеч.

— И те ли са свестни, храбри и богобоязливи мъже?

— Сър Уолтър е сред най-добрите хора, които съм познавал.

— А синът му? Мистър Хюго?

— Боя се, че не е замесен от същото тесто — каза Стария Джак, без да обяснява повече.

4.

Спретнато облеченото момче седеше до майка си на задната седалка на трамвая.

— Това е нашата спирка — каза тя, когато трамваят спря.

Слязоха и тръгнаха бавно нагоре по склона към училището, като с всяка следваща стъпка забавяха темпото още повече.

Хари беше хванал ръката на майка си, а другата му ръка стискаше дръжката на очукания куфар. И двамата не проговориха, докато наблюдаваха как няколко файтона и един-два автомобиля спираха пред портала на училището.

Бащи се ръкуваха със синовете си, увити в кожи майки прегръщаха децата си и ги целуваха по бузите като птици, които най-сетне трябва да признаят, че малките им са на път да излетят от гнездото.

Хари не искаше майка му да го целува пред другите момчета, така че пусна ръката ѝ, когато до портала оставаха петдесетина крачки. Мейзи усети неудобството му, наведе се и го целуна бързо по челото.

— Успех, Хари. Учи се така, че всички да се гордеем с теб.

— Довиждане, мамо — каза той. Мъчеше се да не се разплаче.

Мейзи се обърна и заслиза надолу, сълзите се стичаха по бузите ѝ.

Хари продължи напред, припомняйки си разказа на вуйчо си как излизали от окопите при Ипър, за да атакуват вражеските позиции. „Обърнеш ли се назад, свършено е с теб.“ Искаше да се обърне, но знаеше, че ако го направи, няма да спре да тича, докато не се окаже на сигурно място в трамвая. Стисна зъби и продължи да върви.

— Добре ли прекара ваканцията, друже? — попита едно момче свой приятел.

— Върховно — отвърна другото. — Морукът ме заведе до „Лордс“ за мача на „Варсити“.

Дали „Лордс“ не е някоя църква, запита се Хари, и ако бе така, що за мач можеше да е имало там? Мина решително през портала и се

закова на място, щом позна мъжа, който чакаше учениците с папка в ръка.

— Кой сте вие, млади човече? — попита той и се усмихна дружелюбно на Хари.

— Хари Клифтън, сър — отвърна Хари и свали фуражката си. Мистър Холкомби му беше казал да прави така всеки път, когато го заговори някой учител или дама.

— Клифтън — повтори мъжът, докато прокарваше пръст по дългия списък. — А, да. — Постави чавка до името на Хари. — Първо поколение, стипендиант хорист. Моите поздравления, и добре дошли в „Сейнт Бийд“. Аз съм мистър Фробишър, директорът на пансиона, а това е Фробишър Хаус. Ако оставите куфара си в залата, някой префект^[1] ще ви заведе до мензата, където ще говоря пред новите момчета преди вечеря.

Хари никога досега не беше вечерял. „Чай“ беше последното хранене в домакинството на Клифтън, преди да го пратят да си ляга веднага щом се стъмни. Електричеството още не бе стигнало до Стил Хаус Лейн, а свещите бяха скъпи.

— Благодаря, сър — каза Хари, мина през входната врата и се озова в голяма лъскава зала с дървена ламперия. Остави куфара си на пода и се загледа в големия портрет на някакъв възрастен мъж със сива коса и буйни бели бакенбарди, облечен в дълга черна роба с червена качулка, спусната на раменете.

— Как се казваш? — излая нечий глас зад него.

— Клифтън, сър — отвърна Хари и се обърна. Озова се пред високо момче с дълги панталони.

— Не ме наричай сър, Клифтън. Обръщай се към мен с Фишър. Аз съм префект, а не учител.

— Извинете, сър — каза Хари.

— Остави куфара си ей там и ела с мен.

Хари остави стария си очукан куфар до редицата нови кожени чанти. Само върху неговия нямаше отпечатани инициали. Тръгна след префекта по дълъг коридор с фотографии на стари училищни отбори и витрини със сребърни купи, които трябваше да напомнят на поредното поколение славата от миналите времена.

— Можеш да седнеш където си поискаш, Клифтън — каза Фишър, когато стигнаха мензата. — Само гледай да млъкнеш веднага

щом мистър Фробишър влезе.

Хари се поколеба, преди да реши на коя от четирите дълги маси да седне. Някои момчета вече се бяха събрали на групи и си приказваха тихо. Хари бавно тръгна към отсрещния ъгъл и седна в края на последната маса. Няколко момчета влязоха в залата след него — изглеждаха също толкова объркани. Едно се приближи и седна до Хари, а друго се настани на мястото срещу него. Продължиха да си приказват, сякаш Хари го нямаше.

Внезапно зазвъня звънец и всички млъкнаха. Мистър Фробишър влезе, застана зад една катедра, която Хари не бе забелязал, и подръпна реверите на дрехата си.

— Добре дошли — започна той и шапката му кимна към събралото се множество. — Днес е първият ви ден от първия ви срок в „Сейнт Бийд“. След малко ще опитате първото си училищно хранене и мога да ви обещаю, че ястията няма да станат по-добри. — Едно-две момчета се разсмяха нервно. — След като вечеряте, ще ви заведат в спалните помещения, където ще разопаковате багажа си. В осем часа ще чуете друг звънец. Всъщност той е същият, само дето ще звънне в различен час.

Хари се усмихна, макар повечето от момчетата да не бяха схванали малката шега на мистър Фробишър.

— Трийсет минути по-късно същият звънец ще зазвъни отново и вие ще си легнете, но не преди да сте измили лицата и зъбите си. Ще разполагате с трийсет минути за четене, преди да угасят лампите, след което трябва да спите. Всяко момче, хванато да говори след изгасването на лампите, ще бъде наказано от дежурния префект. Няма да чуете друг звънец до шест и трийсет сутринта, когато ще станете, ще се умиете и ще се облечете, за да се съберете отново тук преди седем. Всеки закъснял ще пропусне закуската.

— Сутрешният сбор ще се проведе в осем часа в голямата зала, където ще държи реч директорът — продължи мистър Фробишър. — Първият час започва в осем и трийсет. Сутринта ще имате три часа по шейсет минути с десет минути междучасие, за да можете да смените класните стаи. Обядът е в дванайсет.

— Следобед ще имате само още два часа преди физическото възпитание, когато ще играете футбол. — Хари се усмихна за втори път. — Това е задължително за всички, които не пеят в хора.

Хари се намръщи. Никой не му бе казал, че хористите не играят футбол.

— След физическото възпитание или репетициите ще се върнете във Фробишър Хаус за вечеря, след която ще имате един час за подготовка, преди да си легнете, когато отново ще можете да четете до изгасването на лампите, но само ако книгата е одобрена от икономката.

Хари си отбеляза да потърси думата в речника, даден му от мистър Холкомби.

Мистър Фробишър отново подръпна реверите си и продължи:

— Всичко това сигурно ви изглежда много объркващо. Не се безпокойте, скоро ще свикнете с нашите традиции в „Сейнт Бийд“. Това е всичко, което имам да ви казвам засега. Ще ви оставя да се насладите на вечерята. Лека нощ, момчета.

— Лека нощ, сър — осмелиха се да отговорят някои от момчетата, докато мистър Фробишър излизаше.

Хари не помръдна нито мускул, докато няколко жени с престилки вървяха покрай масите и поставяха купи супа пред всяко момче. Загледа внимателно как момчето срещу него взе странно оформената лъжица, гребна с нея и я вдигна високо към устата си. Хари се опита да повтори движението, но само успя да накапе покривката, а когато опита да глътне жалките остатъци, по-голямата част от тях се стече по брадичката му. Избърса се с ръкав. Това не привлече особено внимание, но когато се наведе и засърба шумно, някои от момчетата спряха да се хранят и го загледаха. Смутен, Хари сложи лъжицата на масата и остави супата си да изстине.

Второто ястие беше кюфте от кълцана риба и Хари не помръдна, докато не видя коя вилица избира момчето срещу него. С изненада забеляза, че то оставя вилицата и ножа си на чинията между всеки залък, докато самият той стискаше своите толкова здраво, сякаш бяха тояги.

Двете момчета — до Хари и срещу него — заговориха за езда и ловджийски кучета. Хари не се включи, отчасти защото най-близкото до кон, до което се бе доближавал, бе магарето, което бе яхнал срещу половин пени един следобед, докато бяха на излет до Уестън сюзър Меър.

Чиниите бяха вдигнати и на тяхно място се появи пудинг или черпня, както го наричаше майка му, защото рядко се случваше да се

наслаждат на подобно нещо. Последва поредната чиния, поредното опитване и поредната грешка. Хари не знаеше, че бананът не е като ябълката, и за изумление на всички около него се опита да го изяде с кората. За останалите момчета първият урок може и да започваше утре в 8:30, но Хари вече беше започнал да се учи.

След като вечерята приключи, Фишър се върна и като дежурен префект поведе подопечните си по широкото дървено стълбище към спалните помещения на първия етаж. Влязоха в стая с трийсет легла, подредени в три редици по десет. На всяко имаше възглавница, два чаршафа и две одеяла. Хари никога не бе притежавал по два броя от каквото и да било.

— Това е спалнята на новите гниди — с презрение каза Фишър. — Ще останете тук, докато не се цивилизовате. Имената ви са написани по азбучен ред върху всяко легло.

Хари с изненада откри куфара си на леглото и се запита кой ли го е качил тук. Момчето до него вече разопаковаше багажа си.

— Аз съм Дийкинс — каза то и побутна очилата си нагоре, за да може да разгледа Хари по-добре.

— Аз съм Хари. Седях до теб на изпита през лятото. Направо не повярвах, че отговори на всички въпроси само за един час.

Дийкинс се изчерви.

— Той е отличник — обади се момчето от другата страна на Хари.

Хари се обърна към него и попита:

— И ти ли си отличник?

— Божичко, не — отвърна момчето, без да спира да си разопакова багажа. — Единствената причина да ме приемат в „Сейнт Бийд“ е, че баща ми и дядо ми са учили тук. Аз съм трето поколение питомци на училището. Случайно баща ти да е бил тук?

— Не — отговори в един глас Хари и Дийкинс.

— Стига бърбене! — извика Фишър. — Оправяйте си багажа.

Хари отвори куфара си и започна да вади дрехите си и да ги подрежда внимателно в двете чекмеджета до леглото си. Майка му беше сложила между ризите блокче шоколад и той го скри под възглавницата.

Зазвъня звънец.

— Време е да се събличате! — заяви Фишър.

Хари никога не се беше събличал пред друго момче, още по-малко пред цяла стая момчета. Обърна се с лице към стената, бавно свали дрехите си, бързо нахлузи пижамата и след като завърза пояса на халата, последва другите момчета в умивалнята. Отново гледаше внимателно как те мият лицата си с кесии, преди да продължат със зъбите. Хари нямаше нито кесия, нито четка за зъби. Момчето от съседното легло порови в несесера си и му връчи чисто нова четка и паста за зъби. Хари не искаше да ги вземе.

— Майка ми винаги ми слага по две от всичко — успокои го момчето.

— Благодаря — каза Хари.

Макар да изми зъбите си бързо, беше сред последните, които се върнаха в спалното. Легна в леглото си с двата чисти чаршафа, двете одеяла и меката възглавница. Тъкмо се обърна и видя, че Дийкинс чете „Учебник по латински на Кенеди“, когато другото момче каза:

— Тази възглавница е корава като тухла.

— Искаш ли да си ги сменим? — предложи Хари.

— Май ще откриеш, че всички са еднакви — отвърна момчето и се ухили. — Но благодаря все пак.

Хари извади блокчето шоколад и го разчупи на три. Подаде едното парче на Дийкинс и другото на момчето, което му бе дало четката и пастата.

— Явно майка ти е по-здравомислеща от моята — каза момчето, след като опита шоколада. — Между другото, аз съм Джайлс Барингтън. Ти как се казваш?

— Клифтън. Хари Клифтън.

Тази нощ Хари дълго не успя да заспи, и то не само защото леглото му беше толкова удобно. Възможно ли бе Джайлс да има нещо общо с единия от тримата мъже, които знаеха истината за смъртта на баща му? И ако да, от какво тесто беше замесен — от това на баща си или на дядо си?

Изведнъж се почувства ужасно самотен. Отви капачката на пастата за зъби, която му бе дал Барингтън, и я засмука, докато не се унесе в сън.

Когато познатият вече звънец зазвъня в 6:30 сутринта, Хари бавно се надигна от леглото. Гадеше му се. Последва Дийкинс в умивалнята, където Джайлс вече пробваше водата.

— Мислите ли, че на това място са чували за топла вода? — попита той.

Хари тъкмо се канеше да отговори, когато префектът изрева:

— Никакви приказки в умивалнята!

— Тоя е по-зле и от пруски генерал — отбеляза Барингтън и застана мирно.

Хари избухна в смях.

— Кой беше? — попита Фишър и изгледа свирепо двете момчета.

— Аз — веднага отвърна Хари.

— Име?

— Клифтън.

— Отвориш ли си устата още веднъж, Клифтън, ще ядеш пантофа.

Хари нямаше представа какво означава ядене на пантоф, но имаше чувството, че изживяването няма да е от приятните. Изми си зъбите, побърза да се върне в спалното и се облече мълчаливо. След като завърза вратовръзката си (поредното нещо, което не бе овладял съвсем), настигна Барингтън и Дийкинс, които слизаха по стълбите към мензата.

Никой не каза нито дума, тъй като не бяха сигурни дали им е позволено да говорят на стълбището. Когато стигнаха мензата, Хари се настани между двамата си нови приятели и загледа как пред всяко момче поставят купа овесена каша. С облекчение откри, че този път има само една лъжица — значи нямаше как да направи грешка.

Изгълта кашата бързо, сякаш се страхуваше, че всеки момент ще се появи вуйчо му Стан и ще му я отмъкне. Приключи пръв и без да се замисля нито за миг, остави лъжицата на масата, взе купата и започна да я облизва. Няколко момчета го зяпнаха втрещено. Някои започнаха да го сочат с пръст, други се захилиха. Хари се изчерви ужасно и остави купата. Сигурно щеше да избухне в сълзи, ако Барингтън не бе взел своята купа и също не бе започнал да я лиже.

[1] Дежурен ученик от горните класове, отговарящ за дисциплината. — Б.пр. ↑

5.

Преподобният Самюъл Оукшот (Оксфорд) стоеше разкراчен в центъра на подиума и гледаше благо надолу към паството си — защото директорът на „Сейнт Бийд“ възприемаше учениците си именно като паство.

Хари, който седеше на първата редица, се взираше към плашещата фигура, издигаща се над него. Д-р Оукшот бе висок доста над метър и осемдесет, с гъста посивяваща коса и дълги буйни бакенбарди, благодарение на които изглеждаше още по-заплашително. Дълбоките му сини очи сякаш те пронизваха и той като че ли изобщо не мигаше, а плетеницата от бръчки по челото му загатваше за голяма мъдрост. Прочисти гърлото си и се обърна към момчетата.

— Колеги от „Бийд“ — започна той. — Отново сме се събрали в началото на новата учебна година, несъмнено подготвени да се изправим пред всички предизвикателства, които могат да изникнат пред нас. За най-големите ученици — той се обърна към дъното на залата, — нямате нито миг за губене, ако искате да ви бъде предложено място в учебното заведение, което сте избрали на първо място. Никога не се задоволявайте с второто място.

— За средните класове — погледът му се премести в центъра на залата, — това ще бъде време, когато откриваме кои от вас са предопределени за по-големи неща. Когато се върнете догодина, дали ще станете префект, надзирател, капитан на пансиона или на някой спортен отбор? Или просто ще сте от масата?

Няколко момчета сведоха глави.

— Следващото ни задължение е да посрещнем с добре дошли новите момчета и да направим всичко по силите си, за да ги накараме да се чувстват като у дома. Те тепърва поемат щафетата по дългото надбягване на живота. Ако темпото се окаже твърде тежко, един-двама от вас могат да отпаднат — предупреди той, докато гледаше към първите три редици. — „Сейнт Бийд“ не е училище за слабохарактерни. Така че гледайте да не забравяте думите на великия

Сесил Роудс: „Ако сте извадили късмета да се родите англичани, значи сте изтеглили голямата награда в лотарията на живота“.

Събралото се множество избухна в спонтанни аплодисменти. Директорът слезе от подиума и поведе следващата го опашка учители по централната пътека към изхода и яркото утро навън.

Окриленият Хари бе твърдо решен да не разочарова директора. Излезе след по-големите момчета от залата, но в момента, в който се озова във вътрешния двор, въодушевлението му бе помрачено. Група ученици от по-горните класове се смееха в единия ъгъл, с ръце в джобовете, за да покажат, че са префекти.

— Ето го — каза един от тях и посочи Хари.

— Значи така изглеждал един уличен никаквец — обади се друг.

Третият — беше Фишър, дежурният префект предишната вечер, добави:

— Той е животно и наш дълг е да се погрижим да се върне в естествената си среда колкото се може по-бързо.

— Ако не им обръщаш внимание — каза Джайлс Барингтън на Хари, — скоро ще им омръзне и ще започнат да тормозят някой друг.

Хари не беше особено убеден, така че изтича право в класната стая.

Когато влезе мистър Фробишър, първата мисъл на Хари бе дали и той не го смята за уличен никаквец, който не заслужава мястото си в „Сейнт Бийд“.

— Добро утро, момчета — каза мистър Фробишър.

— Добро утро, сър — отвърнаха момчетата, докато класният им ръководител заемаше мястото си пред черната дъска.

— Първият ви урок тази сутрин е по история — започна той. — Тъй като искам да ви опозная, ще започнем с прост тест, за да видим какво знаете, или може би колко малко знаете. Колко съпруги е имал Хенри Осми?

Няколко ученици вдигнаха ръце.

— Абът — каза мистър Фробишър, след като погледна схемата на бюрото си и посочи едно момче на първия ред.

— Шест, сър — незабавно последва отговорът.

— Добре. А може ли някой да ги изброи по име?

Този път вдигнатите ръце бяха по-малко.

— Клифтън?

— Катерина Арагонска, Ан Болейн, Джейн Сиймур, после още една Ан, ако не се лъжа... — каза Хари и замълча.

— Ан Клевска. Може ли някой да назове останалите две?

Само една ръка остана вдигната.

— Дийкинс — каза Фробишър, след като се консултира със схемата си.

— Катрин Хауърд и Катрин Пар, която е единствената, надживяла Хенри. И дори се омъжила повторно.

— Много добре, Дийкинс. А сега да превъртим часовника с няколко века напред. Кой е командвал флота ни в битката при Трафалгар?

Всички в стаята вдигнаха ръце.

— Матюс — каза той и кимна към един особено настоятелен ученик.

— Нелсън, сър.

— Правилно. А кой е бил премиер по това време?

— Херцог Уелингтън, сър — отвърна Матюс, този път не толкова уверено.

— Не — каза мистър Фробишър. — Не е бил Уелингтън, макар да е съвременник на Нелсън. — Огледа класа, но само ръцете на Клифтън и Дийкинс продължаваха да стърчат. — Дийкинс.

— Пит младши, от хиляда седемстотин осемдесет и трета до хиляда осемстотин и първа и от хиляда осемстотин и четвърта до хиляда осемстотин и шеста.

— Точно така, Дийкинс. А кога е бил премиер Железния херцог?

— От хиляда осемстотин двайсет и осма до хиляда осемстотин и трийсета, както и през хиляда осемстотин трийсет и четвърта — отговори Дийкинс.

— А може ли някой да ми каже коя е била най-голямата му победа?

Барингтън вдигна ръка за първи път.

— Ватерлоо, сър! — извика той, преди мистър Фробишър да успее да избере някой друг.

— Да, Барингтън. И кого е победил Уелингтън при Ватерлоо?

Барингтън замълча.

— Наполеон — прошепна му Хари.

— Наполеон, сър — уверено рече Барингтън.

— Правилно, Клифтън — усмихна се Фробишър. — А Наполеон също ли е бил херцог?

— Не, сър — каза Дийкинс, след като никой друг не се опита да отговори на въпроса. — Той основал Първата френска република, а след това се обявил за император.

Мистър Фробишър не беше изненадан от отговора на Дийкинс, тъй като той беше стипендиант за отличен успех, но бе впечатлен от познанията на Клифтън.

В края на краищата той бе стипендиант хорист, а през годините Фробишър беше установил, че надарените хористи, подобно на талантливите спортисти, рядко се представят добре извън основната си област. Клифтън вече показваше, че е изключение от това правило. Мистър Фробишър си помисли, че няма да е зле да разбере кой е обучавал момчето.

Когато звънецът оповести края на часа, мистър Фробишър каза:

— Следващият ви урок ще е по география с мистър Хендерсън, а той не е от учителите, които обичат да чакат. Съветвам ви през междучасието да намерите класната му стая и да сте заели местата си много преди да е влязъл.

Хари се държеше плътно до Джайлс, който сякаш знаеше на пръсти цялото училище. Докато вървяха заедно през двора, осъзна, че някои от момчетата снишават гласове, докато минаваха покрай тях, а едно-две дори се обръщаха да ги гледат.

Благодарение на безбройните съботни сутрини със Стария Джак Хари се представи добре на урока по география, но по математика, който беше последният час за сутринта, никой не можеше да се сравнява с Дийкинс и дори учителят остана силно впечатлен от него.

Когато тримата седнаха да обядват, Хари усети как стотици погледи следят всяко негово движение. Престори се, че не забелязва, и просто повтаряше онова, което правеше Джайлс.

— Приятно е да знам, че мога да те науча на нещо — каза Джайлс, докато белеше ябълка с ножа си.

На Хари много му хареса първият урок по химия следобед, особено когато учителят му позволи да запали бунзеновата горелка. Не се отличи обаче по естествознание, последния урок за деня, защото беше единственото момче, чийто дом си нямаше градина.

Когато прозвуча последният звънец, останалите от класа отидоха да играят, а Хари се яви в параклиса за първата си хорова репетиция. Отново забеляза, че всички го зяпат, но този път поради доста добри причини.

Но веднага щом излезе от параклиса, стана обект на полугласните подигравки на учениците, които се връщаха от игрищата.

— Това ли е нашият малък уличник? — попита един.

— Да не повярваш, няма си четка за зъби — каза друг.

— Разбрах, че нощем спял долу на доковете — обади се трети.

Дийкинс и Барингтън ги нямаше никакви и Хари забърза към пансиона, като гледаше да избягва събралите се на групички момчета.

По време на вечерята любопитните погледи не се набиваха така на очи, но само защото Джайлс ясно бе дал да се разбере на всички, които можеха да го чуят, че Хари е негов приятел. Джайлс обаче не беше в състояние да му помогне, когато след часовете за самостоятелна подготовка всички се качиха в спалното и откриха стоящия до вратата Фишър, който явно очакваше Хари.

Когато момчетата започнаха да се събличат, префектът каза високо:

— Съжалявам за миризмата, господа, но един от вашите идва от къща без баня. — Едно-две момчета се захилиха с надеждата да спечелят благоволенieto на Фишър. Хари не му обърна внимание. — При това уличникът си няма не само баня, но дори и баща.

— Баща ми е бил добър човек и се е сражавал за родината — гордо заяви Хари.

— Какво те кара да мислиш, че имах предвид теб, Клифтън? — каза Фишър. — Разбира се, освен ако не си и момчето, чиято майка работи като... — направи кратка пауза, — хотелска сервитьорка.

— Сервитьорка в хотел — поправи го Хари.

Фишър грабна един пантоф и каза гневно:

— Да не си посмял да ми отговаряш, Клифтън. Наведи се и си сложи ръцете на ръба на леглото.

Хари се подчини и Фишър му нанесе шест жестоки удара. Хари изпъзля в леглото си, като се мъчеше да сдържи сълзите си.

Преди да изгаси осветлението, Фишър добави:

— С нетърпение очаквам да ви видя отново утре вечер, когато ще продължа приказката за лека нощ за Клифтънови от Стил Хаус Лейн.

Чакайте само да научите за вуйчо Стан.

Следващата вечер Хари научи, че вуйчо му е лежал година и половина в затвора за кражба с взлом. Това откритие бе по-лошо и от боя с пантоф. Изпълзя в леглото си, като се питаше дали баща му не е все още жив, но в затвора и дали това не е истинската причина никой в къщата да не споменава за него.

Почти не спа три нощи поред и никакви успехи в класната стая и възхищението, което будеше в параклиса, не можеха да го накарат да спре да мисли за следващия неизбежен сблъсък с Фишър. И най-малкият повод като капка вода извън умивалника, поставена малко накриво възглавница или смъкнат чорап гарантираше, че Хари ще опита още шест от най-добрите удари на дежурния префект — наказание, което се изпълняваше пред цялото спално, но едва след като Фишър е добавил поредния епизод от хрониките на Клифтън. На петата вечер на Хари вече му беше дошло до гуша и дори Джайлс и Дийкинс не бяха в състояние да го утешат.

По време на самоподготовката в петък, докато останалите обръщаха страниците на учебника по латински на Кенеди, Хари зарязва Цезар и галите и се зае да разработва план, който да гарантира, че Фишър никога повече няма да го тормози. Когато вечерта си легна — след като Фишър беше открил обвивката от шоколад до леглото му и отново го беше нашибал с пантофа — планът беше готов. Хари остана буден дълго след изгасването на светлините и не помръдна, докато не се увери, че всички са заспали.

Нямаше представа колко е часът, когато се измъкна от леглото. Облече се съвсем тихо и запристъпва на пръсти между леглата, докато не стигна отсрещния край на помещението. Отвори прозореца и нахлулият студен въздух накара момчето от най-близкото легло да се размърда. Хари се прехвърли на пожарния изход, затвори прозореца и слезе по стълбата. Тръгна по края на ливадата, като се криеше в сенките от пълната луна, която сякаш светеше към него като прожектор.

С ужас откри, че порталът на училището е заключен. Но това не можеше да го спре. Намери сенчесто място, прескочи стената, затича по пътя и не спря, докато не стигна пристанището. Нощната смяна тъкмо си тръгваше и Хари с облекчение видя, че вуйчо му не е сред работниците.

Когато и последният докер си отиде, Хари бавно тръгна по кея и покрай редицата кораби. Забеляза, че на един комин гордо се мъдри буквата Б, и си помисли за приятеля си, който сигурно спеше дълбоко. Дали някога...

Запита се дали Стария Джак също не спи. Въпросът му намери отговора си, когато стигна до вагона и познатият глас каза:

— Не стой така, Хари, а влизай, че ще измръзнеш.

Хари отвори вратата — Стария Джак тъкмо палеше свещта, влезе и се стовари на седалката срещу него.

— Избяга ли? — попита Стария Джак.

Хари така се сепна от директния въпрос, че не отговори веднага.

— Да, избягах — призна накрая.

— И несъмнено идваш да ми кажеш защо си взел това паметно решение.

— Не го взех аз — отвърна Хари. — Друг го взе.

— Кой?

— Един Фишър.

— Учител или ученик?

— Префектът на спалното ми — каза Хари и трепна. После разказа на Стария Джак всичко, което се бе случило през първата му седмица в „Сейнт Бийд“.

Старецът отново го изненада, защото когато той завърши историята си, каза:

— Аз съм виновен.

— Но защо? — попита Хари. — Не бихте могли да ми помогнете повече.

— Напротив, бих могъл — отвърна Стария Джак. — Трябваше да те подготвя за онзи вид снобизъм, който никоя друга нация не може да имитира. Трябваше да посветя повече време на значението на училищната вратовръзка, отколкото на географията и историята. А вместо това се надявах, че нещата са се променили след войната, която трябваше да сложи край на всички войни. Явно това не важи за „Сейнт Бийд“. — Умисли се и дълго мълча, после попита: — И какво смяташ да правиш сега, момчето ми?

— Ще избягам. Ще се кача на първия кораб, който ме вземе — отвърна Хари.

— Добра идея — отбеляза Стария Джак. — Защо пък да не играеш точно по свирката на Фишър?

— Какво имате предвид?

— Нищо. Само това, че нищо няма да достави на Фишър по-голямо удоволствие от това да разкаже на приятелчетата си, че уличният никаквец е долен страхливец, но пък какво може да се очаква от сина на баща докер и майка сервитюрка?

— Но Фишър е прав. Не съм от класата му.

— Не, Хари, проблемът е, че Фишър вече разбира, че *той* не е от твоята класа и никога няма да бъде.

— Да не искате да кажете, че трябва да се върна там? — не повярва Хари.

— В крайна сметка решението си е изцяло твое — рече Стария Джак. — Но ако бягаш всеки път, когато се сблъскаш с разни Фишърровци по света, ще свършиш като мен. Един от масата, ако ми позволиш да цитирам директора.

— Но вие сте страхотен човек — каза Хари.

— Можеше и да бъда, ако не бях избягал, когато се сблъсках с моя Фишър — отвърна Стария Джак. — Предпочетох обаче лесния изход и мислех само за себе си.

— Но за кого друго да мисля?

— Като начало, за майка си — рече Стария Джак. — Не забравяй всички жертви, която направи тя, за да ти осигури по-добър старт в живота, отколкото е мечтала някога. А също и за мистър Холкомби, който ще вини себе си, когато открие, че си избягал. Не забравяй и мис Мънди, която ходатайстваше за теб, упражняваше натиск и посвети безброй часове, за да е сигурна, че си достатъчно добър, за да спечелиш стипендията. И когато се стигне до претеглянето на всички „за“ и „против“, Хари, съветвам те да поставиш Фишър на едното блюдо на везната, а Барингтън и Дийкинс на другото, защото подозирам, че Фишър бързо ще стане абсолютно незначителен, докато Барингтън и Дийкинс със сигурност ще се окажат важни приятели за цял живот. Ако избягаш, те ще са принудени да слушат как Фишър непрекъснато им натяква, че не си бил човекът, за когото са те смятали.

Хари помълча известно време, после бавно се изправи.

— Благодаря, сър.

И без да каже нито дума повече, отвори вратата на купето и излезе.

Тръгна бавно по кея, гледаше огромните товарни кораби, които скоро щяха да отплават за далечни земи. Продължи да върви, докато не стигна до изхода от доковете, откъдето побягна към града. Когато стигна портала на училището, той вече беше отворен и часовникът над главния вход всеки момент щеше да удари осем.

Въпреки телефонното обаждане мистър Фробишър трябваше да отиде до директора и да докладва, че едно от момчетата му липсва. Когато погледна през прозореца на кабинета си, зърна Хари да се промъква между дърветата към пансиона. Момчето предпазливо отвори входната врата, докато проехтяваше последният удар на часовника, и се озова лице в лице с директора на пансиона.

— По-добре побързай, Клифтън — каза му мистър Фробишър.
— Иначе ще изпуснеш закуската.

— Да, сър — отвърна Хари и се затича по коридора.

Стигна мензата точно преди вратите да се затворят и се настани между Барингтън и Дийкинс.

— За момент си помислих, че тази сутрин ще трябва сам да си лижа купата — каза Барингтън.

Хари избухна в смях.

Този ден не срещна Фишър и вечерта с изненада откри, че имат нов дежурен префект. За първи път от цяла седмица спа спокойно.

6.

Ролс-ройсът мина през портала на имението и продължи по дългата алея с високи дъбове, които се извисяваха като стражи от двете ѝ страни. Хари успя да преброи шестима градинари още преди да види къщата.

По време на срока в „Сейнт Бийд“ беше получил известна представа за това как живее Джайлс през ваканциите, но нищо не го бе подготвило за това. Когато видя къщата, ченето му увисна и си остана в това положение.

— Началото на осемнайсети век, предполагам — каза Дийкинс.

— Позна — отвърна Джайлс. — Построена е през хиляда седемстотин дваисет и втора от Ванбруг. Обзалагам се обаче, че не можеш да познаеш кой е проектирал градината. Ще ти дам джокер — по-късна е от къщата.

— Чувал съм само за един ландшафтен архитект — каза Хари, който продължаваше да зяпа постройката. — Браун Талантливия^[1].

— Точно затова сме го избрали — каза Джайлс. — За да сме сигурни, че приятелите ми ще са чували за него двеста години по-късно.

Хари и Дийкинс се разсмяха.

Колата спря пред триетажното имение, построено от златист камък от Костуолд Хилс. Джайлс изскочи още преди шофьорът да успее да отвори задната врата и изтича нагоре по стълбите. Приятелите му го последваха малко несигурно.

Входната врата се отвори много преди Джайлс да стигне горното стъпало и някакъв висок мъж, елегантно облечен с дълго черно сако, панталони на тънко райе и с черна вратовръзка, леко се поклонил на профучаващия покрай него млад господар.

— Честит рожден ден, мистър Джайлс.

— Благодаря, Дженкинс. Хайде, момчета! — извика Джайлс и изчезна в къщата.

Икономът задържа вратата отворена, за да могат Хари и Дийкинс да го последват.

Във фоайето Хари спря като закован пред портрета на възрастен мъж, който сякаш гледаше надолу право към него. Джайлс бе наследил клонестия му нос, пронизващите сини очи и квадратната челюст. Хари погледна към другите портрети, украсяващи стените. Единствените картини с маслени бои, които бе виждал дотогава, бяха от книгите — „Мона Лиза“ на Леонардо, „Смеещ се кавалер“ на Франс Халс и „Нощна стража“ на Рембранд. Гледаше пейзаж на художник на име Констабъл, когато в помещението влезе жена, облечена в нещо, което Хари можеше да опише единствено като бална рокля.

— Честит рожден ден, скъпи — каза тя.

— Благодаря, майко — отвърна Джайлс, докато тя се навеждаше да го целуне. За първи път Хари видя приятеля си смутен. — Това са двамата ми най-добри приятели, Хари и Дийкинс.

Хари се ръкува с жената, която не бе много по-висока от него, и тя му се усмихна толкова топло, че той веднага се отпусна.

— Какво ще кажете да идем в гостната и да пийнем чай? — предложи тя и поведе момчетата към голямо помещение с изглед към предната градина.

Хари не искаше да сяда, а да разгледа картините по стените. Мисис Барингтън обаче вече го водеше към дивана. Хари потъна сред плюшените възглавнички. Не можеше да се сдържи да не зяпа през еркера към безупречно окосената ливада, достатъчно голяма, за да играеш крикет на нея. Зад нея се виждаше езеро, в което спокойно плаваха зеленоглави патици, явно без да се безпокоят откъде ще дойде следващата им храна. Дийкинс се настани до него.

Влезе друг мъж, облечен в късо черно сако, следван от млада жена с елегантна синя униформа, подобна на онази, която носеше майката на Хари в хотела. Носеше голям сребърен поднос и го постави на овалната маса пред мисис Барингтън.

— Индийски или китайски? — попита мисис Барингтън Хари.

Той не разбра какво иска да каже.

— Всички сме на индийски, благодаря, майко — спаси го Джайлс.

Хари си мислеше, че Джайлс го е научил на всичко, което трябва да знае за етикета в изтънченото общество, но мисис Барингтън изведнъж бе вдигнала летвата още по-високо.

След като помощник-икономът наля чая в три чаши, прислужницата ги постави пред момчетата заедно с още един поднос. Хари зяпна планината сандвичи, но не посмя да ги докосне. Джайлс взе един и го сложи в чинията си. Майка му се намръщи.

— Джайлс, колко пъти съм ти казвала винаги да изчакаш гостите ти да си изберат първи, преди да си вземеш и ти?

На Хари му се прииска да каже на мисис Барингтън, че Джайлс винаги действа пръв, за да му покаже какво да прави и, което бе по-важно, какво да не прави. Дийкинс си избра сандвич и го сложи в чинията си. Хари направи същото. Джайлс изчака търпеливо Дийкинс да вземе сандвича си и отхапа от своя.

— Надявам се пушената съомга да ви хареса — каза мисис Барингтън.

— Превъзходна е — каза Джайлс, преди приятелите му да имат шанса да признаят, че никога не са вкусвали пушена съомга. — В училище ни дават само сандвичи с рибен пастет.

— Е, как се справяте в училище? — каза мисис Барингтън.

— Има място за подобрения, както описва усилията ми Фроб — каза Джайлс, докато си вземаше втори сандвич. — Но Дийкинс е най-добър във всичко.

— Без английския — за първи път се обади Дийкинс. — Хари ме изпревари с два процента.

— А ти изпреварваш ли някого по нещо, Джайлс? — попита майка му.

— Той е втори по математика, мисис Барингтън — притече му се на помощ Хари. — Има дарба за сметки.

— Също като дядо си — отбеляза мисис Барингтън.

— Портретът ви над камината е много хубав, мисис Барингтън — каза Дийкинс.

Тя се усмихна.

— Това не съм аз, Дийкинс, а скъпата ми майка.

Дийкинс наведе смутено глава.

— Но това беше много очарователен комплимент — побърза да добави мисис Барингтън. — Смятах я за голяма красавица навремето.

— Кой е художникът? — попита Хари, опитвайки се този път да спаси Дийкинс.

— Ласло^[2] — отвърна мисис Барингтън. — Защо?

— Защото се питах дали портретът на джентълмена във фоайето не е дело на същия художник.

— Много си наблюдателен, Хари — похвали го мисис Барингтън. — Портретът във фоайето е на баща ми и наистина е нарисуван от Ласло.

— С какво се занимава баща ви? — попита Хари.

— Хари вечно задава въпроси — каза Джайлс. — Човек просто трябва да му свикне.

Мисис Барингтън се усмихна.

— Внася вина в страната, най-вече шери от Испания.

— Също като „Харви“ — каза Дийкинс, докато нагъваше сандвич с краставичка.

— Също като „Харви“ — повтори мисис Барингтън. Джайлс се ухили. — Вземи си още сандвичи, Хари — каза мисис Барингтън, забелязала, че погледът на момчето не се откъсва от подноса.

— Благодаря — отвърна Хари, разкъсван между избора между пушена съомга, краставичка, яйце или домати. Накрая се спря върху съомгата, като се питаше какъв ли е вкусът ѝ.

— А ти няма ли да си вземеш, Дийкинс?

— Благодаря, мисис Барингтън — отвърна той и си взе втори сандвич с краставичка.

— Не мога да продължавам да те наричам Дийкинс — каза майката на Джайлс. — Сякаш се обръщам към някой от слугите. Моля те, кажи ми малкото си име.

Дийкинс отново сведе глава и каза:

— Предпочитам да ме наричате Дийкинс.

— Казва се Ал — обади се Джайлс.

— Много хубаво име — каза мисис Барингтън. — Макар да предполагам, че майка ти те нарича Алън.

— Не, не ме нарича така — каза Дийкинс, без да вдига глава.

Другите две момчета го погледнаха изненадано, но не казаха нищо.

— Името ми е Алджърнън — изтърси най-сетне той.

Джайлс избухна в смях.

Мисис Барингтън не обърна внимание на сина си, а каза:

— Майка ти явно е голяма почитателка на Оскар Уайлд.

— Да, така е — каза Дийкинс. — Аз обаче бих предпочел да ме беше кръстила Джак или дори Ърнест.

— На твоето място не бих се тормозила — успокой го мисис Барингтън. — В края на краищата и Джайлс е жертва на подобно унижение.

— Майко, ти обеща, че няма да...

— Трябва да го накарате да ви каже второто си име — продължи тя, без да обръща внимание на протеста му.

Джайлс мълчеше и Хари и Дийкинс погледнаха с надежда към мисис Барингтън.

— Мармадюк — въздъхна тя. — Също като баща му и дядо му.

— Ако някой от вас се раздрънка за това в училище — обади се Джайлс и изгледа свирепо приятелите си, — кълна се, ще го убия. Съвсем сериозно.

Двете момчета се разсмяха.

— Ти имаш ли презиме, Хари? — попита мисис Барингтън.

Хари понечи да отговори, но вратата се отвори широко и в гостната влезе мъж, който не можеше да се сбърка с прислужник. Носеше голям пакет. Можеше да е единствено мистър Хюго. Джайлс скочи, изтича към баща си и той му подаде пакета.

— Честит рожден ден, момчето ми.

— Благодаря, папа — отговори Джайлс и веднага почна да развързва панделката.

— Джайлс, преди да отвориш подаръка, би трябвало да представиш гостите си на папа — обади се майка му.

— Извинявай, папа. Това са двамата ми най-добри приятели, Дийкинс и Хари — каза Джайлс и остави подаръка на масата.

Хари забеляза, че бащата на Джайлс има същото атлетично телосложение и енергия, които смяташе за уникални за сина му.

— Приятно ми е да се запознаем, Дийкинс — каза мистър Барингтън и се ръкува с него, след което се обърна към Хари. — Добър ден, Клифтън — добави и се настани в празния стол до съпругата си.

Хари беше озадачен, че мистър Барингтън не се ръкува с него. И откъде знаеше, че фамилията му е Клифтън?

След като помощник-икономът поднесе на мистър Барингтън чай, Джайлс махна опаковката и извика от радост — подаръкът беше радиоприемник „Робъртс“. Моментално го включи в контакта и

започна да превърта различните станции. Момчетата ръкопляскаха и се смееха всеки път, когато от голямата дървена кутия се разнасяше звук.

— Джайлс каза, че бил втори по математика този срок — обърна се мисис Барингтън към съпруга си.

— Което не компенсира факта, че е последен по почти всички други предмети — отвърна той.

Джайлс се опита да скрие смущението си, като продължи да търси станции.

— Но пък трябваше да видите какъв гол отбеляза срещу „Ейвънхърст“ — обади се Хари. — Всички очакваме догодина да стане капитан на футболния отбор.

— Головете няма да му осигурят място в Итън — каза мистър Барингтън, без да го поглежда. — Време е да се стегне и да поработи по-здраво.

Всички се умълчаха.

— Ти ли си онзи Клифтън, който пее в хора на „Сейнт Мери Редклиф“? — попита най-сетне мисис Барингтън.

— Хари е солист първи глас — каза Джайлс. — И е стипендиант хорист.

Хари си даде сметка, че този път бащата на Джайлс го гледа.

— Мисля, че те познах — каза мисис Барингтън. — С дядото на Джайлс бяхме на изпълнението на „Месия“ в „Сейнт Мери“, когато хорът на „Сейнт Бийд“ пя заедно с хора на Бристолската гимназия. Твоето „Но аз зная, Изкупителят ми е жив“ беше великолепно, Хари.

— Благодаря, мисис Барингтън — каза Хари и се изчерви.

— Надяваш ли се да продължиш в Бристолската гимназия, след като завършиш „Сейнт Бийд“, Клифтън? — попита мистър Барингтън.

„Отново Клифтън“, помисли си Хари.

— Само ако спечеля стипендия, сър.

— Но нима това е толкова важно? — попита мисис Барингтън. — Нима няма да ти бъде предложено място, както на всяко друго момче?

— Майка ми не би могла да си позволи таксите, мисис Барингтън. Тя е сервитьорка в хотел „Роял“.

— Но баща ти...

— Той е мъртъв — каза Хари. — Загинал е във войната.

Хари следеше внимателно как ще реагира мистър Барингтън, но той остана непроницаем, подобно на добър играч на покер.

— Съжалявам — рече мисис Барингтън. — Не знаех.

Вратата зад Хари се отвори и помощник-икономът влезе с двуетажна торта на сребърен поднос и я сложи в центъра на масата. Джайлс, естествено, духна всичките дванайсет свещи наведнъж и всички заръкопляскаха.

— А твоят рожден ден кога е, Клифтън? — попита мистър Барингтън.

— Беше миналия месец, сър — отвърна Хари.

Мистър Барингтън отмести поглед.

Помощник-икономът махна свещите и подаде на младия господар голям нож. Джайлс разряза тортата и постави пет различни по големина парчета в чиниите за чай, наредени от прислужницата на масата.

Дийкинс излапа нападалите в чинията му парченца глазура и захапа тортата. Хари повтаряше действията на мисис Барингтън. Взе малката сребърна лъжичка до чинията си и си отдели с нея малко парче, след което остави прибора.

Само мистър Барингтън не докосна сладкиша. Най-ненадейно той стана от мястото си и излезе, без да каже нито дума.

Майката на Джайлс не направи опит да скрие изненадата си от поведението на съпруга си, но не каза нищо. Хари не откъсна очи от вървящия към изхода мистър Хюго, а Дийкинс, който беше приключил с тортата, отново насочи вниманието си към сандвичите с пушена съомга, явно без да забелязва какво става около него.

След като вратата се затвори, мисис Барингтън продължи да бъбри, сякаш не се бе случило нищо.

— Сигурна съм, че ще спечелиш стипендия за гимназията, Хари, особено като се има предвид всичко, което ми разказа Джайлс за теб. Явно си много умно момче, освен че си талантлив певец.

— Джайлс има навика да преувеличава, мисис Барингтън — каза Хари. — Мога да ви уверя, че само Дийкинс със сигурност ще спечели стипендия.

— Но нали Бристолската гимназия предлага стипендии за музиканти? — попита тя.

— Не и за дисканти — отвърна Хари. — Не биха поели такъв риск.

— Боя се, че не разбирам — каза мисис Барингтън. — Нищо не може да отнеме всичките ти години хорово обучение.

— Така е, но за жалост, никой не може да предскаже какво ще се случи, когато гласът ми мутира. Някои дисканти стават басове или баритони, а истинските късметлии стават тенори, но няма начин да се прецени предварително.

— Защо да няма? — обади се Дийкинс, който за първи път прояви интерес към разговора.

— Има куп солисти дисканти, които не могат дори да си осигурят място в местния си хор, след като гласът им мутира. Питай майстор Ърнест Лоу. Всяко домакинство в Англия го е чувало как пее „Кой би ми дал криле гълъбови?“, но след като гласът му мутира, никой вече не го е чувал.

— Просто трябва да се потрудиш по-здраво — каза Дийкинс между зальците и добави съвсем прозаично: — Не забравяй, че гимназията отпуска дванайсет стипендии всяка година, а аз мога да спечеля само една от тях.

— Точно там е проблемът — каза Хари. — Ако искам да се потрудя по-здраво, ще трябва да се откажа от хора, а без стипендията ще се наложи да напусна „Сейнт Бийд“, така че...

— Така че се намираш между чука и наковалнята — завърши Дийкинс.

— Е, едно е сигурно — каза мисис Барингтън. — Джайлс едва ли ще спечели стипендия за което и да било училище.

— Може би — рече Хари. — Но Бристолската гимназия едва ли би се отказала от батсман левичар от неговия калибър.

— Тогава да се надяваме, че и в Итън мислят по този начин — каза мисис Барингтън, — защото баща му иска да го прати именно там.

— Аз пък не искам да ида в Итън — заяви Джайлс и остави вилицата си. — Искам да продължа в Бристолската гимназия и да бъда с приятелите си.

— Сигурна съм, че ще намериш много нови приятели в Итън — каза майка му. — А и баща ти много би се разочаровал, ако не вървиш по стъпките му.

Помощник-икономът се покашля. Мисис Барингтън погледна през прозореца, видя спиращата пред главния вход кола и каза:

— Мисля, че е време да се връщате в училище. Не искам да съм виновна, че някой е закъснял за самоподготовката.

Хари погледна с копнеж към големия поднос сандвичи и недоядената торта, но се изправи с неохота и тръгна към вратата. Хвърли поглед през рамо и беше готов да се закълне, че видя Дийкинс да пъха сандвич в джоба си. Погледна за последен път през прозореца и с изненада забеляза някакво дългуресто момиче с дълги плитки, което се беше свило в ъгъла и четеше книга.

— Това е пъзливата ми сестра Ема — каза Джайлс. — Не спира да чете. Просто не ѝ обръщайте внимание.

Хари се усмихна на Ема, но тя не го погледна. Дийкинс последва съвета на Джайлс.

Мисис Барингтън изпрати трите момчета до входната врата и се ръкува с Хари и Дийкинс.

— Надявам се скоро да ви видя отново. Толкова добре влияете на Джайлс.

— Много благодарим за поканата, мисис Барингтън — каза Хари.

Дийкинс само кимна. Двете момчета се извърнаха, когато тя прегърна сина си и го целуна.

Докато шофьорът караше по дългата алея към портала, Хари погледна назад към къщата. Не забеляза, че Ема гледа през прозореца към отдалечаващата се кола.

[1] Sarability Brown, прозвище на архитекта и озеленител Ланселот Браун (1716 — 1783). — Б.пр. ↑

[2] Филип Ласло (1869 — 1937) — унгарски художник, известен най-вече с портретите си на кралски особи и аристократи. — Б.пр. ↑

7.

Училищният бюфет беше отворен всеки вторник и четвъртък между четири и шест следобед.

Хари рядко посещаваше „емпориума“, както го наричаха момчетата, тъй като разполагаше само с два шилинга джобни на срок и знаеше, че майка му ще се радва на малко допълнителни пари в края на учебните занятия. На рождения ден на Дийкинс обаче направи изключение от правилото, тъй като искаше да купи на приятеля си бонбони лакта за едно пени.

Въпреки че рядко посещаваше бюфета, всеки вторник и четвъртък вечер на бюрото му имаше блокче шоколад. Макар да имаше правило никое момче да не харчи повече от шест пенса седмично, Джайлс оставяше и пакет бонбони „Ликарис Асорти“ за Дийкинс, като ясно даде да се разбере, че не желае от приятелите си нищо в замяна.

Във вторник Хари се нареди на дългата опашка пред гишето. Устата му се напълни със слюнка, докато гледаше спретнатото подредените шоколади, карамели, желирани бонбони, бонбони с ликьор и последната мода — пържени картофени резенчета „Смитс“. Беше мислил дали да не си купи един пакет, но след неотдавнашното си запознанство с мистър Уилкинс Микоубър вече нямаше съмнения относно ценността на шестте пенса.

Докато гледаше влюбено съкровищата на емпориума, чу гласа на Джайлс и забеляза, че той е няколко момчета пред него в опашката. Тъкмо се канеше да извика приятеля си, когато видя как Джайлс взема блокче шоколад от лавицата и го пъха в джоба на панталона си. След няколко секунди към него се присъедини пакетче дъвки. Когато редът му дойде, Джайлс постави на тезгяха кутия „Ликарис Асорти“, втори вид, и пликче чипс, първи вид, и бюфетчията мистър Суивалс ги записа грижливо в тефтера си на името на Барингтън. Другите две неща останаха в джоба на Джайлс, без да бъдат описани.

Хари бе ужасен и преди Джайлс да се обърне, успя да се измъкне от бюфета, тъй като не искаше приятелят му да го забележи. Бавно закрачи из вътрешния двор, като се мъчеше да проумее защо му е на

Джайлс да краде каквото и да било при положение, че определено нямаше проблем да плати. Предположи, че има някакво обяснение, макар че не можеше да си представи какво би могло да е.

Качи се в кабинета преди започването на часа за самоподготовка и намери отмъкнатия шоколад на бюрото си, а Дийкинс вече се бе заел с бонбоните си. Трудно му беше да се съсредоточи върху причините за Индустриалната революция, докато се мъчеше да реши какво да предприеме във връзка с откритието си — ако изобщо предприемеше нещо.

След подготовката взе решение. Остави неотворения шоколад в горното чекмедже на бюрото си — смяташе да го върне в бюфета в четвъртък, без да каже на Джайлс.

Тази нощ не успя да спи и след закуска отведе Дийкинс настрана и му обясни защо не е успял да му даде подарък за рождения ден. Дийкинс не успя да скрие изненадата си.

— Татко ми има същия проблем в магазина си — каза той. — Хората непрекъснато отмъкват дребни стоки. „Дейли Мейл“ обвинява за това Депресията.

— Не мисля, че семейството на Джайлс е засегнато особено тежко от Депресията — отбеляза Хари.

Дийкинс кимна замислено.

— Може би е най-добре да кажеш на Фроб?

— Да наковладя най-добрия си приятел? — отвърна Хари. — Никога.

— Но ако го хванат, може да го изключат — каза Дийкинс. — Най-малкото можеш да го предупредиш, че си открил какво прави.

— Ще си помисля — каза Хари. — Междувременно смятам да връщам в бюфета всичко, което ми дава Джайлс, без той да научава.

Дийкинс се наведе към него.

— Можеш ли да върнеш и моите? — прошепна той. — Аз не ходя в бюфета, така че не зная какво да правя.

Хари се съгласи и отиде на два пъти до бюфета, за да върне нежеланите подаръци на Джайлс по лавиците. Беше стигнал до заключението, че Дийкинс е прав и че ще трябва да се изправи пред приятеля си, преди да го хванат, но реши да отложи до края на срока.

— Добър удар, Барингтън — каза мистър Фробишър, когато топката премина очертаванията. Около игрището се чуха аплодисменти. — Помнете ми думата, директоре, Барингтън ще играе за Итън срещу Хароу в „Лордс“.

— Не и ако Джайлс има нещо общо с това — прошепна Хари на Дийкинс.

— Какво ще правиш през лятната ваканция, Хари? — попита Дийкинс, който сякаш не забелязваше какво става около него.

— Нямам планове да ходя до Тоскана тази година, ако това питаш — ухилено отвърна Хари.

— Не мисля, че и на Джайлс му се ходи особено — рече Дийкинс. — В края на краищата италианците нищо не разбират от крикет.

— Е, не бих имал нищо против да си сменим местата с него — каза Хари. — Нямам нищо против, че Микеланджело, Да Винчи и Караваджо никога не са били запознавани с тънкостите на боулинга, да не говорим за цялата онази паста, която очаква да бъде излапана.

— И къде ще ходиш? — попита Дийкинс.

— Една седмица на Западната Ривиера — наперено отвърна Хари. — Обикновено върхът е големият вълнолом на Уестън снопър Меър, следван от рибата и пържените картопки в кафене „Ковчезите“. Идва ли ти се?

— Няма да имам време — каза Дийкинс, който явно си беше помислил, че Хари говори сериозно.

— И защо така? — продължи да го поднася Хари.

— Ще работя.

— Ще работиш през ваканцията? — слиса се Хари.

— Моята ваканция е работата — каза Дийкинс. — Харесва ми толкова, колкото Джайлс харесва крикета, а ти пеенето.

— И къде работиш?

— В общинската библиотека, тъпчо. Там имат всичко, което ми трябва.

— Мога ли да дойда и аз? — съвсем сериозно попита Хари. — Трябва да чета сериозно, ако искам да кандидатствам за стипендия в Бристолската гимназия.

— Само ако обещаеш, че ще мълчиш — отсече Дийкинс.

Хари щеше да се разсмее, но знаеше, че приятелят му също като него говори съвсем сериозно.

— Много съм зле с латинската граматика — каза Хари. — Не разбирам подчинените изречения, да не говорим за конюнктива, а ако не успея да изкарам изпита по латински, с мен е свършено, дори да изкарам отличен по всички останали предмети.

— Нямам нищо против да ти помогна с латинския, ако и ти ми направиш една услуга — отвърна Дийкинс.

— Каквато кажеш — каза Хари. — Макар да не ми се вярва, че искаш да си солист на коледната служба.

— Добър удар, Барингтън — отново се обади мистър Фробишър и Хари се присъедини към аплодиращите.

— Това е третият му рекорд за сезона, директоре — добави Фробишър.

— Стига си се майтапил, Хари — каза Дийкинс. — Всъщност на баща ми му трябва човек за разнасянето на сутрешната поща през ваканцията и предложих теб. Заплатата е един шилинг седмично и ако можеш всяка сутрин да идваш в магазина в шест, мястото е твое.

— В шест? — презрително повтори Хари. — Когато имаш вуйчо, който буди цялата къща в пет сутринта, това е най-малкият ти проблем.

— Значи си съгласен?

— Разбира се — отвърна Хари. — Но защо не се хванеш ти? Един шилинг седмично не е за изхвърляне.

— Защото не мога да карам колело.

— По дяволите! — изпъшка Хари. — Аз нямам колело.

— Аз *имам* — каза Дийкинс. — Обаче не мога да го карам.

— Клифтън — каза мистър Фробишър, докато играчите на крикет напускаха игрището. — Ела в кабинета ми след самоподготовката.

Хари винаги беше харесвал мистър Фробишър — той беше един от малкото учители, които се отнасяха с него като с равен. Освен това като че ли нямаше никакви любимци, докато някои от другите даскали недвусмислено му показваха, че синът на някакъв си докер изобщо не би трябвало да бъде допускан да минава през свещения портал на „Сейнт Бийд“, колкото и добър певец да е.

Щом звънецът оповести края на часа за самоподготовка, Хари остави писалката и тръгна по коридора към кабинета на мистър Фробишър. Нямаше представа защо директорът на пансиона иска да го види.

Почука на дебелия врата.

— Влез — отвърна гласът на човека, който никога не пиленеше думите си на вятъра.

Хари отвори вратата и се изненада, че обичайната усмивка на Фроб отсъства.

Мистър Фробишър не свали поглед от Хари, докато той не спря пред бюрото му.

— Беше доведено до вниманието ми, Клифтън, че си крал от бюфета.

Сякаш някой беше изтрил с парцал ума на Хари — не можеше да измисли отговор, който да не издаде Джайлс.

— Един префект те е видял да вземаш сладкиши от лавиците — продължи със същия неумолим тон Фробишър — и да се измъкваш от бюфета, преди да ти е дошъл редът на опашката.

„Не да вземам, а да връщам“ — искаше да каже Хари, но успя да произнесе само:

— Не съм вземал нищо от бюфета, сър.

Въпреки че казваше истината, усети как бузите му почервеняват.

— Тогава как ще обясниш двете си седмични посещения в емпориума, щом в тефтера на мистър Суивалс няма нищо записано на твое име?

Мистър Фробишър зачака търпеливо, но Хари знаеше, че ако каже истината, Джайлс със сигурност ще бъде изключен.

— И този шоколад тук и това пликче бонбони са били намерени в горното чекмедже на бюрото ти малко след затварянето на бюфета.

Хари отново не каза нищо.

— Чакам обяснение, Клифтън — каза мистър Фробишър. И след поредната дълга пауза добави: — Разбира се, зная, че имаш много по-малко джобни от всяко друго момче от класа ти, но това не е извинение за кражба.

— Никога през живота си не съм крал — заяви твърдо Хари.

Сега беше ред на мистър Фробишър да го погледне смаяно. Стана зад бюрото си и каза:

— Ако наистина е така, Клифтън — и аз искам да ти вярвам — ще се явиш отново след репетицията с хора с пълно обяснение как си се сдобил с неща от бюфета, които със сигурност не си платил. Ако не остана удовлетворен, и двамата ще отидем при директора. И да ти кажа, не се съмнявам какво ще е решението му.

Хари излезе от кабинета. Прилоша му. Върна се в класната стая с надеждата, че Джайлс няма да е там. Когато отвори вратата, първото, което видя, бе поредното шоколадово блокче на бюрото си.

Джайлс вдигна очи към него, видя пребледнялото му лице и попита:

— Лошо ли ти е?

Хари не отговори. Прибра шоколада в чекмеджето и тръгна на репетиция, без да каже нито дума. Джайлс се обърна към Дийкинс и попита небрежно:

— Какво му става?

Дийкинс продължи да пише, сякаш не го е чул.

— Не ме ли чу, глухар? — каза Джайлс. — Защо Хари е така оклюмал?

— Беше при Фроб.

— Защо?

— Нямам представа — каза Дийкинс, без да спира да пише.

Джайлс стана, отиде при него и го хвана за ухото.

— Какво е станало?

Дийкинс пусна писалката, побутна нервно очилата си нагоре и въздъхна:

— Хари си има неприятности.

— Какви неприятности? — попита Джайлс и изви ухото му.

— Може да го изключат — изхленчи Дийкинс.

Джайлс пусна ухото му и избухна в смях.

— Да изключат Хари? По-скоро ще разпопят папата.

Забеляза капчиците пот, избили по челото на Дийкинс, и попита по-тихо:

— За какво?

— Фроб мисли, че краде от бюфета — каза Дийкинс.

Ако беше вдигнал очи, щеше да види как лицето на Джайлс побелява като платно. След малко чу как вратата се затваря. Дийкинс

взе писалката си и се опита да се съсредоточи, но за първи път през живота си не успя да довърши самоподготовката си.

Когато излезе от репетицията, Хари видя Фишър — беше се облегнал на стената и се хилеше доволно. Разбра кой го е наклеветил, но не каза нищо. Тръгна по коридора, сякаш нямаше никакви грижи, макар да се чувстваше като палач, издигащ бесилка — знаеше, че ако не издаде най-близкия си приятел, ще екзекутират него. Поколеба се и почука на вратата на Фробишър.

Отговорът „Влез“ прозвуча много по-меко в сравнение с предишния път, но когато влезе в кабинета, Хари беше посрещнат от същия неумолим поглед. Сведе глава.

— Дължа ти искрени извинения, Клифтън — каза Фробишър и стана. — Разбрах, че не си виновен.

Сърцето на Хари продължаваше да бие бясно, но този път тревогата му беше за Джайлс.

— Благодаря, сър — каза той, без да вдига глава. Искаше му се да засипе Фроб с безброй въпроси, но знаеше, че всички те ще останат без отговор.

Мистър Фробишър заобиколи бюрото и му стисна ръката — нещо, което не бе правил никога.

— По-добре побързай, Клифтън, ако не искаш да пропуснеш вечерята.

Хари излезе от кабинета и бавно тръгна към мензата. Фишър стоеше до вратата и май беше изненадан. Хари мина покрай него и зае мястото си в края на скамейката до Дийкинс. Мястото срещу него беше празно.

8.

Джайлс не се появи за вечеря, не дойде и в спалното. Хари си помисли, че ако „Сейнт Бийд“ не бяха изгубили годишния си мач срещу „Ейвънхърст“ с трийсет и една точки, малко момчета и дори учители щяха да забележат отсъствието му.

Но пък това беше важен мач, така че всички си имаха мнение защо най-добрият батсман на училището не е излязъл на игрището. Особено Фишър, който разказваше на всеки, готов да го изслуша, че са наказали погрешния човек.

Хари не очакваше с нетърпение ваканцията — не само защото се питаше дали ще види отново Джайлс, но и защото това означаваше завръщане на Стил Хаус Лейн 27, където отново трябваше да дели стаята с вуйчо си Стан, който напоследък почти всяка вечер се прибираще пиян.

След като вечер преговаряше уроците си, Хари си лягаше — обикновено към десет. Бързо заспиваше, но по някое време след полунощ го будеше вуйчо му, често толкова пиян, че не можеше да си намери леглото. Звукът от опитите на Стан да улучи нощното гърне беше нещо, което щеше да остане запечатано в ума на Хари до края на живота му.

След като Стан се строполяваше в леглото (рядко си правеше труда да се съблече), Хари се опитваше отново да заспи, но час по час се будеше от пиянското хъркане. Направо копнееше да се върне в „Сейнт Бийд“ и да дели общо спално с още двама и девет момчета.

Все още се надяваше, че вуйчо му ще прояви непредпазливост и ще издаде още подробности около смъртта на баща му, но през повечето време Стан не бе в състояние да отговаря и на най-простите въпроси. В един от редките случаи, когато беше достатъчно трезвен, за да говори, каза на Хари да му се разкара от главата и го предупреди, че ако повдигне отново този въпрос, ще яде пердах.

Единственото хубаво нещо в деленето на стаята със Стан бе, че нямаше никакъв шанс да закъснее за разнасянето на вестниците.

За Хари дните на Стил Хаус Лейн бяха подчинени на ясно установена програма: ставане в пет, препечена филийка за закуска (вече не облизваше купата на вуйчо си), явяване при мистър Дийкинс в шест, подреждане на вестниците и разнасянето им. Това отнемаше около два часа и той можеше да се прибере навреме за чаша чай с майка си, преди тя да тръгне на работа. Към осем и половина отиваше в библиотеката, където се срещаше с Дийкинс, който винаги седеше на най-горното стъпало и чакаше да отворят.

Следобед Хари отиваше да репетира в „Сейнт Мери Редклиф“, което бе част от задълженията му към „Сейнт Бийд“. Никога не приемаше репетициите като задължение, защото пеенето много му харесваше. Неведнъж си шепнеше: „Моля те, Господи, когато гласът ми мутира, нека стана тенор и няма да искам нищо друго от Теб“.

След като се връщаше у дома за вечерния чай, оставаше да учи още два часа на кухненската маса и си лягаше, като се страхуваше от завръщането на вуйчо си точно толкова, колкото от срещите с Фишър през първата си седмица в „Сейнт Бийд“. Поне Фишър се беше преместил в гимназията „Колстън“, така че Хари смяташе, че пътищата им никога няма да се пресекат отново.

Очакваше с нетърпение последната си година в „Сейнт Бийд“, макар да не се съмняваше колко много ще се промени животът му, ако той и двамата му приятели тръгнат по различни пътища — Джайлс неизвестно накъде, Дийкинс в Бристолската гимназия, а той, ако се провалеше на изпитите, сигурно щеше да се върне в началното училище „Мериууд“, а след като навърши четиринайсет, щеше да напусне училище и да си търси работа. Опита се да не мисли за последствията от провала на изпитите, въпреки че Стан никога не пропускаше да му напомни, че винаги може да си намери работа на пристанището.

— На момчето изобщо не му трябваше да ходи в онова префърцунено даскало — редовно казваше той на Мейзи, когато тя поставяше купата овесена каша пред него. — Почва да си мисли неща,

дето не са за положението му — добавяше Стан, сякаш Хари го нямаше.

Хари си мислеше, че Фишър с радост би се съгласил с подобна гледна точка, но пък той отдавна беше стигнал до заключението, че вуйчо Стан и Фишър имат много общи черти.

— Но нима Хари не заслужава да му се даде шанс да се усъвършенства? — възразяваше Мейзи.

— Защо? — отвръщаше Стан. — Щом доковете бяха добри за мен и за неговия старец, защо да не са добри и за него? — Последните думи се изричаха с тон, който не търпеше възражения.

— Може би момчето е по-умно от нас двамата — казваше Мейзи.

Това караше Стан да се умълчи за момент, но след поредната лъжица каша той заявяваше:

— Зависи какво разбираш под умен. В края на краищата има умни и умни.

И загребваше отново, но без да добави нищо към дълбокомисленото си наблюдение.

Хари нарязваше филийката си на четири, докато всяка сутрин слушаше все същите рецитации на вуйчо си. Самият той никога не се обаждаше, тъй като беше ясно, че Стан вече е решил какво ще е бъдещето на Хари и че нищо не може да го накара да промени мнението си. Стан обаче не осъзнаваше, че постоянните му подигравки само подбуждат Хари да работи още по-здраво.

— Не може да се мотае тук цял ден — каза една сутрин Стан, като усети, че губи спора. — Някои от нас имаме и работа за вършене — добави, докато ставаше от масата. Никой не си направи труда да му възразява. — И още нещо — каза Стан, докато отваряше вратата на кухнята. — Май никой от вас не забелязва, че момчето се е размекнало. Вече дори не облизва купата ми. Бог знае на какви неща го учат в онова училище.

Вратата се затръшна зад него.

— Не обръщай внимание на вуйчо си — каза майката на Хари. — Той просто завижда, че всички се гордеем с теб. И дори той ще трябва да промени тона си, когато спечелиш стипендията, също като приятеля ти Дийкинс.

— Това е проблемът, мамо — отвърна Хари. — Аз не съм като Дийкинс и започвам да се питам дали всичко това си заслужава.

Всички го зяпнаха невярващо. Накрая дядо наруши мълчанието си за първи път от дни.

— Искан ми се аз да имам възможност да кандидатствам за стипендия в Бристолската гимназия.

— Това пък защо, дядо? — извика Хари.

— Защото ако беше станало, нямаше да ни се налага да живеем с вуйчо ти Стан всичките тези години — изсумтя дядо му.

На Хари му харесваше сутрешното разнасяне на вестници, при това не само защото така можеше да излиза от къщата. След време опозна неколцина от редовните клиенти на мистър Дийкинс, някои от които го бяха чували да пее в „Сейнт Мери“ и му махаха с ръка, когато им носеше вестника, а други му предлагаха чай и дори ябълка. Мистър Дийкинс го бе предупредил, че има две кучета, от които трябва да се пази при обиколката; две седмици по-късно злите псета го посрещаха с размахани опашки, когато слизаше от колелото.

Хари с удоволствие откри, че мистър Холкомби е един от редовните клиенти на мистър Дийкинс, и двамата често бърбеха, когато му доставяше броя на „Таймс“. Първият му учител ясно даде да се разбере, че не иска да вижда Хари отново в „Мериууд“, и добави, че ако се нуждае от допълнителни уроци, повечето вечери е свободен.

Когато се връщаше след обиколката, мистър Дийкинс винаги пъхаше в чантата му блокче шоколад, преди да го пусне да си върви. Това му напомняше за Джайлс. Хари често се питаше какво ли е станало с приятеля му. И той, и Дийкинс не бяха чували нищо за него от деня, когато мистър Фробишър извика Хари в кабинета си след заниманията. А преди да си тръгне, Хари винаги спираше пред витрината, за да се възхити на един часовник, който знаеше, че никога няма да може да си позволи. Дори не си беше направил труда да попита мистър Дийкинс колко струва.

В седмичния му режим имаше само две редовни прекъсвания. Винаги се опитваше да прекара събота сутрин със Стария Джак — носеше му вече прочетените броеве на „Таймс“ за цялата седмица, а в неделя вечер, след като изпълняваше задълженията си в „Сейнт Мери“, тичаше през целия град, за да стигне навреме за вечерня в „Рождество Христово“.

Крехката мис Мънди грейваше от гордост, докато той изпълняваше солото си. Надяваше се да доживее да види как Хари постъпва в Кеймбридж. Имаше планове да му разкаже за хора на Кингс Колидж, но не и преди да е спечелил място в Бристолската гимназия.

— Мистър Фробишър ще те направи ли префект? — попита Стария Джак, докато Хари седнаше на обичайното си място от другата страна на купето.

— Нямам представа — отвърна той. — Между другото, Фроб винаги казва — добави и подръпна театрално реверите си, — „Клифтън, в живота получаваш онова, което си заслужил, нищо повече и определено нищо по-малко“.

Стария Джак се изкиска и едва се сдържа да не каже: „Доста добра имитация на Фроб“, но се задоволи с:

— Е, значи ще станеш префект.

— Предпочитам да спечеля стипендия за гимназията — каза Хари и изведнъж гласът му прозвуча като на зрял младеж.

— А приятелите ти Барингтън и Дийкинс? — попита Стария Джак с надеждата да повдигне духа му. — И на тях ли са им писани велики дела?

— Никога няма да направят Дийкинс префект — отвърна Хари. — Той не може да се грижи за самия себе си, та какво остава за другите. Така или иначе, Дийкинс се надява да стане помощник в библиотеката, а никой друг не иска това място. Мистър Фробишър едва ли ще прекара безсънни нощи в тормозене кого да назначи.

— А Барингтън?

— Не съм сигурен, че ще се върне — каза Хари тъжно. — А и дори да се върне, сигурен съм, че няма да го направят префект.

— Не подценявай баща му — каза Стария Джак. — Той несъмнено е намерил начин да осигури връщането на сина си още в първия ден на срока. Лично аз не бих се обзаложил, че няма да стане префект.

— Да се надяваме, че сте прав — рече Хари.

— Ако съм прав, той ще тръгне по стъпките на баща си и ще продължи в Итън.

— Не и ако решението зависи от него. Джайлс предпочита да продължи в Бристолската гимназия с Дийкинс и мен.

— Ако не отиде в Итън, вероятността да му предложат място в гимназията е малка. Приемният изпит е един от най-трудните в страната.

— Той каза, че има план.

— Дано планът му да е добър, ако иска да заблуди баща си и изпитващите.

Хари премълча.

— Как е майка ти? — смени темата Стария Джак. Ясно беше, че момчето не иска да говори за Джайлс.

— Наскоро я повишиха. Сега е шеф на всички сервитьорки в Палмовия салон и е пряко подчинена на управителя на хотела мистър Фрамптън.

— Сигурно много се гордееш с нея — отбеляза Стария Джак.

— Точно така, сър. И още нещо — смятам да го докажа.

— Какво си намислил?

И Хари го запозна с тайната си. Старецът слушаше внимателно и от време на време кимаше одобрително. Виждаше един малък проблем, но той не бе непреодолим.

Когато се върна в магазинчето след завършването на последната обиколка, преди да тръгне отново на училище, мистър Дийкинс му даде един шилинг бонус и каза:

— Ти си най-доброто вестникарче, което съм имал.

— Благодаря, сър — отвърна Хари и прибра парите в джоба си.
— Мога ли да ви попитам нещо?

— Разбира се, Хари.

Хари отиде до витрината. На горната лавица един до друг бяха изложени два часовника.

— Колко струва този? — попита той и посочи изящния „Ингерсол“.

Мистър Дийкинс се усмихна. От няколко седмици очакваше Хари да зададе този въпрос и беше готов с отговора.

— Шест шилинга.

Хари зяпна като треснат. Беше сигурен, че такова великолепие би трябвало да струва поне двойно повече. Но въпреки че беше спестявал половината от спечеленото всяка седмица не му достигаше един шилинг, дори с бонуса на мистър Дийкинс.

— Хари, нали разбираш, че това е дамски часовник? — каза мистър Дийкинс.

— Да, сър, разбирам — отвърна Хари. — Искях да го подаря на майка си.

— Тогава ще ти го дам за пет шилинга.

Хари не можеше да повярва на късмета си.

— Благодаря, сър — каза той, докато му даваше четири шилинга, една монета от шест пенса, една от три пенса и три пенита. Джобовите му останаха празни.

Мистър Дийкинс дискретно махна етикета с цената (16 шилинга), взе часовника от витрината и го сложи в изящна кутийка.

Хари излезе, като си подсвиркуваше. Мистър Дийкинс се усмихна и сложи една банкнота от десет шилинга в касата. Беше доволен, че е изпълнил своята част от сделката.

9.

Звънецът иззвъня.

— Време е за събличане — каза високо дежурният префект в спалното на новите момчета първата вечер от новия срок.

„Всички изглеждат толкова малки и безпомощни“, помисли си Хари. Неколцина явно се мъчеха да сподавят сълзите си, а другите се оглеждаха, без да са сигурни какво да правят. Едно момче стоеше с лице към стената и трепереше. Хари отиде до него и го попита:

— Как се казваш?

— Стивънсън.

— Е, аз съм Клифтън. Добре дошъл в „Сейнт Бийд“.

— А аз съм Тюксбъри — обади се момчето от другата страна на леглото на Стивънсън.

— Добре дошъл в „Сейнт Бийд“, Тюксбъри.

— Благодаря, Клифтън. Всъщност баща ми и дядо ми са били тук, преди да продължат в Итън.

— Не се съмнявам — отвърна Хари. — И се обзалагам, че са били капитани на Итън срещу Хароу в „Лордс“ — добави той и тутакси съжали за думите си.

— Не, баща ми е бил воден плъх, не сухоземен — невъзмутимо каза Тюксбъри.

— Воден плъх ли? — не разбра Хари.

— Бил е капитан на Оксфорд срещу Кеймбридж в състезанията по гребане.

Стивънсън избухна в сълзи.

— Какво има? — попита Хари и седна на леглото до него.

— Моят баща пък е ватман.

Всички останали спряха да разопаковат нещата си и зяпнаха Стивънсън.

— Така ли? — рече Хари. — В такъв случай ще ти издам една тайна — продължи той достатъчно високо, за да може всяко момче в спалното да чуе думите му. — Аз пък съм син на докер. Няма да се учудя, ако се окаже, че си новият стипендиант хорист.

— Не — отвърна Стивънсън. — Стипендиант за добър успех съм.

— Моите поздравления — каза Хари и му стисна ръката. — Следваш една дълга и благородна традиция.

— Благодаря. Само че имам един проблем — прошепна момчето.

— Какъв по-точно, Стивънсън?

— Нямам паста за зъби.

— Спокойно, друже — обади се Тюксбъри. — Майка ми винаги ми слага една резервна.

Хари се усмихна и в този момент звънецът иззвъня отново.

— Всички в леглата — нареди той и тръгна към вратата.

Чу един глас зад него да прошепва:

— Благодаря за пастата.

— Хич не я мисли, друже.

— Така — каза Хари и изгаси светлината. — Не искам да чувам нито дума от вас, докато звънецът не зазвъни утре сутринта в шест и трийсет. — Изчака мъничко и чу как някой отново шепне. — Казах, нито думичка. — Усмихваше се, докато слизаше по стълбата към кабинета на старшите префекти.

Две неща го изненадаха, когато се върна в „Сейнт Бийд“ за началото на новия срок. Веднага щом мина през входа, мистър Фробишър го дръпна настрана и каза:

— Поздравления, Клифтън. Няма да бъде обявено до сбора утре сутринта, но ти ще си новият капитан на училището.

— Би трябвало да е Джайлс — отвърна Хари, без да се замисля.

— Барингтън ще е спортният капитан, а ти...

Хари направо подскочи, щом чу, че приятелят му ще се върне в „Сейнт Бийд“. Стария Джак се беше оказал прав с твърдението си, че мистър Хюго ще намери начин да върне сина си в училището още в първия ден на срока.

Когато след няколко минути Джайлс влезе в залата и си стиснаха ръцете, Хари не спомена за темата, която вероятно заемаше мислите и на двамата.

— Как са новите гниди? — попита Джайлс, докато влизаха в кабинета.

— Един от тях ми напомня за теб — отвърна Хари.

— Тюксбъри, естествено.

— Познаваш ли го?

— Не, но татко се е засякъл с баща му в Итън.

— Казах му, че съм син на докер — каза Хари, докато се настаняваше в единствения удобен стол в стаята.

— Сериозно? — отвърна Джайлс. — А той каза ли ти, че е син на министър от кабинета?

Хари си премълча.

— Има ли други, които трябва да държа под око? — попита Джайлс.

— Стивънсън — каза Хари. — Той е мешавица между Дийкинс и мен.

— В такъв случай по-добре заключи пожарния изход, преди да си е плюл на петите.

Хари често си мислеше къде ли щеше да е сега, ако онази нощ Стария Джак не го бе убедил да се върне в „Сейнт Бийд“.

— Какъв е първият ни урок утре? — попита Хари, докато проверяваше програмата.

— Латински — отвърна Дийкинс. — Което е и причината да обяснявам на Джайлс Първата пуническа война.

— От двеста шейсет и четвърта до двеста четирийсет и първа преди Христа — каза Джайлс.

— Обзалагам се, че ти харесва — отбеляза Хари.

— Определено — съгласи се Джайлс. — И с нетърпение чакам продължението, Втората пуническа война.

— От двеста и осемнайсета до двеста и първа преди Христа — каза Хари.

— Винаги съм се изумявал как гърците и римляните са знаели точно кога ще се роди Христос — каза Джайлс.

— Хо, хо, хо — отвърна Хари.

Дийкинс не се разсмя.

— И накрая ще трябва да стигнем до Третата пуническа война, от сто четирийсет и девета до сто четирийсет и шеста преди Христа — каза той.

— Задължително ли е да знаем и трите? — попита Джайлс.

„Сейнт Мери Редклиф“ беше пълна с хора, събрали се за службата в началото на Рождественските пости с осемте четения и осемте песнопения. Хорът влезе бавно, като пееше „Елате, всички вярващи“, и зае мястото си в партера.

Ръководителят на хора прочете първия откъс от Библията, последван от „Малкото градче Витлеем“. В програмата на службата се посочваше, че солистът на третия куплет ще бъде майстор Хари Клифтън.

„Как тихо, как тихо се дава чудният дар, докато Бог...“ Майката на Хари седеше гордо в третата редица, а възрастната дама до нея искаше да каже на всички в църквата, че слушат нейния внук. Мъжът, седнал от другата страна на Мейзи, не можеше да чуе нищо, но това изобщо не можеше да се разбере, ако се съдеше по доволната му усмивка. Вуйчо Стан не се виждаше никакъв.

Спортният капитан прочете втория откъс от Библията и когато се върна на мястото си, Хари забеляза, че сяда до достолепен мъж с посребрена коса. Реши, че това трябва да е сър Уолтър Барингтън. Джайлс му бе казал, че дядо му живеел в още по-голямо имение от това на родителите му, но Хари не вярваше, че това е възможно. От другата страна на Джайлс седяха баща му и майка му. Мисис Барингтън му се усмихна, но мистър Барингтън нито веднъж не погледна в негова посока.

Когато органът засвири прелюдията на „Ние, тримата царе“, цялото паство стана и запя. Следващият откъс беше прочетен от мистър Фробишър, след което настъпи моментът, смятан от мис Мънди за кулминация на службата. Хилядата души в църквата не помръднаха, докато Хари пееше „Тиха нощ“ с ясен и уверен глас, който накара дори ръководителя на хора да се усмихне.

Библиотечният надзирател прочете следващия откъс. Хари няколко пъти беше преговорил с него думите от Евангелие от Марк. Дийкинс се беше опитал да се измъкне от досадната задача, както я беше описал на Джайлс, но мистър Фробишър бе настоял — четвъртият откъс винаги се четял от библиотекаря. Дийкинс не беше като Джайлс, но не се справи зле. Хари му намигна, докато приятелят му тътреше крака към мястото си до родителите си.

Мистър Холкомби затвори очи, за да чува по-ясно старшия хорист — Хари пееше „Нека сърцата на всички запеят“, и му се стори,

че долавя леко, едва забележимо трепване в гласа му. Предположи, че Хари сигурно е настинал. Мис Мънди обаче много добре знаеше за какво става дума. Много пъти бе чувала тези ранни признаци. Замоли се да греша, но знаеше, че молитвата ѝ ще остане без отговор. Хари щеше да пее до края на службата и само шепна хора щяха да осъзнаят какво е станало. Щеше да е в състояние да пее още седмици и може би дори месеци, но на Великден друго момче щеше да пее „Радвайте се, Господ възкръсна“.

Един възрастен мъж, който се бе появил малко след началото на службата, беше сред онези, които бяха наясно със случващото се. Стария Джак излезе точно преди епископът да даде последната си благословия. Знаеше, че Хари няма да може да го посети до следващата събота, което му даваше достатъчно време да измисли как да отговори на неизбежния въпрос.

— Може ли да поговорим, Клифтън? — каза мистър Фробишър, след като звънецът обяви края на самоподготовката. — Ела в кабинета ми.

Хари никога нямаше да забрави последния път, когато бе чул подобна покана.

Когато момчето затвори вратата на кабинета, директорът на пансиона му посочи стола до камината — нещо, което никога досега не бе правил.

— Само исках да те уверя, Хари — (отново за първи път подобно обръщение), — че това, че вече не можеш да пееш в хора, няма да повлияе на стипендията ти. В „Сейнт Бийд“ сме наясно, че твоят принос за училищния живот далеч надхвърля параклиса и хора.

— Благодаря, сър — отвърна Хари.

— Трябва обаче да помислим за бъдещето ти. Учителят по музика ми каза, че ще мине известно време, преди гласът ти да се възстанови напълно, и се боя, че това означава, че трябва да сме реалисти относно шансовете ти да ти бъде предложена стипендия за хорист в Бристолската гимназия.

— Те са нулеви — спокойно отбеляза Хари.

— Налага се да се съглася с теб — рече Фробишър. — Олекна ми, че разбираш положението. Но — продължи той, — с радост бих

включил името ти за редовна стипендия в гимназията. Обаче — добави, преди Хари да успее да отвори уста, — предвид обстоятелствата няма да е лошо да обмислиш и по-добрите шансове за приемане другаде, например в „Колстън“ или в Кингс Колидж, където изпитите са доста по-леки.

— Не, благодаря, сър — отвърна Хари. — Изборът ми си остава Бристолската гимназия.

Същите думи бе изрекъл твърдо и пред Стария Джак миналата събота, когато менторът му спомена нещо от сорта, че човек не бива да изгаря мостовите зад себе си.

— Тъй да бъде — каза мистър Фробишър, който не бе и очаквал друг отговор, но въпреки това беше негов дълг да предложи алтернатива. — А сега, нека да превърнем този неуспех в предимство.

— И как смятате да го направя, сър?

— Ами, щом вече си освободен от ежедневните репетиции в хора, ще имаш повече време да се подготвиш за приемния изпит.

— Да, сър, но ми остават задълженията като...

— Ще направя всичко по силите си да се погрижа задълженията на училищния капитан в бъдеще да не бъдат толкова обременяващи.

— Благодаря, сър.

— Между другото, Хари — каза Фробишър, — тъкмо прочетох есето ти за Джейн Остин. Силно впечатление ми направи предположението ти, че ако е можела да отиде в университета, мис Остин сигурно е нямало да напише нито един роман, а и да го е направила, произведенията ѝ може би е нямало да са толкова проникновени.

— Понякога липсата на възможности е преимущество — каза Хари.

— Това не звучи като мисъл на Джейн Остин — отбеляза мистър Фробишър.

— Така е — съгласи се Хари. — Но е мисъл на човек, който не е учил в университет.

Мейзи погледна новия си часовник и се усмихна.

— Трябва да тръгвам, Хари. Ще закъснея за работа.

— Да, мамо — каза Хари. — Ще те изпратя до трамвайната спирка.

— Хари, мислил ли си какво ще правиш, ако не спечелиш стипендията? — попита майка му: най-сетне зададе въпроса, който беше избягвала от седмици.

— Непрекъснато — отвърна Хари, докато ѝ отваряше вратата. — Няма да имам кой знае какъв избор. Просто ще трябва да се върна в „Мериууд“ и когато навърша четиринайсет, да си намеря работа.

10.

— Чувстваш ли се готов да се изправиш пред изпитващите, момчето ми? — попита Стария Джак.

— Едва ли бих могъл да съм по-готов — отвърна Хари. — Между другото, послушах съвета ви и прегледах изпитните въпроси за последните десет години. Прав сте, наистина има общ модел. Някои въпроси се появяват на равни интервали.

— Добре. А с латинския как си? Не можем да си позволим провал по този предмет, колкото и добре да се представим на останалите.

Хари се усмихна, че Стария Джак говори в множествено число.

— Благодарение на Дийкинс постигнах шейсет и девет процента на упражнението вчера, макар да пуснах Ханибал да прекосява Андите.

— Какво пък, само някакви си десет хиляди километра разлика — изкиска се Стария Джак. — Та какъв според теб ще е най-сериозният ти проблем?

— Четирийсетте момчета от „Сейнт Бийд“, които също ще се явят на изпита, без да споменавам останалите двеста и петдесет от другите училища.

— Забрави за тях — каза Стария Джак. — Ако направиш онова, на което си способен, те няма да са проблем.

Хари не отговори.

— А как е гласът ти? — попита Стария Джак, който сменяше темата всеки път, когато Хари се умълчаваше.

— Нищо ново — отвърна Хари. — Може да минат седмици, преди да разбере дали съм тенор, баритон или бас, а дори и тогава няма гаранция, че ще съм много добър. Едно обаче е сигурно — Бристолската гимназия няма да ми предложи хористка стипендия, докато приличам на кон със счупен крак.

— Я зарежи тия мисли — посъветва го Стария Джак. — Положението не е чак толкова лошо.

— По-лошо е — каза Хари. — Ако бях кон, щяха да ме застрелят и да ме отърват от мъките.

Стария Джак се разсмя, после попита, макар да знаеше отговора:

— И кога са изпитите?

— По следващия четвъртък. Започваме с обща култура в девет и имаме пет други предмета през деня. Последен е английският в четири.

— Добре е, че ще приключиш с любимия си предмет — отбеляза Джак.

— Да се надяваме — отвърна Хари. — Само се моля да има въпрос за Дикенс, защото не се е падал през последните три години. Точно затова чета книгите му след часа за лягане.

— В мемоарите си Уелингтън пише, че най-лошият момент във всяка кампания е когато чакаш слънцето да изгрее в деня на битката — каза Стария Джак.

— Съгласен съм с Железния херцог, което означава, че няма да ми се съберат много часове сън през следващите две седмици.

— Още една причина да не ми идваш на гости следващата събота, Хари. Трябва да използваш времето си по-пълноценно. Пък и доколкото си спомням, тогава е рожденият ти ден.

— Това пък откъде го знаете?

— Признавам, че не съм го прочел на светските страници на „Таймс“. Но тъй като беше по същото време и миналата година, реших да рискувам и ти купих един малък подарък.

Извади нещо, увито в стар вестник, и му го подаде.

— Благодаря, сър — каза Хари, докато развързваше връвта.

Махна вестника, отвори малката тъмносиня кутия и зяпна невярващо мъжкия ръчен часовник „Ингерсол“, който беше гледал толкова пъти на витрината на магазина на мистър Дийкинс.

— Благодаря — повтори Хари, докато си го слагаше на китката. Не можеше да откъсне поглед от него и се питаше как ли Стария Джак е могъл да си позволи да похарчи цели шест шилинга.

В утрото на изпита Хари беше буден много преди слънцето да изгрее. Пропусна закуската, за да преговори въпросите по обща култура, изброи столиците на страните от Германия до Бразилия,

датите на премиерите от Уолпол до Лойд Джордж и на монарсите от крал Алфред до Джордж V. Час по-късно се чувстваше готов за изпита.

Отново беше на първия ред, между Барингтън и Дийкинс. Дали нямаше да е за последен път? Когато часовникът на кулата удари десет, между редиците тръгнаха учители — раздаваха въпросниците на четирийсетте изнервени момчета. Добре де, на трийсет и деветте изнервени момчета и на Дийкинс.

Бавно прочете въпросите. Когато стигна до стотния, си позволи да се усмихне. Взе перодръжката, топна перото в мастилницата и започна да пише. След четирийсет минути отново беше на стотния въпрос. Погледна часовника — имаше десет минути да провери отговорите си. Спря за момент на въпрос 34 и се замисли за отговора си. Кой Кромуел беше изпратен в Тауър за държавна измяна — Оливър или Томас? Спомни си съдбата на кардинал Уолсли и избра мъжа, който беше заел мястото му като лорд канцлер.

Когато часовникът започна да бие отново, бе стигнал въпрос 92. Бързо прегледа последните си осем отговора, преди да му вземат листа. Мастилото още изсъхваше по последния му отговор — Чарлз Линдбърг^[1].

По време на двайсетминутната почивка Хари, Джайлс и Дийкинс бавно обикаляха игрището за крикет, на което Джайлс бе отбелязал сто точки само преди седмица.

— Amo, amas, amat — каза Дийкинс, докато преговаряше с тях спрежението на глагола „обичам“, без нито веднъж да направи справка с учебника по граматика на Кенеди.

— Amamus, amatis, amant — продължи Хари, докато тръгваха към изпитната зала.

Когато час по-късно предаде работата си, Хари бе сигурен, че е изкарал повече от необходимите 60 процента; дори Джайлс изглеждаше доволен от себе си. Докато вървяха към мензата, Хари прегърна Дийкинс през рамото и каза:

— Благодаря, друже.

След като прочете въпросите по география, Хари мислено благодари на тайното си оръжие. Стария Джак му беше дал толкова много знания през годините, без изобщо да го кара да се чувства като на урок.

Така и не докосна обяда си. Джайлс успя да изяде половината свински пай, а Дийкинс лапаше преспокойно.

Първият предмет след обедната почивка беше история и не представляваше никакъв проблем. Хенри VIII, Елизабет, Рали, Дрейк, Наполеон, Нелсън и Уелингтън маршируваха отново по бойните полета под командата на Хари.

Изпитът по математика се оказа много по-лесен от очакваното и дори Джайлс си помисли, че може да е направил още сто точки.

По време на последната почивка Хари се върна в кабинета и прегледа есето, което бе писал за „Дейвид Копърфийлд“. Беше сигурен, че ще се представи добре по любимия си предмет. Върна се бавно в изпитната зала, като си повтаряше отново и отново любимия съвет на мистър Холкомби: „Съсредоточи се“.

Погледна последния въпросник и установи, че тази година той е посветен на Томас Харди и Луис Карол. Беше чел „Кметът на Кастърбридж“ и „Алиса в страната на чудесата“, но Лудия шапкар, Майкъл Хенчард и Чеширския котак не му бяха така познати като Пеготи, д-р Чилип и Баркис. Писалката му скърцаше бавно по листа и когато часовникът отмери края на часа, не беше сигурен, че е написал достатъчно. Излезе от залата под лъчите на следобедното слънце малко потиснат, макар че от физиономията на съперниците му беше ясно, че никой не е сметнал изпита за лесен. Това го накара да се запита дали все пак все още няма някакъв шанс.

Последва онова, което мистър Холкомби често описваше като най-лошата част от всеки изпит — дните на безкрайно чакане преди официалното изнасяне на резултатите, време, през което момчетата често вършеха неща, за които по-късно можеше да съжаляват, сякаш искаха да бъдат изключени, вместо да научат съдбата си. Едно момче бе хванато да пие сайдер зад навеса за велосипеди, друго бе спипано да пуши в тоалетната, а трето беше видяно да се измъква и да отива на кино след часа за лягане.

На следващата събота Джайлс отиде на лов за патици — първия му за сезона. Дийкинс се върна в библиотеката, а Хари предприе дълга разходка, като отново и отново прехвърляше въпросите през ума си. Това не подобри настроението му.

В неделя следобед Джайлс отбеляза гол от далечна стрелба; в понеделник Дийкинс с неохота предаде отговорностите си на новото момче в библиотеката, а във вторник Хари прочете „Далече от безумната тълпа“ и изруга на глас. В сряда вечерта Джайлс и Хари останаха да си говорят до малките часове, а Дийкинс спа непробудно.

В четвъртък сутринта, много преди часовникът на кулата да удари десет, четирийсет момчета вече бяха излезли на двора с ръце в джобовете и чакаха с наведени глави появата на директора. Макар всички да знаеха, че д-р Оукшот ще дойде точно на минутата, в десет без пет повечето вече се взираха към вратата на дома му и чакаха тя да се отвори. Останалите гледаха нагоре към часовника с надеждата, че ще накарат стрелката да се задвижи малко по-бързо.

При първия звън преподобният Самюъл Оукшот отвори вратата и излезе. Носеше в едната си ръка лист, а в другата четири кабарчета. Не беше от хората, които оставят нещата на случайността. Мина по пътеката, отвори вратичката на оградата и излезе в двора, без да обръща внимание на ставащото около него. Момчетата побързаха да му направят път — всъщност направиха истински шпалир. Когато часовникът удари за последен път, Оукшот спря пред дъската за обяви, забодете резултатите от изпита с кабарчетата и се прибра, без да каже нито дума.

Четирийсет момчета се втурнаха напред и се струпаха около дъската. Никой не се изненада, че Дийкинс е на първо място с 92 процента и че е спечелил стипендията „Пелокин“ на Бристолската гимназия. Джайлс подскочи във въздуха, без да се опитва да скрие облекчението си, когато видя, че е изкарал 64 процента.

Двамата се обърнаха да потърсят приятеля си. Хари стоеше сам, далече от безумната тълпа.

[1] Американски пилот, пръв прелетял без кацане Атлантическия океан от Ню Йорк до Париж през 1927 г. — Б.пр. ↑

МЕЙЗИ КЛИФТЪН
1920 — 1936

11.

Когато с Артър се оженихме, събитието не можеше да се опише като „три дни яли, пили и се веселили“, но пък нито Танкок, нито Клифтън не се бяха родили със сребърни лъжички в устата. Най-големият разход се оказа хорът — цяла крона, заслужена до последното пени. Винаги съм искала да участвам в хора на мис Мънди и макар тя да твърдеше, че гласът ми е доста добър, не бях приета, тъй като не мога да чета и да пиша.

Приемът, ако може да се нарече така, се състоя в къщата с тераса на Стил Хаус Лейн, принадлежаща на родителите на Артър — бъчонка бира, сандвичи с фъстъчено масло и десетина парчета свински пай. Брат ми Стан дори донесе от собствената си риба и чипс. И на всичко отгоре трябваше да тръгнем рано, за да хванем последния автобус до Уестън сюзър Меър за медения ни месец. Артър запази стая в крайбрежната странноприемница в петък вечерта и тъй като през по-голямата част от уикенда валеше, почти не излизахме от нея.

Беше странно, че второто ми сексуално изживяване също беше в Уестън сюзър Меър. Смаях се, когато видях за първи път Артър гол. През корема му минаваше дълбок грубо зашит червен белег. Проклети германци. Той така и не ми беше казал, че е ранен през войната.

Не се изненадах, че Артър се възбуди веднага щом свалих комбинезона си, но трябва да призная, че очаквах поне да си свали обувките, преди да се любим.

Напуснахме странноприемницата в неделя следобед и хванахме последния автобус обратно до Бристол, тъй като Артър трябваше да се яви на доковете в шест сутринта на следващия ден.

След сватбата Артър се премести в нашата къща — само докато успеем да си позволим собствен дом, каза на баща ми, което обикновено означаваше, докато родителите ми не завършат земните си дни. Така или иначе, и двете семейства живееха на Стил Хаус Лейн, откакто се помнеха.

Артър беше страшно доволен, когато му казах, че семейството ни ще се увеличи, защото искаше най-малко шест деца. Моите тревоги

бяха дали първото ще е негово, но тъй като само двамата с майка ми знаехме истината, нямаше причина Артър да заподозре нещо.

Осем месеца по-късно родих момче и слава богу, нямаше нищо, което да подсказва, че не е на Артър. Кръстихме го Харолд, което зарадва баща ми — така името му щеше да оцелее още едно поколение.

Оттогава приех, че ще си стоя у дома като мама и баба и всяка година ще раждам. В края на краищата Артър идваше от семейство с осем деца, а аз бях четвъртото от общо пет. Хари обаче се оказа единственото ми дете.

Артър обикновено се връщаше направо у дома след работа, за да прекара повече време с бебето, преди да го сложи да легне. Когато онази петъчна вечер не се появи, си помислих, че е отишъл в кръчмата с брат ми. Но когато Стан цъфна малко след полунощ къоркютук пиян — размахваше пачка банкноти от по пет лири, Артър пак го нямаше. Стан дори ми даде една петарка, което ме накара да се запитам дали не е обрал някоя банка. Когато го попитах къде е Артър, не каза нищо.

Онази нощ не си легнах, а останах да седя на долното стъпало пред входа и да чакам съпруга си. Артър никога не бе отсъствал цяла нощ, откакто се ожени за мен.

Макар да бе изтрезнял, когато слезе в кухнята на сутринта, на закуска Стан не каза нито дума. Когато го попитах отново къде е Артър, той каза, че не го бил виждал, откакто свършили работа предишната вечер. Не е трудно да се познае кога Стан лъже, защото тогава не те гледа в очите. Канех се да го притисна още, когато някой силно затропа на външната врата. Първата ми мисъл бе, че е Артър, така че се втурнах да го посрещна.

Отворих и двама полицаи нахълтаха в къщата, изтичаха в кухнята, сграбчиха Стан, закопчаха го и му казаха, че е арестуван за кражба с взлом. Разбрах откъде се е появила пачката банкноти.

— Нищо не съм крал — запротестира Стан. — Мистър Барингтън ми даде парите.

— Така ще да е било, Танкок — каза първото ченге.

— Но това е самата истина, полицай, кълна се в Бог — твърдеше той, докато го мъкнеха към дранголника.

Този път знаех, че Стан не лъже.

Оставих Хари на мама и тичах чак до пристанището с надеждата да открия, че Артър се е явил за сутрешната смяна и ще ми каже защо арестуваха Стан. Опитвах се да не мисля за вероятността Артър също да е прибран.

Човекът на портала ми каза, че цялата сутрин не е виждал Артър. Провери разписанието и се обърка, защото Артър не се бе отписал вчера вечерта. Единственото, което можеше да ми каже, бе: „Не обвинявайте мен. Снощи не бях на смяна“.

Едва по-късно се запитах защо беше използвал думата „обвинявам“.

Отидох на доковете и разпитах някои от другарите на Артър, но те повтаряха като папагали едно и също. „Не съм го виждал, откакто си тръгна снощи.“ После бързаха да се махнат. Канех се да отида до участъка да видя дали Артър не е арестуван, когато видях някакъв възрастен човек да минава наблизо с наведена глава.

Хукнах след него, макар да очаквах да ми каже да се пръждосвам или да заяви, че не знае за какво говоря. Когато обаче приближих, той спря, свали шапката си и ме поздрави с „добро утро“. Изненадах се от добрите му маниери и това ме окуражи да го попитам дали не е виждал Артър тази сутрин.

— Не — отвърна той. — За последно го видях вчера следобед, когато беше втора смяна с брат ви. Може би е най-добре да попитате него.

— Не мога — казах аз. — Арестуваха го и го отведоха в участъка.

— В какво са го обвинили? — попита Стария Джак. Изглеждаше озадачен.

— Не зная — отвърнах.

Стария Джак поклати глава.

— Не мога да ви помогна, мисис Клифтън. Но има най-малко двама души, които знаят цялата история.

И кимна към голямата тухлена постройка, която Артър винаги наричаше „управата“.

Потръпнах, когато видях от сградата да излиза полицай, а когато се обърнах, Стария Джак беше изчезнал.

Помислих си дали да не ида в „управата“ или в Барингтън Хаус, както се нарича всъщност, но реших да не го правя. В края на краищата какво щях да кажа на шефа на Артър? Тръгнах унесено към къщи, като се мъчех да проумея всичко станало.

Гледах как Хюго Барингтън даваше показания. Същата самоувереност, същата арогантност, същите полуистини, изречени убедително пред съдебните заседатели, също както ги бе прошепнал на мен насаме в спалнята. Когато слезе от свидетелското място, знаех, че шансовете на Стан да се измъкне са толкова, колкото на снежна топка да оцелее в огнения пъкъл.

В обобщението си съдията описа брат ми като обикновен крадец, възползвал се от положението си, за да ограби работодателя си. Завърши с думите, че няма друг избор, освен да го прати в затвора за три години.

Бях присъствала на всяко заседание с надеждата да чуя нещичко, което да ми даде представа какво се е случило с Артър. Но когато съдията най-сетне обяви, че съдът се разпуска, все така си нямах идея, макар да не се съмнявах, че брат ми не разказва цялата история. Щеше да мине време, преди да разбере каква е причината.

Единственият друг човек, който присъстваше на всяко съдебно заседание, бе Стария Джак Тар, но двамата не разговаряхме. Всъщност може би нямаше и да го видя отново, ако не беше заради Хари.

Мина известно време, преди да успея да приема, че Артър никога няма да се върне.

Минаха само няколко дни от прибирането на Стан, когато открих истинското значение на израза „едва свързвам двата края“. При положение че единият от носещите пари в семейството бе зад решетките, а другият беше изчезнал бог знае къде, скоро стигнахме буквално до просешка тояга. За щастие, на Стил Хаус Лейн действа неписан закон — ако някой е „заминал на почивка“, съседите правят каквото могат, за да подпомогнат семейството му.

Преподабният Уотс се отбиваше редовно и дори върна част от монетите, които бяхме слагали в паничката му за дарения през

годините. Мис Мънди също минаваше от време на време и носеше много повече от добри съвети, като винаги си тръгваше с празна кошница. Нищо обаче не можеше да компенсира загубата на съпруга ми, на това, че невинният ми брат е в затвора, и че синът ми вече няма баща.

Хари неотдавна беше направил първата си крачка и аз се боях каква ще е първата му дума. Дали си спомняше кой беше седял начело на масата и нямаше ли да попита защо вече го няма? Дядо намери решението какво да кажем, ако Хари започне да задава въпроси. Всички се разбрахме да се придържаме към една и съща история — в края на краищата бе малко вероятно Хари да се срещне някога със Стария Джак.

По онова време най-належащият проблем за семейство Танкок беше как да държим вълка вън от кошарата и най-вече събирача на наеми и съдия-изпълнителя. След като похарчих петте лири от Стан, заложих сребърната цедка на мама, годежния пръстен, а накрая и сватбената халка, започнах да се страхувам, че няма да мине много време и ще ни изхвърлят на улицата.

Това обаче беше отложено с още няколко седмици от ново чукане на вратата. Този път не беше полицията, а някакъв мъж, мистър Спаркс, който ми каза, че е представител на трейдюниона на Артър и че е дошъл да разбере дали съм получила някаква компенсация от компанията.

— Нито петак — казах аз, след като настаних мистър Спаркс в кухнята и му налях чай. — Казват, че напуснал без предупреждение, така че не били отговорни за действията му. А и аз още не знаех какво всъщност се е случило онзи ден.

— Аз също — каза мистър Спаркс. — Всички си мълчат. Не само управата, но и работниците. Не мога да измъкна и дума от тях. „Мил ми е животът“, така каза един. Но съпругът ви си е плащал редовно членския внос — добави той, — така че имате право на компенсация от съюза.

Седях и го гледах, без да имам представа за какво говори.

Мистър Спаркс извади някакъв документ от куфарчето си, постави го на масата и го обърна на втората страница.

— Подпишете тук — каза той и посочи пунктираната линия.

След като сложих кръстче на мястото, той извади от джоба си плик, подаде ми го и каза:

— Съжалявам, че е толкова малко.

Не отворих плика, докато той не допи чая и не си тръгна.

Седем паунда, девет шилинга и шест пенса — на толкова бяха оценили живота на Артър. Седях сама в кухнята и мисля, че точно тогава разбрах, че никога повече няма да видя мъжа си.

Същия следобед отидох до заложената къща и откупих годежния си пръстен от мистър Коен; това беше най-малкото, което можех да направя в памет на Артър. На следващата сутрин платих забавения наем, а също и вересиите при месаря, хлебаря и свещаря. Останаха ми съвсем малко за купуване на стари дрехи от разпродажбата в църквата, най-вече за Хари.

Не мина обаче и месец преди тебеширът отново да започне да пише по дъските на месаря, хлебаря и свещаря, а малко по-късно трябваше отново да ида в заложената къща и да дам годежния си пръстен на мистър Коен.

В деня, в който събирачът на наеми почука на вратата и не му отворихме, всички бяхме наясно, че следващият посетител ще е съдия-изпълнителят. Реших, че е дошло време да си потърся работа.

12.

Опитите на Мейзи да си намери работа се оказаха сложни, донякъде поради факта, че неотдавна правителството бе издало директива към всички работодатели да наемат служили в армията мъже, преди да търсят други кандидати. Това бе част от обещанието на Лойд Джордж, че британските войници ще се върнат у дома в страна, достойна за герои.

Макар че след всеотдайната си служба във фабриките за муниции по време на войната жените над трийсет получиха право да гласуват на последните избори, когато ставаше дума за работа в мирно време, те оставаха на края на опашката. Мейзи реши, че най-добрият ѝ шанс е да потърси работа, за каквато мъжете не биха си помислили, или защото смятат, че е много тежка, или защото заплащането е мизерно. С тази нагласа се нареди пред сградата на най-големия работодател в града „У. Д. & Х. О. Уилс“ и когато редът ѝ дойде, попита служителя:

— Вярно ли е, че търсите хора за опаковане в цигарената фабрика?

— Да, но си много млада, миличка — отговори ѝ той.

— На дваисет и две съм.

— Много си млада — повтори той. — Ела пак след две-три години.

Мейзи се върна на Стил Хаус Лейн навреме, за да подели с Хари и майка си купа пилешка супа и по филия хляб от миналата седмица.

На следващия ден се нареди на още по-дългата опашка пред търговците на вино „Харви“. Когато три часа по-късно редът ѝ дойде, някакъв мъж с колосана бяла яка и тънка черна вратовръзка ѝ каза, че наемали само кандидати с опит.

— И как мога да събера опит? — попита Мейзи, като се мъчеше гласът ѝ да не звучи отчаяно.

— Като се включите в програмата ни за обучение.

— В такъв случай се включвам — каза тя на колосаната яка.

— На колко сте години?

— На дваайсет и две.

— Твърде сте възрастна.

Мейзи повтори всяка дума от едноминутното интервю на майка си, докато делиха още по-оскъдна порция от същата тенджерка и крайчето от същия самун.

— Винаги можеш да опиташ на пристанището — каза майка ѝ.

— Какво имаш предвид, мамо? Да се запиша за докер ли?

Майката на Мейзи не се разсмя, но пък и Мейзи не помнеше кога се е смяла за последно.

— Там винаги има работа за чистачки — каза тя. — И Бог знае, че са ти длъжници.

На следващата сутрин Мейзи беше будна и облечена много преди слънцето да изгрее и тъй като нямаше закуска, тръгна гладна по дългия път към пристанището.

Когато пристигна, каза на човека при портала, че търси работа като чистачка.

— Обърнете се към мисис Нетълс — каза той и кимна към голямата тухлена сграда, в която едва не беше влязла така неотдавна. — Тя се занимава с наемане и уволняване на чистачки.

Човекът явно не я помнеше от предишното ѝ идване.

Мейзи тръгна плахо към сградата и спря, защото върволица елегантно облечени мъже с шапки, палта и чадъри тъкмо влизаха през двойната врата.

Стоеше вцепенена, трепереше от студения въздух и се опитваше да събере кураж да ги последва. Видя една жена с престилка да влиза през друга врата от страни на сградата и забърза след нея.

— Какво искате? — попита с подозрение жената, когато Мейзи я настигна.

— Търся работа.

— Добре — каза жената. — Ще се намери работа за младо момиче. Идете при мисис Нетълс — добави тя и посочи малка врата, която можеше да се обърка с врата на шкаф за метли.

Мейзи отиде до нея и почука.

— Влизайте — обади се уморен глас.

Мейзи отвори вратата и се озова пред жена на възраст колкото майка ѝ, седнала на единствения стол и заобиколена от кофи, парцали и няколко големи калъпа сапун.

— Казаха ми да се явя при вас, ако търся работа.

— Правилно са ви казали. Стига да искате да си скършите гърба от работа дълги часове за мизерни пари.

— Какви са часовете и какво е плащането? — попита Мейзи.

— Можете да започнете в три сутринта и да приключвате към седем, преди писарушките да се явят в излизаните си кабинети. Или можете да започнете в седем вечерта и да работите до полунощ, както си решите. Плащането е едно и също — по шест пенса на час.

— Ще взема и двете смени — каза Мейзи.

— Добре. Елате довечера в седем и ще ви обясня какво и как. Аз съм Вера Нетълс. Вие как се казвате?

— Мейзи Клифтън.

Мисис Нетълс я изгледа, отиде до вратата и я отвори.

— Тук няма работа за вас, мисис Клифтън.

През следващия месец Мейзи се опита да си намери работа в магазин за обувки, но управителят не смяташе, че може да назначи жена с продупчени обувки; в един галантериен магазин, където интервюто приключи веднага щом откриха, че не може да смята; и в една цветарница, където не искаха да наемат продавачка, която никога не е имала градина. В отчаянието си Мейзи си потърси работа като сервитьорка в местната кръчма, но собственикът ѝ отказа с обяснението, че циците ѝ били малки.

В неделя Мейзи коленичи пред олтара в „Рождество Христово“ и помоли Бог за помощ.

Помощта се яви в лицето на мис Мънди, която каза на Мейзи, че има приятелка, собственичка на кафене на Броуд стрийт, която търсела сервитьорка.

— Но аз нямам никакъв опит — каза Мейзи.

— Това може да се окаже предимство — отвърна мис Мънди. — Мис Тили е много особена и предпочита да обучава персонала си по свой начин.

— Може да реши, че съм твърде стара или прекалено млада.

— Не си нито твърде стара, нито прекалено млада — каза мис Мънди. — И бъди сигурна, че не бих ти казала за тази работа, ако не смятах, че ставаш за нея. Трябва обаче да те предупредя, Мейзи, че

мис Тили е много взискателна относно точността. Иди в кафенето утре преди осем часа. Закъснееш ли, това ще е не само първото впечатление, което ще направиш, но и последното.

На следващата сутрин в шест сутринта Мейзи стоеше пред кафенето на Тили и два часа не помръдна. В осем без пет някаква пухкава елегантно облечена жена на средна възраст с прибрана на кок коса и очила за четене, кацнали на върха на носа ѝ, обърна табелката „ЗАТВОРЕНО“ на „ОТВОРЕНО“ и пусна премръзналата Мейзи вътре.

— Имате работата, мисис Клифтън — бяха първите думи на новата ѝ шефка.

Хари оставаше на грижите на баба си, докато Мейзи беше на работа. Макар да ѝ плащаха само девет пенса на час, тя можеше да задържа половината си бакшиш, така че в края на добра седмица докарваше в къщата до три паунда. Имаше и един неочакван бонус. След като в шест вечерта табелката „ОТВОРЕНО“ се обръщаше на „ЗАТВОРЕНО“, мис Тили позволяваше на Мейзи да вземе за въщи останалата храна. Никой клиент не биваше да произнася думата „вчерашна“.

След половин година мис Тили беше толкова довольна от напредъка на Мейзи, че ѝ повери грижите за собствените си осем маси, а след още половин година някои от редовните посетители настояваха да ги обслужва именно Мейзи. Мис Тили реши проблема, като увеличи масите ѝ на дванайсет и вдигна заплатата ѝ на един шилинг на час. При две заплащания седмично Мейзи отново успя да си върне годежния пръстен и сватбената халка, а сребърната цедка за чай отново се появи на обичайното си място.

Ако Мейзи трябваше да е честна, освобождаването на Стан за добро поведение след година и половина събуди у нея смесени чувства.

Хари, който вече беше на три и половина, трябваше да се върне в стаята на майка си и Мейзи се опитваше да не мисли колко спокойно беше, докато Стан го нямаше.

Изненада се, когато брат ѝ си върна старата работа на доковете, сякаш нищо не се беше случило. Това само я убеди, че той знае много повече за изчезването на Артър, отколкото казва, независимо колко го притискаше. Веднъж, когато прекали с настояването, дори я удари. Макар че на следващата сутрин мис Тили се престори, че не забелязва синината около окото ѝ, някои от клиентите не бяха така дискретни и затова Мейзи никога повече не повдигна въпроса пред брат си. А всеки път, когато Хари питаше за баща си, Стан се придържаше към семейната практика и казваше:

— Баща ти умря във войната. Бях до него, когато го улучи куршумът.

Мейзи прекарваше колкото може повече от свободното си време с Хари. Мислеше си, че след като тръгне в „Мериууд“, животът ѝ ще стане много по-лек. Воденето на Хари до училището обаче означаваше допълнителни разходи за билети за трамвая, за да не закъснее за работа. Следобед си взимаше почивка, за да може да го вземе от училище. След като му наливаше чай, го оставяше на грижите на баба му и се връщаше на работа.

Хари ходеше на училище само от няколко дни, но по време на седмичната баня Мейзи забеляза по гърба му следи от пръчка.

— Кой те би? — остро попита тя.

— Директорът.

— Защо?

— Не знам, мамо.

Когато видя шест нови белега, преди да са избледнели старите, Мейзи отново разпита Хари, но и този път той не ѝ каза. При третото появяване на белезите тя си облече палтото и тръгна към начално училище „Мериууд“ с намерението да каже на учителя му какво мисли за него.

Мистър Холкомби изобщо не беше такъв, какъвто си го представяше. На първо място, едва ли бе много по-възрастен от нея и стана, когато тя влезе — нещо, което изобщо не бе характерно за учителите, каквито ги помнеше от своите години в „Мериууд“.

— Защо директорът бие сина ми? — рязко попита тя, преди мистър Холкомби да успее да ѝ предложи да седне.

— Защото непрекъснато бяга, мисис Клифтън. Изчезва веднага след сутрешния сбор и се връща следобед за футболния мач.

— И къде прекарва деня?

— На пристанището, предполагам — отвърна мистър Холкомби.
— Може би вие ще можете да ми обясните защо.

— Защото вуйчо му работи там, а той непрекъснато обяснява на Хари, че училището е загуба на време, понеже рано или късно ще постъпи на работа при Барингтън.

— Надявам се това да не стане — рече мистър Холкомби.

— Защо? — попита Мейзи. — Работата беше достатъчно добра за баща му.

— Може би. Но няма да е достатъчно добра за Хари.

— Какво искате да кажете? — възмути се Мейзи.

— Хари е умно дете, мисис Клифтън. Много умно. Ако успеете да го убедите да идва редовно на училище, може да пожъне големи успехи.

Мейзи изведнъж се запита дали някога ще разбере кой от двамата мъже в живота ѝ е истинският баща на Хари.

— Някои умни деца откриват какви заложи имат едва след като напуснат училище — продължи мистър Холкомби, — и после прекарват остатъка от живота си, съжалявайки за пропилените години. Искам да съм сигурен, че Хари няма да попадне в тяхната категория.

— Какво да направя? — попита Мейзи и най-сетне седна.

— Убедете го да влиза в часовете и да не ходи на доковете всеки ден. Кажете му колко ще се гордеете, ако се представя добре в клас, а не само на футболното игрище — което, ако случайно не знаете, мисис Клифтън, не е стихията му.

— Стихия?

— Извинете. Но дори Хари вече би трябвало да знае, че никога няма да попадне в училищния отбор, още по-малко в „Бристол Сити“.

— Ще направя всичко по силите си — обеща Мейзи.

— Благодаря, мисис Клифтън — каза мистър Холкомби, докато тя ставаше да си тръгне. — Ако успеете да го убедите, не се съмнявам, че в дългосрочен план това ще е много по-ефективно от пръчката на директора.

От този ден Мейзи започна да проявява много по-голям интерес към онова, което е правил Хари в училище. Харесваше ѝ да слуша

разкажете му за мистър Холкомби и на какво го е учил през деня и тъй като белезите вече не се появяваха, прие, че синът ѝ е престанал да бяга. Но една вечер, преди да си легне, Мейзи провери спящото си дете и откри, че белезите отново са тук, по-червени и по-дълбоки от предишните. Нямаше нужда да отива при мистър Холкомби, защото той намина през кафенето на следващия ден.

— Успя да издържи часовете ми цял месец — каза мистър Холкомби. — А после отново изчезна.

— Не знам какво да направя — безпомощно рече Мейзи. — Вече спях джобните му и му казах да не очаква нито пени от мен, ако не ходи на училище. Истината е, че вуйчо му Стан има много по-голямо влияние върху него от мен.

— Още по-жалко — отбеляза мистър Холкомби. — Все пак може би намерих решение на нашия проблем, мисис Клифтън. Само че то няма надежда да се сбъдне без пълното ви съдействие.

Мейзи прие, че няма да се омъжи отново, макар да бе само на двайсет и шест. В края на краищата вдовиците с деца за полите не бяха особено голяма примамка, след като навсякъде беше пълно със свободни момичета. Фактът, че продължаваше да носи пръстените си от годеща и сватбата, може би намаляваше още повече предложенията, които получаваше в кафенето, макар че един-двама продължаваха да правят опити. Не броеше милия стар мистър Крадик, който просто харесваше да държи ръката ѝ.

Мистър Аткинс беше един от редовните клиенти на мис Тили и обичаше да сяда на една от масите, обслужвани от Мейзи. Отскачаше повечето сутрини, винаги поръчваше чисто кафе и парче плодов кейк. За изненада на Мейзи, след като веднъж плати сметката си, той я покани на кино.

— Грета Гарбо в „Плът и дявол“ — каза той с надеждата, че ще прозвучи по-съблазнително.

Това не бе първият път, когато някой клиент я канеше да излязат, но Аткинс бе първият млад и добре изглеждащ мъж, проявяващ интерес към нея.

Досега редовният ѝ отговор успяваше да отблъсне и най-настоятелните ухажори.

— Много мило от ваша страна, мистър Аткинс, но предпочитам да прекарвам свободното си време със сина си.

— Нима не можете да направите изключение поне за една вечер?
— попита той. Явно нямаше намерение да се отказва лесно като другите.

Мейзи бързо погледна лявата си ръка — беше свалила годежния пръстен преди доста време и вече изобщо не личеше, че го е носила.

Чу се да казва отново: „Много мило от ваша страна, мистър Аткинс“, след което се съгласи да се срещнат в четвъртък вечерта, след като сложи Хари да спи.

— Казвайте ми Еди — каза той и остави шест пенса бакшиш.

Мейзи бе впечатлена, когато Еди пристигна с „Флатноуз Морис“ да я откара до киното. И за нейна изненада единственото, което направи той, докато седяха на задния ред, бе да гледа филма. Тя нямаше да възрази, ако я беше прегърнал през рамото. Всъщност мислеше си докъде да му позволи да стигне на първата среща.

След спускането на завесата органът засвири и всички се изправиха, за да изпеят националния химн.

— Да пийнем нещо? — попита я Еди, докато излизаха.

— Трябва да се върна, преди трамваите да са спрели.

— Мейзи, не е нужно да се тревожиш за трамваите, щом си с Еди Аткинс.

— Добре, но за малко — съгласи се тя и той я поведе към сладкарницата от другата страна на улицата.

— С какво се занимаваш, Еди? — попита Мейзи, когато той сложи на масата две оранжади.

— В развлекателния бизнес съм — отговори той, но не се впусна в подробности. — Не е нужно да питам ти с какво се занимаваш, нали?

След втората оранжада си погледна часовника и каза:

— Утре трябва да ставам рано, така че е по-добре да те откарам до вас.

По пътя към Стил Хаус Лейн Мейзи му разказа за Хари и как се надява синът ѝ да постъпи в хора на „Рождество Христово“. Еди като че ли проявяваше искрен интерес и когато колата спря пред номер 27, тя го зачака да я целуне. Той обаче просто слезе, отвори ѝ вратата и я изпрати до стъпалата.

Мейзи седна в кухнята и разказа на майка си всичко, което се бе случило — по-точно не се бе случило — тази вечер. Единственото, което каза баба, бе:

— Каква му е играта?

13.

Когато видя мистър Холкомби да влиза в „Рождество Христово“ заедно с някакъв елегантно облечен мъж, Мейзи предположи, че Хари явно отново е загазил. Беше изненадана, защото червените белези не се бяха появявали вече повече от година.

Събра кураж, докато мистър Холкомби вървеше към нея, но в момента, в който я видя, той се усмихна стеснително, след което тихо се настани със спътника си на третата редица от другата страна на пътеката.

От време на време Мейзи хвърляше погледи към двамата. Не познаваше другия мъж, който беше значително по-възрастен от мистър Холкомби. Запита се дали не е директорът на „Мериууд“.

Когато хорът стана да изпее първия химн, мис Мънди хвърли бърз поглед към двамата мъже и кимна на органиста, за да му покаже, че е готова.

Мейзи усети, че Хари се представя отлично тази сутрин, но се изненада, когато след няколко минути той отново стана, за да изпее второ соло; още по-голяма бе изненадата ѝ, когато пък за трети път. Всички знаеха, че мис Мънди не прави нищо без основателна причина, но Мейзи все още не беше наясно каква е тя.

След като в края на службата преподобният Уотс благослови паството си, Мейзи остана на мястото си и зачака появата на Хари с надеждата, че той ще може да ѝ обясни защо е трябвало да пее три пъти като солист. Докато бърбеше малко неспокойно с майка си, очите ѝ не се откъсваха нито за миг от мистър Холкомби, който представяше по-възрастния мъж на мис Мънди и преподобния Уотс.

Малко след това преподобният Уотс поведе двамата мъже към вестиария. Мис Мънди закрачи по пътеката към Мейзи с онази решителна физиономия, от която всички енориаши разбираха, че е тръгнала на мисия.

— Може ли да поговорим, мисис Клифтън? — попита тя.

Не даде на Мейзи възможност да отговори, а се обърна и тръгна към вестиария.

Еди Аткинс не се беше вясвал в кафенето на Тили повече от месец, но една сутрин се появи и зае обичайното си място на една от масите на Мейзи. Когато тя дойде да го обслужи, той се усмихна широко, сякаш изобщо не беше изчезвал.

— Добро утро, мистър Аткинс — каза Мейзи, докато отваряше бележника си. — Какво ще желаете?

— Както обикновено — отвърна Еди.

— Много време мина, мистър Аткинс — каза Мейзи. — Ще трябва да ми припомните.

— Съжалявам, че не се обаждах, Мейзи — каза Еди, — но се наложи внезапно да замина за Америка. Върнах се снощи.

Искаше да му повярва. Вече бе признала на майка си, че е малко разочарована, че Еди беше изчезнал след ходенето на кино. Компанията му ѝ беше харесала и тя беше на мнение, че вечерта е минала доста добре.

В кафенето бе започнал да идва редовно друг мъж и подобно на Еди сядаше винаги на някоя от нейните маси. Макар да забелязваше, че клиентът проявява значителен интерес към нея, Мейзи не го окуражи — мъжът не само че беше на средна възраст, но и носеше халка. Изглеждаше малко дръпнат и безпристрастен, подобно на търговски агент, който преценява клиент; а и говореше прекадено надутото. Мейзи почти чуваше въпроса на майка си: „Каква му е играта?“, но може би разбираше погрешно намеренията му, тъй като той нито веднъж не се опита да завърже личен разговор с нея.

Дори Мейзи не успя да потисне усмивката си, когато след седмица двамата ѝ ухажори се отбиха за кафе по едно и също време и, и двамата я попитаха дали не могат да се срещнат по-късно.

Еди беше пръв и започна направо:

— Какво ще кажеш да те взема след работа довечера, Мейзи? Много ми се иска да ти покажа нещо.

На Мейзи ѝ се искаше да му каже, че вече има уговорка — просто за да го накара да разбере, че не е на разположение всеки път, когато му скимне, но когато след няколко минути се върна на масата му със сметката, се чу да казва:

— Значи ще се видим след работа, Еди.

Още се усмихваше, когато другият клиент каза:

— Мога ли да поговоря с вас, мисис Клифтън?

Мейзи се зачуди откъде знае името ѝ.

— Може би ще предпочетете да говорите с управителката, мистър...?

— Фрамптън — отвърна той. — Не, благодаря, бих искал да говоря с вас. Мога ли да ви предложа да се срещнем в хотел „Роял“ през обедната ви почивка? Няма да ви отнема повече от петнайсет минути.

— Когато ти трябва автобус, го няма никакъв. А после пристигат два наведнъж — каза Мейзи на мис Тили.

Управителката сподели, че мистър Фрамптън ѝ изглежда познат, но не се сеща откъде точно.

Когато занесе сметката на мистър Фрамптън, Мейзи подчерта, че може да отдели само петнайсет минути, защото трябва да прибере сина си от училище в четири. Той кимна, сякаш и това бе едно от нещата, които знаеше.

Наистина ли бе от полза за Хари да кандидатства за стипендия в „Сейнт Бийд“?

Мейзи не знаеше с кого да обсъди проблема. Стан щеше да е против и едва ли би се вслушал в друга гледна точка. Мис Тили бе твърде близка приятелка с мис Мънди, за да е безпристрастна, а преподобният Уотс вече я беше посъветвал да търси напътствие от Бог, което не се бе оказало особено надеждно в миналото. Мистър Фробишър изглеждаше много приятен мъж, но ясно даде да се разбере, че окончателното решение е единствено нейно. Мнението на мистър Холкомби беше ясно.

Мейзи повече не си и помисли за мистър Фрамптън, докато не приключи с обслужването и на последния клиент, след което смени престилката със старото си палто.

Мис Тили гледаше през прозореца как Мейзи тръгва към хотел „Роял“. Чувстваше се малко неспокойна, но не бе сигурна защо.

Макар никога да не бе влизала в „Роял“, Мейзи знаеше, че той има репутацията на един от най-добре управляваните хотели в

областта, и шансът да го види отвътре бе една от причините да се съгласи да се срещне с мистър Фрамптън.

Застана на отсрещния тротоар и загледа как гостите влизат и излизат през въртящите се врати. Никога не бе влизала през такава врата и едва когато се почувства уверена, че е схванала как точно става минаването, пресече улицата и пристъпи към входа. Бутна малко по-силно от необходимото и беше изстреляна във фоайето по-бързо, отколкото очакваше.

Огледа се и забеляза мистър Фрамптън да седи сам в едно уединено сепаре в ъгъла. Тръгна към него. Той незабавно стана, ръкува се с нея и изчака, докато тя заеме мястото срещу неговото.

— Да ви поръчам ли кафе, мисис Клифтън? — попита той и преди тя да успее да отговори, добави: — Трябва обаче да ви предупредя, че не е от класата на кафето на Тили.

— Не, благодаря, мистър Фрамптън — каза Мейзи, която само искаше да разбере защо този мъж държи да се види с нея.

Без да бърза, мистър Фрамптън запали цигара, дръпна дълбоко, остави цигарата в пепелника и каза:

— Мисис Клифтън, със сигурност сте забелязали, че сравнително отскоро станах редовен посетител на Тили. — Мейзи кимна. — Трябва да призная, че единствената причина да идвам в кафенето сте вие.

Мейзи държеше в готовност добре подготвения си отговор за „страстни ухажори“ и се канеше да го използва веднага щом той млъкне.

— През всичките години, откакто съм в хотелиерския бизнес — продължи мистър Фрамптън, — никога не съм виждал някой да върши работата си по-ефективно от вас. Мога само да си мечтая всяка сервитьорка в този хотел да беше от вашия калибър.

— Бях добре обучена — отвърна Мейзи.

— Както и другите четири сервитьорки в кафенето, но никоя от тях няма вашия талант.

— Поласкана съм, мистър Фрамптън. Но защо ми казвате...

— Аз съм управител на този хотел — каза той — и бих се радвал, ако поемете нашето кафене, известно като Палмовия салон. Както виждате — обхвана с жест фоайето, — имаме около сто маси, но по-малко от една трета от тях са редовно заети. Това едва ли може да

се нарече добра възвръщаемост на инвестициите, направени от компанията. Не се съмнявам, че положението ще се промени, ако поемете нещата. Сигурен съм, че ще мога да ви се отплатя подобаващо.

Мейзи го слушаше, без да го прекъсва.

— Не виждам причина работното ви време да е различно от това при сегашната ви работодателка. Готов съм да ви плащам по пет лири седмично, а всички бакшиши на сервитьорките в Палмовия салон ще бъдат делени наполовина с вас. Ако успеете да привлечете клиента, това може да се окаже доста добра служба. И после ще...

— Но аз не мога да напусна мис Тили — прекъсна го Мейзи. — Тя бе така добра с мен през последните шест години.

— Напълно разбирам чувствата ви, мисис Клифтън. Всъщност щях да се разочаровам, ако първоначалната ви реакция беше друга. Лоялността е качество, на което искрено се възхищавам. Само че трябва да помислите не само за своето бъдеще, но и за това на сина ви, ако той приеме предложението за стипендия като хорист в „Сейнт Бийд“.

Мейзи изгуби дар слово.

Вечерта Еди я чакаше в колата си пред кафенето. Направи ѝ впечатление, че този път не скочи да ѝ отвори вратата.

— Е, къде ще ме водиш? — попита тя, докато се настаняваше до него.

— Изненада — отвърна Еди, докато палеше. — Мисля, че няма да се разочароваш.

Превключи на първа скорост и се насочи към част от града, в която Мейзи не бе ходила никога. След четвърт час спряха пред голяма дъбова врата под неонова табела със светещи червени букви: **НОЩЕН КЛУБ ЕДИ**.

— Твое ли е това? — попита Мейзи.

— Всеки квадратен сантиметър — гордо отвърна Еди. — Ела да го разгледаш.

Скочи от колата, отвори входната врата и ѝ направи път да мине.

— Преди е било силоз — обясни ѝ, докато слизаха по тясното дървено стълбище. — Но корабите вече не плават толкова навътре в

реката и компанията трябваше да се премести, така че успях да го наема доста изгодно.

Мейзи се озова в голямо, слабо осветено помещение. Мина известно време, докато очите ѝ свикнаха достатъчно с полумрака, за да го разгледа добре. Петима-шестима мъже седяха на високи кожени столове на бара, а около тях пърхаха почти толкова сервитьорки. Стената зад бара представляваше огромно огледало, създаващо впечатлението, че помещението е много по-голямо, отколкото бе в действителност. В центъра имаше дансинг, заобиколен от тапицирани с кадифе скамейки, на които можеха да седнат по двама души.

В отсрещния ъгъл имаше малка сцена с пиано, контрабас, барабани и няколко стойки за ноти.

Еди се настани на бара и се огледа.

— Ето защо прекарах толкова време в Америка. Подобни питейни заведения никнат като гъби в Ню Йорк и Чикаго и печалбите са огромни, заради сухия закон. — Запали пура. — И помни ми думата, няма да има друг подобен бар в Бристол, със сигурност.

— Със сигурност — повтори Мейзи и застана до него: изобщо не помисли да седне на някой от високите столове.

— Каква отрова избираш, кукличке? — попита Еди с американски (поне според него) акцент.

— Не пия — напомни му Мейзи.

— Това е една от причините да те избира.

— Да ме избереш ли?

— Разбира се. Ти си идеалният човек за началник на сервитьорките. Не само че ще ти плащам по шест паунда седмично, но ако заведението потръгне, само бакшишите ще са много повече, отколкото можеш да изработиш при Тили.

— И трябва да се обличам по този начин ли? — попита Мейзи и посочи едно от момичетата, което носеше червена блуза с оголени рамене и тясна черна пола, която едва прикриваше коленете ѝ. Стана ѝ смешно, като си помисли, че цветовете са същите като на униформите от „Сейнт Бийд“.

— Защо не? Изглеждаш страхотно, а комарджиите ще плащат добри пари, за да бъдат обслужвани от хубавица като теб. Естествено, ще има и неприлични предложения, но съм сигурен, че ще можеш да се справиш с това.

— Какъв е смисълът от дансинг при положение, че клубът е само за мъже?

— И тази идея заех от Щатите — отвърна Еди. — Ако някой иска да танцува с някоя сервитьорка, ще трябва да си плати.

— И какво друго влиза в цената?

— Зависи от тях — сви рамене Еди. — Стига да не става в заведението, нямам нищо общо — добави той и се разсмя малко по-високо от нужното.

Мейзи остана сериозна.

— Е, какво мислиш? — попита той.

— Мисля, че е по-добре да тръгвам — отвърна Мейзи. — Нямах време да кажа на Хари, че ще закъснея.

— Както кажеш, скъпа. — Еди я прегърна през раменете и я поведе към стълбите.

Докато я караше към Стил Хаус Лейн, ѝ разказа за планове си за бъдещето.

— Вече хвърлих око на втори обект — обясняваше разпалено. — Само небето може да ми е граница.

— Небето ми е граница — повтори Мейзи, докато спираха пред номер 27.

Слезе от колата и бързо тръгна към вратата.

— Значи давам ти няколко дни, за да помислиш — каза Еди, докато подтичваше след нея.

— Не, благодаря, Еди — отвърна без колебание Мейзи. — Вече реших — добави, докато вадеше ключа от чантата си.

Еди се ухили и отново я прегърна.

— Знаех си, че решението няма да е от трудните.

Мейзи махна ръката му, усмихна му се сладко и рече:

— Много мило от твоя страна, че ме имаш предвид, скъпи, но мисля, че ще продължа да сервирам кафе. — Отвори вратата и добави: — Все пак благодаря за предложението.

— Както кажеш, кукло, но ако промениш решението си, вратата е винаги отворена за теб.

Мейзи затвори вратата.

14.

Мейзи най-сетне се спря върху единствения човек, от когото можеше да потърси съвет. Реши да отиде на доковете без предварителна уговорка и с надеждата, че той ще е там.

Не искаше да казва нито на Стан, нито на Хари при кого отива. Брат ѝ щеше да се опита да я спре, а синът ѝ щеше да остане с чувството, че е издала тайната му.

Изчака почивния си ден и след като остави Хари в училището, взе трамвая до пристанището. Беше подбрала внимателно времето — късна сутрин, когато той най-вероятно щеше да е в кабинета си, а Стан щеше да е зает с товарене и разтоварване на стоки в другия край на доковете.

Каза на мъжа на портала, че е дошла да си търси работа като чистачка. Той ѝ посочи с безразличие тухлената постройка и пак не си спомни коя е.

Докато вървеше към Барингтън Хаус, Мейзи погледна към прозорците на петия етаж и се запита кой ли е неговият кабинет. Спомняше си срещата с мисис Нетълс и начина, по който ѝ показва вратата веднага щом каза името си. Сега Мейзи не само че имаше работа, която ѝ харесваше и където я уважаваха, но и две нови предложения в рамките само на един ден. Изхвърли мисис Нетълс от мислите си, мина покрай сградата и продължи по кея.

Не забави крачка, докато не видя дома му. Трудно ѝ беше да повярва, че човек може да живее в железопътен вагон, и започна да се чуди дали не е направила ужасна грешка. Дали разказите на Хари за дневна, спалня и дори за библиотека не бяха преувеличени? „Не можеш да спреш, щом си стигнала дотук, Мейзи Клифтън“ — каза си тя и почука дръзко на вратата.

— Влезте, мисис Клифтън — отзова се любезен глас.

Мейзи отвори вратата и видя стареца, настанен в удобната седалка сред купища книги. Изненада се колко чист е вагонът и осъзна, че въпреки твърденията на Стан именно тя, а не Стария Джак живее в трета класа.

Стария Джак стана и я покани да седне на мястото срещу неговото.

— Дошли сте при мен заради младия Хари, предполагам.

— Да, мистър Тар.

— Нека позная — каза той. — Не можете да решите дали момчето трябва да иде в „Сейнт Бийд“, или да остане в „Мериууд“.

— Откъде знаете? — попита Мейзи.

— Просто мисля върху същия проблем през последния месец — обясни Стария Джак.

— И как според вас трябва да постъпи той?

— Мисля, че въпреки многото трудности, с които несъмнено ще се сблъска в „Сейнт Бийд“, ако не се възползва от тази възможност, ще съжалява през целия си живот.

— Но е възможно да не спечели стипендията и решението да не зависи от нас.

— Решението не зависи от нас от момента, в който мистър Фробишър чу как пее Хари — каза Стария Джак. — Аз обаче имам чувството, че това не е единствената причина за визитата ви.

Мейзи започваше да разбира защо Хари толкова се възхищава от този човек.

— Напълно сте прав, мистър Тар. Нужен ми е съвет по един друг въпрос.

— Синът ви ме нарича Джак, с изключение на случаите, когато ми е сърдит. Тогава ме нарича Стария Джак.

Мейзи се усмихна.

— Безпокоях се, че дори той да се пребори за стипендията, няма да печеля достатъчно пари, за да му осигуря всички малки екстри, които останалите момчета в училища като „Сейнт Бийд“ смятат за даденост. За щастие, предложиха ми друга работа, от която бих могла да печеля повече.

— И се тревожите как ще реагира мис Тили, когато ѝ кажете, че смятате да напуснете ли?

— Нима познавате мис Тили?

— Не, но Хари много пъти ми е говорил за нея. Тя явно е от същото тесто като мис Мънди, а мога да ви уверя, че то е рядкост. Не е нужно да се тревожите.

— Не разбирам...

— Позволете да ви обясня — рече Стария Джак. — Мис Мънди вече вложи много от времето и опита си, за да се погрижи Хари не само да спечели стипендия в „Сейнт Бийд“, но и да се покаже достоен за нея, което е много по-важно. Сигурен съм, че тя е обсъдила всяка възможност с най-близката си приятелка, която е именно мис Тили. Така че когато ѝ кажете за новата работа, може да откриете, че това няма да я изненада.

— Благодаря, Джак — каза Мейзи. — Хари е късметлия, че има приятел като вас. Бащата, който така и не позна — тихо добави тя.

— Това е най-милият комплимент, който съм получавал от много години — отвърна Стария Джак. — Мога само да съжалявам, че загуби баща си при такива трагични обстоятелства.

— Знаете ли как е умрял съпругът ми?

— Да, зная — отвърна Стария Джак. Даде си сметка, че изобщо не би трябвало да засяга тази тема, и бързо добави: — Хари ми разказа.

— Какво ви е разказал? — тревожно попита Мейзи.

— Че баща му е загинал във войната.

— Но вие знаете, че това не е истина — каза Мейзи.

— Да, зная — съгласи се Стария Джак. — И подозирам, че Хари също знае, че баща му не би могъл да умре във войната.

— Тогава защо казва така?

— Може би мисли, че има нещо, което не искате да му кажете.

— Но аз самата не зная истината — призна Мейзи.

Стария Джак не каза нищо.

Мейзи бавно тръгна към къщи. Единият въпрос беше намерил отговора си, другият си оставаше нерешен. Въпреки това не се съмняваше, че Стария Джак може да се добави към списъка на хората, които знаят истината за случилото се със съпруга ѝ.

Стария Джак се оказа прав за мис Тили, защото когато Мейзи ѝ каза за предложението на мистър Фрамптън, тя едва ли можеше да покаже по-голямо разбиране и подкрепа.

— Ще липсваш на всички ни — рече тя. — И, честно казано, от „Роял“ са късметлии, че ще работиш за тях.

— Как мога да ви благодаря за всичко, което направихте за мен през тези години? — попита Мейзи.

— Хари трябва да благодари на теб — отвърна мис Тили. — И подозирам, че е само въпрос на време, преди да го осъзнае.

Мейзи започна новата си работа месец по-късно и не ѝ беше нужно много време да открие защо Палмовият салон никога не се пълни повече от една трета.

Сервитьорките гледаха на труда си просто като на работа — за разлика от мис Тили, която го смяташе за призвание. Изобщо не си правеха труда да запомнят имената на клиентите или любимите им маси. Още по-лошото бе, че кафето често се сервираше студено, а пастите се оставяха да съхнат, докато някой не си ги поръча. Мейзи не бе изненадана, че не получават никакви бакшиши — просто не ги заслужаваха.

След още един месец започна да си дава сметка на колко неща я е научила мис Тили.

След три месеца беше сменила пет от седемте сервитьорки, без да ѝ се налага да привлича момичета от кафенето на мис Тили. Освен това беше поръчала нови елегантни униформи за целия персонал, както и нови подноси, чаши и чинии, а също така смени доставчика на кафе и сладкаря. Много ѝ се искаше да можеше да открадне сладкаря на мис Тили.

— Вкарвате ме в много разходи, Мейзи — каза мистър Фрамптън, когато поредната сметка се озова на бюрото му. — Опитайте се да не забравяте какво казах за възвръщането на инвестициите.

— Дайте ми още половин година, мистър Фрамптън, и резултатите сами ще говорят за себе си.

Макар да работеше от зори до среднощ, Мейзи винаги намираще време да остави Хари в училище сутринта и да го вземе следобед. Въпреки това предупреди мистър Фрамптън, че на една определена дата ще ѝ се наложи да закъснее.

Когато му каза защо, той я освободи за целия ден.

Преди да излязат, Мейзи се погледна в огледалото. Беше облякла най-хубавата си неделна рокля, макар да не отиваше на църква.

Усмихна се на сина си, така елегантен в новата си ученическа униформа в червено и черно. Въпреки това се чувстваше малко неловко, докато чакаха на спирката.

— Два билета до Парк стрийт — каза на кондуктора, когато трамвай 11 потегли. Не можеше да скрие гордостта си, когато видя как мъжът се вглежда в Хари. Това само я увери, че е взела правилното решение.

Когато слязоха, Хари не ѝ позволи да му носи куфара. Мейзи го държеше за ръка, докато се изкачваха бавно към училището. Не беше сигурна кой от двамата е по-нервен. Не можеше да откъсне поглед от разкошните файтони и автомобили, които докарваха другите момчета за първия учебен ден. Можеше само да се надява, че Хари ще намери поне един приятел сред тях. Дори гувернантките им бяха по-добре облечени от нея.

С приближаването на училищния портал Хари започна да забавя крачка. Мейзи долавяше неудобството му — или това бе само страх от неизвестното?

— Сега ще те оставя — каза тя и се наведе да го целуне. — Успех, Хари. Направи така, че всички да се гордеем с теб.

— Довиждане, мамо.

Докато го гледаше как се отдалечава, Мейзи забеляза, че не само тя проявява интерес към него.

15.

Мейзи никога нямаше да забрави първия път, когато ѝ се наложи да отпрати клиент.

— Сигурна съм, че след няколко минути ще се освободи маса, сър.

Гордееше се, че веднага щом някой клиент плати сметката си и стане, хората ѝ за пет минути можеха да разчистят масата, да сменят покривката и да я подредят за новия гост.

Палмовият салон бързо стана толкова популярен, че Мейзи трябваше да държи две маси постоянно запазени в случай, че някой от редовните клиенти се появи неочаквано.

Беше малко смутена, че някои от старите ѝ клиенти от кафенето на мис Тили започнаха да се прехвърлят в Палмовия салон; сред тях бе и милият възрастен мистър Крадик, който помнеше Хари като вестникарче. Като още по-голям комплимент прие факта, че самата мис Тили започна да се отбива за сутрешно кафе.

— Просто проверявам конкуренцията — обясни тя. — Между другото, Мейзи, кафето е великолепно.

— Естествено — отвърна Мейзи. — Като вашето е.

Еди Аткинс също отскачаше от време на време и ако размерът на пурите, без да броим на обиколката на кръста, можеше да служи като мерило, небето явно все още му беше единствената граница. Макар да се държеше дружелюбно, той никога вече не покани Мейзи да излязат, макар редовно да ѝ напомняше, че вратата му е винаги отворена за нея.

Не можеше да се каже, че Мейзи нямаше върволица поклонници, на които позволяваше от време на време да я поканят на среща, дори на вечеря в някой моден ресторант, понякога на театър или на кино, особено ако даваха филм с Грета Гарбо. Но когато се разделяха в края на вечерта, тя не позволяваше на никого нещо повече от лека целувка по бузата, преди да се прибере. Така бе, докато не срещна Патрик Кейси, който доказа, че ирландският чар не е само клише.

Когато Патрик влезе за първи път в Палмовия салон, Мейзи не беше единствената, която обърна глава, за да го разгледа по-добре.

Беше метър и осемдесет и пет, с леко къдрава тъмна коса и телосложение на атлет. Това би трябвало да е достатъчно за повечето жени, но Мейзи бе запленена най-вече от усмивката му и подозираше, че същото се отнася и за много други.

Патрик спомена, че се занимава с финанси, но пък и Еди ѝ бе казал, че е в развлекателния бизнес. Работата го водеше в Бристол веднъж-два пъти месечно и Мейзи му позволяваше да я заведе на вечеря, на театър или на кино; понякога дори нарушаваше златното си правило и не вземаше последния трамвай до Стил Хаус Лейн.

Нямаше да се изненада, ако открие, че Патрик има жена и половин дузина деца в Корк, макар той да се кълнеше с ръка на сърцето, че е ерген.

Всеки път, когато мистър Холкомби се отбиваше в Палмовия салон, Мейзи го настаняваше на една ъглова маса, която бе отчасти скрита от една голяма колона и затова редовните посетители я отбягваха. Уединеното място обаче ѝ позволяваше да му разкаже как се справя Хари с училището.

Днес обаче той изглеждаше по-заинтересуван от бъдещето, отколкото от миналото.

— Решихте ли вече какво ще прави Хари, след като напусне „Сейнт Бийд“?

— Не съм се замисляла — призна Мейзи. — В края на краищата има още доста време.

— Което ще изтече бързо — посочи мистър Холкомби. — Не мога да повярвам, че искате да се върне в „Мериууд“.

— Определено не искам — каза Мейзи. — Но какъв друг избор имам?

— Хари казва, че би искал да продължи в Бристолската гимназия, но се тревожи, че ако не успее да спечели стипендия, няма да можете да си позволите разходите.

— Това няма да е проблем — увери го Мейзи. — При сегашната ми заплата и бакшишите никой не е нужно да знае, че майка му е сервитьорка.

— И то каква сервитьорка — отбеляза мистър Холкомби и кимна към претъпканото помещение. — Изненадан съм, че още не сте

отворили собствено заведение.

Мейзи се разсмя и не се замисли върху думите му, докато не получи неочаквана визита от мис Тили.

Мейзи ходеше на утринната служба в „Сейнт Мери Редклиф“ всяка неделя, за да слуша как пее синът ѝ. Мис Мънди я беше предупредила, че съвсем скоро гласът на Хари ще започне да мутира и че след това момчето едва ли ще може да пее като солист.

Мейзи се опита да се съсредоточи върху проповедта, но умът ѝ се зарея. Хвърли поглед към отсрещната страна на пътеката, където седяха мистър и мисис Барингтън със сина си Джайлс и две момичета, които сигурно бяха техни дъщери — не им знаеше имената. Беше се изненадала, когато Хари ѝ каза, че Джайлс Барингтън е най-добрият му приятел. Били се сприятелили по чиста случайност, така ѝ обясни. Мейзи се надяваше да не ѝ се наложи да му казва, че Джайлс може да се окаже и нещо повече от добър приятел.

Мейзи си мечтаеше да може да помогне повече на Хари в усилията му да спечели стипендия в Бристолската гимназия. Макар мис Тили да я беше научила да чете менюто, да събира и да изважда и дори да пише някои прости думи, само мисълта през какво преминава Хари я изпълваше с трепет.

Мис Мънди засилваше увереността ѝ, като непрекъснато ѝ напомняше, че Хари никога е нямало да стигне дотук, ако тя не е била готова да направи толкова много жертви.

— И между другото — добави веднъж, — ти си умна досущ като него, просто не си имала неговите възможности.

Мистър Холкомби я държеше в течение относно „графика“ и с приближаването на датата на изпита Мейзи започна да се притеснява не по-малко от кандидата. Осъзна истината на една от забележките на Стария Джак, че често наблюдаващият страда повече и от участника.

Палмовият салон вече беше претъпкан всеки ден, но това не попречи на Мейзи да предприеме още промени през „фриволното четвърто десетилетие на века“, както пресата описваше трийсетте години.

Сутрин предлагаше на клиентите различни бисквити към кафето, а следобедното ѝ меню се оказа не по-малко популярно, особено след като Хари ѝ каза, че мисис Барингтън му е предложила да избира между индийски и китайски чай. Мистър Фрамптън обаче наложи вето на предложението да се предлагат сандвичи с пушена съомга.

Всяка неделя Мейзи коленичеше на възглавничката в храма; единствената ѝ молитва беше ясна и конкретна: „Моля те, Господи, нека Хари спечели стипендията. Успее ли, няма да искам нищо друго от Теб“.

Когато до изпитите остана седмица, Мейзи вече не можеше да спи, лежеше будна и се питаше как ли се справя Хари. Мнозина клиенти ѝ казваха да му предаде най-добрите им пожелания — някои, защото го бяха чували да пее в църковния хор, други, защо бе доставял сутрешния им вестник или просто защото техните деца бяха минали или щяха да минат през същите изпитания като неговите. Мейзи имаше чувството, че половината Бристол ще се явява на изпит.

На сутринта на съдбовния ден Мейзи настани някои от редовните посетители на неподходящи маси, поднесе на мистър Крадик кафе вместо обичайния му горещ шоколад и дори представи на двама клиенти чужди сметки. Никой не се оплака.

Хари ѝ каза, че според него се бил представил доста добре, но не можеше да е сигурен дали е било достатъчно добре. Спомена някой си Томас Харди, но Мейзи не беше сигурна дали говори за свой приятел, или за някой от учителите.

Когато онзи четвъртък часовникът в големия шкаф в Палмовия салон удари десет, Мейзи знаеше, че в същия миг директорът окачва резултатите от изпитите на училищната дъска за обяви. Минаха обаче още двайсет и две минути, преди мистър Холкомби да влезе в помещението и да се насочи право към обичайната си маса зад колоната. От изражението му Мейзи не можеше да разбере как се е представил Хари. Бързо отиде при него и за първи път от четири години седна срещу свой клиент, макар че „свлече се“ би било по-уместно определение.

— Хари е минал с отличие — каза мистър Холкомби, — но се боя, че се е разминал на косъм със стипендията.

— Какво означава това? — попита Мейзи, като се мъчеше да накара ръцете си да спрат да треперят.

— Първите дванайсет кандидати са изкарали по осемдесет процента и нагоре и всички са получили стипендии. Дийкинс, приятелят на Хари, е на първо място с деветдесет и два процента. Хари е постигнал отличните седемдесет и осем процента и е седемнайсети от общо триста кандидати. Мистър Фробишър каза, че слабото му място бил изпитът по английски.

— Трябвало е да прочете Харди вместо Дикенс — каза жената, която не бе прочела нито една книга през живота си.

— Въпреки това на Хари ще му бъде предложено място в Бристолската гимназия — продължи мистър Холкомби, — но няма да получава сто паунда годишна стипендия.

Мейзи стана.

— В такъв случай просто ще трябва да работя на три смени вместо на две, нали така? Защото той няма да се върне в „Мериууд“, мистър Холкомби, бъдете сигурен в това.

През следващите няколко дни Мейзи се изненада колко много от редовните клиенти я поздравиха за великолепно представяне на Хари. Откри също, че един-двама от клиентите ѝ имат деца, които не са минали на изпита — в единия случай на детето не му достигнал само един процент. Налагаше им се да се примирят с избор на друго учебно заведение. Това само засили решимостта на Мейзи, че нищо няма да попречи на Хари да се яви в Бристолската гимназия на първия ден от новия срок.

През следващата седмица забеляза нещо странно — бакшишите ѝ се удвоиха. Милият мистър Крадик ѝ пробута банкнота от пет паунда с думите:

— За Хари. Нека се покаже достоен за майка си.

Когато тънкият бял плик падна през пощенския процеп на вратата на Стил Хаус Лейн (което само по себе си беше събитие), Хари го отвори и прочете писмото на майка си. На „Клифтън, Х.“ се предлагаше място в поток А за есенния срок, започващ от 15-и септември. Когато стигна до последния параграф, в който от мисис

Клифтън се искаше да пише и да потвърди дали кандидатът желае да приеме, или да отхвърли предложението, той я погледна нервно.

— Трябва да им отговориш веднага и да приемеш! — каза тя.

Хари я прегърна и прошепна:

— Как ми се иска баща ми да беше жив.

„Може би е жив“, помисли си Мейзи.

След няколко дни на изтривалката се появи второ писмо — дълъг списък на нещата, които трябваше да се купят преди първия ден на учебния срок. Мейзи забеляза, че Хари като че ли има нужда от два броя от всичко, в някои случаи три или повече, а в един цели шест — чорапи, сиви, три четвърти, с ластик.

— Жалко, че не можеш да използваш моите жартieri — рече тя.

Хари се изчерви.

Трето писмо канеше новите ученици да изберат три свободноизбираеми дейности от списък, вариращ от автомобилния клуб до Обединената кадетска част, някои от които изискваха допълнително заплащане от по пет паунда на занимание. Хари избра хора, за който нямаше такса, а също театралния клуб и Дружеството на любителите на изкуството. Последното включваше условието всички посещения на галерии извън Бристол да се заплащат отделно.

На Мейзи ѝ се искаше да има още неколцина като мистър Крадик, но нито за миг не позволи Хари да заподозре, че има причина за някаква грижа, макар и мистър Холкомби да ѝ напомни, че момчето ѝ ще бъде в Бристолската гимназия през следващите пет години. Тя му каза, че Хари ще бъде първият представител на фамилията, който не е напуснал училище, преди да навърши четиринайсет.

Мейзи събра сили за поредното посещение при „Т. С. Марш, Изискани облекла“.

Когато Хари беше напълно екипиран и готов за първия си учебен ден, Мейзи отново беше започнала да отива на работа и да се връща пеша, за да спестява по пет пенса седмично от трамвайни билети — или както каза на майка си: „Един паунд годишно, а това е достатъчно за нов костюм за Хари“.

През годините Мейзи беше научила, че децата може да смятат родителите си за злочеста необходимост, а доста често и за нещо, което те поставя в неудобно положение.

При първото ѝ посещение на тържественото закриване на учебната година в „Сейнт Бийд“ Мейзи беше единствената майка, която не носеше шапка. След това си купи една от магазин за дрехи втора ръка и тя щеше да ѝ служи, докато Хари не завърши Бристолската гимназия, колкото и да излезеше от мода дотогава.

Хари се беше съгласил да го изпрати до училището първия учебен ден, а Мейзи беше решила, че вече е достатъчно голям, за да се вози сам в трамвая на връщане. Основното ѝ притеснение сега беше не как Хари ще отива и ще се връща, а какво ще прави вечер, тъй като вече не беше в пансион и нямаше да спи в училището. Не се съмняваше, че ако отново му се наложи да дели стая с вуйчо си, това ще завърши катастрофално. Опита се да пропъди проблема от мислите си, докато се приготвяше за първия ден на Хари на новото място.

С шапка на главата (най-добрата и единствена), с почистено наскоро палто, практични черни обувки и с единствените копринени чорапи, които имаше, Мейзи се чувстваше готова да се изправи пред останалите родители. Когато слезе по стълбите, Хари вече я чакаше до вратата. Изглеждаше толкова елегантен с новата си униформа в бордо и черно, че тя с радост би го развела из Стил Хаус Лейн, за да могат съседите да научат, че някой от тяхната улица ще учи в Бристолската гимназия.

Взеха трамвая, както и при първия учебен ден в „Сейнт Бийд“, но този път Хари я попита дали е съгласна да слязат една спирка преди Юнивърсити Роуд. Вече не ѝ даваше да го държи за ръката, но ѝ позволи да оправи на няколко пъти кепето и вратовръзката му.

Когато видя шумното сбирще младежи пред училищния портал, Мейзи каза: „По-добре да тръгвам, че ще закъснея за работа“, което озадачи Хари, тъй като той знаеше, че мистър Фрамптън я е освободил за целия ден.

Мейзи прегърна бързо сина си и продължи да го гледа, докато вървеше към училището. Първият, който го поздрави, беше Джайлс Барингтън. Мейзи се изненада, че е тук — Хари ѝ бе казал, че Джайлс най-вероятно ще продължи в Итън. Двамата се ръкуваха като зрели мъже, току-що сключили важна сделка.

Мейзи видя тълпата и мистър и мисис Барингтън. След минути към тях се присъединиха мистър и мисис Дийкинс заедно с носителя на стипендията „Пелокин“. Последваха още здрависвания, в случая с мистър Дийкинс — с лявата ръка.

Родителите започнаха да се сбогуват с децата си. Мейзи гледаше как мистър Барингтън се ръкува първо със сина си и после с Дийкинс, но обърна гръб на протегнатата ръка на Хари. Мисис Барингтън изглеждаше смутена и Мейзи се запита дали по-късно няма да попита Хюго защо е игнорирал най-добрия приятел на Джайлс. Ако го направеше, той със сигурност нямаше да ѝ каже истинската причина. Мейзи се боеше, че няма да мине много време, преди Хари да попита защо мистър Барингтън винаги се държи пренебрежително с него. Докато само трима души знаеха истината, тя нямаше причини да мисли, че Хари някога ще я разбере.

16.

Мис Тили бе станала толкова редовен клиент на Палмовия салон, че дори си имаше своя маса.

Обикновено пристигаше към четири и си поръчваше чаша чай („Ърл Грей“) и сандвич с краставичка. Винаги отказваше да вземе от сметановите пасти, различните видове пай с мармалад и шоколадовите еклери, но от време на време си позволяваше кифла с масло. Един следобед се появи малко преди пет, което бе необичайно късно за нея, и Мейзи изпита облекчение, че обичайната ѝ маса е свободна.

— Може би днес ще е по-добре да седна на по-дискретно място, Мейзи. Искам да поговорим насаме.

— Разбира се, мис Тили — каза Мейзи и я поведе към масата на мистър Холкомби зад колоната в ъгъла на салона. — Смяната ми свършва след десет минути и веднага ще дойда при вас.

Когато заместницата ѝ Сюзан дойде да поеме салона, Мейзи обясни, че ще седне с мис Тили за няколко минути, но не иска да бъде обслужвана.

— Да не би старата патица да е оклюмала човка? — попита Сюзан.

— Старата патица ме научи на всичко, което зная — отвърна Мейзи с усмивка.

Точно в пет Мейзи седна срещу мис Тили. Рядко ѝ се случваше да сяда с клиент и в малкото случаи, когато го правеше, никога не се чувстваше удобно.

— Ще пиеш ли чай, Мейзи?

— Не, благодаря, мис Тили.

— Напълно те разбирам. Ще се опитам да не те задържам, но преди да ти кажа реалната причина защо искам да се видим, мога ли да попитам как я кара Хари?

— Искане ми се да спре да расте — отвърна Мейзи. — Всеки месец му отпускам панталоните. С това темпо в края на годината дългите му панталони ще се превърнат в къси.

Мис Тили се разсмя.

— А как е с учението?

— В доклада за края на срока се казва... — Мейзи замълча за момент, опитвайки се да си спомни точните думи, — „Изключително добро начало. Много обещаващ ученик“. На първо място е по английски.

— Ама че ирония — отбеляза мис Тили. — Ако си спомням правилно, именно по този предмет се представи по-зле на приемния изпит.

Мейзи кимна и се опита да не мисли за финансовите последици от факта, че Хари не бе чел достатъчно Томас Харди.

— Сигурно много се гордееш с него — рече мис Тили. — Когато отидох в „Сейнт Мери“ в неделя, много се зарадвах да го видя отново в хора.

— Да, но сега трябва да се задоволи с място на задната редица с другите баритони. Дните му като солист приключиха. За сметка на това обаче се включи в театралния клуб и тъй като в гимназията няма момичета, играе Урсула в училищната постановка.

— „Много шум за нищо“ — рече мис Тили. — Добре, не искам да ти губя времето, така че чуй защо дойдох да те видя.

Отпи от чая, сякаш искаше да се овладее, преди да заговори, а после избълва всичко наведнъж.

— Скъпа, следващия месец ставам на шейсет и от известно време обмислям да се оттегля от бизнеса.

На Мейзи и през ум не й беше минавало, че един ден мис Тили ще престане да работи.

— Двете с мис Мънди мислим да се преместим в Корнуол. Хвърлили сме око на една малка виличка до морето.

„Не бива да напускате Бристол — едва не каза Мейзи. — Обичам ви и двете, а ако си отидете, към кого ще се обръщам за съвет?“

— Въпросът стана належащ миналия месец — продължи мис Тили, — когато един местен бизнесмен ми направи предложение за кафенето. Явно иска да го добави към своята разрастваща се империя. И макар да не ми се иска кафенето ми да стане част от верига, офертата му беше твърде изкусителна, за да я отхвърля с лека ръка. — Мейзи понечи да я попита кой е този бизнесмен, но се сдържа. — Оттогава мислих много по въпроса и реших, че ако успееш да ми

предложиш същата сума, бих предпочела ти да поемеш бизнеса, отколкото някакъв непознат.

— Колко ви предложи той?

— Петстотин паунда.

Мейзи въздъхна.

— Поласкана съм, че сте ме взели предвид, но истината е, че нямам и петстотин пенса, какво остава за петстотин паунда.

— Боях се, че ще чуя точно това — каза мис Тили. — Но ако успееш да намериш поддръжник, той със сигурност ще сметне бизнеса за добра инвестиция. В края на краищата миналата година направих сто и двайсет паунда и десет шилинга печалба, без да броим собствената ми заплата. Бих ти отстъпила кафенето и за по-малко от петстотин, но намерихме онази чудесна къщичка в Сейнт Моус, а собствениците я продават за триста паунда и нито пени по-малко. Двете с мис Мънди бихме могли да преживеем със спестяванията си година-две, но тъй като и двете нямаме пенсионни застраховки, допълнителните двеста паунда ще са много важни за нас.

Мейзи тъкмо се канеше да каже на мис Тили колко съжالياва, но че и дума не може да става, когато Патрик Кейси влезе в салона и се настани на обичайната си маса.

След като свършиха с любенето, Мейзи разказа на Патрик за предложението на мис Тили. Той седна в леглото, запали цигара и каза:

— Намирането на такъв капитал не е чак толкова трудно.

— Да, но става въпрос за мисис Клифтън, която трябва да събере петстотин паунда при положение, че няма и две пенита в джоба.

— Така е, но ще можеш да покажеш оборот и доказани приходи, без да споменаваме за доброто име на кафенето. Все пак имай предвид, че ще трябва да прегледам всички счетоводни книги за последните пет години, за да съм сигурен, че няма скрити неща от теб.

— Мис Тили никога не би измамила никого.

— Ще трябва да видя и дали няма да има промени в наемите в близко бъдеще — каза Патрик, без да обръща внимание на протестите ѝ, — както и да проверя дали счетоводителят ѝ не е включил някакви клаузи за допълнително заплащане от момента, в който започнеш да правиш печалба.

— Мис Тили не би направила подобно нещо — отсече Мейзи.

— Много си доверчива, Мейзи. Не забравяй обаче, че с това няма да се занимава мис Тили, а някой адвокат, който ще иска да прибере своята част, както и счетоводител, който да се погрижи за компенсация в случай, че решиш да не ползваш вече услугите му.

— Личи си, че никога не си се срещал с мис Тили.

— Вярата ти в старата дама е трогателна, Мейзи, но моята работа е да защитавам хора като теб, а сто и дваайсет паунда и десет шилинга печалба на година няма да са достатъчни, за да вържеш двата края. Все пак не забравяй, че ще трябва да изплащаш кредита си на редовни вноски.

— Мис Тили ми каза, че печалбата не включва нейната заплата.

— Възможно е, но не знаеш каква е била нейната заплата. Ще са ти нужни най-малко двеста и петдесет паунда на година, ако искаш да оцелееш, в противен случай не само ще останеш без пукната пара, но и Хари ще трябва да напусне гимназията.

— С нетърпение очаквам да се запознаеш с мис Тили.

— А как стои въпросът с бакшишите? В „Роял“ получаваш половината от всички бакшиши, което прави поне още двеста паунда годишно. И те не се облагат, макар че не се съмнявам, че някое бъдещо правителство ще навакса и с това.

— Може би трябва да кажа на мис Тили, че рискът е прекалено голям. В края на краищата все ми напомняш, че в „Роял“ имам гарантирани доходи без никакви рискове.

— Така е, но ако мис Тили е наполовина толкова добра, колкото твърдиш, това може да се окаже възможност, каквато едва ли ще ти се отвори друг път.

— Решавай най-сетне, Патрик — каза Мейзи, като се опита да не прозвучи така, сякаш е изгубила търпение.

— Ще реша в момента, в който прегледам книжата.

— Ще решиш в момента, в който се срещнеш с мис Тили, защото ще разбереш истинското значение на добрата воля — отвърна Мейзи.

— С нетърпение очаквам да видя този образец на добродетелта.

— Това означава ли, че си готов да ме представляваш?

— Да — каза той, докато гасеше фаса си.

— И колко ще вземете за услугата от една безпарична вдовица, мистър Кейси?

— Изгаси светлината.

— Сигурна ли сте, че рискът си заслужава? — попита мистър Фрамптън.

— Финансовият ми съветник е на това мнение — отвърна Мейзи. — Увери ме, че не само ще провери всички сметки, но и че след като изплатя заема, ще мога да изляза на печалба след пет години.

— Но това са годините, през които Хари ще бъде в Бристолската гимназия.

— Много добре си давам сметка за това, мистър Фрамптън, но мистър Кейси осигури достатъчна заплата за мен като част от сделката и след като поделя бакшишите с персонала, ще мога да печеля приблизително толкова, колкото и в момента. Нещо по-важно, след пет години ще разполагам с реални активи и от там нататък цялата печалба ще бъде моя — каза тя, като се мъчеше да си припомни точните думи на Патрик.

— Ясно е, че сте вече сте решили — каза мистър Фрамптън. — Но ще ви предупредя, Мейзи, че има огромна разлика между това да си служител, който знае, че всяка седмица ще се прибере със заплата, и работодател, от когото се очаква да плаща по няколко заплати всеки петък. Честно казано, Мейзи, вие сте най-добрата в областта си, но наистина ли сте сигурна, че искате да престанете да сте служител и да поемете управлението?

— Мистър Кейси ще ми помага.

— Кейси е способен човек, в това няма съмнение, но той трябва да се грижи и за по-важни клиенти в другия край на страната. Вие ще сте онази, която ще върти ежедневния бизнес. Ако нещо тръгне на зле, той няма да е винаги наблизо, за да ви подаде ръка.

— Но пък може би никога вече няма да ми се отвори подобна възможност — повтори тя думите на Патрик.

— Тъй да бъде, Мейзи — рече Фрамптън. — Наистина много ще ни липсваш тук. Единствената причина да не си незаменима е, че обучи заместницата си отлично.

— Сюзан няма да ви разочарова, мистър Фрамптън.

— Сигурен съм, че няма. Но и никога няма да бъде Мейзи Клифтън. Позволи ми да съм първият, който да ти пожелае успех в

новото начинание. А ако нещата не тръгнат според очакваното, в „Роял“ винаги ще има работа за теб.

Мистър Фрамптън стана и се ръкува с Мейзи точно както бе направил преди шест години.

Месец по-късно Мейзи подписа шест документа в присъствието на мистър Прендъргаст, управителя на „Национална провинциална банка“ на Корн стрийт. Направи го обаче едва след като Патрик я запозна с всяка страница, ред по ред; той вече с радост признаваше колко е сгрешил в съмненията си относно мис Тили. Сподели с нея, че ако всички са почтени като мис Тили, щял да остане без работа.

Мейзи даде на мис Тили чек за 500 лири на 19 март 1934 г., като в замяна получи огромна прегръдка и кафене. Седмица по-късно мис Тили и мис Мънди заминаха за Корнуол.

Мейзи отвори заведението още на следващия ден и запази името „При Тили“. Патрик я бе посъветвал никога да не подценява репутацията на името над вратата („основано през 1898 г.“) и изобщо да не помисля за промени, докато мис Тили се помни с добро, а може би и след това. „Редовните посетители не обичат промените, особено ако са внезапни, така че не ги изненадвай по такъв начин.“

Мейзи все пак набеляза някои промени, които можеше да направи, без да засегне чувствата на редовните посетители. Смяташе, че нови покривки ще се отразят добре на заведението, пък и столовете и дори масите бяха започнали да изглеждат малко... старомодно. И нима самата мис Тили не беше отбелязала, че килимът е поизтърган?

— Успокой темпото — предупреди я Патрик при една от месечните си визити. — Не забравяй, че харченето на пари е много по-лесно от печеленето им, и не се изненадвай, ако някои от старите клиенти изчезнат и през първите няколко месеца не печелиш толкова, колкото си очаквала.

Патрик се оказа прав. Приходите намаляха през първия месец, а също и през втория, което показваше колко популярна е била мис Тили. Ако тенденцията се запазеше и през третия, Патрик щеше да говори с Мейзи за оборота и ограниченията на краткосрочните заеми, но приходите удариха дъното (отново по израза на Патрик) и през следващия месец започнаха да се повишават, макар и не така рязко.

В края на първата година Мейзи бе излязла на нулата, но не бе спечелила достатъчно, за да изплати изцяло задълженията си към банката.

— Не се бой, мила — каза ѝ мис Тили при една от редките си визити в Бристол. — Минаха години, преди да направя печалба.

Мейзи обаче не разполагаше с години.

Втората година започна добре и някои от редовните посетители от Палмовия салон се върнаха в старото си свърталище. Еди Аткинс беше наддал толкова много и пурите му бяха станали така огромни, че на Мейзи не ѝ оставаше друго, освен да приеме, че развлекателният му бизнес процъфтява. Мистър Крадик се появяваше всяка сутрин в одинайсет, с шлифер и с чадър в ръка, независимо какво е времето. Мистър Холкомби се отбиваше от време на време и винаги се интересуваше как се справя Хари. Мейзи нито веднъж не му позволи да си плати сметката. Всеки път, когато се връщаше в Бристол, Патрик спираше най-напред в „При Тили“.

През втората година Мейзи трябваше да смени един доставчик, който явно не разбираше разликата между прясно и застояло, както и една сервитьорка, която не бе убедена, че клиентът винаги има право. За мястото ѝ кандидатстваха няколко момичета, тъй като ставаше все по-приемливо жените да работят. Мейзи се спря на една млада госпожица, Карън, която имаше светла къдрава коса, големи сини очи и фигура като пясъчен часовник, както пишеха модните списания. Според Мейзи Карън можеше да привлече нови клиенти, при това помлади от редовните посетители.

Избирането на нов доставчик на сладкиши се оказа по-трудна задача. И макар че няколко компании се конкурираха за договора, Мейзи беше много взискателна. Когато обаче Боб Бъроуз от „Пекарна Бъроуз“ (основана през 1935 г.) се появи на прага ѝ и ѝ каза, че „При Тили“ ще бъде първият му клиент, тя реши да го изпробва за един месец.

Боб се оказа работлив и надежден, а по-важното бе, че продуктите му винаги бяха толкова пресни и изкусителни, че клиентите често казваха: „Ами... може би още едно парче“. Сметановите му пасти и плодовите кифли бяха особено популярни, но имаше също шоколадови сладки с орехи, които наскоро бяха излезли

на мода — те изчезваха от витрината още преди обед. Макар Мейзи непрекъснато да го притискаше, Боб все ѝ казваше, че просто не може да произведе повече.

Една сутрин, след като Боб докара стоката си, Мейзи реши, че изглежда малко нещастен. Настаня го на една маса и му наля кафе. Той ѝ призна, че страда от същите проблеми с оборота, с които се бе сблъскала тя през първата си година. Беше обаче сигурен, че нещата скоро ще потръгнат, тъй като неотдавна бе сключил договор да зарежда две нови заведения. Не пропусна да отбележи колко е задължен на Мейзи, че го е подкрепила.

Седмиците минаваха и тези сутрешни почивки за кафе се превърнаха в нещо като ритуал. Въпреки това Мейзи бе повече от изненадана, когато Боб я покани на среща — смяташе, че отношенията им са само делови. Той беше купил билети за новия мюзикъл „Очарователна нощ“, който щеше да се играе в „Хиподрум“, и Мейзи се надяваше, че Патрик ще я заведе да го гледат. Тя благодари на Боб, но каза, че не иска да разваля отношенията им. Искаше ѝ се да добави, че в живота ѝ вече има двама мъже — петнайсетгодишен, който се тревожи заради младежките си пъпки, и ирландец, който посещава Бристол веднъж месечно и сякаш не разбира, че тя е влюбена в него.

Боб не прие отказа за отговор и месец по-късно Мейзи се смути още повече, когато ѝ предложи брошка с марказит. Тя го целуна по бузата и се запита как е научил рождения ѝ ден. Вечерта прибра брошката в едно чекмедже и сигурно щеше да я забрави, ако не последваха и други подаръци на редовни интервали.

Патрик изглеждаше развеселен от настоящостта на съперника си и веднъж, докато вечеряха, напомни на Мейзи, че е добре изглеждаща жена с бъдеще.

Мейзи не се разсмя, а каза:

— Това трябва да престане.

— Тогава защо не си намериш друг доставчик?

— Защото добрите доставчици се намират много по-трудно от любовниците. Боб е надежден, стоката му е най-добрата в града и цените му са по-ниски, отколкото на конкурентите му.

— И е влюбен в теб — добави Патрик.

— Не се шегувай, Патрик. Това наистина трябва да престане.

— Трябва да ти кажа нещо много по-важно, което трябва да престане — отвърна Патрик, наведе се и отвори куфарчето си.

— Мога ли да ти напомня, че сме седнали на романтична вечеря на свещи, а не да обсъждаме бизнеса? — отбеляза Мейзи.

— Боя се, че това не може да чака — каза той и сложи на масата купчина листа. — Това са сметките ти за последните три месеца и хич не са добри.

— Но нали каза, че нещата започват да се оправят?

— Така е. Дори успяваш да държиш разходите си в препоръчаните от банката лимити, но по някаква необяснима причина приходите ти през същия период са намалели.

— Как е възможно? — изненада се Мейзи. — Миналия месец правихме проверка.

— Именно затова реших да направя обстойна проверка на всичките ти сметки и бележки за последния месец. Числата просто не се връзват. Мейзи, стигнах до тъжното заключение, че някоя от сервитьорките ти бърка в касата. Често се случва в този бранш. Обикновено е барманът или главният сервитьор, но започне ли, няма спиране, докато не намериш виновниците и не ги изхвърлиш. Ако не откриеш злосторника скоро, ще последва още една година без печалба и няма да можеш да изплатиш нито пени от заема си, да не говорим за намаляването на овърдрафта.

— Какво ще ме посъветваш?

— Трябва да държим под око целия ти персонал, докато някой не се издаде.

— Как ще разбера кой е?

— Има няколко неща, които трябва да се следят — каза Патрик. — Някоя, която показва по-висок стандарт, който не отговаря на доходите ѝ — например ново палто, скъпо бижу или ваканция, която по принцип не би могла да си позволи. Сигурно ще ти каже, че има нов приятел, но...

— Ох, по дяволите — изруга Мейзи. — Мисля, че знам коя може да е.

— Коя?

— Карън. Работи при мен само от няколко месеца и пътува до Лондон за почивните дни. Миналия понеделник се появи с нов шал и кожени ръкавици, на които определено завидях.

— Не прибързвай със заключенията, но я дръж под око — посъветва я Патрик. — Или прибира бакшишите, или бърка в касата, или и двете. Едно обаче е сигурно — това няма да спре. В повечето случаи крадецът става все по-самоуверен, докато накрая не го спипат. Трябва да сложиш край на това, и то бързо, преди да те е изкарала от бизнеса.

Мейзи се чувстваше ужасно, че се налага да шпионира персонала си. В края на краищата лично беше избрала повечето от момичетата, а по-старите сервитьорки работеха в кафенето от години.

Особено внимателно следеше Карън, но нямаше явни признаци, че тя краде. Но пък Патрик я беше предупредил, че крадците са поковарни от честните хора, а Мейзи не можеше да я държи под око през цялото време.

И тогава проблемът намери решението си. Карън ѝ представи заявление за напускане, в което се обясняваше, че е сгодена и в края на месеца се мести при годеника си в Лондон. Мейзи си помисли, че годежният ѝ пръстен е доста изящен, макар че можеше само да се пита кой ли е платил за него. Пропъди тази мисъл. Чувстваше облекчение, че ѝ се налага да се тревожи за един проблем по-малко.

Но когато няколко седмици по-късно се върна в Бристол, Патрик каза на Мейзи, че месечният ѝ доход отново е паднал, така че не можеше да е Карън.

— Време ли е да се обадим на полицията? — попита Мейзи.

— Още не. Последното, което ти трябва, са неверни обвинения или слухове, които само ще настроят персонала ти срещу теб. Полицията може да разкрие крадеца, но преди да го направи, най-вероятно ще изгубиш част от най-добрите си хора, на които няма да им хареса да бъдат под подозрение. А и можеш да си сигурна, че някои от клиентите също ще научат, а това определено не ти трябва.

— Още колко време мога да си позволя да продължава това?

— Нека дадем още месец. Ако дотогава не сме открили кой е, ще се наложи да се обадиш в полицията. — Патрик ѝ се усмихна. — А сега да престанем да говорим за работа и да се опитаме да си спомним, че празнуваме рождения ти ден.

— Той беше преди два месеца — отвърна тя. — И ако не беше Боб, нямаше и да научиш.

Патрик отново отвори куфарчето си, но този път извади тъмносиня кутия с познатата емблема на „Суон“. Даде я на Мейзи, която я отвори, без да бърза, и видя черни кожени ръкавици и вълнен шал с характерната за „Бърбъри“ шарка.

— Значи ето кой ме е обирал под носа — каза Мейзи и го прегърна.

Патрик не отговори.

— Какво има? — попита Мейзи.

— Имам още новини.

Мейзи го погледна в очите и се зачуди какво ли още не е наред с „При Тили“.

— Повишиха ме. Ще ставам заместник-управител на централния ни офис в Дъблин. През повечето време ще бъда закован за бюрото, така че някой друг ще поеме работата ми тук. Пак ще мога да те виждам, но не толкова често.

Цяла нощ Мейзи лежа в обятията му и плака. Беше си мислила, че няма да поиска да се омъжи отново, но сега мъжът, когото обичаше, вече нямаше да е до нея.

На следващата сутрин закъсна за работа. Боб я чакаше на прага и щом тя отвори вратата, започна да разтоварва сутрешните доставки.

— Ей сега идвам — каза му Мейзи и се оттегли в умивалнята на персонала.

Беше се сбогувала с Патрик на гара Темпъл Мийдс и отново бе избухнала в сълзи. Сигурно представляваше странна гледка и не искаше редовните посетители да си помислят, че нещо не е наред. „Никога не носи личните си проблеми на работа — често ѝ напомняше мис Тили. — Клиентите си имат достатъчно свои проблеми и не им трябва да се тревожат за твоите“.

Погледна в огледалото. Гримът ѝ беше напълно размазан.

— По дяволите — изруга на глас тя, когато се сети, че е оставила чантата си на тезгяха. Върна се да я вземе — и се вцепени. Боб стоеше с гръб към нея, пхнал ръка в касата. Мейзи го гледаше как напъхва шепа банкноти и монети в джоба на панталона си, затвори тихо касата и тръгна за нова тава сладкиши.

Мейзи знаеше точно какво би я посъветвал Патрик. Влезе в кафенето и застана до касата. Боб отново се появи на прага. Не носеше тава, а малка кутийка от червена кожа. Усмихна ѝ се широко и падна на колене.

— Боб Бъроуз, веднага се махай оттук — каза Мейзи с тон, който изненада дори нея. — Ако те видя отново в кафенето ми, ще извикам полицията.

Очакваше поток обяснения и възклицания, но Боб просто се изправи, остави откраднатите пари на тезгяха и излезе, без да каже нито дума. Мейзи рухна в най-близкия стол точно когато влизаше първата ѝ служителка.

— Добро утро, мисис Клифтън. Чудесен ден, нали?

18.

Всеки път, когато на номер 27 пристигаше тънък кафяв плик, Мейзи приемаше, че е от Бристолската гимназия и най-вероятно съдържа поредната сметка за обучението на Хари плюс допълнителните „екстри“, както обичаха да ги описват от Бристолската общинска фондация.

На връщане от работа винаги се отбиваше в банката, за да вложи дневните приходи в деловата сметка и своя дял от бакшишите в отделна сметка, наречена „Хари“, с надеждата, че в края на всяко тримесечие ще има достатъчно пари, за да покрие поредната такса за гимназията.

Отвори плика и макар че не можеше да прочете бързо всички думи, позна подписа и видя сметката — 37 паунда и 10 шилинга. Сумата бе на границата на възможностите ѝ, но след като мистър Холкомби ѝ бе прочел последния доклад за Хари, тя трябваше да се съгласи с него — инвестицията наистина се оказваше добра.

— Имайте предвид, че разходите няма да са по-малки, когато Хари завърши гимназията — предупреди я мистър Холкомби.

— Защо да не са по-малки? — попита Мейзи. — Едва ли ще му е трудно да си намери работа след цялото това образование и ще може да плаща собствените си сметки.

Мистър Холкомби поклати тъжно глава, сякаш някой от не така добрите му ученици не е успял да схване смисъла на думите му.

— Надявам се, че когато завърши гимназията, Хари ще поиска да продължи да учи английски и литература в Оксфорд.

— И колко ще продължи това? — попита Мейзи.

— Три, може би четири години.

— Доста книги ще прочете за толкова време.

— Напълно достатъчно, за да си намери работа.

Мейзи се разсмя.

— Може би накрая ще стане учител като вас.

— Той не е като мен — отвърна мистър Холкомби. — Мисля, че най-вероятно ще стане писател.

— Човек може ли да си изкарва хляба като писател?

— Определено, стига да го четат. Но ако не се получи, вие сте права — в крайна сметка може да стане учител като мен.

— Бих се радвала — каза Мейзи, без да усети иронията му.

Прибра плика в чантата си. Когато следобед минеше през банката, трябваше да се увери, че в сметката на Хари има най-малко 37 паунда и 10 шилинга, преди да реши дали да разпише чек за пълната сума. Патрик ѝ беше казал, че когато превишиш кредита си, печели единствено банката. Досега училището обикновено ѝ бе отпускало две-три седмици гратис, но Патрик бе обяснил, че подобно на кафенето, гимназията също трябва да направи баланса си в края на всеки срок.

Не ѝ се наложи да чака дълго трамвая и след като седна, мислите ѝ отново се върнаха към Патрик. Не би признала на никого, дори на майка си, колко ѝ липсва той.

Сепна се от една пожарна, която задмина трамвая с пусната сирена. Повечето пътници зяпаха след нея през прозорците. След като пожарната изчезна, Мейзи отново се замисли за „При Тили“. След изхвърлянето на Боб Бъроуз от банката ѝ казаха, че кафенето е започнало да прави стабилна печалба всеки месец и към края на годината дори може да счупи рекорда на мис Тили от 112 лири и 10 шилинга, което щеше да ѝ позволи да започне да връща част от кредита. Може би дори щяха да ѝ останат достатъчно пари за нови обувки за Хари.

Слезе от трамвая в края на Виктория стрийт. Докато вървеше към Бедминстър Бридж, погледна часовника си, подарен ѝ от Хари, и отново си помисли за сина си. Седем и трийсет и две — имаше предостатъчно време да отвори кафенето и да е готова да обслужи първия си клиент в осем. Винаги ѝ ставаше приятно да види малка опашка, чакаща на тротоара, докато обръща табелката от ЗАТВОРЕНО на ОТВОРЕНО.

Точно преди да стигне Хай стрийт, покрай нея профуча втора пожарна и Мейзи видя стълба черен дим, който се издигаше високо в небето. Когато зави по Броуд стрийт, сърцето ѝ затуптя по-бързо. Трите пожарни и полицейска кола бяха паркирани в полукръг пред „При Тили“.

Мейзи се затича.

— Не, не може да е кафенето ми! — извика тя и видя няколко души от персонала, събрали се на групичка от другата страна на улицата. Една от сервитьорките плачеше.

Мейзи беше само на няколко метра от мястото, където преди се намираше входната врата, когато един полицаи ѝ препречи пътя и не ѝ позволи да продължи нататък.

— Но аз съм собственичката! — запротестира Мейзи, докато гледаше невярващо димящите въглени от онова, което доскоро бе най-популярното кафене в града. Очите ѝ се насълзиха и тя се закашля от гъстия дим. Взираше се в овъглените останки на блестящия някога тезгях; пласт пепел покриваше пода, където до вчера вечерта бяха подредени столовете и масите с техните безупречно чисти покривки.

— Много съжалявам, мадам, но заради собствената ви безопасност трябва да ви помоля да отидете при хората си от другата страна на улицата — каза полицаят.

Мейзи въздъхна и обърна гръб на останките от заведението си. Преди да стигне отсрещния тротоар го видя, застанал в края на тълпата. Щом погледите им се срещнаха, той се обърна и се отдалечи.

Детектив инспектор Блейкмор отвори бележника си и погледна през масата към заподозряната.

— Можете ли да ми кажете къде бяхте към три часа сутринта, мисис Клифтън?

— У дома, спях — отвърна Мейзи.

— Има ли някой, който да потвърди това?

— Ако въпросът ви означава дали по това време в леглото до мен е имало друг, детектив инспектор, отговорът е не. Защо питате?

Полицията си записа нещо, което му даде малко повече време да помисли.

— Опитвам се да открия дали е замесен още някой — каза накрая.

— В какво да е замесен? — попита Мейзи.

— В палежа — отвърна той, наблюдаваше я внимателно.

— Но кой би поискал да подпали „При Тили“? — остро попита Мейзи.

— Надявах се, че ще можете да ми помогнете по този въпрос — каза Блейкмор. И замълча с надеждата, че мисис Клифтън ще добави нещо, за което по-късно ще съжالياва. Тя обаче мълчеше.

Детектив инспектор Блейкмор не можеше да реши дали мисис Клифтън е изключително хладнокръвна, или просто наивна. Познаваше обаче един човек, който би могъл да отговори на този въпрос.

Мистър Фрамптън стана от бюрото си, ръкува се с Мейзи и я поведе към един стол.

— Много съжالياвам за пожара. Слава богу, че няма пострадали. — Мейзи напоследък не беше благодарила много на Бог. — Надявам се, че сградата и всичко в нея е застраховано — добави той.

— О, да — каза Мейзи. — Благодарение на мистър Кейси всичко е добре застраховано, но за съжаление, застрахователната компания отказва да плати каквото и да било, докато полицията не потвърди, че не съм замесена.

— Не мога да повярвам, че полицията ви подозира — каза Фрамптън.

— Кой може да ги обвинява, като се имат предвид финансовите ми проблеми?

— Само въпрос на време е да установят, че подобно предположение е нелепо.

— Аз обаче нямам никакво време — отбеляза Мейзи. — Именно затова дойдох при вас. Трябва да си намеря работа, а при последната ни среща тук май казахте, че ако някога поискам да се върна в „Роял“...

— И бях съвсем искрен — прекъсна я мистър Фрамптън. — Само че не мога да ви върна на предишната ви позиция, защото Сюзан се справя отлично, а наскоро взех три сервитьорки от персонала на кафенето ви, така че нямам свободни места в Палмовия салон. Единственото място, което е свободно в момента, едва ли си заслужава...

— Готова съм на всичко, мистър Фрамптън — каза Мейзи. — Наистина на всичко.

— Някои от клиентите ни споменават, че биха искали да имат възможност да похапнат след затварянето на ресторанта — каза мистър Фрамптън. — Мислех си да предложа ограничено предлагане на кафе и сандвичи след десет вечерта, до отварянето на салона за закуска в шест сутринта. Като начало мога да ви предложа само три паунда седмично, макар че, разбира се, всички бакшиши си остават за вас. Разбира се, бих ви разбрал, ако...

— Съгласна съм.

— Кога ще можете да започнете?

— Довечера.

Когато на изтривалката се появи поредният кафяв плик, Мейзи го напъха в чантата си, без да го отваря, и се запита колко ли време ще мине, преди да получи втори, може би трети и накрая дебел бял плик с писмо не от касиера, а от директора с искане мисис Клифтън да оттегли сина си от училището в края на учебния срок. Ужасяваше се от момента, когато Хари ще трябва да ѝ прочете писмото.

През септември Хари трябваше да започне шести клас и не можеше да скрие вълнението си, когато говореше за „продължаване“ в Оксфорд и учене на литература при самия Алън Килтър, един от най-видните учени на своето време. На Мейзи ѝ се късаше сърцето при мисълта, че ще ѝ се наложи да му каже, че това няма да е възможно.

Първите ѝ няколко нощи в „Роял“ бяха много спокойни и нещата не се промениха особено през следващия месец. Мразеше да седи със скръстени ръце и пристигащите в пет сутринта чистачки често откриваха, че нямат работа в Палмовия салон. Дори в най-заетите нощи Мейзи имаше не повече от петима-шестима клиенти, като някои от тях бяха изхвърлени от бара на хотела след полунощ и предпочитаха да ѝ правят неприлични предложения, вместо да си поръчат кафе или сандвич с шунка.

Повечето от клиентите бяха търговски пътници, които отсядаха само за една нощ, така че шансовете ѝ да си привлече постоянна клиентела не изглеждаха обещаващи, а бакшишите определено нямаше как да се погрижат за кафявия плик, останал неотворен в чантата ѝ.

Мейзи знаеше, че ако иска Хари да остане в Бристолската гимназия и да има поне мъничък шанс да продължи в Оксфорд, може

да се обърне за помощ само към един човек. И щеше да го умолява, ако се наложи.

19.

— Какво ви кара да мислите, че мистър Хюго ще е склонен да ви помогне? — попита Стария Джак и се облегна на седалката си. — Нито веднъж не е показал, че го е грижа за Хари. Тъкмо обратното...

— Защото ако има и един човек на земята, който би трябвало да чувства някаква отговорност за бъдещето на Хари, това е той — каза Мейзи и моментално съжали за думите си.

Стария Джак помълча известно време, после попита:

— Има ли нещо, което не ми казвате, Мейзи?

— Не — малко прибързано отвърна тя. Мразеше да лъже, особено Стария Джак, но бе твърдо решила, че това е единствената тайна, която ще отнесе със себе си в гроба.

— Замисляли ли сте се кога и къде да се изправите пред мистър Хюго?

— Зная точно какво смятам да направя. Той рядко напуска кабинета си преди шест вечерта, а дотогава повечето от служителите му в сградата вече са си тръгнали. Зная, че кабинетът му се намира на петия етаж, че е третата врата отляво. Зная...

— А знаете ли за мис Потс? — прекъсна я Стария Джак. — Дори и да успеете да минете през рецепцията и някак си се доберете незабелязана до петия етаж, няма начин да избегнете нея.

— Мис Потс ли? Никога не съм чувала за нея. Каква е тя?

— Личната секретарка на мистър Хюго през последните петнайсет години. От личен опит мога да ви кажа, че не ви е нужно куче пазач, ако мис Потс е в приемната ви.

— Тогава просто ще я изчакам да си тръгне.

— Мис Потс никога не си тръгва преди шефа си и винаги е зад бюрото си трийсет минути преди той да пристигне сутринта.

— Но шансовете ми да вляза в Имението са още по-малки — каза Мейзи. — Там също има куче пазач. Нарича се Дженкинс.

— В такъв случай ще трябва да намерите време и място, когато мистър Хюго е сам, не може да се измъкне и не може да разчита, че мис Потс или Дженкинс ще му се притекат на помощ.

— Има ли такова време и място? — попита Мейзи.

— О, да — отвърна Стария Джак. — Но ще трябва да подберете внимателно времето си.

Мейзи изчака да се стъмни, преди да се измъкне от железопътния вагон на Стария Джак. Прекоси на пръсти чакълената пътека, отвори тихо задната врата, влезе и я затвори. Примирена с дългото чакане, се отпусна в удобната кожена седалка. От страничния прозорец ясно виждаше сградата. Изчака търпеливо светлините да угаснат една след друга. Стария Джак я беше предупредил, че неговата ще е от последните.

Използва времето, за да повтори въпросите, които смяташе да му зададе. Въпроси, които бе репетирала няколко дни преди да ги повтори пред Стария Джак този следобед. Той беше направил няколко предложения за промени и тя ги бе приела с готовност.

Малко след шест часа се появи голям ролс-ройс и спря пред сградата. Шофьорът излезе и застана до автомобила. Няколко минути по-късно сър Уолтър Барингтън, главата на компанията, излезе от главния вход, качи се на задната седалка и колата потегли.

Светлините продължаваха да гаснат, докато не остана само една, подобна на звездата на върха на коледна елха. Изведнъж Мейзи чу стъпки по чакъла. Смъкна се от седалката и се сниши. Двама мъже приближаваха към нея, увлечени в разговор. Планът ѝ не включваше двама души и тя се канеше да скочи от другата страна и да се опита да изчезне в нощта, когато те спряха.

— ... но въпреки това — каза глас, който тя познаваше, — ще бъда задължен, ако информацията за участието ми си остане само между нас.

— Разбира се, сър, можете да разчитате на мен — отвърна втори глас, който също бе чувала някъде, но не помнеше къде точно.

— Да поддържахме връзка, друже — каза първият глас.

— Сигурен съм, че отново ще прибегна до услугите на банката.

Мейзи чу как единият от мъжете се отдалечава. Замръзна, когато вратата на автомобила се отвори.

Мъжът се качи зад волана и затвори вратата. Нямаше шофьор, предпочиташе да кара сам своето „Бугати“ и да се перчи зад волана —

цялата тази безценна информация ѝ бе осигурена от Стария Джак.

Мъжът запали двигателя и колата оживя. Той натисна няколко пъти газта, преди да превключи на скорост. Мъжът на портала отдаде чест, докато мистър Барингтън излизаше на главната улица в посока към града, както правеше всяка вечер на връщане към имението си.

„Не позволявайте да разбира, че сте отзад, докато не стигне центъра — беше я посъветвал Стария Джак. — Няма да рискува да спре там, защото ще се страхува, че някой може да ви види заедно и да го разпознае. А щом стигне покрайнините на града, няма да се поколебае да ви изхвърли. Ще разполагате най-много с десет до петнайсет минути.“

„Повече не ми и трябват“ — беше отговорила Мейзи.

Изчака да мине покрай катедралата и през Колидж Грийн, където по това време на вечерта бе винаги оживено. Но тъкмо когато се канеше да се надигне и да го потупа по рамото, колата започна да намалява скорост и накрая спря. Вратата се отвори, той излезе, после вратата се затвори. Мейзи надникна между седалките и с ужас видя, че е паркирал пред хотел „Роял“.

Десетки мисли прелетяха през ума ѝ. Дали да не изскочи, преди да е станало късно? Защо идваше в „Роял“? Съвпадение ли беше, че го прави точно в почивния ѝ ден? Колко време смяташе да остане? Реши да бъде нащрек, уплашена, че ще я видят, ако се покаже на такова публично място. Пък и това можеше да е последната ѝ възможност да се озове лице в лице с него, преди да се наложи да плати сметката.

Отговорът на единия от въпросите ѝ се оказа двайсет минути, но Мейзи се обливаше в студена пот много преди той да се качи в колата и да потегли. Нямаше представа, че сърцето ѝ може да бие толкова бързо. Изчака го да мине близо километър, преди да се надигне и да го потупа по рамото.

Той се стресна, разбира се, но когато я позна, изражението му се промени.

— Какво искаш? — попита остро.

— Имам чувството, че знаеш много добре какво искам — каза Мейзи. — Единственият ми интерес е Хари и да се погрижа училищните му такси да бъдат плащани през следващите две години.

— Дай ми една основателна причина защо трябва да плащам за обучението му.

— Защото е твой син — спокойно отвърна Мейзи.

— И откъде си толкова сигурна в това?

— Наблюдавах те, когато го видях за първи път в „Сейнт Бийд“ — каза Мейзи, — а също и всяка неделя в „Сейнт Мери“, когато пееше в хора. Видях изражението ти тогава, видях го и когато отказа да му стиснеш ръката при откриването на учебната година.

— Това не е доказателство — заяви Барингтън, този път малко по-самоуверено. — Женска интуиция, нищо повече.

— Тогава може би е време една друга жена да научи какво правиш по време на излети.

— Защо мислиш, че ще ти повярва?

— Женска интуиция, нищо повече — отвърна Мейзи. Думите ѝ го накараха да замълчи и ѝ дадоха увереност да продължи. — Мисис Барингтън може би ще прояви интерес и към това защо си направи толкова труд брат ми да бъде арестуван в деня след изчезването на Артър.

— Най-обикновено съвпадение.

— А съвпадение ли е, че оттогава никой не е виждал съпруга ми?

— Нямам нищо общо със смъртта на Клифтън! — изкрещя Барингтън, рязко завъртя волана и се размина на косъм с една насрещна кола.

Мейзи замръзна, зашеметена от чутото.

— Значи ти си отговорен за смъртта на съпруга ми.

— Не можеш да го докажеш — предизвикателно заяви той.

— Не ми трябва никакви доказателства. Но въпреки всички беди, които си причинил на семейството ми през годините, ще ти дам възможност да се измъкнеш. Погрижи се за обучението на Хари до завършването на гимназията и няма да ти досаждам повече.

Мина известно време, преди Барингтън да отговори.

— Ще ми трябва няколко дни, за да измисля най-добрия начин, по който да се уредят плащанията — каза накрая.

— Благотворителният тръст на компанията лесно може да се погрижи за такава дребна сума — каза Мейзи. — В края на краищата баща ти е председател на управителния съвет.

Този път той не разполагаше с готов отговор. Може би се питаше откъде е научила това? Не беше първият човек, направил грешката да

подцени Стария Джак. Мейзи отвори чантата си, извади тънкия кафяв плик, остави го на седалката до него и каза:

— Ще чакам вести.

Колата зави по неосветена пресечка. Барингтън изскочи навън и отвори задната врата. Мейзи слезе с чувството, че конфронтацията едва ли би могла да мине по-добре. Щом обаче краката ѝ докоснаха земята, той я сграбчи за раменете и я разтърси свирепо.

— А сега ме слушай, Мейзи Клифтън, слушай много внимателно — каза с пламнали от ярост очи. — Позволиш ли си да ме заплашиш отново, не само ще изхвърля брат ти, но и ще се погрижа никога да не си намери работа в този град. И ако направиш глупостта дори да намеKNеш на жена ми, че съм баща на момчето ти, ще уредя да те арестуват и няма да свършиш в затвора, а в лудницата.

Пусна я, стисна юмрук и я удари в лицето. Мейзи рухна на земята и се сви на топка в очакване на ритниците. Когато нищо не се случи, погледна нагоре и го видя да стои над нея. Късаше тънкия кафяв плик на малки парченца и ги хвърляше като конфети върху невеста.

Без да каже нито дума повече, Барингтън се качи в колата си и потегли.

Когато през пощенския процеП мина белият плик, Мейзи разбра, че е победена. Трябваше да каже истината на Хари, когато се върнеше от училище следобед. Първо обаче трябваше да отиде до банката, да депозира жалките си бакшиши от предишната нощ и да каже на мистър Прендъргаст, че вече няма да има сметки от Бристолската гимназия, защото синът ѝ ще напусне след свършването на срока.

Реши да отиде до банката пеш, за да спести едно пени от трамвая. По пътя си помисли за всички хора, чиито надежди не бе оправдала. Щяха ли да ѝ простят някога мис Тили и мис Мънди? Няколко души от персонала ѝ, особено по-възрастните, не бяха успели да си намерят друга работа. А и родителите ѝ, които винаги гледаха Хари, за да може тя да ходи на работа; Стария Джак, който не би могъл да направи повече за сина ѝ; и най-вече самият Хари, който, според думите на мистър Холкомби, беше на път да бъде увенчан с лавровия венец на победителя.

В банката се нареди на най-дългата опашка, тъй като не бързаше за никъде.

— Добро утро, мисис Клифтън — бодро я поздрави касиерът, когато най-сетне редът ѝ дойде.

— Добро утро — отвърна Мейзи и постави на тезгяха четири шилинга и шест пенса.

Касиерът внимателно провери сумата и постави монетите в различни отделения под тезгяха. Написа разписка, потвърждаваща депозираната от мисис Клифтън сума, и ѝ я подаде. Мейзи се дръпна настрана, за да направи място на следващия клиент, докато прибере разписката в чантата си.

— Мисис Клифтън — каза касиерът.

— Да?

— Управителят би искал да поговори с вас.

— Разбирам — отвърна Мейзи. Не беше нужно управителят да ѝ казва, че в сметката ѝ няма достатъчно пари за плащане на последната фактура от училището. Всъщност щеше да е облекчение да съобщи на мистър Прендъргаст, че вече няма да има сметки за извънучебни занимания.

Младият мъж мълчаливо я поведе през залата и по дълъг коридор. Когато стигнаха до кабинета на управителя, почука леко на вратата, отвори и каза:

— Сър, мисис Клифтън е тук.

— А, да — обади се мистър Прендъргаст. — Трябва да поговоря с вас, мисис Клифтън. Моля, влезте.

Къде беше чувала този глас?

— Мисис Клифтън — продължи той, след като тя седна, — съжалявам, но трябва да ви съобща, че не успяхме да преведем последния ви чек за трийсет и седем паунда и десет шилинга, изпратен на Бристолската общинска фондация. Боя се, че ако го изпратите отново, в сметката ви няма достатъчно средства, за да покрият цялата сума. Разбира се, освен ако не очаквате да депозирате допълнителни средства в близко бъдеще?

— Не — каза Мейзи, извади белия плик от чантата си и го постави на бюрото пред него. — Може би ще бъдете така добър да уведомите общинската фондация, че ако ми дадат отсрочка, ще изплатя всички разходи, натрупани през последния учебен срок на Хари.

— Много съжалявам, мисис Клифтън — отвърна мистър Прендъргаст. — Искане ми се да можех да ви помогна по някакъв начин. — Взе белия плик. — Мога ли да го отворя?

— Да, разбира се — каза Мейзи, която до този момент се беше опитвала да избягва мисълта колко ли още дължи на училището.

Мистър Прендъргаст взе тънък сребърен нож за хартия, разреза плика и извади от него чек от застрахователна компания „Бристол и Западна Англия“ на стойност шестстотин паунда, платими на мисис Мейзи Клифтън.

ХЮГО БАРИНГТЪН
1921 — 1936

20.

Нямаше дори да запомня името ѝ, ако по-късно не ме бе обвинила в убийство на съпруга ѝ.

Всичко започна от едно настояване на баща ми да отида с работниците на годишния им излет до Уестън сюзър Меър. „Ще е добре за духа им да видят, че синът на президента проявява интерес към тях“ — така каза.

Не бях особено убеден и, честно казано, смятах цялото упражнение за загуба на време, но науми ли си нещо баща ми, споровете са безсмислени. И наистина щеше да е загуба на време, ако Мейзи — ама че банално име — също не беше дошла на излета. Дори аз бях изненадан с каква готовност скочи в леглото на сина на шефа. Приех, че щом се върнем в Бристол, повече никога няма да чуя за нея. И може би щеше да е така, ако не се беше омъжила за Артър Клифтън.

Седях на бюрото си и работех върху офертата за „Мейпъл Лийф“, проверявах и нагласявах цифрите с надеждата да намеря някакъв начин компанията да спести малко пари, но каквото и да опитвах, крайният резултат никак не изглеждаше добре. Нещата бяха още по-неприятни и поради факта, че решението да участваме в търга за договора беше мое.

Колегата ми от „Майсън“ беше поставил тежки условия за сделката и след няколко непредвидени забавяния във финансирането вървахме пет месеца зад крайния срок и ни очакваха сериозни наказателни клаузи, ако не успеем да свършим кораба до 15 декември. Първоначалният договор мечта, който трябваше да донесе чудесна печалба, се превръщаше в кошмар, от който щяхме да се събудим в края на годината с огромни загуби.

Баща ми беше против от самото начало „Барингтънс“ да се заема с контракта и ясно изрази становището си. „Трябва да се придържахме към онова, в което сме добри — повтаряше той на всяко събрание на борда. — През последните сто години ние от «Барингтън Шипинг

Лайн» транспортираме стоки по цял свят, като оставяме конкурентите ни в Белфаст, Ливърпул и Нюкасл да строят кораби.“

Знаех, че няма да мога да го накарам да промени мнението си, така че се заех преди всичко да убедя по-младите членове на борда, че през последните години сме пропуснали няколко възможности, докато другите се уреждат с доходоносни контракти, които лесно биха могли да бъдат и наши. Накрая успях да ги убедя със съвсем малко мнозинство да се договорим с „Майсън“ да им построим товарен кораб за техния бързо разрастващ се флот.

— Ако си свършим работата добре и построим „Мейпъл Лийф“ навреме, със сигурност ще последват още поръчки — казах на борда.

— Да се надяваме, че няма да доживеем да съжаляваме за това — беше единственият коментар на баща ми, след като изгуби при гласуването.

Аз вече съжалявах. „Барингтън Лайн“ предвиждаше рекордни печалби за 1921 г., но започваше да изглежда, че новата дъщерна фирма „Барингтън Шипбилдинг“ ще бъде единствената на червено в годишния баланс. Някои членове на борда вече се дистанцираха от решението и напомняха на всички, че са гласували като баща ми.

Отскоро бях административен директор на компанията и можех само да си представям какво се говори зад гърба ми. „Цял бащичко“ определено не беше израз от репертоара им. Един директор вече подаде оставка и преди да се махне изрази мнението си пределно ясно. „Момчето не може да преценява добре — предупреди той баща ми. — Внимавай да не доведе компанията до банкрут.“

Аз обаче не се отказах. Бях убеден, че ако свършим поръчката в срок, ще успеем да излезем на нула и може би дори да направим малка печалба. Всичко зависеше от това какво ще се случи през следващите няколко седмици. Вече бях дал заповед да се работи денонощно на три осемчасови смени и обещах на работниците добри бонуси, ако успеят да изпълнят поръчката навреме. В края на краищата отгътът портала висяха предостатъчно хора, отчаяно опитващи се да си намерят работа.

Тъкмо се канех да кажа на секретарката си, че си тръгвам, когато той нахлу най-неочаквано в кабинета ми.

Беше нисък и набит, с яки рамене и големи мускули, с типичното телосложение на докер. Първата ми мисъл бе как ли е успял да мине

през мис Потс, която го следваше с необичайно объркано и възмутено изражение.

— Не успях да го спра — обясни тя ненужно. — Да извикам ли охраната?

Погледнах очите на мъжа и казах:

— Не.

Мис Потс остана на прага, докато двамата се измервахме с погледи като мангуста и змия, чудещи се кой ли ще нанесе първия удар. После мъжът с неохота свали кепето си и започна да бръщолеви. Мина известно време, преди да успея да разбера какво казва.

— Най-добрият ми авер ще умре! Артър Клифтън ще умре, ако не направите нещо.

Тъкмо му казвах да се успокои и да обясни какъв е проблемът, когато в кабинета нахлу бригадирът.

— Съжалявам, че Танкок ви досажда, сър — каза той, след като успя да си поеме дъх, — но ви уверявам, че всичко е под контрол. Няма причини за безпокойство.

— Какво е под контрол? — попитах.

— Танкок твърди, че другарят му Клифтън е работил вътре в корпуса и когато дошла новата смяна, работниците някак успели да го затворят вътре.

— Елате да видите сам! — изкрещя Танкок. — Чува се как чука!

— Възможно ли е това, Хаскинс? — попитах.

— Всичко е възможно, сър, но по-вероятно е Клифтън да се е измъкнал по-рано от работа и вече да е в кръчмата.

— Тогава защо не се е отписал на портала? — остро попита Танкок.

— В това няма нищо необичайно, сър — каза Хаскинс, без да поглежда към него. — Важно е записването, не отписването.

— Ако не дойдете да видите лично, ще идете в гроба с окървавени ръце — заяви Танкок.

Думите му накараха дори Хаскинс да млъкне.

— Мис Потс, отивам до док номер едно — казах аз. — Няма да се бавя много.

Набитият мъж изтича от кабинета ми, без да каже нищо повече.

— Хаскинс, ела с мен в колата — казах аз. — По пътя ще обсъдим какво трябва да се направи.

— Няма нищо за правене, сър — настояваше той. — Всичко това са врели-некипели.

Едва след като бяхме сами в колата, заговорих направо.

— Има ли някаква вероятност онзи Клифтън наистина да е бил запечатан в корпуса?

— Абсолютно никаква, сър — твърдо заяви Хаскинс. — Съжалявам, че си губите времето.

— Но човекът изглеждаше сигурен — отбелязах.

— Както е сигурен в това кой ще спечели конните надбягвания в три и половина в Чепстоу.

Не се разсмях.

— Смяната на Клифтън приключи в шест — продължи Хаскинс. — Трябва да е знаел, че заварчиците идват и че трябва да приключат работата си преди идването на следващата смяна в два след полунощ.

— Какво изобщо е правил в корпуса?

— Последни проверки преди заварчиците да се захванат за работа.

— Възможно ли е да не се е усетил, че смяната му е приключила?

— Сирената за края на смяната може да се чуе и в центъра на Бристол — каза Хаскинс, докато задминавахме Танкок, който тичаше като обладан от демони.

— Дори и когато си много навътре в корпуса?

— Е, може и да не я е чул, ако се е намирал в двойното дъно, но никога досега не съм попадал на докер, който да не знае кога му свършва работното време.

— Стига да има часовник — казах аз и погледнах да видя дали Хаскинс носи часовник. Не носеше. — Ако Клифтън наистина е още долу, имаме ли начин да го измъкнем?

— Разполагаме с достатъчно ацетиленови горелки, за да прогорим корпуса и да махнем целия отсек. Проблемът е, че ще са нужни часове, а ако Клифтън наистина е долу, няма много шансове да оцелее, докато стигнем до него. Освен всичко, на хората ще им трябват още две седмици, ако не и повече, за да сменят отсека. А вие все ми напомняте, шефе, че всички ще получат бонуси за спестено време, а не за загубено.

Когато спрях колата до кораба, нощната смяна работеше вече повече от два часа. На борда сигурно имаше над сто души, които работеха здравата — чукаха, заваряваха и занитваха. Качих се при тях и точно тогава дотича Танкок, едва си поемаше дъх.

— Е, какво очаквате да направя, Танкок? — попитах го.

— Кажете им да спрат да работят, шефе. Само за няколко минути. Ще го чуете как чука.

Кимнах.

Хаскинс сви рамене. Явно не можеше да повярва, че изобщо си помислям да дам подобна заповед. Нужни му бяха няколко минути да накара всички да оставят инструментите си и да замълчат. Всеки човек на кораба и долу на дока стоеше неподвижно и се вслушваше, но не долових нищо, освен случаен крясък на чайка или покашляне на пушач.

— Както ви казах, сър, всичко това е само губене на време — обади се Хаскинс. — Клифтън сигурно вече обръща третата си пинта в „Свинята и свирката“.

Някой изпусна чук и трясъкът отекна над дока. И тогава за момент, за един съвсем кратък момент, ми се стори, че чувам различен звук, равномерен и тих.

— Това е той! — изкрещя Танкок.

И тогава звукът престана толкова внезапно, колкото бе започнал.

— Някой чу ли нещо? — извиках.

— Аз не чух нищо — отвърна Хаскинс и погледна към хората си, сякаш ги предизвикваше да му възразят.

Някои от работниците се взираха в него, а един-двама стиснаха заплашително чуковете си, сякаш само чакаха някой да ги поведе напред.

Почувствах се като капитан, на когото му е дадена последна възможност да предотврати бунт. Така или иначе, нямаше начин да победя. Ако кажех на хората да продължат работа, щяха да плъзнат слухове и всеки на пристанището рано или късно щеше да си мисли, че нося лична отговорност за смъртта на Клифтън. Щяха да минат седмици, месеци, може би дори години, преди да успея да възстановя авторитета си. Ако обаче наредях да разбият корпуса, всички надежди да излезем на печалба от договора щяха да бъдат погребани, а с тях и шансовете ми да стана председател на борда. Продължих да стоя с

надеждата, че проточилото се мълчание ще убеди хората, че Танкок греши. С всяка следваща секунда увереността ми растеше.

— Май никой нищо не е чул, сър — накрая се обади Хаскинс. — Мога ли с ваше позволение да върна хората на работа?

Работниците не помръдваха и продължаваха да ме гледат предизвикателно. Хаскинс също ги изгледа, докато неколцина не сведоха поглед.

Обърнах се към бригадира и му наредих да се връщат на работа. Мога да се закълна, че в последвалия миг мълчание чух някакво почукване. Хвърлих бърз поглед към Танкок, но звукът бе заглушен от хилядите други шумове, когато работниците с неохота се върнаха по местата си.

— Танкок, я по-добре се разкарай и виж дали твоят човек не е в кръчмата — посъветва го Хаскинс. — И като го намериш, перни го по врата, че е изгубил времето на всички.

— А ако го няма, минете през дома му и питайте съпругата му дали не го е виждала — казах аз. Веднага осъзнах грешката си и побързах да добавя: — Ако е женен, разбира се.

— Да, шефе, женен е — отвърна Танкок. — За сестра ми.

— Ако не успеете да го откриете, докладвайте ми.

— Дотогава вече ще е късно — каза Танкок, обърна се и се отдалечи с отпуснати рамене.

— Хаскинс, ще бъда в кабинета си, ако има нужда от мен — казах и си тръгнах. Върнах се в Барингтън Хаус с надеждата никога вече да не видя Танкок.

Седнах зад бюрото си, но не можех да се съсредоточа върху писмата, оставени ми за подпис от мис Потс. Продължавах да чувам отново и отново онова почукване, досущ като нашумяла мелодия, която се е загнездила в ума ти и не ти дава дори да заспиш. Знаех, че ако Клифтън не се появи на работа утре сутринта, никога няма да се избавя от този звук.

През следващия час ставах все по-уверен, че Танкок явно е намерил зет си и съжалява, че се е показал като пълен глупак.

Това бе един от редките случаи, когато мис Потс напусна работното си място преди мен. Тъкмо заключвах чекмеджето на бюрото си и се канех да си тръгна, когато чух забързани стъпки по стълбището. Можеше да е само един човек.

Вдигнах поглед. Мъжът, когото се бях надявал да не видя никога повече, стоеше на прага. В очите му гореше ярост.

— Ти уби най-добрия ми приятел, копеле такова — каза той и размаха юмрук. — Все едно го уби със собствените си ръце!

— По-спокойно, Танкок — казах аз. — Кой знае, Клифтън може би все още е жив.

— Отишъл е в гроба, за да можеш да си свършиш навреме проклетата работа. Никой няма да се качи на този кораб, щом се разбере истината.

— Всеки ден в корабостроенето има смъртни случаи — отбелязах глупаво.

Танкок направи крачка към мен. Беше толкова ядосан, че за момент си помислих, че ще ме удари, но той спря и ме загледа свирепо, с разкрасени крака и стиснати юмруци.

— Когато кажа на полицията какво знам, ще трябва да признаеш, че само с една дума си можел да спасиш живота му. Но тъй като те вълнува само колко пари ще направиш, ще се погрижа никой на тези докове да не поиска да работи за теб.

Знаех, че ако се намеси полицията, половината Бристол ще си помисли, че Клифтън все още е в корпуса и трейдюнионът ще настоява за отварянето му. Случеше ли се подобно нещо, нямаше съмнение какво ще открият.

Бавно се надигнах от стола и отидох до сейфа в дъното на кабинета. Набрах кода, завъртях ключа, отворих вратата, извадих дебел бял плик и се върнах на бюрото. Взех сребърното ножче за разрязване на писма, отворих плика и извадих банкнота от пет паунда. Запитах се дали Танкок някога е виждал такава. Поставих я на попивателната подложка пред него и загледах как свинските му очички стават все по-големи и по-големи.

— Нищо няма да върне приятеля ти — казах и поставих втора банкнота върху първата.

Погледът му не се откъсваше от парите.

— Пък и кой знае, може просто да е офейкал за няколко дни. Това едва ли може да се сметне за необичайно за него. — Поставих трета банкнота върху втората. — А когато се върне, другарите ти никога няма да ти позволят да забравиш случката. — Четвърта банкнота, последвана от пета. — И не искаш да те обвинят, че си губил

времето на полицията, нали? Това е сериозно нарушение, за което могат да те вкарат зад решетките. — Още две банкноти. — И, разбира се, ще изгубиш работата си. — Той ме погледна и ясно видях как гневът му се сменя със страх. Още три банкноти. — Не можеш да очакваш да давам работа на човек, който ме обвинява в убийство. — Поставих последните две банкноти върху купчината. Пликът беше празен.

Танкок се извърна. Извадих портфейла си и добавих към купчината още една банкнота от пет паунда, още три паунда и десет шилинга — общо 68 паунда и 10 шилинга. Погледът му се върна върху парите.

— Там, откъдето идват, има още много — казах, като се мъчех да говоря убедително.

Танкок бавно пристъпи към бюрото и без да ме поглежда, събра банкнотите, напъха ги в джоба си и излезе, без да каже нито дума.

Отидох до прозореца и го загледах как излиза от сградата и бавно тръгва към портала.

Оставих сейфа отворен, пръснах част от съдържанието му по пода, пуснах празния плик на бюрото и излязох от кабинета, без да заключавам. Бях последният човек, напуснал сградата.

21.

— Детектив инспектор Блейкмор, сър — каза мис Потс и се отдръпна, за да направи път на полицая да влезе в кабинета на административния директор.

Хюго Барингтън внимателно изучаваше инспектора, докато онзи влизаше. Едва ли беше много по-висок от задължителния минимум от метър и седемдесет и пет и имаше няколко излишни килограма, но въпреки това изглеждаше във форма. Беше с шлифер, купен сигурно през годините му на редови полицаи, а на главата си носеше кафява филцова шапка по-скорошен модел, показваща, че е станал инспектор сравнително наскоро.

Двамата се ръкуваха и след като седна, Блейкмор извади от вътрешния джоб на сакото си бележник и писалка.

— Както знаете, сър, водя разследване на така наречената кражба, случила се снощи в тази сграда. — Барингтън не хареса изрази „така наречената“. — Мога ли като начало да ви попитам кога открихте липсата на парите?

— Разбира се, инспектор — каза Барингтън, като се мъчеше да изглежда колкото се може по-съпричастен и готов да съдейства. — Пристигнах на доковете около седем сутринта и отидох право на депото, за да видя как се е представила нощната смяна.

— Всяка сутрин ли правите това?

— Не, само от време на време — отвърна Хюго. Въпросът го озадачи.

— И колко време прекарахте там?

— Двайсет, може би трийсет минути. После се качих в кабинета си.

— Значи сте били в кабинета си някъде към седем и дваайсет, най-късно седем и трийсет.

— Да, приблизително тогава.

— Секретарката ви вече беше ли пристигнала?

— Да, разбира се. Рядко успявам да стигна тук преди нея. Страховита дама е — добави той с усмивка.

— Определено — съгласи се детектив инспекторът. — Значи мис Потс ви е казала, че сейфът ви е отварян?

— Да. Каза, че когато дошла сутринта, намерила вратата му отворена, а част от съдържанието му било пръснато по пода. Незабавно се обадила на полицията.

— Значи не е звъннала първо на вас, така ли, сър?

— Не, инспектор. По това време съм пътувал с колата насам.

— Значи казвате, че секретарката ви е пристигнала преди вас. А вчера вечерта преди нея ли си тръгнахте, сър?

— Не си спомням — каза Барингтън. — Но би било крайно необичайно да си тръгна след нея.

— Да, мис Потс потвърди това — каза детектив инспекторът. — Но тя също каза... — той погледна бележките си, — „Вчера вечерта си тръгнах преди мистър Барингтън, тъй като беше възникнал проблем, за който той трябваше да се погрижи“. — Блейкмор го погледна. — Можете ли да ми кажете за какъв проблем става дума, сър?

— Когато ръководите голяма компания като тази, непрекъснато изникват проблеми — каза Хюго.

— Значи не помните какъв точно проблем е изникнал вчера вечерта?

— Не, инспектор, не помня.

— Когато пристигнахте в кабинета си и открихте вратата на сейфа отворена, каква беше първата ви реакция?

— Проверих какво липсва.

— И какво открихте?

— Всичките ми пари в брой бяха изчезнали.

— Защо сте сигурен, че става въпрос за всички пари?

— Защото намерих този отворен плик върху бюрото си — каза Хюго и му го подаде.

— И колко пари имаше в плика, сър?

— Шейсет и осем паунда и десет шилинга.

— Изглеждате напълно сигурен в това.

— Точно така — каза Хюго. — Това трябва ли да ви изненадва?

— Просто мис Потс ми каза, че в сейфа имало само шейсет паунда, всичките в банкноти по пет. Можете ли да ми кажете, сър, откъде са дошли другите осем паунда и десет шилинга?

Хюго не отговори веднага.

— Понякога държа малко дребни в чекмеджето на бюрото си, инспектор — каза накрая.

— Сумата е доста голяма, за да се опише като „малко дребни“. Както и да е, нека за момент се върнем на сейфа. Когато влязохте в кабинета си сутринта, първото, което сте забелязали, е била отворената врата на сейфа.

— Точно така, инспектор.

— Имате ли ключ за него?

— Да, разбира се.

— Единствено вие ли сте човекът, който знае кода и има ключ, сър?

— Не. Мис Потс също има достъп до сейфа.

— Можете ли да потвърдите, че сейфът е бил заключен, когато си тръгнахте вчера вечерта?

— Да, той винаги е заключен.

— В такъв случай трябва да приемем, че кражбата е направена от професионалист.

— Какво ви кара да мислите така, инспектор? — попита Барингтън.

— Но ако е професионалист — каза Блейкмор, без да обръща внимание на въпроса, — странно е, че е оставил вратата на сейфа отворена.

— Не съм сигурен, че следвам мислите ви, инспектор.

— Ще ви обясня, сър. Професионалните касоразбивачи обикновено оставят всичко така, както си е било, за да не открият незабавно престъплението им. Така разполагат с повече време да се отърват от откраднатото.

— Повече време — повтори Хюго.

— Един професионалист би затворил вратата на сейфа и би си тръгнал с плика, така че да бъде по-вероятно да мине известно време, преди да откриете, че нещо липсва. Опитът ми показва, че някои хора не отварят сейфовете си дни, понякога дори седмици наред. Само аматьор би оставил кабинета ви в такъв хаос.

— Тогава може би става въпрос за аматьор?

— Но в такъв случай как би успял да отвори сейфа, сър?

— Може би по някакъв начин се е добрал до ключа на мис Потс?

— И до кода ли? Но мис Потс ме уверява, че всяка вечер си тръгва с ключа, също като вас, доколкото разбирам, сър. — Хюго замълча за момент. — Ще ми позволите ли да погледна в сейфа?

— Да, разбира се.

— Какво е това? — попита инспекторът и посочи една тънка кутийка на долния рафт на сейфа.

— Нумизматичната ми колекция, инспектор. Моето хоби.

— Ще бъдете ли така добър да я отворите, сър?

— Наистина ли е необходимо? — нетърпеливо попита Хюго.

— Боя се, че да, сър.

Хюго с неохота отвори кутията и извади на бял свят армията златни монети, които бе събрал през годините.

— Така, имаме още една загадка — каза инспекторът. — Нашият крадец взема шейсет паунда от сейфа и осем паунда и десет шилинга от бюрото ви, а зарязва кутия със златни монети, чиято стойност сигурно е значително по-голяма. А да не забравяме и проблема с плика.

— С плика ли? — не разбра Хюго.

— Да, сър, пликът, в който са били парите.

— Намерих го на бюрото ми сутринта.

— Не се съмнявам, сър, но ще забележите, че е бил грижливо отворен.

— Може би с ножа ми за хартия — каза Хюго и го вдигна тържествуващо.

— Напълно възможно, сър, но опитът ми показва, че крадците обикновено разкъсват пликове, а не ги отварят внимателно с нож, сякаш предварително знаят какво има вътре.

— Но мис Потс ми каза, че сте намерили крадеца — посочи Хюго, като се мъчеше да скрие досадата си.

— Не, сър. Намерихме парите, но не съм убеден, че сме пипнали и виновника.

— Но сте намерили част от парите в него?

— Да, сър, намерихме.

— Тогава какво повече ви е нужно?

— Да сме сигурни, че сме заловили правилния човек.

— А кого сте обвинили?

— Не съм казал, че съм го обвинил, сър — отвърна инспекторът и обърна страница от бележника си. — Някой си мистър Станли Танкок, който се оказа един от докерите ви. Името му говори ли ви нещо, сър?

— Не бих казал — отвърна Хюго. — Но ако работи за мен, със сигурност би трябвало да знае къде е кабинетът ми.

— Не се съмнявам, сър, че Танкок е знаел къде е кабинетът ви, защото той твърди, че е идвал при вас вчера около седем вечерта да ви каже, че зет му, някой си мистър Артър Клифтън, е бил затворен в корпуса на кораб, който се строи в корабостроителницата ви, и че ако не дадете заповед да го извадят, щял да умре.

— А, да, спомням си. Вчера слязох на доковете, както ще потвърди и бригадирът ми, но се оказа фалшива тревога и пълна загуба на време за всички. Явно този Танкок просто е искал да разбере къде се намира сейфът, за да може да се върне по-късно и да ме обере.

— Той признава, че е идвал втори път в кабинета — каза Блейкмор и отново обърна страница на бележника си. — Твърди, че тогава сте му предложили шейсет и осем паунда и десет шилинга, ако си държи устата затворена за Клифтън.

— Никога не съм чувал по-възмутително твърдение.

— Тогава да обмислим алтернативата, сър. Да предположим, че някъде между седем и седем и половина вечерта Танкок наистина се връща в кабинета ви с намерението да ви обере. След като успява някак да влезе незабелязан в сградата, той се качва на петия етаж, стига до кабинета ви и отключва сейфа с вашия ключ или с ключа на мис Потс, вкарва кода, вади плика, разрязва го прилежно и вади парите, без изобщо да обръща внимание на кутията със златните монети. Остава сейфа отворен, пръска част от съдържанието му по пода и оставя грижливо отворения плик на бюрото ви, а после изчезва яко дим.

— Не е задължително да е станало между седем и седем и половина — отсече Хюго. — Може да е дошъл по всяко време до осем сутринта.

— Не мисля, сър — отвърна Блейкмор. — Разбирате ли, Танкок има алиби за времето между осем и единайсет снощи.

— Несъмнено така нареченото „алиби“ е някой от дружките му — каза Барингтън.

— Трийсет и един от тях, според последното преброяване — потвърди детектив инспекторът. — Явно след като е откраднал парите ви, той отишъл в кръчмата „Свинята и свирката“ някъде към осем вечерта и не само че черпил всички, но и изчистил вересиите си. Платил на съдържателя с нова банкнота от пет паунда, която е у мен.

Детективът извади портфейла си, извади банкнотата и я постави на бюрото на Барингтън.

— Съдържателят също добави, че Танкок си тръгнал някъде към единайсет и бил толкова пиян, че двама от приятелите му трябвало да го изпратят до Стил Хаус Лейн, където и го намерихме тази сутрин. Длъжен съм да кажа, сър, че ако Танкок е човекът, който ви е обрал, ние сме спипали изпечен престъпник и ще се гордея, ако го тикна зад решетките. Подозирам, че сте имали предвид именно това, сър — добави той, като гледаше Барингтън право в очите, — когато сте му дали парите.

— И защо да правя това, за бога? — попита Хюго, като се мъчеше да овладее гласа си.

— Защото ако Станли Танкок бъде арестуван и пратен в затвора, никой няма да приеме сериозно историята му за Артър Клифтън. По една случайност никой не е виждал Клифтън от вчера следобед. Затова ще препоръчам на началниците си корпусът на кораба да бъде отворен час по-скоро, за да открием дали наистина става дума за фалшива тревога и дали Танкок е изгубил времето на всички.

Хюго Барингтън се погледна в огледалото и оправи вратовръзката си. Не беше разказал на баща си за инцидента с Артър Клифтън и за посещението на детектив инспектор Блейкмор. Колкото по-малко знаеше старецът, толкова по-добре. Беше му казал само, че от кабинета му били откраднати пари и че един от докерите е арестуван.

След като си сложи вечерното сако, Хюго седна на ръба на леглото и зачака жена си да приключи с обличането си. Мразеше да закъснява, но знаеше, че никакви приканвания не могат да накарат Елизабет да стане по-експедитивна. Вече беше проверил Джайлс и мъничката му сестра Ема, които спяха дълбоко.

Хюго искаше двама синове — наследник и един в резерва. Ема се оказа неудобство, което означаваше, че ще им се наложи да опитат

отново. Баща му беше второ дете и беше изгубил по-големия си брат във войната с бурите в Южна Африка. По-големият брат на Хюго бе убит при Ипър с половината от полка си. Така Хюго можеше да очаква, че един ден не само ще поеме управлението на компанията, но и ще наследи титлата на баща си и семейното богатство.

Така че с Елизабет трябваше да опитат отново. Не че правенето на любов с жена му му доставяше някакво удоволствие. Всъщност не можеше да си спомни дали някога му е било приятно. Напоследък търсеше развлечения другаде.

„Бракът ви е пред Бога“ — казваше майка му. Баща му беше по-практичен. Смяташе, че събирането на първородния му син с единствената дъщеря на лорд Харви е по-скоро сливане, отколкото брак. Когато Николас беше убит на Западния фронт, годеницата му беше прехвърлена на Хюго. Това вече не приличаше на сливане, а по-скоро на придобиване. Хюго не се изненада, когато през първата брачна нощ откри, че Елизабет е девствена — за втори път девствена, ако трябва да сме точни.

Елизабет най-сетне се появи от будоара си и както винаги се извини, че го е накарала да чака. Разстоянието от Имението до Барингтън Хол беше само три километра, а земята между двете къщи принадлежеше на фамилията. Когато няколко минути след осем Хюго и Елизабет влязоха в салона на родителите му, лорд Харви вече беше на второто си шери. Хюго хвърли поглед към останалите гости. Имаше само една двойка, която не познаваше.

Баща му незабавно го поведе към тях и го представи на полковник Данвърс, наскоро назначен за окръжен началник на полицията. Хюго реши да не споменава за сутрешната си среща с детектив инспектор Блейкмор, но малко преди да седнат на вечеря дръпна баща си настрана, за да му разкаже новините около кражбата, без нито веднъж да спомене за Артър Клифтън.

По време на вечерята от супа от дивеч, агне сукалче със зелен фасул и крем брюле разговорът засегна въпроси от посещението на Уелския принц в Кардиф и не особено приятните му изявления в подкрепа на миньорите през последните вносни такси на Лойд Джордж и ефектът им върху спедиторската индустрия, речта на Уинстън Чърчил пред Камарата на представителите, в която той предупреждаваше за превъоръжаването на Германия, до „Домът на

разбитите сърца“ на Джордж Бърнард Шоу, който неотдавна бе предизвикал смесени отзиви у критиката. Накрая отново се върнаха към Уелския принц и вълнуващия въпрос как да му намерят подходяща съпруга.

Когато прислугата разчисти масата след десерта, дамите се оттеглиха в салона на кафе, а икономът предложи на господата бренди или портвайн.

— Доставено от мен и внесено от теб — каза сър Уолтър и вдигна чаша към лорд Харви, докато икономът обикаляше масата и предлагаше пури на гостите.

Лорд Харви запали една дебела „Ромео и Жулиета“ и се обърна към зет си.

— Баща ти ми каза, че някакъв мерзавец влязъл с взлом в кабинета ти и откраднал доста пари.

— Да, така е — отвърна Хюго. — Но с радост мога да кажа, че крадецът е заловен. Уви, оказа се един от собствените ни докери.

— Вярно ли е, Данвърс? — попита сър Уолтър. — Значи сте го хванали?

— Чух нещо такова, но не са ми казвали, че има повдигнато обвинение — отговори началникът на полицията.

— Как така? — възмути се лорд Харви.

— Защото онзи тип твърди, че аз съм му дал парите — намеси се Хюго. — Когато детектив инспекторът ме разпита сутринта, започнах да се чудя кой от нас двамата е престъпникът и кой е потърпевшият.

— Съжалявам, че сте го приели така — каза полковник Данвърс. — Мога ли да попитам кой води разследването?

— Детектив инспектор Блейкмор — каза Хюго и добави: — Останах с впечатлението, че май има зъб на семейството ни.

— Когато даваш работа на толкова много хора — каза сър Уолтър, докато оставяше чашата си на масата, — просто е неизбежно да не се намери някой, който да ти има зъб.

— Трябва да призная, че Блейкмор не е прочут с тактичността си — каза Данвърс. — Ще се заема с това и ако се окаже, че е прекалил, ще назнача някой друг да се заеме със случая.

22.

Училището е най-щастливото време от живота, твърдеше Р. С. Шериф^[1], но опитът на Хюго Барингтън не беше такъв. Въпреки това имаше чувството, че на сина му Джайлс учението ще му дойде „по-отръки“, както се изрази баща му.

Опита се да не си спомня какво се бе случило през първия му ден в училище преди двайсет и четири години. Отидоха до „Сейнт Бийд“ с лъскав файтон — той, баща му, майка му и по-големият му брат Николас, който тъкмо бе направен училищен капитан. Хюго избухна в сълзи, когато някаква друга гнида го попита най-невинно вярно ли е, че дядо му е бил докер. Сър Уолтър се гордееше, че баща му „сам се издърпал за тирантите“, но при осемгодишните първото впечатление си остава най-дълбоко. „Дядо бил докер. Дядо бил докер! Плачи, бебчо! Плачи, бебчо!“ — скандираше цялото спално помещение.

Днес синът му Джайлс щеше да пристигне в „Сейнт Бийд“ с ролс-ройса на сър Уолтър Барингтън. Хюго искаше да откара сина си със собствената си кола, но баща му не искаше и да чуе. „Три поколения Барингтънови са учили в «Сейнт Бийд» и Итън. Внук ми трябва да пристигне със стил“ — заяви той.

Хюго не посочи на баща си, че все още никой не е предложил на Джайлс място в Итън и че е напълно възможно момчето да има собствени идеи къде предпочита да учи. „Да не дава господ — все едно чу гласа на баща си. — Собствените идеи намирисват на бунт, а бунтовете трябва да се потушават.“

Джайлс не беше продумал, откакто излезе от къщата, макар че през последния един час майка му не беше престанала нито за миг да се суети около единствения им син. Ема се беше разплакала, когато ѝ казаха, че няма да дойде с тях, а Грейс (още едно момиче; нямаше да си прави труда да опитва отново) се вкопчи в ръката на бавачката и им махаше от горното стъпало, докато се отдалечаваха.

По-важни неща от женската част от семейството вълнуваха Хюго, докато колата бавно минаваше по тесните пътища към града.

Дали щеше да види за първи път Хари Клифтън? Дали щеше да го приеме като другия син, когото бе искал, но никога нямаше да има, или от самото начало щеше да се убеди твърдо, че момчето не може да е негово?

Трябваше да внимава и да избягва майката на Клифтън. Дали изобщо щеше да я познае? Неотдавна беше научил, че работи като сервитьорка в Палмовия салон на хотел „Роял“, където ходеше често, когато имаше делови срещи в града. Сега се налагаше да се ограничи с редки посещения привечер, при това едва след като се увери, че работното ѝ време е свършило.

Братът на Мейзи Стан Танкок беше освободен от затвора, след като излежа половината от тригодишната си присъда. Хюго така и не разбра какво се е случило с детектив инспектор Блейкмор, но след онази вечеря не го видя повече. По време на процеса срещу Танкок показания даде някакъв млад сержант, който явно не се съмняваше кой е виновникът.

След като Танкок се озова на сигурно място зад решетките, приказките около съдбата на Артър Клифтън бързо секнаха. В бизнес, в който смъртта е нещо обичайно, Артър Клифтън се превърна в поредната единица от статистиката и след половин година лейди Харви гордо пусна на вода „Мейпъл Лийф“^[2].

Когато представиха последните сметки пред борда, се оказа, че „Барингтънс“ са излезли от проекта със загуба от 13 712 паунда. Хюго не предложи и в бъдеще да се занимават с корабостроене, а сър Уилям никога не отвори дума по темата. През следващите години компанията се върна към традиционния си бизнес на спедитор и продължи да жъне нови и нови успехи.

След като Стан беше откаран в местния затвор, Хюго реши, че повече никога няма да чуе за него. Малко преди освобождаването на Танкок обаче заместник-началникът на Бристолския затвор се обади на мис Потс и помоли за среща. Когато се видяха, заместникът помоли Барингтън да върне Танкок на старото му място, в противен случай нямало почти никаква надежда да си намери работа. Отначало Хюго остана доволен да чуе това, но след като се позамисли, промени решението си и прати главния си бригадир Фил Хаскинс да посети Танкок в затвора и да му каже, че ще си върне работата, но при едно условие — никога повече да не споменава името Артър Клифтън.

Направи ли го, да си обира крушите и да си търси препитание другаде. Танкок беше приел предложението с благодарност и през годините ставаше все по-ясно, че спазва своята част от уговорката.

Ролс-ройсът спря пред портала на „Сейнт Бийд“ и шофьорът побърза да отвори задната врата. Доста хора се обърнаха да ги погледнат, било с възхищение, било със завист.

Джайлс явно не се радваше на това внимание и бързо се отдалечи, сякаш не искаше да има нищо общо нито с шофьора, нито с родителите си. Майка му го догони, наведе се и му вдигна чорапите, след което прегледа за последен път ноктите му. През това време Хюго се взираше в лицата на безбройните деца и се питаше дали моментално ще познае момчето, което не бе виждал никога.

И изведнъж го видя — вървеше нагоре по склона само, без майка или баща. Погледна зад него и забеляза някаква жена, която гледаше след детето — жена, която никога нямаше да забрави. Сигурно и двамата се питаха дали Хюго изпраща един или двама синове на първия им учебен ден в „Сейнт Бийд“.

Когато Джайлс се разболя от дребна шарка и трябваше да прекара няколко дни в лечебницата, баща му си даде сметка, че това е шансът му да докаже, че Хари Клифтън не е негов син. Не каза на Елизабет, че смята да ходи на свиждане на Джайлс, тъй като не искаше тя да се мотае наоколо, докато задава на старшата медицинска сестра един на пръв поглед невинен въпрос.

След като бе приключил със сутрешната поща, Хюго каза на мис Потс, че ще се отбие до „Сейнт Бийд“ да види сина си и да не го чака в близките два часа. Замина за града и паркира пред Фробишър Хаус. Много добре помнеше къде е лечебницата, тъй като самият той бе неин редовен посетител, докато пребиваваше в училището.

Джайлс седеше в леглото и му мереха температурата. Лицето му грейна, щом го видя.

Старшата медицинска сестра стоеше до леглото и гледаше показанията на пациента си.

— Паднала е до трийсет и седем и две. Няма да изпуснете първия урок в понеделник сутринта, млади човече — заяви тя, докато

тръскаше термометъра. — Мистър Барингтън, ще ви оставя, за да прекарате малко време насаме със сина си.

— Благодаря, сестро — отвърна Хюго. — Възможно ли е да поговоря с вас на излизане?

— Разбира се, мистър Барингтън. Ще съм в кабинета си.

— Не ми изглеждаш чак толкова зле, Джайлс — отбеляза Хюго, след като сестрата излезе.

— Добре съм, папа. Честно казано, надявах се, че сестрата ще ме пусне в събота сутринта, за да мога да играя с отбора.

— Ще поговоря с нея на излизане.

— Благодаря, папа.

— Е, как вървят нещата?

— Не толкова зле — отвърна Джайлс. — Но само защото делея един кабинет с двете най-умни момчета в класа.

— И кои са те? — попита баща му, изпълнен с ужас от предстоящия отговор.

— Единият е Дийкинс, най-умното момче в училището. Другите дори не говорят с него, понеже го мислят за зубрач. Най-добрият ми приятел обаче е Хари Клифтън. Той също е много умен, но не чак колкото Дийкинс. Сигурно си го чувал да пее в хора. Сигурен съм, че ще го харесаш.

— Но Клифтън не е ли син на някакъв докер? — попита Хюго.

— Да. И също като дядо, той не крие този факт. Но откъде знаеш това, папа?

— Мисля, че имаше някакъв Клифтън, който работеше за компанията. — Хюго вече съжаляваше, че се е изпуснал.

— Това трябва да е било много преди твоето време, папа — каза Джайлс. — Баща му бил убит във войната.

— Кой ти каза? — попита Хюго.

— Майката на Хари. Тя е сервитьорка в хотел „Роял“. Отидохме там на чай за рождения му ден.

На Хюго му се искаше да попита кога е бил рожденият ден на Клифтън, но се страхуваше, че ще прекали с въпросите.

— Много поздрави от майка ти — смени темата той. — Мисля, че в близките дни ще дойде да те види с Ема.

— Гадост. Само това ми трябваше — рече Джайлс. — Дребна шарка и посещение от ужасната ми сестра.

— Не е чак толкова зле — разсмя се баща му.

— Още по-зле е — отвърна Джайлс. — И имам чувството, че Грейс няма да е много по-различна. Папа, те трябва ли да идват с нас на ваканцията?

— Да, разбира се.

— Питам се дали Хари Клифтън може да дойде с нас в Тоскана това лято. Никога не е бил в чужбина.

— Не — отсече Хюго малко по-твърдо от нужното. — Ваканциите са изключително за семействата, не да се делят с непознати.

— Но Хари не е непознат — възрази Джайлс. — Той е най-добрият ми приятел.

— Не — повтори Хюго. — И точка по въпроса.

Джайлс го погледна разочаровано.

— Е, какво искаш за рождения си ден, момчето ми? — побърза да попита Хюго, та отново да смени темата.

— Най-новото радио — без колебание отвърна Джайлс. — Модел „Робъртс Рилайабъл“.

— Разрешено ли е да имате радиоприемници в училище?

— Да, но можем да ги пускаме само през уикендите — отвърна Джайлс. — Ако те хванат да слушаш след изгасването на светлините или през седмицата, ще ти го конфискуват.

— Ще видя какво мога да направя. Ще си идваш ли за рождения ден?

— Да, но само за чай. Трябва да се върна в училище навреме за самостоятелната подготовка.

— В такъв случай ще се опитам да намина — каза Хюго. — Сега ще тръгвам. Искам да поговоря и със старшата сестра.

— Не забравяй да я попиташ дали ще ме пусне в събота сутринта — напомни му Джайлс, докато баща му излизаше, за да се погрижи за истинската цел на посещението си.

— Много се радвам, че успяхте да се отбиете, мистър Барингтън. Това ще ободри Джайлс до края на заболяването му — каза старшата сестра, след като Хюго влезе в кабинета ѝ. — Но както сам виждате, той вече е почти здрав.

— Да, и се надява, че ще го пуснете в събота сутринта, за да може да излезе на игрището.

— Сигурна съм, че е възможно — отвърна сестрата. — Казахте, че искате да говорим за нещо друго?

— Да, сестро. Както знаете, Джайлс страда от далтонизъм. Просто исках да попитам дали това му създава някакви трудности.

— Никакви, за които да ми е известно — отговори сестрата. — А и да има някакви, със сигурност не му пречат да удря червена топка през зелено игрище, докато не стигне до бялата черта.

Барингтън се разсмя, след което продължи със следващите добре премислени думи.

— Когато аз бях в „Сейнт Бийд“, често ми се подиграваха, защото бях единственото момче с далтонизъм.

— Бъдете сигурен, че никой не се подиграва ни Джайлс — каза старшата сестра. — Пък и без това най-добрият му приятел страда от същия недъг.

На връщане Хюго си мислеше, че трябва да се направи нещо преди нещата да станат неуправляеми. Реши отново да поговори с полковник Данвърс.

Каза на мис Потс, че не желае да го безпокоят, изчака тя да излезе и вдигна телефона.

— Обажда се Хюго Барингтън, полковник.

— Как си, момчето ми? — попита Данвърс.

— Добре, сър. Питам се дали не можете да ме посъветвате по един личен въпрос.

— Споделяй, друже.

— Търся нов началник на охраната и реших, че ще можете да ме насочите в правилната посока.

— Всъщност познавам един човек, който вероятно отговаря на изискванията, но не съм сигурен дали още е свободен. Ще проверя и ще ти се обадя.

Началникът на полицията спази обещанието си и звънна на следващата сутрин.

— Човекът, когото имах предвид, в момента е на непълен работен ден и търси нещо по-постоянно.

— Какво можете да ми разкажете за него? — попита Хюго.

— Беше подготвян за по-високи постове в системата, но се наложи да напусне, понеже бе лошо ранен, докато се опитваше да залови престъпник по време на обира в Мидланд Банк. Сигурно помниш историята. Дори националната преса писа. По мое мнение той е идеалният кандидат за твоите хора и, честно казано, ще си късметлия, че го имаш. Ако проявяваш интерес, ще ти дам подробностите в писмен вид.

Барингтън се обади на Дерек Мичъл от дома си, тъй като не искаше мис Потс да разбере какво е намислил.

Уговори си среща с бившия полицай в шест вечерта в понеделник, в хотел „Роял“, след като мисис Клифтън щеше да си е тръгнала и Палмовият салон щеше да е празен.

Хюго пристигна няколко минути по-рано и се насочи право към една маса в отсрещния край на помещението, за която при други обстоятелства не би и помислил. Настаня се зад колоната, където срещата му с Мичъл щеше да остане незабелязана. Докато чакаше, превъртя наум списъка с въпроси, които се нуждаеха от отговор, ако смяташе да се довери на абсолютно непознат.

В шест часа без три минути през въртящата се врата мина висок, добре сложен мъж със стойката на военен. Тъмносиният му блейзър, сивите спортни панталони, късо подстриганата коса и лъснатите до блясък обувки недвусмислено наемкваха за живот, подчинен на строга дисциплина.

Хюго стана и вдигна ръка, сякаш викаше келнер. Мичъл бавно прекоси помещението, без да се опитва да скрие лекото куцане — раната, която според Данвърс беше причината да бъде пенсиониран от полицията по инвалидност.

Хюго си спомни последния път, когато му се наложи да се среща лице в лице с полицай, но този път той щеше да задава въпросите.

— Добър вечер, сър.

— Добър вечер, Мичъл — каза Хюго, докато се ръкуваха.

След като Мичъл се настани, Хюго разгледа по-внимателно счупения му нос и намачканите уши и си спомни от бележките на полковник Данвърс, че човекът навремето се е състезавал за Бристол.

— Мичъл, от самото начало ще кажа — започна Хюго, без да си губи времето, — че онова, което искам да обсъдя с вас, е строго поверително и трябва да остане само между нас. — Мичъл кимна. — Всъщност е толкова поверително, че дори полковник Данвърс няма представа за истинската причина, поради която исках да се видим. Определено не търся човек, който да оглави охраната ми.

Лицето на Мичъл остана непроницаемо и той мълчаливо зачака по-нататъшните обяснения.

— Нуждая се от частен детектив — продължи Хюго. — Единствената му работа е да ми докладва всеки месец за действията на една жена, която живее в града и всъщност работи в този хотел.

— Разбирам, сър.

— Искам да зная всичко, с което се е заела, било то професионално или лично, колкото и незначително да изглежда. Тя нито за миг, повтарям, нито за миг не бива да заподозре, че проявявате интерес към нея. Така че преди да разкрия името ѝ, ще ви попитам дали се смятате за способен да изпълните подобно поръчение?

— Тези неща никога не са лесни, но не са и невъзможни — каза Мичъл. — Като млад полицаи участвах под прикритие в една операция, която осигури на един особено отворителен тип шестнайсет години зад решетките. Ако той влезе в този хотел сега, сигурен съм, че няма да ме познае.

Едва сега Хюго си позволи да се усмихне за първи път.

— Преди да продължа — каза той, — трябва да зная дали сте готов да поемете подобно поръчение?

— Това зависи от няколко неща, сър.

— По-точно?

— Дали ще бъде постоянна работа, защото в момента работя като нощна охрана за една банка.

— Утре им дайте заявление за напускане — каза Хюго. — Не искам да работите за никого другог.

— Какво е работното време?

— Сам си го определяте.

— А заплащането?

— Ще ви плащам по осем паунда седмично, един месец предплата, а освен това ще покривам основателните ви разходи.

Мичъл кимна и каза:

— Мога ли да ви предложа да плащате в брой, сър, така че нищо да не бъде проследено до вас?

— Изглежда разумно — отвърна Хюго, който вече и сам бе взел това решение.

— А как желаете ежемесечните доклади, писмено или устно?

— Устно. Искам колкото се може по-малко неща на хартия.

— В такъв случай е добре да се виждаме на различни места и никога в един и същи ден от седмицата. Така ще е по-малко вероятно някой да се натъкне на нас повече от един път.

— За мен няма проблем — каза Хюго.

— Кога желаете да започна, сър?

— Започнахте преди половин час — каза Барингтън, извади от вътрешния си джоб един лист и плик с 32 паунда и ги подаде на Мичъл.

Мичъл прочете бавно и внимателно името и адреса на листа, след което го върна на новия си шеф.

— Сър, ще ми трябва и личният ви номер, както и подробности за това как и къде мога да се свържа с вас.

— В кабинета ми, всяка вечер между пет и шест — каза Хюго. — Никога не бива да ме търсите у дома, освен ако няма спешен случай — добави той и извади писалката си.

— Просто ми кажете номера, сър, не е необходимо да го записвате.

[1] Английски писател и драматург (1896 — 1975). — Б.пр. ↑

[2] „Кленов лист“. — Б.пр. ↑

23.

— Смятате ли да присъствате на празненството по случай рождения ден на господаря Джайлс, сър? — попита мис Потс.

Хюго си погледна бележника. „Джайлс, 12-и рожден ден, 3 следобед, Имението“ — пишеше с големи букви в началото на страницата.

— Имам ли време да купя подарък по пътя?

Мис Потс излезе от кабинета и след няколко секунди се появи с голям пакет, увит в лъскава червена хартия и вързан с панделка.

— Какво е това? — попита Хюго.

— Последният модел радио на „Робъртс“, което е поискал, когато го посетихте в лечебницата миналия месец.

— Благодаря, мис Потс — рече Хюго и си погледна часовника. — По-добре да побързам, ако искам да стигна навреме за разрязването на тортата.

Мис Потс пхна в куфарчето му дебела папка и преди той да успее да попита, обясни:

— Бележките ви за утрешната среща на борда. Можете да ги прегледате, след като господарят Джайлс се върне в „Сейнт Бийд“. Така няма да е нужно да се връщате привечер.

— Благодаря, мис Потс — повтори Хюго. — Сещате се за всичко.

Докато караше през града, Хюго неволно си даде сметка колко много са колите по пътищата в сравнение с миналата година. Пешеходците пресичаха по-предпазливо улицата, след като властите вдигнаха ограничението на скоростта до 50 км/ч. Един кон се дръпна уплашено, когато автомобилът профуча покрай една двуколка. Хюго се запита колко ли време ще просъществуват двуколките и файтоните, след като градският съвет разреши пускането на първите автомобили таксито.

След като излезе от града, увеличи скоростта, тъй като не искаше да закъснява за празненството на сина си. Колко бързо растеше само

това момче. Вече беше по-високо от майка си. Дали един ден нямаше да се извисява и над него?

Беше сигурен, че когато след година Джайлс завърши „Сейнт Бийд“ и продължи в Итън, приятелството му с Клифтън бързо ще бъде забравено. В същото време си даваше сметка, че дотогава трябва да се погрижи за някои други проблеми.

Намали, докато минаваше през портала на дома си. Винаги беше обичал да кара по дългата алея между дъбовете към Имението. Дженкинс, който стоеше на горното стъпало, му отвори вратата и каза:

— Мисис Барингтън е в салона, сър, с господаря Джайлс и двама негови приятели от училището.

Докато влизаше във фоайето, Ема се спусна тичешком по стълбището и се хвърли в обятията му.

— Какво има в пакета?

— Подарък за рождения ден на брат ти.

— Ясно, но какво?

— Ще се наложи да почакаш и да видиш, млада госпожице — отвърна с усмивка баща ѝ и подаде куфарчето си на иконома. — Дженкинс, би ли сложил това в кабинета ми — каза той, а Ема го сграбчи за ръката и го задърпа към салона.

Усмивката на Хюго се изпари в момента, в който вратата се отвори и той видя кой се е настанил на дивана.

Джайлс скочи и изтича към него, а той му подаде пакета и каза:

— Честит рожден ден, момчето ми.

— Благодаря, папа — отвърна Джайлс и представи приятелите си.

Хюго стисна ръката на Дийкинс, но когато Хари протегна своята, каза само: „Добър ден, Клифтън“ и се настани в любимото си кресло.

Загледа с интерес как Джайлс развързва панделката на пакета и двамата видяха за първи път подаръка. Дори необузданата радост на сина му от радиото не събуди усмивка у Хюго. Трябваше да зададе на Клифтън въпрос, но не биваше да изглежда така, сякаш отговорът на момчето е от особена важност.

Мълчеше, докато трите момчета се редуваха да сменят двете станции и слушаха напрегнато странните гласове и музика от говорителя. Успехите им се съпровождаха от смях и ръкопляскания.

Мисис Барингтън се разприказва с Хари за неотдавнашния концерт „Месия“, на който бе ходила, като добави колко ѝ е харесало изпълнението му на „Но аз зная, Изкупителят ми е жив“.

— Благодаря, мисис Барингтън — каза Хари.

— Надяваш ли се да продължиш в Бристолската гимназия, след като завършиш „Сейнт Бийд“, Клифтън? — включи се в разговора Хюго.

— Само ако спечеля стипендия, сър — отвърна Хари.

— Но нима това е толкова важно? — попита мисис Барингтън. — Нима няма да ти бъде предложено място, както на всяко друго момче?

— Майка ми не би могла да си позволи таксите, мисис Барингтън. Тя е сервитьорка в хотел „Роял“.

— Но баща ти...

— Той е мъртъв — каза Хари. — Загинал е във войната.

— Съжалявам — рече мисис Барингтън. — Не знаех.

В този момент вратата се отвори, помощник-икономът влезе с двуетажна торта на сребърен поднос и я сложи в центъра на масата. Джайлс духна всичките дванайсет свещи наведнъж и всички заръкопляскаха.

— А твоят рожден ден кога е, Клифтън? — попита Хюго.

— Беше миналия месец, сър — отвърна Хари.

След като Джайлс разряза тортата, Хюго стана и излезе, без да каже нито дума повече.

Отиде в кабинета си, но откри, че не може да се съсредоточи върху бележките за утрешната среща на борда. Отговорът на Клифтън означаваше, че ще му се наложи да потърси съвет от адвокат, специалист по наследяването.

След около час чу гласове във фоайето, после как външната врата се затваря и автомобилът се отдалечава. Няколко минути по-късно на вратата му се почука и Елизабет влезе в кабинета.

— Защо ни остави така внезапно? — попита тя. — И защо не дойде да се сбогуваш, когато Джайлс и гостите му си тръгнаха?

— Утре сутринта ме чака много сложна среща на борда — отвърна той, без да я поглежда.

— Това не е причина да не кажеш довиждане на сина си, особено на рождения му ден.

— Страшно много неща са се струпали на главата ми — каза той, като все така не вдигаше поглед от бележките.

— Нищо не е толкова важно, че да налага да си груб с гостите. Държа се с Хари Клифтън по-зле, отколкото с някой от слугите.

Едва сега Хюго я погледна.

— Може би защото смятам Клифтън за по-нисш от слугите. — Елизабет го погледна смаяно. — Знаеш ли, че баща му е бил докер, а майка му е сервитьорка? Не съм сигурен, че Джайлс трябва да другарува с момче като него...

— Джайлс определено е на друго мнение, а и независимо от произхода си Хари е очарователно момче. Не мога да разбера какво толкова имаш против него. С Дийкинс не се отнесе по същия начин, а неговият баща е собственик на будка за вестници и списания.

— Но освен това Дийкинс е стипендиант отличник.

— А Хари е най-добрият стипендиант хорист на училището, както много добре знае всеки жител на Бристол, който ходи на църква. Надявам се следващия път, когато се срещнеш с него, да бъдеш малко по-цивилизован.

И без да каже нищо друго, Елизабет излезе от стаята и затвори ядосано вратата.

— Все повече се тревожа от предложенията на правителството за промени във вносните тарифи — каза Хюго, докато заемаше мястото отдысно на баща си — и за това как ще се отразят на финансовите ни резултати.

— Именно затова си имаме юрист в борда: за да ни съветва по подобни въпроси — каза сър Уолтър.

— Според моите изчисления, ако законът бъде приет, може да ни струва двайсет хиляди паунда на година. Не мислите ли, че няма да е зле да потърсим и друго мнение?

— Предполагам, че ще мога да поговоря със сър Джеймс Амхърст при следващото ми пътуване до Лондон.

— Ще пътувам за Лондон във вторник за годишната вечеря на Асоциацията на британските корабовладелци — каза Хюго. — Тъй като е юридически съветник на индустрията, може би аз следва да поговоря с него.

— Само ако си убеден, че е необходимо — каза сър Уолтър. — И не забравяй, че тарифата на Амхърст е на час, дори по време на вечеря.

Годишната вечеря на Асоциацията на британските корабовладелци се провеждаше в Гровнър Хаус и на нея присъстваха повече от хиляда членове и техните гости.

Хюго се беше обадил преди това на секретаря и го бе помолил да го настанят до сър Джеймс Амхърст. Секретарят повдигна вежда, но се съгласи да промени подреждането на гостите начело на масата. В края на краищата старият Джошуа Барингтън беше един от основателите на Асоциацията.

След като епископът на Нюкасъл каза молитвата, Хюго не се опита да прекъсне важния адвокат, който беше завързал задълбочен разговор с мъжа от дясната си страна. Когато обаче той най-сетне благоволи да се обърне към непознатия, когото му бяха сложили от лявата страна, Хюго започна направо по същество.

— Баща ми, сър Уолтър Барингтън — започна той, за да привлече вниманието му, — е доста загрижен за вносните тарифи, които ще бъдат гласувани в Камарата на представителите, и за ефекта, който могат да имат върху индустрията. Пита се дали не би могъл да се консултира с вас по този въпрос при следващото си идване в Лондон.

— Разбира се, момчето ми — отвърна сър Джеймс. — Само кажете на секретарката му да се обади на моя секретар и ще се погрижа да съм свободен за него.

— Благодаря, сър — каза Хюго. — Между другото, питах се дали сте чели нещо от Агата Кристи?

— Не бих казал — отвърна сър Джеймс. — Бива ли я?

— Много ми хареса последната ѝ книга, „Когато има завещание“ — каза Хюго, — но не съм сигурен дали сюжетът би могъл да издържи в съда.

— Какво пише дамата? — попита Амхърст, докато му поднасяха резен препечено телешко върху студен поднос.

— Според мис Кристи най-големият син в благородническото семейство автоматично наследява титлата на баща си, дори да е извънбрачно дете.

— А, това наистина е интересна юридическа главоблъсканица — каза сър Джеймс. — Всъщност юристите от Камарата на лордовете наскоро разглеждаха подобен случай. Бенсън срещу Карстеърс, ако не се лъжа. В пресата често го споменават като „копелдашката поправка“.

— И до какво заключение са стигнали Техни Благородия? — попита Хюго, като се мъчеше да не изглежда прекалено заинтересуван.

— Ако в оригиналното завещание не може да се намери вратичка, се отсъжда в полза на първородния, дори той да е незаконен. — На Хюго изобщо не му се искаше да чува подобен отговор. — Обаче — продължи сър Джеймс, — Техни Благородия решиха да се застраховат и добавиха допълнение, според което към всеки случай следва да се подхожда индивидуално, при това само след като е бил разгледан от носителя на Ордена на жартиерата. Типично за лордовете — отбеляза той, взе ножа и вилцата и нападна телешкото. — Страхуват се да не създадат прецедент, но нямат нищо против да стоварят отговорността на чужд гръб.

Когато сър Джеймс насочи вниманието си към мъжа от дясната си страна, Хюго се замисли за последствията ако Хари Клифтън открие, че може би има правото да наследи не само компанията, но и фамилното имение на Барингтън. Достатъчно зле щеше да е да признае, че има незаконен син, но мисълта, че Хари Клифтън може да наследи семейната титла след смъртта му и да стане сър Хари, бе непоносима. Беше готов да направи всичко по силите си, за да не допусне подобно нещо.

24.

Докато закусваше, Хюго Барингтън четеше писмото от директора на „Сейнт Бийд“, в което се описваше апелът на училището за събиране на хиляда паунда за изграждане на нов павилион за крикет за годишното първенство. Отвори чековата си книжка и тъкмо беше написал числото 100, когато звукът на спираца на чакълената алея пред къщата кола го разсея.

Отиде до прозореца да види кой ли го посещава толкова рано в събота сутринта. Озадачи се, когато видя сина си да слиза от задната седалка на такси с куфар в ръка, тъй като очакваше с нетърпение да го гледа на училищното състезание следобед по време на финалния мач за сезона срещу „Ейвънхърст“.

Дженкинс се появи точно навреме да отвори вратата, когато Джайлс стигна горното стъпало.

— Добро утро, господарю Джайлс — каза той, сякаш го очакваше.

Хюго бързо излезе от трапезарията и видя сина си да стои във фоайето с наведена глава, с куфара до него.

— Какво правиш у дома? — попита той. — Срокът не свършва ли след седмица?

— Временно съм отстранен — отвърна Джайлс.

— Отстранен? — повтори баща му. — И мога ли да попитам с какво си заслужил тази чест?

Джайлс погледна към Дженкинс, който стоеше мълчаливо до входната врата.

— Ще отнеса багажа на господаря Джайлс в спалнята му — каза икономът, взе куфара и бавно се заизкачва по стълбите.

— Ела — каза Хюго, след като икономът се скри от погледа им.

И двамата запазиха мълчание, докато Хюго не затвори вратата на кабинета.

— Какво си направил, че училището да вземе такава драстична мярка? — остро попита баща му и се настани в креслото си.

— Хванаха ме да крада от бюфета — каза Джайлс. Стоеше в средата на стаята и не помръдваше.

— Има ли някакво просто обяснение за това? Може би някаква грешка?

— Няма, сър — отвърна Джайлс, като се мъчеше да сдържи сълзите си.

— Имаш ли да кажеш нещо в своя защита?

— Не, сър. — Джайлс се поколеба. — Освен...

— Освен какво?

— Винаги подарявах сладкишите, папа. Никога не съм ги задържал за себе си.

— На Клифтън, доколкото се досещам.

— И на Дийкинс — каза Джайлс.

— Клифтън ли те издаде?

— Не, не ме е издал — твърдо отвърна Джайлс. — Всъщност веднага щом разбрал какво правя, Хари започнал незабелязано да връща сладкишите в бюфета. И на Дийкинс също. Дори пое вината върху себе си, когато мистър Фробишър го обвини в кражба.

Последва дълго мълчание.

— Значи си отстранен временно, а не изключен, така ли? — попита най-сетне баща му.

Джайлс кимна.

— Мислиш ли, че ще те приемат следващия срок?

— Съмнявам се — отвърна Джайлс.

— Защо си толкова сигурен?

— Защото никога не бях виждал директора така ядосан.

— Майка ти ще е двойно по-ядосана, когато научи.

— Моля те, папа, не й казвай — замоли се Джайлс и избухна в сълзи.

— И как според теб да й обясня защо си се върнал седмица по-рано и може дори да не се върнеш в „Сейнт Бийд“ за следващия срок?

Джайлс не се опита да отговори, а продължи тихо да хлипа.

— И само бог знае какво ще кажат дядо ти и баба ти — добави баща му, — когато се наложи да им кажа защо няма да продължиш в Итън.

Последва нова дълга пауза.

— Иди в стаята си и не помисляй да слезеш долу, докато аз не кажа.

— Да, сър — отвърна Джайлс и понечи да излезе.

— И каквото и да правиш, не говори с никого, особено пред прислугата.

— Да, папа — каза Джайлс и изтича от стаята, като едва не се сблъска с Дженкинс по стълбите.

Хюго се опита да измисли дали няма начин да промени ситуацията, преди да му се наложи да отговори на неизбежното обаждане на директора. Опря лакти върху бюрото и отпусна глава на ръцете си, но мина известно време преди погледът му да се фокусира върху чека.

На устните му се появи усмивка, докато добавяше третата нула и слагаше подписа си.

25.

Мичъл се беше настанил в един ъгъл на чакалнята и четеше „Бристол Ивнинг Поуст“. Хюго влезе и седна през една седалка от него.

— Лицето се опитва да събере петстотин паунда за бизнес начинание — каза Мичъл, без да откъсва поглед от вестника.

— Че към какъв бизнес би могла да проявява интерес?

— Към кафенето „При Тили“ — отвърна Мичъл. — Оказва се, че е работила там, преди да се премести в Палмовия салон в „Роял“. Мис Тили неотдавна получила оферта за заведението на стойност петстотин паунда от някой си мистър Едуард Аткинс. Изобщо не я е грижа за Аткинс и казала на лицето, че ако успее да събере същата сума, предпочита тя да поеме кафенето ѝ.

— Но как изобщо може да се надява, че ще събере толкова много пари?

— Може би с помощта на човек, който иска да има над нея финансов контрол, който в един по-късен момент може да се окаже предимство?

Хюго замълча. Мичъл продължаваше да се прави, че чете вестника.

— Обърнала ли се е към някого, за да се опита да събере сумата? — попита Хюго.

— В момента се съветва с някой си мистър Патрик Кейси, представител на финансова компания „Дилън и Ко“ със седалище в Дъблин. Специализирани са в уреждане на кредити за частни клиенти.

— Как мога да се свържа с този Кейси?

— Не ви съветвам да го правите — каза Мичъл.

— Защо?

— Той посещава Бристол средно веднъж месечно и винаги отсяда в „Роял“.

— Няма да се срещаме в „Роял“.

— Установил е доста близки отношения с въпросното лице. При всяко свое посещение я води на вечеря или на театър, а неотдавна са я

видели да се връща с него в хотела, където са прекарали нощта заедно в стая триста седемдесет и едно.

— Забележително — отбеляза Хюго. — Нещо друго?

— Може би ще ви е интересно да научите, че лицето използва услугите на Национална провинциална банка на Корн стрийт четирийсет и девет. Управителят се казва мистър Прендъргаст. В момента балансът на сметката ѝ е дванайсет паунда и девет шилинга.

На Хюго му се искаше да попита как Мичъл се е добрал до тази поверителна информация, но премълча.

— Отлично — каза вместо това. — Веднага щом научите нещо ново, колкото и незначително да е, обадете ми се.

Извади издут плик от джоба на палтото си и го плъзна към Мичъл.

— Влакът от Таунтън в седем и двайсет и две вече пристига на девети перон.

Мичъл прибра плика, сгъна вестника си и излезе от чакалнята. Нито веднъж не беше погледнал работодателя си.

Когато откри истинската причина на Джайлс да не му бъде предложено място в Итън, Хюго не успя да скрие гнева си. Звъня на директора, който отказваше да приеме обажданията му, на евентуалния директор на общежитието на Джайлс, който изказа съчувствието си, но не предложи никаква надежда за опрощение, дори на надзирателя, който обеща да му се обади, но не го направи. Макар да нямаха представа какво кара Хюго толкова често да изпуска нервите си напоследък, при това без видима причина, Елизабет и момичетата продължаваха стоически да понасят последствията от простъпката на Джайлс.

На първия учебен ден Хюго с неохота изпрати сина си до Бристолската гимназия, но не позволи Ема или Грейс да дойдат с тях, макар че Ема избухна в сълзи и се нацупи.

Когато колата спря на Колидж стрийт, първият, когото видяха пред училищния портал, бе Хари Клифтън. Още преди колата да спре съвсем, Джайлс изскочи навън и се затича да поздрави приятеля си.

Хюго избягваше да се смесва с останалите родители — Елизабет с радост бърбеше с тях — а когато дойде неизбежната среща с

Клифтън, нарочно не се ръкува с него.

На връщане към Имението Елизабет попита съпруга си защо се отнася с такова презрение към най-добрия приятел на Джайлс. Хюго напомни на жена си, че синът им е трябвало да продължи в Итън, където да общува с други джентълмени, а не със синовете на местни търговци или много по-лошо от това, какъвто е случаят с Клифтън. Елизабет се оттегли в относителната безопасност на мълчанието, както често правеше напоследък.

26.

— Местно кафене изгоря до основи! Подозрения за палеж! — крещеше вестникарчето на ъгъла на Броуд стрийт.

Хюго натисна спирачките, изскочи от колата и даде на хлапето половин пени. Зачете първата страница, докато се връщаше към автомобила.

Кафенето „При Тили“, което е градска забележителност, често посещавана от местните жители, бе изпепелено в ранните часове на деня. Полицията е арестувала мъж в началото на трийсетте и го е обвинила в палеж. Мис Тили, живееща в момента в Корнуол...

Хюго погледна снимката на Мейзи Клифтън и персонала ѝ на фона на овъглените останки на кафенето и се усмихна. Боговете явно бяха на негова страна.

Качи се в колата си, остави вестника на седалката до себе си и продължи към зоологическата градина. Трябваше да си уреди час по-скоро среща с мистър Прендъргаст.

Мичъл го беше предупредил, че ако иска да запази в тайна факта, че е банковият поръчител на лицето, всички срещи с Прендъргаст трябва да се провеждат в офисите на „Барингтънс“, за предпочитане, след като мис Потс си е тръгнала. Хюго не се опита да обясни на Мичъл, че не е съвсем сигурен дали мис Потс изобщо си тръгва от работа. Очакваше с нетърпение срещата с Прендъргаст, когато щеше да нанесе последния си удар, но преди това трябваше да се срещне с един друг човек.

Когато пристигна, Мичъл хранеше Роузи.

Хюго бавно приближи, облегна се на парапета и се престори на живо заинтересуван от индийската слоница, с която Бристоулският

зоопарк се бе сдобил неотдавна от Утар Прадеш и която вече привличаше голям брой посетители. Мичъл хвърли парче хляб, Роузи го улови с хобота си и го пъхна в устата си с едно плавно движение.

— Лицето се върна на работа в хотел „Роял“ — каза Мичъл, сякаш говореше на Роузи. — Поела е нощната смяна в Палмовия салон от десет вечерта до шест сутринта. Плащат ѝ по три паунда седмично плюс онова, което успее да изкара от бакшишите — а то не е много, като се има предвид броят на посетителите по това време. — Хвърли още една коричка хляб на слоницата и продължи: — Някой си Боб Бъроуз бил арестуван и обвинен за палежа. Бил неин доставчик на сладкиши, преди тя да го изхвърли. Направил пълни самопризнания и дори споменал, че смятал да направи предложение на лицето и купил годежен пръстен, но тя го отблъснала. Поне такава е неговата история.

Устните на Хюго се разтеглиха в усмивка.

— А кой разследва случая?

— Някой си детектив инспектор Блейкмор — отвърна Мичъл.

Усмивката на Хюго помръкна.

— Макар първоначално да смятал, че лицето може да е съучастник на Бъроуз — продължи Мичъл, — по-късно Блейкмор информирал застрахователна компания „Бристол и Западна Англия“, че тя вече не е заподозряна.

— Жалко — каза Хюго с все така кисела физиономия.

— Не е задължително — каза Мичъл. — Застрахователната компания ще издаде на мисис Клифтън чек на стойност шестстотин паунда като пълно и окончателно уреждане на отношенията им.

Хюго отново се усмихна и каза тихо:

— Интересно дали е казала на сина си.

Дори да бе чул коментара му, Мичъл го игнорира.

— Единствената друга информация, която може би ще представлява някакъв интерес за вас — продължи той, — е, че мистър Патрик Кейси отседна в хотел „Роял“ в петък вечерта и е завел лицето на вечеря в „Плимсол Лайн“. След това двамата се върнали в хотела, тя се качила с него в стаята му, номер триста седемдесет и едно, и останала там до седем часа на следващата сутрин.

Последва дълго мълчание, което винаги означаваше, че бившият полицаи е приключил с месечния си договор. Хюго извади плик от вътрешния си джоб и го подаде тайно на Мичъл, който отново не

погледна работодателя си и хвърли последното парче хляб на доволната Роузи.

— Мистър Прендъргаст дойде — каза мис Потс и се отмести, за да направи път на банкера.

— Много мило от ваша страна, че изминахте целия път дотук — каза Хюго, когато Прендъргаст влезе в кабинета. — Надявам се, разбирате защо не исках да обсъждам такъв строго поверителен въпрос в банката.

— Напълно ви разбирам — отвърна Прендъргаст, който беше отворил кожената си чанта и бе извадил дебела папка още преди да седне. Плъзна един лист по бюрото към мистър Барингтън.

Хюго провери най-долния ред и се облегна в креслото си.

— Само да обобщим, ако позволите — каза Прендъргаст. — Вие вложихте капитал в размер на петстотин паунда, с които мисис Клифтън да купи кафенето „При Тили“ на Броуд стрийт. Договорът беше за цялата сума плюс сложна лихва пет процента годишно, които следва да се изплатят на принципала в рамките на пет години. Макар че „При Тили“ успя да декларира малка печалба през първата и втората година на мисис Клифтън, предприятието така и не успя да събере достатъчно големи излишъци, за да може тя да плаща лихвата или някаква част от основната сума, така че към времето на пожара мисис Клифтън ви дължеше петстотин седемдесет и два паунда и шестнайсет шилинга. Към тази сума трябва да добавя банковата комисиона от двайсет паунда, с която цялата сума възлиза на петстотин деветдесет и два паунда и шестнайсет шилинга. Разбира се, това ще бъде покрито от застраховката, което означава, че докато вашата инвестиция е гарантирана, мисис Клифтън ще остане на практика без нищо.

— Ама че лош късмет — отбеляза Хюго. — Мога ли да попитам защо окончателната сума не включва комисиона за услугите на мистър Кейси? — добави той, след като проучи по-внимателно числата.

— Мистър Кейси уведоми банката, че няма да представя никакви сметки за услугите си.

Хюго се намръщи.

— Поне една добра новина за бедната жена.

— Точно така. Както и да е, боя се, че тя няма да е в състояние да поеме таксите за обучението на сина си в Бристолската гимназия от следващия срок.

— Колко тъжно — рече Хюго. — Значи момчето ще бъде изключено?

— Съжалявам да го кажа, но това е неизбежното заключение — потвърди мистър Прендъргаст. — Наистина много жалко, защото тя страшно обича детето си и мисля, че е готова да жертва едва ли не всичко, само да продължи обучението му.

— Много жалко — каза Хюго, докато затваряше папката и се изправяше. — Няма да ви задържам повече, мистър Прендъргаст. Имам среща в града след половин час. Да ви закарам?

— Много мило от ваша страна, мистър Барингтън, но няма да е необходимо. И аз съм с кола.

— Какво карате? — попита Хюго, докато вземаше куфарчето си и тръгваше към вратата.

— „Морис Оксфорд“ — отвърна Прендъргаст, напъха бързо документите в чантата си и го последва.

— Народната кола — рече Хюго. — Чувам, че е много надеждна, също като вас, мистър Прендъргаст. — Двамата се разсмяха, докато слизаха заедно по стълбите. — Тъжна история с мисис Клифтън — каза Хюго, докато излизаха от сградата. — Но пък и аз не съм съвсем убеден, че подкрепям жените да се заемат с бизнес. Вижда ми се противоестествено.

— Напълно съм съгласен — каза Прендъргаст, когато спряха при колата на Барингтън. — Пък и едва ли можехте да направите нещо повече за горката жена — добави той.

— Много любезни думи от ваша страна, Прендъргаст — рече Хюго. — Но въпреки това ще ви бъда задължен, ако информацията за участието ми във всичко това си остане само между нас.

— Разбира се, сър — каза Прендъргаст, докато се ръкуваха. — Можете да разчитате на мен.

— Да поддържаме връзка, друже — каза Барингтън, докато се качваше в колата си. — Сигурен съм, че отново ще прибегна до услугите на банката.

Прендъргаст се усмихна.

Докато Хюго караше към града, мислите му се върнаха към Мейзи Клифтън. Беше ѝ нанесъл удар, от който едва ли щеше да се опомни, а сега смяташе да я просне окончателно в нокаут.

Влезе в Бристол, като се питаше къде ли е тя в момента. Сигурно сядаше със сина си да му обясни защо ще трябва да напусне гимназията в края на летния срок. Дали поне за момент си е въобразявала, че Хари може да продължи обучението си, сякаш нищо не се е случило? Хюго реши да не повдига въпроса пред Джайлс, докато момчето не му каже тъжната новина, че приятелят му Хари няма да се върне в училище за шести клас.

Гневът пламваше в него само при мисълта, че собственият му син трябва да продължи в Бристолската гимназия. Така и не бе казал на Елизабет и на баща си истинската причина Джайлс да не получи място в Итън.

Мина покрай катедралата, продължи по Колидж Грийн и зави към входа на хотел „Роял“. Беше подранил с няколко минути за срещата, но бе сигурен, че управителят няма да го остави да чака. Мина през въртящата се врата и закрачи през фоайето. Нямахше нужда да пита къде се намира кабинетът на мистър Фрамптън.

Секретарката на управителя скочи на крака веднага щом Хюго влезе.

— Ще кажа на мистър Фрамптън, че сте тук — каза тя и почти изтича в съседния кабинет.

Миг по-късно управителят се появи.

— За мен е удоволствие да ви видя, мистър Барингтън — каза той, докато го въвеждаше в кабинета си. — Надявам се вие и мисис Барингтън да сте добре.

Хюго кимна и седна срещу управителя на хотела, без да се ръкува с него.

— След като поискахте да се срещнем си позволих да проверя уговорката за годишната вечеря на компанията ви — каза Фрамптън. — Доколкото разбирам, гостите ще са малко над триста, нали?

— Не ме интересува колко ще са гостите — отвърна Хюго. — Не се срещам с вас заради вечерята, Фрамптън. Бих искал да обсъдим един частен въпрос, който намирам за изключително противен.

— Много съжалявам да го чуя — каза Фрамптън и се изпъна, все едно е глътнал бастун.

— Един директор на филиал на компанията ни беше отседнал в хотела в четвъртък вечерта и на следващия ден направи много сериозно изявление, с което съм длъжен да ви запозная.

— Да, разбира се — каза Фрамптън и изтри изпотените си длани в панталоните си. — Последното, което искаме, е някой от ценните ни гости да остане недоволен.

— Радвам се да го чуя — каза Хюго. — Въпросният джентълмен отседнал в хотела след затварянето на ресторанта и отишъл в Палмовия салон с надеждата, че ще може да хапне нещо.

— Аз лично въведох услугата — вметна Фрамптън и си позволи скована усмивка.

— Поръчал на млада дама, която като че ли била главната — продължи Хюго, без да обръща внимание на коментара.

— Да, това трябва да е нашата мисис Клифтън.

— Нямам представа коя е била — каза Хюго. — Докато тя му сервираше кафе и сандвичи, в Палмовия салон влязъл друг джентълмен, направил поръчка и помолил да бъде занесена в стаята му. Приятелят ми забелязал само, че мъжът имал лек ирландски акцент. След това приятелят ми платил сметката си и се прибрал в стаята си. Станал рано на следващата сутрин, тъй като искал да закуси и да прегледа бележките си преди срещата на борда. Когато излязъл от стаята си, видял същата жена, все още облечена в униформата си, да излиза от стая триста седемдесет и едно. Тя отишла до края на коридора и излязла през прозореца на противопожарната стълба.

— Абсолютно съм ужасен, сър. Аз...

— Въпросният член на борда помоли при следващите му посещения в Бристол да му запазваме стая в друг хотел. Фрамптън, никак не искам да изглеждам превзет, но „Роял“ винаги е бил място, където с радост вода жена си и децата си.

— Мога да ви уверя, мистър Барингтън, че въпросната персона ще бъде незабавно освободена, без препоръки. Позволете да добавя колко съм благодарен, че ме запознахте с този случай.

Хюго стана от стола си.

— Разбира се, не бих искал да споменавам за мен или за компанията, ако сметнете за нужно да освободите въпросната дама.

— Можете да разчитате на дискретността ми — каза Фрамптън.

Едва сега Хюго се усмихна за първи път.

— Между другото ще ви призная, че с нетърпение очакваме годишната вечеря, която несъмнено ще бъде по обичайните ви високи стандарти. Догодина ще честваме стогодишнината на компанията, така че съм сигурен, че баща ми ще иска да разбие няколко бутилки шампанско в старото корито.

Двамата се разсмяха, малко по-високо от естественото.

— Можете да разчитате на нас, мистър Барингтън — каза Фрамптън, докато изпращаше госта си към изхода.

— И още нещо, Фрамптън — каза Хюго, докато пресичаха фоайето. — Предпочитам да не казвате нищо на сър Уолтър за това. Баща ми е малко старомоден, когато стане въпрос за такива неща, така че може би е най-добре всичко да остане между нас двамата.

— Напълно съм съгласен, мистър Барингтън — отговори Фрамптън. — Можете да сте сигурен, че лично ще се погрижа за случая.

Докато излизаше през въртящата се врата, Хюго неволно се запита колко ли часа е прекарал Мичъл в хотел „Роял“, за да му осигури такава безценна информация.

Качи се в колата си, запали и потегли към къщи. Още мислеше за Мейзи Клифтън, когато усети потупване по рамото. За момент го обхвана сляпа паника, когато се обърна и видя кой седи на задната седалка. Дори се запита дали някак не е разбрала за срещата му с Фрамптън.

— Какво искаш? — остро попита той. Не намали скоростта от страх, че някой може да ги види заедно.

Докато слушаше настояванията ѝ, се чудеше откъде може да е така добре осведомена. След като тя приключи, се съгласи с условията ѝ — знаеше, че това най-лесният начин да я разкара от колата си.

Мисис Клифтън постави тънък кафяв плик на седалката до шофьора и каза:

— Ще чакам вести.

Хюго прибра плика във вътрешния си джоб. Намали едва когато стигна една неосветена пряка, но не спря, докато не беше сигурен, че никой не може да ги види. Изскочи от колата и отвори задната врата. Когато видя изражението ѝ, му стана ясно, че тя смята, че е постигнала напълно целта си.

Позволи ѝ момент на триумф, преди да я сграбчи за раменете и да я разтърси, сякаш се опитваше да обрули ябълка. След като недвусмислено ѝ даде да разбере какво ще ѝ се случи, ако си позволи да му досажда отново, я удари в лицето с всичка сила. Тя рухна на земята, сви се на топка и се разтрепери. Хюго си помисли дали да не я срита, но не искаше да рискува да го види някой случаен минувач. Подкара колата и изхвърли Мейзи Клифтън от мислите си.

СТАРИЯ ДЖАК ТАР
1925 — 1936

В един мек следобед в Северен Трансваал, беше четвъртък, убих единайсет души и благодарната нация ме награди с кръст „Виктория“ за всеотдайна и доблестна служба. Оттогава не намирам покой нито една нощ.

Ако бях убил и един англичанин в родината си, съдията щеше да ме осъди на смърт чрез обесване. Вместо това бях осъден на доживотен затвор, защото продължавам да виждам лицата на онези клетки единайсет младежи всеки ден, подобно на изображение върху монета, което никога не избледнява. Често съм се замислял за самоубийство, но това е бягството на страхливеца.

В публикувания в „Таймс“ материал се казваше, че с действията си съм спасил живота на двама офицери, петима подофицери и седемнайсет войници от Глостърширския кралски полк. Един от тези офицери, лейтенант Уолтър Барингтън, ми помогна да изтърпя присъдата си с известно достойнство.

Няколко седмици след сражението бях върнат в Англия и няколко месеца по-късно бях почетно уволнен след душевен срив, както се описва сега. След три месеца във военна болница бях пуснат обратно в света. Смених името си, избягвах родния си град Уелс в Съмърсет и поех към Бристол. За разлика от блудния син, отказах да измина още няколко километра до съседното графство, където можех да се насладя на спокойствието на бащиния дом.

През деня обикалях из улиците на Бристол и ровех в кофите за боклук, а вечер спалня ми беше паркът, леглото ми бе пейка, за одеяло използвах вестник, а будилник ми бе първата птица, оповестяваща идването на новия ден. Когато беше прекалено студено или влажно, се оттеглях в чакалнята на железопътната гара, където спях под пейките и ставах преди пристигането на първия сутрешен влак. Когато нощите станаха по-дълги, станах неплащащ гост на Армията на спасението на Литъл Джордж стрийт, където мили дами ми даваха клисав хляб и рядка супа, преди да заспя върху дюшека от конски косъм и под одеялото. Същински лукс.

Годините отминаваха и се надявах, че някогашните ми другари по оръжие и братя офицери ме мислят за мъртъв. Нямах желание да откриват, че това е затворът, в който бях избрал да излежа доживотната си присъда. И нещата може би щяха да си останат така, ако един ролс-ройс не наби спирачки по средата на улицата. Задната врата се отвори и от колата изскочи човек, когото не бях виждал от години.

— Капитан Тарант! — извика той.

Извърнах се с надеждата, че ще си помисли, че се е объркал. Много добре обаче помнех, че Уолтър Барингтън не е човек, който страда от съмнения в самия себе си. Той ме сграбчи за раменете, впери поглед в мен и каза:

— Как е възможно това, стари друже?

Колкото повече се опитвах да го убедя, че не се нуждая от помощта му, толкова по-твърда ставаше решимостта му да бъде мой спасител. Накрая се предадох, но не и преди той да се съгласи на моите условия.

Отначало той ме умоляваше да остана с него и съпругата му в Имението, но бях живял твърде дълго без покрив над главата, за да смятам подобен комфорт за нещо различно от бreme. Дори ми предложи място в борда на спедиторската компания, която носеше името му.

— Че с какво бих могъл да съм ти полезен? — попитах аз.

— Джак, самото ти присъствие ще е вдъхновение за всички нас.

Благодарих му, но обясних, че все още не съм изтърпял присъдата си за убийството на единайсет души. Той обаче не се предаваше.

Накрая се съгласих да постъпя на работа като нощен пазач на доковете със заплата три паунда седмично и осигурено настаняване — изоставен железопътен вагон „Пулман“, който се превърна в моята затворническа килия. Предполагам, че сигурно щях да продължа да излежавам присъдата си до последния си ден, ако не бях срещнал Хари Клифтън.

Години по-късно Хари щеше да твърди, че аз съм оформил целия му живот. Всъщност той спаси моя.

Първия път, когато срещнах младия Хари, той едва ли беше на повече от четири или пет.

— Влизай, момко — подканих го, когато го забелязах да пълзи към вагона на четири крака.

Той обаче незабавно скочи и избяга.

Следващата събота стигна дотам да надникне през прозореца ми. Опитах отново.

— Защо не влезеш, момчето ми? Няма да те ухапя — казах му, за да го окуража.

Този път той прие предложението ми и отвори вратата, но след като разменихме няколко думи, избяга отново. Толкова ли бях страшен?

На следващата сутрин не само отвори вратата, но и застана на една стъпка от прага, гледаше ме предизвикателно. Приказвахме си повече от час за всичко, от градския отбор по футбол до това защо змиите сменят кожата си и кой е построил висящия мост „Клифтън“, преди той да каже:

— Трябва да тръгвам, мистър Тар, мама ще ме чака за чая.

Този път не си тръгна тичешком, макар че се обърна няколко пъти назад.

След това Хари ми идваше на гости всяка събота, докато не започна да посещава началното училище „Мериууд“. Оттогава започна да се появява почти всяка сутрин. Нужно ми бе известно време да убедя момчето, че трябва да ходи на училище и да се научи да чете и пише. Честно казано, нямаше да успея да постигна дори това без помощта на мис Мънди, мистър Холкомби и енергичната майка на Хари. Нужен бе сериозен екип, който да накара Хари Клифтън да осъзнае потенциала си, и разбрах, че сме успели, когато той отново започна да ме посещава само в събота, тъй като през останалото време се подготвяше за кандидатстването за стипендия като хорист в „Сейнт Бийд“.

След като Хари започна в новото си училище, реших, че няма да го видя до коледната ваканция. За моя изненада обаче го видях да стои пред вратата ми малко преди единайсет вечерта още първия петък от срока.

Разказа ми, че избягал от „Сейнт Бийд“, защото някакъв префект (проклет да съм, ако помня името на гадината) го тормозел и той искал да избяга в морето. Подозирам, че ако го беше направил, един ден

щеше да стане адмирал. За щастие обаче той се вслуша в съвета ми и на следващата сутрин се върна в училище навреме за закуска.

Тъй като преди винаги идваше при доковете със Стан Танкок, мина известно време, преди да си дам сметка, че Хари е момчето на Артър Клифтън. Веднъж той ме попита дали съм познавал баща му. Казах му, че съм го познавал и че е бил добър и почтен мъж, представил се доблестно във войната. Тогава той ме попита дали знам как е умрял. Отговорих, че не зная. Това бе единственият път, когато излъгах момчето. Нямах право да пренебрегна желанието на майка му.

Стоях на пристана, когато дойде новата смяна. Никой не ме поглеждаше, сякаш не съществувах — пък и зная, че някои от работниците си мислеха, че не съм с всичкия си. Не правех опити да разкрия заблудата им, тъй като така можех да изтърпявам присъдата си анонимно.

Артър Клифтън беше добър докер, един от най-добрите, и гледаше на работата си сериозно, за разлика от най-добрия си приятел Стан Танкок, чието първо пристанище на път към дома винаги бе „Свинята и свирката“. Имам предвид нощите, когато успяваше да стигне до дома си.

Видях как Клифтън влезе в корпуса на „Мейпъл Лийф“ да направи някакви последни проверки, преди заварчиците да запечатат двойното дъно. Вероятно резкият вой на сирената беше разсеял всички; едната смяна си тръгваше, другата застъпваше и заварчиците трябваше да започнат бързо, ако искаха да свършат работата си до края на работното време и да спечелят бонусите си. Никой не се замисли дали Клифтън е излязъл от двойното дъно. Аз също.

Всички приехме, че трябва да е чул сирената и е сред стотиците докери, излизащи през портала на път към домовете си. За разлика от шурей си, Клифтън рядко се отбиваше да пийне в „Свинята и свирката“, а предпочиташе да се прибере направо в дома си на Стил Хаус Лейн при жена си и детето си. Тогава още не познавах жена му и детето му и може би никога нямаше да се срещна с тях, ако онази нощ Артър Клифтън се беше прибрал у дома.

Втората смяна работеше с пълна сила, когато чух Танкок да реве с цяло гърло. Видях го да сочи корпуса на кораба, но Хаскинс,

главният бригадир, просто му махна с ръка да се разкара, сякаш беше някаква досадна муха.

Щом разбра, че няма да стигне доникъде с Хаскинс, Танкок се спусна по мостчето и се затича по кея към Барингтън Хаус. Щом се сети накъде е тръгнал, Хаскинс се втурна след него и почти го настигна, когато работникът нахълта през летящите врати в щабквартирата на компанията.

За моя изненада няколко минути по-късно Танкок изтича отново навън; още повече се изненадах, когато след него се появи Хаскинс и административният директор. Не можех да си представя какво би могло да накара мистър Хюго да напусне кабинета си след толкова кратък разговор със Стан Танкок.

Открих причината доста скоро, защото веднага щом пристигна при дока, мистър Хюго нареди всички да спрат работа, да оставят инструментите и да запазят мълчание, сякаш почитат паметта на падналите герои във войната. И наистина, минута по-късно Хаскинс нареди на всички да продължат работата си.

Едва тогава си дадох сметка, че Артър Клифтън може би все още се намира в двойното дъно. Но не можех да допусна, че някой може да е толкова коравосърдечен и да си тръгне, ако си е помислил дори за миг, че някой може да се е оказал в капан в стоманен гроб, създаден от самия него.

Когато заварчиците отново почнаха работа, мистър Хюго каза нещо на Танкок и докерът забърза към портала и изчезна. Погледнах да видя дали Хаскинс пак не хуква след него, но бригадирът явно бе по-загрижен да натиска хората си да работят здравата, за да наваксат изгубеното време, досущ като надзирател на приковани към греблата роби на галера. Малко след това мистър Хюго се качи в колата си и потегли към Барингтън Хаус.

Следващия път, когато погледнах през прозореца на вагона, видях Танкок да влиза тичешком през портала и да се насочва към сградата. Този път не излезе близо половин час, а когато най-сетне се появи, изглеждаше по-спокоен. Реших, че явно е намерил Клифтън и просто е отишъл да съобщи на мистър Хюго.

Погледнах към кабинета на мистър Хюго и го видях да стои до прозореца и да гледа след отдалечаващия се Танкок. Остана там,

докато докерът не изчезна от поглед. Няколко минути по-късно мистър Хюго излезе от сградата, качи се в колата си и потегли.

Щях да забравя за случилото се, ако Артър Клифтън беше дошъл за сутрешната смяна. Той обаче не се появи. Никога вече.

На следващата сутрин един детектив инспектор, Блейкмор, ме посети във вагона ми. Често можеш да прецениш характера на човек по начина, по който се отнася с другите. Блейкмор бе един от редките хора, които могат да видят по-далеч от носа си.

— Казвате, че сте видели Станли Танкок да излиза от Барингтън Хаус вчера вечерта между седем и седем и трийсет, така ли?

— Да, видях го — потвърдих аз.

— Стори ли ви се да бърза, да е неспокоен или да се опитва да се измъкне незабелязано?

— Тъкмо обратното — отвърнах. — Направи ми впечатление, че изглежда много по-спокоен предвид обстоятелствата.

— Предвид обстоятелствата? — повтори Блейкмор.

— Само около час преди това той твърдеше, че приятелят му Артър Клифтън е останал в капан в двойното дъно на „Мейпъл Лийф“ и никой не иска да му помогне.

Блейкмор записа думите ми в бележника си.

— Имате ли представа къде е отишъл Танкок след това?

— Не — отговорих. — За последен път го видях да излиза през портала, прегърнал през рамо един от другарите си.

— Благодаря ви, сър — каза детектив инспекторът. — Много ми помогнахте.

От много време не бях чувал да се обръщат към мен със „сър“.

— Ще се съгласите ли в удобно за вас време да се явите в участъка и да дадете писмени показания?

— Предпочитам да не го правя, инспекторе — казах. — По лични причини. Но нямам нищо против да напиша показанията си и да ги вземете по всяко време, когато решите.

— Много мило от ваша страна, сър.

Детектив инспекторът отвори куфарчето си, изрови полицейски формуляр за показания и ми го подаде. После повдигна шапка и каза:

— Благодаря, сър, ще поддържаме връзка.

Повече не го видях.

След месец и половина Стан Танкок беше осъден на три години затвор за кражба, а мистър Хюго беше главен свидетел на обвинението. Присъствах на всяко заседание на съда и изобщо не се съмнявах кой от двамата е виновникът.

28.

— Опитай се да не забравяш, че спаси живота ми.

— През последните двайсет и шест години се опитвам да го забравя — напомни му Стария Джак.

— Но също така спаси живота на още двайсет и четирима земляци. Оставаш си герой в този град, а сякаш изобщо не го осъзнаваш. Така че трябва да попитам, Джак, колко още смяташ да се измъчваш?

— Докато не престана да виждам единайсетте души, които убих, така ясно, както ги виждам сега.

— Но ти просто изпълняваше дълга си — запротестира сър Уолтър.

— Така го виждах и аз тогава — призна Джак.

— И какво се е променило?

— Ако можех да отговоря на този въпрос, нямаше да водим този разговор — отвърна Джак.

— Но ти все още си способен да направиш толкова много за другите. Вземи, да речем, онзи твой млад приятел. Казваш ми, че продължава да бяга от училище, но не мислиш ли, че няма да те слуша с още по-голямо уважение, ако знае, че си капитан Джак Тарант от Глостърширския кралски полк и си награден с кръст „Виктория“?

— Със същия успех би могъл и да избяга — отвърна Джак. — Така или иначе, имам други планове за младия Хари Клифтън.

— Клифтън, Клифтън... — повтори сър Уолтър. — Защо това име ми звучи познато?

— Бащата на Хари беше затворен в двойното дъно на „Мейпъл Лийф“ и никой не му се притекъл...

— Аз пък чух друго — прекъсна го с променен тон сър Уолтър. — Казаха ми, че Клифтън напуснал съпругата си, защото била развалена жена, ще ме прощаваш за израза.

— В такъв случай са те подвели — каза Джак. — Защото аз мога да ти кажа, че мисис Клифтън е възхитителна и интелигентна жена и

всеки мъж, на когото му се е усмихнал късметът да се ожени за нея, никога не би пожелал да я напусне.

Сър Уолтър изглеждаше искрено потресен и мина известно време, преди да заговори отново.

— Наистина ли вярваш в онази изсмукана от пръстите история, че Клифтън бил затворен в двойното дъно? — тихо попита той.

— Боя се, че да, Уолтър. Разбираш ли, бях свидетел на цялата случка.

— Но защо не каза нищо още тогава?

— Казах. Когато на следващия ден при мен дойде детектив инспектор Блейкмор, му разказах всичко, което съм видял, и по негова молба дадох писмени показания.

— Тогава защо показанията ти не бяха представени като доказателство в процеса срещу Танкок? — попита сър Уолтър.

— Защото повече не видях Блейкмор. А когато отидох в участъка, ми казаха, че той вече не разследва случая. Заместникът му пък отказа да ме приеме.

— Аз се погрижих Блейкмор да бъде отстранен от случая — каза сър Уолтър. — Проклетникът беше толкова добър в обвинението, че Хюго е дал парите на Танкок, че нямаше да има разследване на историята с Клифтън.

Стария Джак премълча.

— Нека повече да не говорим за това — рече сър Уолтър. — Знаеш, че синът ми съвсем не е идеален, но отказвам да повярвам...

— Или може би не искаш да повярваш — поправи го Стария Джак.

— Джак, на чия страна си?

— На страната на справедливостта. На която беше и ти, когато се запознахме.

— И все още съм — каза сър Уолтър, но после се умълча. — Искам да ми обещаеш нещо, Джак — каза след малко. — Ако някога научиш за Хюго нещо, което според теб би накърнило репутацията на фамилията, да ми кажеш без колебание.

— Имаш думата ми.

— И ти имаш моята, стари приятелю, че няма да се поколебая да предам Хюго на полицията, ако дори за момент си помисля, че е нарушил закона.

— Да се надяваме, че няма да се появи нищо друго, което да доведе до подобно решение — каза Стария Джак.

— Напълно съм съгласен, приятелю. Да поговорим за приятни неща. Има ли нещо, от което се нуждаеш? Бих могъл...

— Имаш ли някакви стари дрехи, които не са ти необходими?

Сър Уолтър повдигна вежда.

— Мога ли да попитам защо?

— Не, не можеш — отвърна Стария Джак. — Просто трябва да посетя един джентълмен и се налага да съм облечен подобаващо.

През годините Стария Джак беше толкова отслабнал, че дрехите на сър Уолтър му висяха като парцали на плашило. Освен това, подобно на плашило, той беше по-висок от стария си приятел и се наложи да отпусне крачолите на панталоните, но дори тогава те едва стигаха до глезените му. Въпреки това той смяташе, че туидовият костюм, карираната риза и вратовръзката на райета ще свършат работа за тази среща.

Когато Стария Джак излезе за първи път от години от района на пристанището, неколцина познати му лица се обърнаха, за да погледнат за втори път елегантно облечения непознат.

Когато в четири следобед училищният звънец иззвъня, Стария Джак отстъпи в сенките, докато шумните деца се изсипаха през портала на „Мериууд“, подобно на бягащи затворници.

Мисис Клифтън чакаше вече десет минути и когато видя майка си, Хари с неохота ѝ позволи да го хване за ръка. Страшно добре изглеждаща жена, помисли си Стария Джак, докато гледаше как двамата се отдалечават. Както винаги, Хари подскачаше, не спираше да бърбори и буквално преливаше от енергия, досущ като „Ракета“ на Стивънсън^[1].

Стария Джак ги изчака да изчезнат от поглед, пресече улицата и влезе в училищния двор. Ако беше облечен със старите си дрехи, някой щеше да го спре и да го отпрати много преди да стигне до входа. Огледа коридора и забеляза учител, който вървеше към него.

— Извинете, че ви безпокоя, но търся мистър Холкомби — каза Стария Джак.

— Третата врата отляво — отвърна мъжът и посочи по коридора.

Стария Джак спря пред вратата на мистър Холкомби и почука.

— Влез.

Стария Джак отвори вратата и се озова пред млад мъж с дълга черна роба, покрита с прах от тебешир. Седеше на масата пред редиците празни чинове и проверяваше тетрадки.

— Извинете, че ви безпокоя — рече Стария Джак. — Търся мистър Холкомби.

— Значи търсенето ви приключи — отвърна учителят и остави писалката.

— Името ми е Тар — каза Стария Джак, като пристъпи напред. — Приятелите обаче ме наричат Джак.

Лицето на Холкомби грейна.

— Обзалагам се, че вие сте човекът, при когото Хари Клифтън ходи на гости повечето сутрини.

— Боя се, че да — призна Стария Джак. — Извинявам се.

— Не е нужно — отвърна Холкомби. — Искане ми се само и аз да имах такова влияние върху него, каквото имате вие.

— Именно затова дойдох при вас, мистър Холкомби. Убеден съм, че Хари е изключително дете и че трябва да му се даде всяка възможност да извлече най-доброто от дарбите си.

— Напълно споделям мнението ви — каза Холкомби. — И подозирам, че той има един талант, за който дори вие не знаете.

— И какъв е той?

— Има глас като на ангел.

— Но не е ангел — каза Стария Джак и се усмихна.

— Съгласен съм, но именно гласът може да се окаже най-добрият ни шанс да разбием защитата му.

— Какво имате предвид? — попита Стария Джак.

— Има вероятност да се изкуши да постъпи в хора на „Рождество Христово“. Така че ако успеете да го убедите да идва често в училище, ще мога да го науча да чете и пише, сигурен съм.

— Защо това е толкова важно за един хор?

— Задължително условие на църквата е и мис Мънди, която ръководи хора, отказва да прави изключения от правилото.

— В такъв случай от мен се иска само да се погрижа момчето да посещава часовете ви, така ли? — попита Стария Джак.

— Можете да направите и повече. Вие самият бихте могли да го обучавате в дните, в които не идва на училище.

— Но аз не съм квалифициран да обучавам деца.

— Хари Клифтън не се впечатлява от квалификациите, а и двамата знаем, че той ви слуша. Може би ще успеем да работим като екип.

— Но ако Хари разбере какво сме се наговорили, нито един от двама ни няма да го види отново.

— Колко добре го познавате само — с въздишка отбеляза учителят. — Просто ще трябва да се погрижим да не научи.

— Подозирам, че това може да се окаже сериозно предизвикателство, но съм склонен да опитам — рече Стария Джак.

— Благодаря ви, сър — каза мистър Холкомби. Помълча за момент и добави: — Питам се дали ще ми позволите да ви стисна ръката.

Стария Джак го погледна изненадано, но му подаде ръка. Ръкуваха се сърдечно.

— И ако позволите, за мен беше чест да се запознаем, капитан Тарант.

Стария Джак се ужаси.

— Откъде знаете...

— Баща ми има ваша снимка. Виси на стената на дневната ни.

— Но защо? — попита Стария Джак.

— Защото сте спасили живота му, сър.

През следващите няколко седмици посещенията на Хари при Стария Джак станаха по-редки и накрая двамата се срещаха само в събота сутринта. Стария Джак разбра, че мистър Холкомби явно е успял в плановете си, когато Хари го попита дали следващата неделя ще дойде в „Рождество Христово“ да го чуе как пее.

В неделя сутринта Стария Джак стана рано, използва личната тоалетна на сър Уолтър на петия етаж на Барингтън Хаус да вземе душ (наскоро появило се нововъведение) и дори подстрига брадата си, преди да облече другия костюм, който му бе дал старият му приятел.

Пристигна в „Рождество Христово“ точно преди началото на службата, промъкна се на задната редица и седна в края на скамейката.

Забеляза мисис Клифтън на третия ред, заедно с възрастна двойка, най-вероятно майка ѝ и баща ѝ. Колкото до мис Мънди, нея можеше да разпознае и сред паство от хиляда души.

Мистър Холкомби не беше преувеличил качествата на гласа на Хари. По нищо не отстъпваше на най-добрите гласове, които Стария Тар бе слушал навремето в катедралата на Уелс. Веднага щом момчето отвори уста да запее „Води ме, Господи“, Стария Джак вече твърдо знаеше, че протежето му има изключителен талант.

След като преподобният Уотс благослови всички, Стария Джак се измъкна от църквата и бързо се върна на пристанището. Трябваше да чака до следващата събота, за да може да каже на момчето колко много му е харесало пеенето му.

Докато вървеше, си спомни укора на сър Уолтър. „Би могъл да направиш много повече за Хари, ако се откажеш от това самобичуване.“ Обмисли сериозно думите на приятеля си, но още не беше готов да се освободи от оковите на вината. Въпреки това познаваше един човек, който би могъл да промени живота на Хари — човек, който бе с него през онзи ужасен ден, човек, с когото не беше говорил вече повече от двацет и пет години. Човек, преподаващ в училището, което осигуряваше хористи на „Сейнт Мери Редклиф“. За съжаление началното училище „Мериууд“ не попадеше сред източниците на годишни стипендианти, така че въпросният човек трябваше да бъде насочен в правилната посока.

Единствените опасения на Стария Джак бяха, че лейтенант Фробишър може и да не го помни.

[1] Джордж Стивънсън (Стефенсон) (1781 — 1848), един от основоположниците на парния железопътен транспорт в Англия. Локомотивът му „Ракета“ е бил с мощност 13 конски сили. — Б.пр. ↑

29.

Стария Джак изчака Хюго да напусне Барингтън, но трябваше да мине още половин час, преди светлините в кабинета на мис Потс най-сетне да угаснат.

Излезе от вагона си и тръгна бавно към Барингтън Хаус. Ясно си даваше сметка, че разполага само с трийсетина минути преди идването на чистачките. Вмъкна се в неосветената сграда и се изкачи по стълбите до петия етаж; сър Уолтър си затваряше очите за посещенията му вече дваисет и пет години и той можеше като котка в тъмното да намери пътя до вратата с табелка „Административен директор“.

Седна зад бюрото на Хюго. Запали лампата — ако някой я видеше, щеше просто да си помисли, че мис Потс е останала да работи до късно. Прелисти телефонния указател, докато не намери „Сейнт“ — Антъни, Бартоломю, Беатрис, Бийд.

За първи път в живота си вдигна телефона, без да е сигурен какво трябва да прави. От слушалката се разнесе глас:

— Номер, ако обичате?

— Осем шест дванайсет — каза Джак, като следеше номера с пръст.

— Благодаря, сър.

Стария Джак зачака, безпокойството му растеше с всяка минута. Какво да каже, ако се обади някой друг? Щеше просто да затвори. Извади от джоба си листче, разгъна го и го сложи на бюрото пред себе си. Точно тогава чу сигнал, последван от прещракване и от мъжки глас.

— Фробишър Хаус.

— С Ноел ли говоря? — попита той и си спомни традицията всеки пансион в „Сейнт Бийд“ да бъде наричан на директора му. Не откъсваше поглед от сценария; всеки ред бе внимателно обмислен и репетиран безброй пъти.

— Същият — отвърна Фробишър, явно изненадан, че чува непознат глас, който се обръща към него с малкото му име.

Последва тишина.

— Чувате ли ме? — попита Фробишър, този път малко раздразнено.

— Да. Обажда се капитан Джак Тарант.

Последва още по-дълга пауза.

— Добър вечер, сър — най-сетне каза Фробишър.

— Прощавайте, че се обаждам в такъв късен час, приятелю, но се нуждая от съвета ви.

— Няма нищо, сър. За мен е огромна чест да говоря с вас след всичките тези години.

— Много мило от ваша страна, че го казвате — рече Стария Джак. — Ще се опитам да не ви губя много време, но трябва да знам дали „Сейнт Бийд“ все още осигурява дисканти за хора на „Сейнт Мери Редклиф“?

— Определено, сър. Въпреки многото промени в този модерен свят тази традиция си остава все същата.

— По мое време — каза Стария Джак — училището отпускате всяка година стипендия за хорист, който показва изключителен талант.

— Продължаваме да го правим, сър. Всъщност ще разглеждаме кандидатите за стипендия през следващите няколко седмици.

— От всяко училище в областта ли?

— Да, от всяко училище, което може да ни предложи изключително качествен дискант. Но кандидатите трябва да имат и солидни познания.

— Е, щом нещата са такива, бих искал да ви предложа един кандидат — каза Стария Джак.

— Разбира се, сър. В кое училище учи в момента момчето?

— В начално училище „Мериууд“.

Отново последва дълга пауза.

— Трябва да призная, че за първи път ще имаме кандидат точно от това учебно заведение. Случайно да знаете името на учителя по музика?

— Няма учител по музика, но можете да се свържете с учителя на момчето, мистър Холкомби, който ще ви запознае с ръководителката на хора му — отвърна Стария Джак.

— Мога ли да попитам за името на момчето?

— Хари Клифтън. Ако искате да го чуете как пее, препоръчвам ви да присъствате на сутрешната служба в „Рождество Христово“ тази

неделя.

— Вие ще бъдете ли там, сър?

— Не — отвърна Стария Джак.

— Как да се свържа с вас, след като чуя как пее момчето? — попита Фробишър.

— Никак — твърдо отговори Стария Джак и затвори телефона.

Можеше да се закълне, че чу стъпки по чакъла отвън, докато сгъваше листчето. Бързо изгаси лампата, измъкна се от кабинета на мистър Хюго и излезе в коридора.

Чу отваряща се врата, последвана от гласове по стълбите. Последното, което му трябваше, бе да го открият на петия етаж, който бе недостъпен за всички извън управата на компанията и мис Потс. Не искаше да поставя сър Уолтър в неудобно положение.

Заслиза бързо по стълбите. Беше стигнал третия етаж, когато видя мисис Нетълс да върви към него с парцал в едната ръка и кофа в другата. Не познаваше жената с нея.

— Добър вечер, мисис Нетълс — каза Стария Джак. — Какво чудесно време за нощни обиколки.

— Добър вечер, Джак — отвърна тя, докато минаваше покрай него.

След като зави зад ъгъла, той спря и се заслуша.

— Това е Стария Джак — чу гласа на мисис Нетълс. — Така нареченият нощен пазач. Абсолютно смахнат е, но е безобиден. Така че ако се натъкнеш на него, просто не му обръщай внимание...

Стария Джак се засмя тихо, докато гласът ѝ заглъхваше.

Докато вървеше към вагона, се запита колко ли време ще мине преди Хари да дойде за съвет дали да кандидатства за стипендията за хорист в „Сейнт Бийд“.

30.

Хари почука на вратата на вагона, влезе и се настани на мястото срещу Стария Джак в първа класа.

По време на занятията в „Сейнт Бийд“ Хари можеше да се вижда редовно със Стария Джак само в събота сутрин. Джак бе върнал комплимента, като присъстваше на сутрешната служба в „Сейнт Мери Редклиф“, където от задната скамейка се наслаждаваше да гледа как мистър Фробишър и мистър Холкомби сияят от гордост от протежето му.

По време на ваканциите Стария Джак никога не беше сигурен кога точно ще се появи Хари, защото той приемаше железопътния вагон едва ли не като втори дом. Когато момчето се връщаше за поредния срок в „Сейнт Бийд“, Стария Джак тъгуваше за компанията му. Беше дълбоко трогнат, когато мисис Клифтън го описа като бащата, когото Хари никога не бе имал. И наистина, за него Хари беше синът, когото винаги бе искал.

— Днес рано приключи обиколката, а? — отбеляза Стария Джак, докато търкаше очи и примигваше към Хари, който влезе във вагона една събота сутрин.

— Не, просто ти си задрямал, старче — отвърна Хари и му даде вчерашния „Таймс“.

— А ти с всеки ден ставаш все по-безочлив, млади човече — ухили му се Стария Джак. — Е, как върви разнасянето на вестници?

— Добре. Мисля, че ще успея да спестя достатъчно пари, за да купя часовник на майка ми.

— Разумен подарък, като се има предвид новата й работа. Но можеш ли да си го позволиш?

— Вече спестих четири шилинга — отвърна Хари. — Доколкото мога да преценя, до края на ваканцията ще са шест.

— Избрал ли си вече часовника?

— Да. На витрината на мистър Дийкинс е, но няма да се задържи още дълго там — каза Хари и се ухили.

Дийкинс. Име, което Стария Джак никога нямаше да забрави.

— Колко струва? — попита той.

— Нямам представа — отвърна Хари. — Няма да питам мистър Дийкинс до деня преди да тръгна отново на училище.

Стария Джак не беше сигурен как да обясни на момчето, че шест шилинга няма да са достатъчни за часовник, така че смени темата.

— Надявам се, че разнасянето на вестници не ти пречи на ученето. Не е нужно да ти напомням, че изпитите приближават с всеки ден, нали?

— По-зле си и от Фроб — каза Хари. — Но ще останеш доволен да научиш, че прекарвам по два часа всяка сутрин в библиотеката с Дийкинс, както и още два през повечето следобеди.

— Повечето следобеди?

— Ами, понякога с Джайлс ходим на кино, а тъй като следващата седмица Глостършир ще играе срещу Йоркшир на наш терен, ще имаме шанс да гледаме Хърбърт Сътклиф.

— Джайлс ще ти липсва, когато отиде в Итън — отбеляза Стария Джак.

— Продължава да обработва баща си да му позволи да учи с мен и Дийкинс в Бристолската гимназия.

— Е, ако мистър Хюго е взел решение, няма да го обработи лесно.

— Мистър Барингтън не ме харесва — каза Хари за най-голяма изненада на Стария Джак.

— Защо смяташ така?

— Отнася се с мен различно в сравнение с останалите момчета от „Сейнт Бийд“. Сякаш не съм достатъчно добър да бъда приятел на сина му.

— Ще се сблъскаш с този проблем през целия си живот, Хари — рече Стария Джак. — Англичаните са най-големите сноби на тази земя, при това в повечето случаи без основателни причини. Колкото по-малко е талантът, толкова по-голям е снобът, ако съдя по собствения си опит. Това е единственият начин за оцеляването на така наречената висша класа. Имай предвид, момчето ми, тях не ги е грижа за парвенюта като теб, които нахълтват в клуба им без покана.

— Но ти не се държиш така с мен — каза Хари.

— Защото не съм от висшата класа — със смях отвърна Стария Джак.

— Може и да не си, но майка ми казва, че си първокласен — рече Хари. — И аз искам да съм такъв.

Стария Джак не можеше да каже на Хари истинската причина мистър Хюго да е толкова груб с него. Понякога му се искаше да не беше попадал на неподходящото място в неподходящото време и да не беше видял какво всъщност се бе случило в деня, в който бе умрял бащата на момчето.

— Да не заспа отново, старче? — попита Хари. — Защото не мога цял ден да вися тук и да си бърбям с теб. Обещах на майка да се видим при „Кларкс“ на Броуд стрийт, защото иска да ми купи нови обувки. Не че виждам какво им е лошото на тези.

— Майка ти е невероятна жена — рече Стария Джак.

— Точно затова ще ѝ купя часовник — отвърна Хари.

Звънчето на вратата на магазинчето иззвъня. Стария Джак се надяваше, че е минало достатъчно време и че редник Дийкинс вече не го помни.

— Добро утро, сър. Какво ще обичате?

Стария Джак моментално позна мистър Дийкинс. Усмихна се, отиде при витрината и заразглежда двата часовника на горната лавица.

— Просто искам да знам каква е цената на този „Ингерсол“.

— На дамския или на мъжкия модел, сър? — попита мистър Дийкинс, докато заобикаляше тезгяха.

— На дамския — отвърна Стария Джак.

Дийкинс отключи витрината с единствената си ръка, сръчно свали часовника от лавицата и погледна етикета.

— Шестнайсет шилинга, сър.

— Добре — каза Стария Джак и сложи на тезгяха банкнота от десет шилинга.

Съдържателят го погледна объркано.

— Мистър Дийкинс, когато Хари Клифтън попита колко струва часовникът, моля да му кажете, че е шест шилинга, защото толкова ще е спестил, когато престане да работи за вас. Зная, че иска да го купи като подарък на майка си.

— Вие трябва да сте Стария Джак — каза Дийкинс. — Хари ще бъде толкова трогнат, че...

— Но вие няма да му кажете — прекъсна го Стария Джак, гледаше го в очите. — Искам да повярва, че цената на часовника е шест шилинга.

— Разбирам — каза мистър Дийкинс, докато връщаше часовника на мястото му.

— А колко струва мъжкият?

— Един паунд.

— Ще ми позволите ли да ви дам още десет шилинга като депозит и после да ви давам по половин крона седмично през следващия месец, докато изплатя цялата сметка?

— Това е напълно приемливо, сър. Но не бихте ли желали първо да го пробвате?

— Не, благодаря — отвърна Стария Джак. — Не е за мен. Ще го дам на Хари, когато спечели стипендия в Бристолската гимназия.

— Мислех си същото, ако синът ми Алджи изкара късмет да спечели — рече мистър Дийкинс.

— В такъв случай час по-скоро поръчайте още един — каза му Стария Джак. — Защото Хари казва, че синът ви е като конете, които винаги печелят на състезания.

Мистър Дийкинс се разсмя, след което се вгледа по-внимателно в Стария Джак.

— Срещали ли сме се преди, сър?

— Не мисля — отвърна Стария Джак и излезе от магазина, без да каже нито дума повече.

31.

Ако Мохамед не отива при планината... Стария Джак се усмихна, докато ставаше да поздрави мистър Холкомби и да му предложи да седне.

— Желаете ли да идем в бюфета на чаша чай? — попита Стария Джак. — Мисис Клифтън беше така мила да ми донесе пакет отличен „Ърл Грей“.

— Не, благодаря, сър — отвърна Холкомби. — Току-що закусих.

— Е, значи Хари се размина на косъм със стипендията — каза Стария Джак, решил, че това е причината за посещението на учителя.

— Провалил се е, както се изразява самият той — отвърна Холкомби. — Макар че се класира на седемнайсетото място от триста и му предложиха място в поток А от септември.

— Но дали ще може да приеме предложението? Това ще означава допълнително финансово бреме за майка му.

— Стига да няма неочаквани капани, тя ще може да издържа Хари през следващите пет години.

— И така да е, Хари няма да може да си позволи малките екстри, които повечето други момчета приемат за даденост.

— Може би, но успях да покрия някои от разходите му от училищния списък, така че ще може да избира поне две от трите свободноизбираеми занимания, за които иска да се запише.

— Нека позная — рече Стария Джак. — Хорът, театралният клуб и...?

— Дружеството на любителите на изкуството — отвърна Холкомби. — Мис Мънди и мис Тили поемат отговорност за пътуванията на хора, аз покривам театралния клуб, а...

— Значи аз поемам изкуството — каза Стария Джак. — Новата му страст. Все още съм в състояние да се покажа на ниво с Хари, когато стане дума за Рембранд и Вермеер, дори и за онзи новия, Матис. Сега се опитва да събуди интереса ми към някакъв испанец, Пикасо, но аз самият не го разбирам.

— Никога не съм чувал за него — призна Холкомби.

— И се съмнявам, че някога ще чуете, но не го казвайте на Хари — рече Стария Джак, взе една малка тенекиена кутийка, отвори я и извади три банкноти и почти всички монети, които имаше.

— Не, не — възрази Холкомби. — Не дойдох за това. Всъщност днес следобед смятам да посетя мистър Крадик и съм сигурен, че той ще...

— Мисля, че ще се съгласите, че имам предимство пред мистър Крадик — каза Стария Джак и почти му натика парите в ръката.

— Много щедро от ваша страна.

— Добре похарчени пари, пък били те и съвсем скромни, като лептата на вдовицата — отвърна Стария Джак. — Поне баща ми би одобрил.

— Баща ви? — повтори Холкомби.

— Той е каноникът на катедралата в Уелс.

— Нямах представа — каза Холкомби. — Значи поне можете да го посещавате от време на време.

— Уви, не. Боя се, че съм модерният блуден син — отвърна Стария Джак и понеже не искаше да говори на тази тема, каза: — Е, млади човече, защо дойдохте да ме видите?

— Не мога да си спомня кога за последно са ме наричали „млади човече“.

— Просто бъдете благодарен, че някой все още го прави — посъветва го Стария Джак.

Холкомби се разсмя.

— Имам два билета за училищната постановка на „Юлий Цезар“. Хари участва и реших, че може би ще се съгласите да дойдете с мен на представлението довечера.

— Знаех, че се е явил на прослушването — каза Стария Джак. — Каква роля е получил?

— Ще играе Цина — отговори Холкомби.

— Значи ще го познаем по походката.

Холкомби го погледна с надежда.

— Това означава ли, че ще дойдете?

— Боя се, че не — отвърна Стария Джак и вдигна ръка. — Изключително мило от ваша страна, че се сетихте за мен, Холкомби, но още не съм готов за представление на живо, дори и като един от публиката.

Стария Джак беше разочарован, че пропуска изпълнението на Хари в училищната постановка и трябва да се задоволи с разказа на момчето за представянето му. На следващата година, когато Холкомби отново му предложи да отиде, защото ролите на Хари ставали все по-важни, Стария Джак в крайна сметка се предаде, но позволи на мечтата си да се превърне в реалност едва когато Хари получи ролята на Пук.

Макар все още да се опасяваше от големи тълпи, Стария Джак беше решил да се промъкне в дъното на училищната зала, където никой нямаше да го види или нещо по-лошо — да го познае.

Докато подстригваше брадата си в умивалнята на петия етаж на Барингтън Хаус, забеляза крещящото заглавие в захвърления до кошчето вестник. „Кафенето «При Тили» изпепелено до основи. Подозрения за палеж.“ Видя снимката отдолу и му прилоша. Заобиколена от хората си, мисис Клифтън стоеше на тротоара и се взираше в овъглените останки на заведението. „Обърнете на стр. 11 за целия материал.“ Стария Джак се опита да изпълни инструкцията, но страница 11 липсваше.

Бързо излезе от умивалнята с надеждата да намери липсващата страница на бюрото на мис Потс. Не се изненада, когато го намери разчистено, с празно кошче до него. Предпазливо отвори вратата на кабинета на административния директор, надникна и видя липсващата страница на бюрото на мистър Хюго. Седна в коженото кресло с висока облегалка и зачете.

Първата му реакция, след като свърши, бе да се запита дали ще се наложи Хари да напусне училището.

В статията пишеше, че ако застрахователната компания не изплати пълната премия, мисис Клифтън ще бъде изправена пред банкрут. По-нататък се казваше, че говорител на „Бристол и Западна Англия“ ясно дал да се разбере, че компанията няма да изплати нито пени, докато полицията не отхвърли всички заподозрени, посочени от застрахователя. „Какво ли още ще й се случи на горката жена“, помисли Стария Джак.

Репортерът внимаваше да не споменава Мейзи по име, но Стария Джак изобщо не се съмняваше защо фотографията ѝ е поместена на

такова видно място на първа страница. Продължи да чете материала. Когато откри, че по случая работи детектив инспектор Блейкмор, изпита мъничко надежда. Точно на този джентълмен нямаше да му отнеме много време да разбере, че мисис Клифтън изгражда неща, а не ги изгаря.

Забеляза писмото едва когато остави вестника на бюрото на мистър Хюго. Не му влизаше в работата и нямаше да му обърне внимание, ако не бе видял в него името „мисис Клифтън“.

Зачете се. Трудно му бе да повярва, че именно Хюго Барингтън е осигурил петстотинте паунда, с които мисис Клифтън да купи „При Тили“. Запита се защо му е да помага на Мейзи. Може би се чувстваше гузен за смъртта на съпруга ѝ? Или се бе засрамил, че е изпратил невинен човек в затвора за престъпление, което той не е извършил? Та нали беше върнал Танкок на старото му място веднага след освобождаването му. Стария Джак започна да се пита дали не трябва да преразгледа мнението си за Хюго. Спомни си думите на сър Уолтър: „Той не е чак толкова лош, да знаеш“.

Отново прочете писмото. Беше от мистър Прендъргаст, управителя на Национална провинциална банка. Той пишеше, че е притиснал застрахователната компания да изпълни договорните си задължения и да изплати на мисис Клифтън цялата сума по полицата — 600 паунда. Мисис Клифтън, посочваше Прендъргаст, е невинна жертва и детектив инспектор Блейкмор неотдавна съобщил на банката, че тя вече не е в кръга на заподозрените.

В последния абзац Прендъргаст предлагаше двамата с Барингтън да се срещнат в близко бъдеще, за да разрешат въпроса, така че мисис Клифтън да получи пълната сума, която ѝ се полага. Стария Джак вдигна очи, когато часовникът на бюрото отброи седем часа.

Изгаси лампата и забърза по коридора и надолу по стълбите. Не искаше да закъснява за представлението на Хари.

32.

Когато се прибра, Стария Джак взе броя на „Таймс“, който му бе оставил Хари през седмицата. Никога не обръщаше внимание на рекламите на първа страница, тъй като не се нуждаеше от ново бомбе, тиранти или от първото издание на „Брулени хълмове“.

Обърна страницата и попадна на снимка на крал Едуард VIII по време на ваканция с яхта в Средиземноморието. До него стоеше една американка, мисис Симпсън. Материалът беше подплатен с двусмислени изрази, но дори на Гръмовержеца му бе трудно да подкрепи младия крал в желанието му да се ожени за разведена жена. Това натъжи Стария Джак, защото той се възхищаваше на Едуард, особено след като миналата година бе посетил уелските миньори и така ясно бе изразил съчувствието си към участва им. Но, както казваше навремето баващата му, ще има сълзи преди лягане.

След това Стария Джак дълго четеше статията за новия закон за промяна на тарифите, който току-що бе минал на второ четене в Парламента въпреки заявлението на подстрекателя Уинстън Чърчил, че не бил „ни риба, ни рак“ и че никой няма да има полза от него, в това число и правителството, когато наближат изборите. С нетърпение очакваше да чуе нецензурираното мнение на сър Уолтър по въпроса.

По-нататък научи, че Британската предавателна корпорация е излъчила първото си телевизионно предаване от Александра Палас. Все още не можеше да проумее тази концепция. Как може образ да бъде излъчен до дома ти? Самият той нямаше дори радио и нямаше абсолютно никакво желание да се сдобива с телевизор.

Продължи със спортните страници и откри фотография на елегантно облечения Фред Пери под заглавието „Шампионът на Уимбълдън печели за трети път Откритото първенство на САЩ“. По-нататък кореспондентът от тенискортовете предлагаше някои от чуждите състезатели да носят шорти на Форест Хилс — поредното нещо, което Джак не можеше да приеме.

Както всеки път, когато преглеждаше „Таймс“, Стария Джак запази некролозите за последно. Беше стигнал онази възраст, когато

умираха и по-млади мъже от него, при това не само във войни.

Обърна страницата и пребледня. Заля го непоносима тъга. Без да бърза, прочете некролога на преподобния Томас Александър Тарант, каноник на катедралата в Уелс, описан в заглавието като набожен човек. Когато приключи с четенето на известието за смъртта на баща си, го заля срам.

— Седем паунда и четири шилинга? — повтори Стария Джак. — Но аз останах с впечатление, че сте получили чек за шестстотин паунда от „Бристол и Западна Англия“ — „в изпълнение на договорните задължения“, ако си спомням точните думи.

— Така е — каза Мейзи, — но когато върнах първоначалния кредит, лихвата по него и банковите такси, останах със седем паунда и четири шилинга.

— Толкова съм наивен — промълви Стария Джак. — Като си помисля, че за миг, само за миг наистина реших, че Барингтън се опитва да помогне.

— Не сте и наполовина наивен като мен — каза Мейзи. — Защото ако си бях помислила дори за миг, че е замесен този човек, нямаше да взема и пени от парите му. Но тъй като го направих, изгубих всичко. Дори работата си в хотела.

— Но защо? — попита Стария Джак. — Мистър Фрамптън винаги е казвал, че сте незаменима.

— Е, явно вече не е така. Когато го попитах защо ме изхвърля, той отказа да посочи причина. Каза само, че получил оплакване от мен от „безукорен източник“. Едва ли е съвпадение, че бях изхвърлена в деня, след като „безукорният източник“ се отби в „Роял“ да поговори с управителя.

— Видяхте ли Барингтън да влиза в хотела? — попита Стария Джак.

— Не, но го видях да излиза. Не забравяйте, криех се на задната седалка на колата му и го чаках.

— Разбира се — рече Стария Джак. — И какво стана, когато повдигнахте пред него въпроса за Хари?

— Докато бяхме в колата, той на практика призна, че е виновен за смъртта на Артър — отвърна Мейзи.

— Да не би след всичките тези години най-сетне да се е разкалял?
— невярващо попита Стария Джак.

— Не точно — отвърна Мейзи. — По-скоро се изпусна, но когато оставих плика с училищните сметки на седалката до него, го прибра в джоба си и каза, че ще види с какво може да помогне.

— И вие се вързахте?

— Направо наляпах въдицата — призна Мейзи. — Когато спря колата, дори излезе, за да ми отвори вратата. Но в мига, в който слязох, ме събори на земята, скъса сметката и си замина.

— Затова ли ви е насинено окото?

Мейзи кимна.

— И освен това ме заплаши, че ще ме вкара в лудница, ако помисля да се свържа с жена му.

— Това е просто блъф — успокои я Стария Джак. — Дори той не може да стигне дотам.

— Може и да сте прав — съгласи се Мейзи, — но не съм склонна да поемам такъв риск.

— А дори да кажете на мисис Барингтън, че съпругът ѝ е отговорен за смъртта на Артър, достатъчно ще е той да ѝ каже, че сте сестра на Стан Танкок, и тя няма да повярва на нито една ваша дума.

— Може би — рече Мейзи. — Но едва ли ще пренебрегне така леко твърденията ми, че е възможно съпругът ѝ да е баща на Хари...

Стария Джак замълча потресен и се помъчи да осмисли думите ѝ.

— Не само съм наивен, но и пълен глупак — успя да промълви накрая. — Хюго Барингтън не го е грижа дали жена му ще повярва, или не, че е замесен в смъртта на съпруга ви. Най-големият му страх е, че Хари може да открие, че може би той е баща му...

— Но аз никога не бих казала това на Хари — рече Мейзи. — Последното, което искам, е да прекара живота си в питане кой всъщност е баща му.

— Точно на това и залага Барингтън. И след като пречупи вас, ще иска да унищожи Хари.

— Но защо? — попита Мейзи. — Хари не му е направил нищо.

— Разбира се, че не е. Но ако успее да докаже, че е най-големият син на Хюго Барингтън, може да претендира да наследи не само

титлата, но и всичко, което върви с нея, а в същото време Джайлс ще остане без нищо.

Сега беше ред на Мейзи да изгуби дар слово.

— Е, след като открихме истинската причина Барингтън да желае толкова силно изхвърлянето на Хари от гимназията, може би е време да посетя сър Уолтър и да му кажа някои неприятни истини за сина му.

— Не, само това не правете — замоли го Мейзи.

— Защо не? Това може да е единственият ни шанс да задържим Хари в Бристолската гимназия.

— Може би. Но също така ще гарантира, че брат ми Стан ще бъде изхвърлен. А и бог знае на какво още е способен Барингтън.

Стария Джак помълча. Накрая каза:

— Щом не ми позволявате да кажа на сър Уолтър истината, ще се наложи да започна да душа около отходния канал, който обитава в момента Хюго Барингтън.

33.

— Какво искате? — попита мис Потс, на която ѝ се стори, че не го е чула добре.

— Лична среща с мистър Хюго — повтори Стария Джак.

— Аз пък съм упълномощена да попитам каква е темата на тази среща — каза тя, без да се опитва да скрие сарказма си.

— Бъдещето на сина му.

— Почакайте. Ще попитам дали мистър Барингтън е склонен да ви приеме.

Мис Потс почука деликатно на вратата на административния директор и изчезна в кабинета му. След малко се върна с изненадана физиономия.

— Мистър Барингтън ще ви приеме веднага — каза тя и дори задържа вратата отворена.

Стария Джак не успя да скрие усмивката си, докато минаваше покрай нея. Хюго Барингтън го погледна от мястото си зад бюрото. Не му предложи да седне, та какво остава да стане и да се ръкува с него.

— Какъв интерес можете да имате за бъдещето на Джайлс? — попита той.

— Никакъв — призна Стария Джак. — Интересува ме бъдещето на другия ви син.

— Какво искате да кажете, по дяволите? — попита Барингтън с малко по-висок тон от необходимото.

— Ако не знаехте какво искам да кажа, нямаше да се съгласите да се видите с мен — презрително отвърна Стария Джак.

Барингтън така пребледня, че Стария Джак се зачуди дали няма да припадне.

— Какво искате от мен? — попита най-сетне Барингтън.

— През целия си живот сте били търговец — отвърна Стария Джак. — Притежавам нещо, което ще поискате да изтъргувате.

— И какво е това нещо?

— В деня след мистериозното изчезване на Артър Клифтън и арестуването на Стан Танкок за престъпление, което не беше

извършил, бях помолен от детектив инспектор Блейкмор да дам писмени показания за всичко, на което станах свидетел онази вечер. Тъй като вие се постаряхте Блейкмор да бъде отстранен от случая, въпросните показания си остават у мен. Имам чувството, че те могат да се окажат изключително интересно четиво, ако попаднат в неподходящи ръце.

— Мисля, че това е изнудване — презрително каза Барингтън, — за което можете да влезете в затвора за много дълго време.

— Някои биха нарекли правенето на подобен документ публично достояние просто изпълнение на граждански дълг.

— И кой според вас би проявил интерес към бръщолевенето на един старец? Със сигурност не и пресата, след като юристите им обяснят що за клевета е това. А тъй като делото е закрито още преди години, не виждам защо началникът на полицията ще си прави труда и разходите да го възобновява заради приказките на човек, който може да се опише в най-добрия случай като ексцентричен, а в най-лошия — като луд. Така че съм длъжен да попитам: с кого другиго смятате да споделите абсурдните си твърдения?

— С баща ви — отвърна Стария Джак. Блъфираше, естествено, но пък Барингтън не знаеше за обещанието, което бе дал на Мейзи.

Барингтън се сви в креслото си. Много добре си даваше сметка за влиянието на Стария Джак върху баща му, макар така и да не разбираше каква е причината.

— Колко очаквате да платя за този документ?

— Триста паунда.

— Това е пладнешки грабеж!

— Това е нито повече, нито по-малко от сумата, необходима за покриването на таксите и малките екстри, които ще позволят на Хари Клифтън да остане в Бристолската гимназия следващите две години.

— Не мога ли просто да плащам таксите му в началото на всеки срок, както правя за собствения си син?

— Не, защото ще спрете да плащате таксите на единия от синовете си в мига, в който се доберете до показанията ми.

— Ще трябва да вземете парите в брой — каза Барингтън и извади от джоба си ключ.

— Не, благодаря — отвърна Стария Джак. — Много добре си спомням какво се случи със Стан Танкок, след като му дадохте вашите

трийсет сребърника. Нямам желание да прекарам следващите три години в затвора за престъпление, което не съм извършил.

— Тогава ще се наложи да се обадя в банката, щом трябва да пиша чек за такава голяма сума.

— Моля — рече Стария Джак и посочи към телефона на бюрото.

Барингтън се поколеба за момент, после вдигна слушалката. Изчака обаждането на оператора и каза:

— Три седем три едно.

Последва нова пауза, после друг глас каза:

— Да?

— Вие ли сте, Прендъргаст?

— Не, сър — отвърна гласът.

— Добре, точно вие сте човекът, който ми трябва — каза Барингтън. — В рамките на следващия един час ще ви изпратя човек на име мистър Тар с чек за триста паунда, платими на Бристолската общинска фондация. Бих искал да се погрижите той да бъде обработен незабавно и да ми се обадите веднага.

— Ако желаете да ви се обадя, просто кажете: „Да, точно така“ и ще се свържа с вас след малко, сър.

— Да, точно така — каза Барингтън и затвори.

Извади чекова книжка от чекмеджето в бюрото си и написа думите „Да се плати на Бристолската общинска фондация“ и на отделен ред „Триста паунда“. Подписа чека и го предаде на Стария Джак, който го разгледа внимателно и кимна.

— Ще го сложа в плик — каза Барингтън, натисна един бутон под бюрото си и в кабинета влезе мис Пот.

— Да, сър?

— Мистър Тар тръгва към банката — каза Барингтън, докато поставяше чека в плика. Запечата го и го адресира до мистър Прендъргаст, като добави думичката „ЛИЧНО“ с големи букви, след което го даде на Стария Джак.

— Благодаря — каза Джак. — Ще ви доставя документа лично веднага щом се върна.

Барингтън кимна и в този момент телефонът на бюрото му зазвъня. Той изчака Стария Джак да излезе от кабинета, преди да вдигне.

Стария Джак взе трамвая до Бристол — реши, че в този случай разходите си заслужават. След двайсет минути влезе в банката и каза на младежа на рецепцията, че носи писмо за мистър Прендъргаст. Младежът не изглеждаше особено впечатлен, докато Стария Джак не добави:

— От мистър Хюго Барингтън е.

Младежът незабавно изостави поста си и поведе Стария Джак през залата и по един дълъг коридор до кабинета на управителя. Почука на вратата, отвори я и обяви:

— Този господин носи писмо от мистър Барингтън, сър.

Мистър Прендъргаст скочи от мястото си, ръкува се със стареца и го поведе към стола от другата страна на бюрото.

Стария Джак му подаде плика и каза:

— Мистър Барингтън ме помоли да ви го предам лично.

— Да, разбира се — отвърна Прендъргаст, който незабавно позна почерка на един от най-ценните си клиенти.

Разряза плика, извади чека и мълчаливо впери поглед в него.

— Тук има някаква грешка — каза накрая.

— Няма грешка — рече Стария Джак. — Мистър Барингтън желае цялата сума да се изплати на Бристолската общинска фондация колкото се може по-скоро, както ви поръча по телефона само преди половин час.

— Но аз не съм разговарял с мистър Барингтън тази сутрин — каза Прендъргаст и му върна чека.

Стария Джак зяпна невярващо празния документ. Нужни му бяха само няколко мига да осъзнае, че Барингтън явно е сменил чековете, когато мис Потс влезе в кабинета. Истинската гениалност на постъпката му бе да адресира плика до мистър Прендъргаст и да го маркира с „ЛИЧНО“ — по този начин гарантираше, че той няма да бъде отворен, докато не бъде предаден на управителя. Но оставаше още една загадка, която Джак не можеше да разгадае — с кого беше разговарял по телефона Барингтън?

Напусна забързано кабинета, без да каже нито дума на Прендъргаст. Прекоси залата и изтича на улицата. Наложиха му се да чака само няколко минути трамвая до пристанището. Когато мина през портала едва ли беше отсъствал повече от час.

Някакъв непознат мъж крачеше към него. Около него витаеше атмосфера на военен и Стария Джак се запита дали накуцването му не е останало от някакво раняване през Голямата война.

Забърза покрай него и продължи по кея. С облекчение видя, че вратата на вагона е затворена, а когато я отвори, остана още доволен, че всичко си е на мястото, точно както го беше оставил. Отпусна се на колене и вдигна ъгъла на килима.

Показанията му за полицията вече не бяха там. Детектив инспектор Блейкмор би описал кражбата като работа на професионалист.

34.

Стария Джак зае мястото си в петата редица богомолци с надеждата, че никой няма да го познае. Катедралата беше така пълна, че хората, които не можеха да си намерят места в страничните капели, стояха по пътеките или се тълпяха отзад.

Стария Джак се просълзи, докато епископът на Бат и Уелс говореше за безрезервната вяра на баща му в Бог и как след преждевременната смърт на съпругата му каноникът се посветил на служба на обществото.

— Доказателство за това — обяви епископът и вдигна ръце към огромното множество — е броят на събралите се тук, независимо от произход и среда, които са дошли да го изпратят и да засвидетелстват почитта си към него.

— И макар този човек да не знаеше що е суета, той не можеше да скрие своята гордост от единствения си син Джак, който със своята самоотвержена смелост, кураж и готовност да жертва собствения си живот в Южна Африка по време на войната с бурите спаси толкова много свои другари и заслужи най-високото военно отличие — кръста „Виктория“. — Епископът замълча, погледна към петата редица и добави: — И аз съм безкрайно доволен да го видя днес сред нас.

Няколко души започнаха да се оглеждат за човек, когото не са виждали преди. Джак засрамено сведе глава.

В края на службата мнозина от паството дойдоха да кажат на капитан Тарант колко са се възхищавали на баща му. Думите „всеотдайност“, „самоотверженост“, „щедрост“ и „любов“ бяха на устата на всички.

Джак се чувстваше горд, че е син на баща си, но в същото време се срамуваше, че сам се беше откъснал от живота му по същия начин, както се бе откъснал и от другарите си по оръжие.

Докато си тръгваше, му се стори, че познава възрастния джентълмен, който стоеше на изхода и явно искаше да говори с него. Мъжът пристъпи напред и повдигна шапката си.

— Капитан Тарант? — попита с глас, в който се долавяше авторитет.

Джак отвърна на поздрава му.

— Да, сър?

— Аз съм Едуин Трент. Имах привилегията да бъда адвокат на баща ви и — за мен е чест да си мисля така — един от най-старите и най-добрите му приятели.

Джак се ръкува топло с него.

— Помня ви много добре, сър. Вие ме запалихте по Тролъп^[1] и ме запознахте с някои тънкости в удрянето на топката в крикета.

— Много мило от ваша страна, че помните. — Трент се усмихна. — Мога ли да ви изпратя до гарата?

— Разбира се, сър.

— Както знаете — почна Трент, докато вървяха, — баща ви беше каноник на тази катедрала през последните девет години. Знаете също, че изобщо не го бе грижа за материалните блага и делеше дори малкото, което имаше, с онези, които не бяха така късметлии като него. Ако го канонизират, със сигурност биха го направили светец закрилник на бродягите.

Стария Джак се усмихна. Спомни си как една сутрин тръгна на училище без закуска, защото в коридора спяха трима скитници, които бяха опоскали къщата, както се изрази майка му.

— Така че когато се стигне до четене на завещанието му — продължи Трент, — в него ще се види, че е дошъл на този свят без нищо и си е отишъл по същия начин — разбира се, ако не се броят хилядите приятели, които според него са истинското съкровище. Преди да почине, той ме натовари с една малка задача, ако присъствате на погребението му — да ви предам последното писмо, написано от него. — Извади от вътрешния джоб на палтото си плик и го подаде на Стария Джак, повдигна отново шапката си и каза: — Изпълних молбата му и съм горд, че отново срещнах сина му.

— Много съм ви задължен, сър. Само ми се иска изобщо да не му се беше налагало да пише. — Джак също повдигна шапка и двамата се разделиха.

Реши, че няма да прочете писмото на баща си, докато не се качи във влака за Бристол. Докато локомотивът излизаше от гарата, бълвайки облаци сив дим, Джак се настани в трета класа. Спомни си,

че като дете беше питал баща си защо винаги пътуват в трета класа, на което той бе отговорил: „Защото няма четвърта“. А по ирония на съдбата през последните трийсет години Джак живееше в първа класа.

Без да бърза, отвори плика и дори след като беше извадил писмото, го остави сгънато — продължаваше да мисли за баща си. Никой син не би могъл да мечтае за по-добър наставник и приятел. Когато поглеждаше назад към живота си, откриваше, че всичките му постъпки, преценки и решения са не друго, а бледи имитации на постъпките, преценките и решенията на баща му.

Най-сетне разгъна писмото и го заля нова вълна спомени, когато видя познатите уверени калиграфски изписани с черно мастило букви. Зачете.

Катедрала в Уелс

Уелс, Съмърсет

26 август 1936 г.

Мой скъпи синко,

Ако си бил така добър да дойдеш на погребението ми, в момента сигурно четеш това писмо. Позволи ми да започна с благодарност, че си бил сред събралите се да ме изпратят.

Стария Джак вдигна глава и се загледа в прелитания покрай него пейзаж. Отново изпита вина, че се беше отнасял с баща си по такъв неразумен и необмислен начин, а вече бе твърде късно да го моли за прошка. Погледът му се върна към писмото.

Когато беше награден с кръста „Виктория“, аз бях най-гордият баща в Англия и почетната ти грамота е окачена над бюрото ми до ден-днешен. Но после, докато годините минаваха, щастието ми се превърна в печал и попитах Господ какво съм направил, че съм наказан да изгубя не само скъпата ти майка, но също и теб, моето единствено дете.

Приемам, че сигурно си имал някаква благородна причина да обърнеш разум и сърце срещу този свят, но ми се иска да беше споделил с мен защо правиш това. Но ако четеш това писмо, може би ще изпълниш едно мое последно желание.

Стария Джак извади кърпичка от джоба на самото си и избърса очи, за да може да продължи да чете.

Бог ти е дал забележителния дар на водач и способността да вдъхновяваш останалите, затова те умолявам да не напускаш този свят със знанието, че когато дойде времето да се срещнеш със Създателя, ще трябва, подобно на притчата у Матей 25:14-30, да признаеш, че си заровил таланта, който Той ти е дал.

Използвай този дар за доброто на другите, така че когато настъпи последният ти час и хората се съберат да те изпратят, кръстът „Виктория“ да не бъде единственото, което ще запомнят, когато чуят името Джак Тарант.

Твой любящ баща

— Добре ли сте? — попита го някаква дама от другата страна на пътеката.

— Да, благодаря — отвърна той, а сълзите продължаваха да се стичат по бузите му. — Просто се чувствам така, сякаш са ме пуснали от затвора.

[1] Антъни Тролъп, английски писател (1815 — 1882). — Б.пр. ↑

ДЖАЙЛС БАРИНГТЪН
1936 — 1938

35.

Страшно се развълнувах, когато през първия учебен ден на срока видях Хари да влиза през училищния портал. Бях прекарал лятната ваканция във вилата ни в Тоскана, така че не бях в Бристол по време на пожара в „При Тили“ и научих за бедата чак когато се върнах в Англия седмица преди началото на занятията. Бях изразил желание Хари да дойде с нас в Италия, но баща ми не искаше и да чуе.

Никога не съм срещал човек, който да не харесва Хари; с едно изключение — баща ми, който дори не позволяваше името му да се споменава в къщата. Веднъж попитах майка си дали може да обясни каква е причината за лошото му отношение, но тя като че ли не знаеше повече от мен.

Реших да не повдигам въпроса пред стария, тъй като за мен самия не можеше да се каже, че съм увенчан с лаврови венци — едва не ме изключиха от „Сейнт Бийд“ за кражба (Бог знае как той успя да оправи това), а малко след това го разочаровах за втори път с неуспешното си кандидатстване в Итън. Тук също не може да се каже, че няхах вина. Казах на папа, че съм положил всички усилия на изпита, което си беше самата истина. Добре де, половината истина. Сигурно щеше да ми се размине, ако съзаклятникът ми си беше държал езика зад зъбите. Поне научих един прост урок — склучиш ли сделка с глупак, не се изненадвай, че се държи глупашки.

Съзаклятникът ми беше Пърси, синът на граф Брайдпорт. Той бе изправен пред по-голяма дилема от мен, тъй като в Итън се бяха обучавали седем поколения Брайдпорт и изглеждаше, че младият Пърси ще съсипе тази дълга и почитана традиция.

Итън е известен със склонността си да променя правилата, когато става въпрос за представители на аристокрацията, и от време на време допуска някое тъпо момче да помрачи бляскавите му порти. Именно това бе основната причина да избира Пърси за малката ми хитрина. Веднъж случайно чух как Фроб изтърси: „Ако Брайдпорт беше мъничко по-умен, можеше да мине за бавноразвиващ се“ и разбрах, че вече не е нужно да се оглеждам за съучастници.

Пърси желаше да бъде приет в Итън толкова отчаяно, колкото аз исках да не бъда, така че виждах в това нещо повече от възможност и двамата да постигнем целите си.

Не споделих плана си с Хари и Дийкинс. Хари със сигурност нямаше да го одобри, нали си е честен и морален. Дийкинс пък изобщо нямаше да разбере защо някой ще иска да се провали на изпит.

В деня преди провеждането на изпита баща ми ме откара в Итън с лъскавото си ново „Бугати“, което можеше да вдига 160 км/ч и го доказа, когато излязохме на А1. Пренощувахме в „Суон Армс“, същия хотел, в който беше отседнал и той преди двайсет години, когато бе кандидатствал. По време на вечерята папа толкова ясно ми даде да разбере колко много иска да вляза в Итън, че ме загриза съвестта и едва не промених решението си в последния момент, но бях дал дума на Пърси Брайдпорт и не можех да не я удържа.

Двамата с Пърси си бяхме стиснали ръцете в „Сейнт Бийд“ и се бяхме разбрали на влизане в залата за изпити да си сменим имената. Доста ми хареса да се обръщат с мен с „милорд“, пък било то и само за няколко часа.

Изпитът не беше така труден като онзи, който бях положил в Бристолската гимназия две седмици по-рано, и смятах, че съм направил повече от достатъчно, за да може Пърси да се върне в Итън през септември. Все пак въпросите бяха достатъчно трудни, за да съм сигурен, че Негово Благородие няма да ме подведе.

След като предадохме листата си и си върнахме истинските самоличности, отидох с татко на чай в Уиндзор. Когато той ме попита как съм се представил, му казах, че съм направил всичко по силите си. Това, изглежда, го задоволи и той дори започна да се отпуска, което само ме накара да се почувствам още по-виновен. Обратното пътуване до Бристол не ме радваше и се почувствах още по-зле, когато се прибрах у дома и майка ми ми зададе същия въпрос.

Десет дни по-късно получих от Итън писмото, започващо със „Със съжаление трябва да ви съобщим...“. Бях постигнал едва 32 процента. Пърси беше изкарал 56 процента и му бе предложено място, което беше довело баща му във възторг и бе вкарало Фроб в дълбоко недоумение.

Всичко щеше да мине по мед и масло, ако Пърси не беше разказал на някакъв приятел как е влязъл в Итън. Приятелят казал на

друг приятел, той на трети, който пък разказал на бащата на Пърси. Граф Брайдпорт, бидейки почтен джентълмен, незабавно съобщил на директора на Итън. Това доведе до изключването на Пърси още преди да стъпи в училището. Ако не беше личната намеса на Фроб, мен ме очакваше същата съдба в Бристолската гимназия.

Баща ми се опита да убеди директора на Итън, че става въпрос просто за техническа грешка и че тъй като аз съм изкарал 56 процента на изпитите, следва да бъда записан на мястото на Брайдпорт. Тази негова логика беше отхвърлена, тъй като Итън нямаше нужда от нов павилион за крикет. Така през първия учебен ден надлежно се явих в Бристолската гимназия.

През първата година донякъде си възстанових репутацията, като спечелих триста точки за „Колтс“ и в края на сезона бях награден. Хари играеше Урсула в „Много шум за нищо“, а Дийкинс си беше Дийкинс, така че никой не се изненада, когато спечели Наградата на първокурсника за отлични постижения в ученето.

През втората година започнах да си давам сметка за финансовите трудности, с които явно се сблъскваше майката на Хари — забелязах, че той ходи с развързани обувки, попитах го защо и той ми призна, че го стягали, тъй като вече му ставали малки.

Затова когато „При Тили“ изгоря до основи само няколко седмици преди началото на шести клас изобщо не се изненадах да науча, че Хари вероятно няма да е в състояние да продължи обучението си. Мислех си да попитам баща си дали не може да помогне, но мама ми каза, че само ще си изгубя времето. Точно затова се зарадвах толкова, когато го видях да влиза в училище през първия учебен ден.

Той ми каза, че майка му отново започнала работа в хотел „Роял“. Поела нощните смени и те се оказали доста по-доходоносни, отколкото си мислела отначало.

Отново ми се искаше да поканя Хари да прекара следващата лятна ваканция със семейството ми в Тоскана, но знаех, че баща ми ще бъде категорично против. Но тъй като Дружеството на любителите на изкуството, чийто нов секретар бе Хари, планираше пътуване до Рим,

двамата се уговорихме да се срещнем там, дори това да означаваше, че ще ми се наложи да посетя Вила Боргезе.

Макар да живеехме в наш малък свят в Западна Англия, все пак си давахме сметка за нещата, които се случваха на континента.

Възходът на нацистите в Германия и на фашистите в Италия като че ли не засягаше обикновения англичанин, който в събота следобед продължаваше да се наслаждава на пинта сайдер и сандвич със сирене в местната кръчма, преди да отиде да гледа или в моя случай да играе крикет на най-близкото игрище. Това блажено положение продължаваше години наред, тъй като една нова война с Германия изглеждаше немислима. Нашите бащи се бяха сражавали във войната, която трябваше да сложи край на всички войни, но ето че сега всички сякаш говореха за онова, за което преди не се споменаваха.

Хари ми каза съвсем убедено, че ако избухне война, няма да отиде в университета, а незабавно ще се запише в армията, както бяха направили баща му и вуйчо му преди двацетина години. Баща ми бил „негоден“, както се изрази, тъй като страдал от далтонизъм и властите решили, че ще е по-полезен на страната, като остане на поста си и играе важна роля на доковете. Така и не разбрах каква точно е била тази важна роля.

През последната ни година в Бристолската гимназия двамата с Хари решихме да кандидатстваме в Оксфорд; Дийкинс вече беше получил предложение за стипендия в Бейлиъл Колидж. Аз исках да продължа в Хаус, но наставникът на първокурсниците най-любезно ме уведоми, че Крайст чърч рядко приема гимназисти, така че се спрях на Брейсъноус, за който Бърти Устър^[1] казва, че е „колеж, в който мозъците нито са там, нито ги няма“.

Тъй като Брейсъноус беше и колежът с най-много членове на отбора по крикет, смятах, че имам шанс — все пак бях направил триста точки през последната година на гимназията като капитан, сто от които в „Лордс“ на голямото първенство. Всъщност класният ми ръководител д-р Паджет ми каза, че когато отида на интервю, сигурно ще ми хвърлят топка веднага щом вляза в стаята. Уловя ли я, ще ми

предложат място. Уловя ли я с една ръка, ще ми предложат стипендия. Това се оказа брадат виц, но все пак съм длъжен да призная, че докато пийвахме с директора на колежа, той ми задаваше повече въпроси за Хътън, отколкото за Хораций.

През последните ми две години в училище имаше и други възходи и падения — Джеси Оуенс спечели четири златни медала на Олимпийските игри в Берлин напрано под носа на Хитлер, което бе определен възход, докато абдикацията на Едуард VIII заради желанието му да се ожени за разведена американка представляваше несъмнено падение.

Нацията изглеждаше разделена по въпроса дали кралят трябва да абдикира. Същото се отнасяше за нас с Хари. Аз не можех да разбера как човек, роден да бъде крал, може да е готов да жертва трона, за да вземе разведена жена. Хари пък проявяваше много по-голямо съчувствие към положението на краля и твърдеше, че не можем да разберем през какво е минал горкият човек, докато самите ние не се влюбим. Подминах това като дрънканици до онова пътуване до Рим, което щеше да промени живота и на двама ни.

[1] Герой на П. Г. Удхаус. — Б.пр. ↑

36.

Ако Джайлс си беше въобразявал, че е учил здравата през последните дни в „Сейнт Бийд“, през последните две години в Бристолската гимназия двамата с Хари опознаха доста добре часовете, които досега познаваше единствено Дийкинс.

Д-р Паджет, който бе техен ръководител в шести клас, недвусмислено им беше казал, че ако се надяват да им бъде предложено място в Оксфорд или Кеймбридж, ще се наложи да забравят за всичко друго, тъй като ще трябва да използват всяко време за подготовка за приемните изпити.

Джайлс се надяваше да ръководи отбора на голямото първенство през последната година, а Хари — да получи главна роля в училищната постановка. Когато чу това, д-р Паджет повдигна вежда, макар че „Ромео и Жулиета“ фигурираше като тема в изпитите за Оксфорд. „Само гледай да не се записваш за нищо друго“ — твърдо рече той.

Хари с неохота напусна хора, което му даде повече свободни вечери за учене. Имаше обаче нещо, от което никой ученик не можеше да се измъкне — всеки вторник и четвъртък в четири следобед момчетата трябваше да се строят на плаца на училището в пълна униформа и готови за преглед като кадети от Обединената кадетска част.

— Не можем да позволим на Хитлеровата младеж да си въобразява, че ако Германия направи глупостта да ни обяви за втори път война, няма да сме готови за тях — ревеше старши сержантът.

Всеки път, когато старши сержант от запаса Робъртс произнасяше тези думи, учениците ги побиваха тръпки. С всеки ден все по-ясно си даваха сметка, че е по-вероятно да служат като младши офицери на фронтовата линия някъде в чужбина, отколкото да продължат като първокурсници в университета.

Хари приемаше думите на старши сержанта присърце и бързо се издигна до старши кадет. Джайлс не приемаше нещата така сериозно, тъй като знаеше, че ако го призоват, би могъл също като баща си да

избере лесния начин и да напомни на комисията за далтонизма си, за да не му се налага да се изправя лице в лице с врага.

Дийкинс пък не проявяваше почти никакъв интерес към всичко това и заявяваше с увереност, която не търпеше възражения, че не е нужно да знаеш как да разглобяваш лека картечница, щом служиш в разузнаването.

Когато лятото започна да наближава, всички бяха готови за ваканцията, преди да се върнат за последната си учебна година, в края на която отново щеше да им се наложи да се явяват на изпити. Седмица след края на срока тримата се разделиха — Джайлс отиде при семейството си в тяхната вила в Тоскана, Хари замина за Рим с училищното Дружество на любителите на изкуството, а Дийкинс се барикадира в Централната библиотека на Бристол и избягваше всякакви контакти с други човешки същества въпреки факта, че вече му беше предложено място в Оксфорд.

През годините Джайлс беше започнал да приема, че ако иска да се вижда с Хари през ваканциите, се налага да го прави така, че баща му да не разбере, иначе и най-добре скроените планове... Но за да постигне това, често трябваше да използва сестра си Ема в замислите си, а тя никога не пропускаше да вземе своето, преди да се съгласи да му стане съучастница.

— Ако ти подхванеш темата на вечеря, ще се включа — каза ѝ Джайлс, след като ѝ разкри последния си план.

— Както винаги — презрително отвърна Ема.

След като поднесоха първото ястие, Ема невинно попита майка си дали не може да я заведе на следващия ден до Вила Боргезе, тъй като учителката ѝ по рисуване горещо препоръчала да я разгледа. Много добре знаеше, че мама вече има други планове.

— Съжалявам, скъпа, но утре с баща ти ще обядваме със семейство Хендерсън в Арецо. Ще се радвам да дойдеш с нас.

— Нищо не пречи Джайлс да те заведе в Рим — намеси се баща му от другия край на масата.

— Налага ли се? — отвърна Джайлс, който тъкмо се канеше да направи същото предложение.

— Да, налага се — твърдо отсече баща му.

— Но какъв е смисълът, папа? Стигнем ли, ще стане време да се връщаме. Направо не си заслужава.

— Не и ако останете да пренощувате в хотел „Плаза“. Утре сутринта ще им се обадя и ще резервирам две стаи.

— Сигурен ли си, че са достатъчно пораснали да пренощуват самички в хотел? — с леко безпокойство попита мисис Барингтън.

— След няколко седмици Джайлс ще стане на осемнайсет. Време е да порасне и да поеме малко отговорност.

Джайлс смирено сведе глава.

На следващата сутрин двамата с Ема взеха такси и стигнаха гарата точно навреме за първия сутрешен влак до Рим.

— И да се грижиш за сестра си — бяха последните думи на баща му, преди да тръгнат от вилата.

— Разбира се — отвърна Джайлс, докато колата потегляше.

Неколцина мъже станаха да отстъпят на Ема мястото си, когато тя влезе във вагона, а на Джайлс му се наложи да стои прав през целия път. Когато пристигнаха в Рим, взеха такси до Виа дел Корсо и след като се регистрираха в хотела, продължиха към Вила Боргезе. Джайлс бе поразен колко много младежи почти на неговата възраст носят униформи, а почти навсякъде имаше разлепени плакати на Мусолини.

След като таксито ги остави, двамата тръгнаха през градината. Беше пълна с мъже в униформи и още повече плакати на Дучето. Най-сетне стигнаха до разкошната Вила Боргезе.

Хари беше писал на Джайлс, че официалната им обиколка ще започне в десет часа. Той си погледна часовника — беше единайсет и нещо, така че с малко късмет обиколката щеше да е към края си. Купи два билета, даде единия на Ема, забърза нагоре по стълбите към галерията и тръгна да търси училищната група. Ема остана да се възхищава на статуите на Бернини, изпълващи първите четири помещения, но пък тя не бързаше. Джайлс минаваше от зала в зала, докато не видя група младежи с тъмночервени сака и черни вълнени панталони, струпали се около малък портрет на възрастен мъж с кремаво копrienено расо и с бяла митра на главата.

— Ето ги — каза той, но Ема не се виждаше никаква.

Без изобщо да се замисля за сестра си, Джайлс тръгна към внимателно слушащата група. И в мига, в който я видя, напълно забрави причината, поради която бе дошъл в Рим.

— Караваджо бил нает да нарисува този портрет на папа Павел Пети през хиляда шестстотин и пета година — каза тя с лек акцент. — Ще забележите, че картината е недовършена, тъй като художникът бил принуден да избяга от Рим.

— Защо, мис? — поинтересува се едно момче от първата редица, което явно бе твърдо решено в бъдеще да върви по стъпките на Дийкинс.

— Защото се замесил в пианско сбиване, по време на което убил човек.

— Арестували ли са го? — попита същото момче.

— Не — каза екскурзоводката. — Караваджо винаги успявал да се изнесе в друг град, преди силите на реда да се доберат до него, а накрая Светият отец решил да му даде прошка.

— Защо? — отново попита момчето.

— Защото искал Караваджо да изпълни още няколко поръчки за него. Някои от тях са сред седемнайсетте творби, които все още могат да се видят в Рим.

В този момент Хари забеляза Джайлс да зяпа благоговейно към картината, отдели се от групата и отиде при него.

— Откога си тук?

— Достатъчно дълго, за да се влюбя — отвърна Джайлс, без да откъсва поглед от екскурзоводката.

Хари се разсмя, когато осъзна, че приятелят му е зяпнал не картината, а елегантната самоуверена млада жена, която говореше на момчетата.

— Мисля, че не попада точно в нашата възрастова група, Джайлс. И подозирам, че дори ти не можеш да си я позволиш.

— Склонен съм да поема риска — каза Джайлс, докато екскурзоводката водеше малката група към следващата зала.

Джайлс послушно ги последва и застана така, че да я вижда ясно, докато останалите изучаваха една статуя на Паулина Боргезе от Канова, „за когото може да се твърди, че е най-големият скулптор на всички времена“, както каза тя. Джайлс нямаше намерение да не се съгласява с нея.

— Е, с това нашата обиколка приключва — заяви екскурзоводката. — Ако имате допълнителни въпроси, ще съм тук още няколко минути, така че не се колебайте и питайте.

Джайлс изобщо не се поколеба.

Хари гледаше развеселен как приятелят му отива при младата италианка и завързва разговор с нея, сякаш са стари приятели. Дори дребосъкът от първата редица не посмя да го прекъсне. След няколко минути Джайлс се върна при Хари ухилен до уши.

— Съгласи се да вечеря с мен.

— Не ти вярвам — каза Хари.

— Има обаче един проблем — добави Джайлс, без да обръща внимание на подозрителния поглед на приятеля си.

— Подозирам, че не е само един.

— ... който може да бъде преодолян с твоя помощ.

— Трябва ти придружител — предположи Хари. — В случай, че нещата се развият непредвидено.

— Не бе, магаре такова. Искам да се погрижиш за сестра ми, докато Катерина ме запознава с нощния живот на Рим.

— Забрави — отвърна Хари. — Не съм дошъл чак в Рим, за да играя ролята на бавачка.

— Но ти си най-добрият ми приятел — примоли се Джайлс. — Ако не ми помогнеш, към кого друго да се обърна?

— Защо не опиташ Паулина Боргезе? Съмнява ме да има някакви планове за вечерта.

— Трябва само да я заведеш на вечеря и да се погрижиш да си е легнала в десет.

— Ще ме прощаваш, Джайлс, но си мислех, че си дошъл в Рим да вечеряш с мен.

— Ще ти дам хиляда лирети, ако ми я разкараш от главата. А утре можем да закусим в хотела ми.

— Не можеш да ме подкупиш така лесно.

— И освен това — изигра коза си Джайлс, — ще ти дам и плочата си на „Бохеми“ с Карузо.

Хари се обърна и видя някакво момиче, застанало до рамото му.

— Между другото — продължи Джайлс, — ето я и Ема.

— Здравей — каза ѝ Хари и отново се обърна към Джайлс. — Добре, разбира се.

На следващата сутрин Хари отиде на закуска в хотел „Плаза“ при Джайлс и приятелят му го посрещна с онази безсрамна усмивка, която обикновено цъфваше на лицето му, когато отбелязваше сто точки.

— Е, как беше Катерина? — попита Хари, без да иска да чуе отговора му.

— Надхвърли и най-лудите ми мечти.

Хари се канеше да го разпита по-подробно, когато до масата се появи сервитьор.

— *Sarissimo, per favore* — каза Хари и пак се обърна към приятеля си. — И докъде ти позволи да стигнеш?

— От — до — отвърна Джайлс.

Ченето на Хари увисна.

— Да не би да... — успя да каже накрая.

— Какво да?

— Да не би да... — опита отново Хари.

— Да?

— Да не би да си я видял гола?

— Да, разбира се.

— Цялата?

— Естествено — отвърна Джайлс, докато пред Хари поставяха чаша кафе.

— От кръста нагоре и... надолу?

— Всичко — каза Джайлс. — Имам предвид наистина всичко.

— Докосна ли гърдите й?

— Всъщност смуках зърната й — отвърна Джайлс и отпи от кафето си.

— Какво си правил?!

— Чу ме — отсече Джайлс.

— А дали, така де, дали...

— Да.

— Колко пъти?

— Изгубих им бройката — отвърна Джайлс. — Беше ненаситна. Седем, може би осем пъти. Направо не ме остави да заспя. Още щях да съм с нея, ако в десет сутринта не трябваше да е във Ватиканския музей, за да чете лекции на поредната шайка пикльовци.

— Ами ако е забременяла? — попита Хари.

— Не бъди толкова наивен, Хари. Не забравяй все пак, че е италианка. — Отпи още глътка кафе и попита: — А сестра ми как се държа?

— Храната беше великолепна, а освен това ми дължиш плочата на Карузо.

— Толкова зле ли беше? Е, не може всички да са победители...

Никой от двамата не забеляза Ема да влиза в ресторанта, докато не се озова до тях. Хари скочи, предложи ѝ мястото си и каза малко притеснено:

— Съжалявам, но се налага да тръгвам. В десет трябва да съм във Ватиканския музей.

— Целувки на Катерина! — извика Джайлс, докато Хари се изнасяше почти тичешком навън.

Джайлс го изчака да изчезне от поглед и се обърна към сестра си.

— Е, как мина вечерта?

— Можеше да е и по-зле — отвърна тя и си взе кроасан. — Малко сериозен си пада, а?

— Трябва да те запозная с Дийкинс.

Ема се разсмя.

— Е, поне храната я биваше. И не забравяй, грамофонът ти вече е мой.

По-късно Джайлс описа тази вечер като най-паметната в живота му — и все поради погрешни причини.

Годишното представление беше едно от основните събития в живота на Бристолската гимназия, до голяма степен поради факта, че градът се славеше с чудесната си театрална традиция, а 1937 се очертаваше изключително плодотворна година.

Училището, подобно на много други по цялата страна, представи една от творбите на Шекспир, които същата година можеха да се паднат на изпитите. Изборът беше между „Ромео и Жулиета“ и „Сън в лятна нощ“. Д-р Паджет предпочете трагедията пред комедията, донякъде и защото разполагаше с Ромео, но не и с Кросното.

За първи път в историята на училището за женските роли бяха поканени младите госпожици от „Ред Мейдс“ от другия край на града, но не преди да се проведат няколко обсъждания с директорката мис Уеб, която бе настояла за определянето на основни правила, за чието спазване трябваше да се погрижи главната наставница.

Пиесата щеше да се играе три последователни вечери през последната седмица на срока. Както винаги, билетите за галапредставлението в събота се продадоха първи на бившите ученици и на родителите на актьорите.

Джайлс стоеше нервно във фоайето и нетърпеливо си поглеждаше часовника, докато чакаше родителите си и малката си сестра. Надяваше се Хари отново да се представи чудесно и баща му най-сетне да склони да го приеме.

Критикът от „Бристол Ивнинг Уърлд“ беше описал играта на Хари като „много по-зряла от годините му“, но бе запазил най-големите похвали за Жулиета и споделяше, че дори в Станфорд не е виждал по-трогателно изиграна смъртна сцена.

Джайлс се ръкува с мистър Фробишър, който влезе във фоайето. Старият директор на пансиона представи госта си мистър Холкомби, след което двамата влязоха в залата да седнат на местата си.

През публиката премина шепот, когато капитан Тарант мина по централната пътека и зае мястото си на първата редица. Неотдавнашното му назначаване за настоятел на училището бе прието с всеобщо одобрение. Докато се навеждаше да каже нещо на председателя на настоятелите, той забеляза Мейзи Клифтън няколко реда назад. Усмихна ѝ се топло, но не позна мъжа, който седеше до нея. Следващата изненада дойде, когато погледна списъка на актьорите.

Директорът и мисис Бартън бяха сред последните, които влязоха в залата и заеха местата си на първия ред до сър Уолтър Барингтън и капитан Тарант.

С всяка минута Джайлс се изнервяше все повече. Вече започваше да се пита дали родителите му ще успеят да дойдат преди вдигането на завесата.

— Много съжалявам, Джайлс — каза майка му, когато най-сетне се появи. — Вината е моя, изгубих представа за времето — добави тя, докато двете с Грейс бързаха към залата.

Баща му вървеше на метър зад тях и повдигна вежди, като видя сина си. Джайлс не му даде програма, тъй като искаше да бъде изненада, макар да бе споделил новината с майка си, която също като него се надяваше, че съпругът ѝ най-сетне ще приеме Хари като приятел на семейството, а не като чужд.

Завесата се вдигна секунди след като родителите на Джайлс и Грейс заеха местата си и претъпканата зала замря в очакване.

Когато Хари се появи на сцената, Джайлс хвърли поглед към баща си. Не забеляза никаква реакция и за първи път тази вечер си позволи да се отпусне. Това щастливо положение обаче продължи едва до сцената в балния салон, когато Ромео — а също и Хюго — за първи път видя Жулиета.

Някои от зрителите около семейство Барингтън се подразниха от мъжа, който не го свърташе на едно място и разваляше удоволствието им с високия си шепот и настоявания да види програмата. Раздразнението им се засили още повече, след като Ромео каза: „Какво говориш? Тя е Капулети?“, при което Хюго Барингтън стана и шумно си запробива път през реда, без да обръща внимание чии крака настъпва. После гневно мина по централната пътека, бутна вратата и

изчезна в нощта. Мина известно време, преди Ромео да възвърне самообладанието си.

Сър Уолтър се опита да се престори, че не е забелязал какво става зад него, а капитан Тарант се намръщи, но погледът му нито за миг не се откъсна от сцената. Ако се беше обърнал, щеше да види, че мисис Клифтън напълно игнорира непредвиденото напускане на Барингтън и съсредоточено слуша всяка дума на двамата млади любовници.

През антракта Джайлс отиде да търси баща си, но не успя да го намери. Провери паркинга, но неговото „Бугати“ не се виждаше никакво. Когато се върна във фоайето, дядо му се беше навел и шепнеше в ухото на майка му.

— Хюго да не би съвсем да е откачил? — тъкмо питаше сър Уолтър.

— Не, все още е с всичкия си — отвърна Елизабет, без да прави опит да скрие гнева си.

— Тогава какво прави, за бога?

— Нямам представа.

— Възможно ли е да има нещо общо с младия Клифтън?

Елизабет щеше да отговори, ако към тях не се бе присъединил Джак Тарант.

— Дъщеря ви има забележителен талант, Елизабет — каза той, след като й целуна ръка. — А наред с това и преимуществото да наследи красотата ти.

— Голям ласкател си, Джак — отвърна тя и добави: — Мисля, че не си се срещал със сина ми Джайлс.

— Добър вечер, сър — поздрави го Джайлс. — За мен е огромна чест да се запознаем. Позволете да ви поздравя за неотдавнашното ви назначение.

— Благодаря, младежо — отвърна Тарант. — Как ви се вижда представянето на приятеля ви?

— Забележително, но знаете ли...

— Добър вечер, мисис Барингтън.

— Добър вечер, господин директор.

— Реших да съм сред първите от дългата опашка възхитени от...

Джайлс видя как капитан Тарант отива при майката на Хари и се зачуди откъде ли се познават.

— Много се радвам, че ви виждам, капитан Тарант.

— И аз вас, мисис Клифтън. Изглеждате великолепно тази вечер. Ако Кари Грант знаеше, че в Бристол има такава красавица, никога нямаше да ни изостави заради Холивуд. Имахте ли представа, че Ема Барингтън ще играе Жулиета? — попита той малко по-тихо.

— Не, Хари нищо не ми каза — отвърна Мейзи. — Но пък и защо да ми казва?

— Да се надяваме, че привързаността, която показват един към друг на сцената, е само добра игра, защото ако чувствата им са истински, може да се окажем изправени пред още по-голям проблем. — Той се огледа, за да се увери, че никой не подслушва разговора им. — Предполагам, все още не сте казали нищо на Хари?

— Нито думичка — отвърна Мейзи. — А доколкото мога да съдя по възмутителното държане на Барингтън, той също беше изненадан.

— Добър вечер, капитан Тарант — каза мис Мънди и докосна ръката на Джак. Мис Тили стоеше до нея. — Колко мило от ваша страна да дойдете чак от Лондон, за да видите протежето си.

— Скъпа мис Мънди — каза Тарант, — Хари е точно толкова и ваше протеже и много ще се зарадва, като разбере, че сте дошли чак от Корнуол да гледате изпълнението му.

Мис Мънди грейна цялата. В същия миг звънецът подкани зрителите да се върнат по местата си.

След като всички се настаниха, завесата се вдигна за втората половина. Едно място на шестия ред обаче остана подозрително празно. Смъртната сцена просълзи дори хора, които никога не бяха плакали пред публика; по-специално мис Мънди не бе плакала толкова, откакто бе открила, че гласът на Хари мутира.

Веднага щом завесата се спусна, публиката стана на крака. Хари и Ема бяха посрещнати с буря от аплодисменти, когато излязоха на сцената, хванати за ръце; дори достолепни възрастни мъже, които рядко даваха израз на чувствата си, ги поздравяваха с възторжени викове.

Когато двамата се обърнаха да се поклонят един на друг, мисис Барингтън се усмихна, изчерви се и каза достатъчно високо, за да я чуе Джайлс.

— Боже мой, това не било игра!

Същата мисъл бе минала през умовете на Мейзи Клифтън и Джак Тарант много преди актьорите да направят последния си поклон.

Мисис Барингтън, Джайлс и Грейс отидоха зад кулисите и откриха Ромео и Жулиета все още хванати за ръце, докато хората се редяха на опашка да ги отрупват с поздравления.

— Беше чудесен — каза Джайлс и тупна приятеля си по гърба.

— Представих се нормално — отвърна Хари. — Ема е великолепната.

— И кога се случи всичко това? — прошепна Джайлс.

— Започна в Рим — с пакостлива усмивка призна Хари.

— И само като си помисля, че жертвах Карузо, без да броим грамофона си, само за да ви събера.

— И освен това плати първата ни вечеря.

— Къде е папа? — попита Ема и се огледа.

Джайлс тъкмо отваряше уста да каже на сестра си какво се е случило, когато се появи капитан Тарант.

— Поздравления, момчето ми — рече той. — Беше чудесен.

— Благодаря, сър — отвърна Хари. — Но мисля, че не познавате истинската звезда на представлението.

— Приятно ми е. Позволете ми да ви уверя, млада госпожице, че ако бях с четирийсет години по-млад, щях да се разправа с всичките си съперници.

— Нямате съперници за симпатията ми — каза Ема. — Хари непрекъснато ми говори колко много сте направили за него.

— Отношенията са двупосочни — каза Джак.

Хари видя майка си и я прегърна.

— Толкова се гордея с теб — рече Мейзи.

— Благодаря, мамо. Позволи ми да ти представя Ема Барингтън — каза той и прегърна Ема през кръста.

— Сега разбирам защо синът ви изглежда така добре — рече Ема, докато се ръкуваше с майката на Хари, и добави: — Позволете да ви представя майка ми.

Мейзи много години бе мислила за тази среща, но и през ум не ѝ бе минавало, че ще се състои точно по този начин. Беше изпълнена с опасения, докато се ръкуваше с Елизабет, но бе посрещната с такава дружелюбна усмивка, че веднага ѝ стана ясно, че мисис Барингтън няма представа за възможната връзка помежду им.

— А това е мистър Аткинс — каза Мейзи и представи мъжа, който беше седял до нея по време на представлението.

Хари никога не се бе срещал с мистър Аткинс. Погледна коженото палто на майка си и се запита дали Аткинс не е причината сега той да има три чифта обувки.

Тъкмо да го заговори, дойде д-р Паджет, който искаше да го запознае с професор Хенри Уайлд. Хари, естествено, много добре знаеше кой е той.

— Чух, че се надявате да продължите в Оксфорд и да учите английски и литература — каза Уайлд.

— Само ако мога да уча при вас, сър.

— Виждам, че чарът на Ромео си остава и зад кулисите.

— А това е Ема Барингтън, сър.

Професорът се поклони.

— Бяхте наистина великолепно, госпожице.

— Благодаря, сър — отвърна Ема и добави: — Аз също се надявам да уча при вас. Кандидатствах за Съмървил от догодина.

Джак Тарант погледна мисис Клифтън и не пропусна да забележи неприкрития ужас в очите ѝ.

— Дядо — каза Джайлс, когато председателят на настоятелите дойде при тях. — Това е приятелят ми Хари Клифтън.

Сър Уолтър топло се ръкува с Хари, след което прегърна внучката си и каза:

— Вие двамата накарахте стареца да се гордее.

За Джак и Мейзи ставаше болезнено ясно, че „злочестите влюбени“ изобщо нямат представа каква каша са забъркали.

Сър Уолтър нареди на шофьора си да откара мисис Барингтън и децата до Имението. Въпреки триумфа на Ема майка ѝ не направи опит да скрие чувствата си, докато колата пътуваше към Чу Вали. Докато минаваха по алеята, Джайлс забеляза, че в салона свети.

Щом слязоха, Елизабет каза на Джайлс, Ема и Грейс да си лягат с тон, който не бяха чували от много години, а самата тя тръгна към салона. Джайлс и Ема с неохота се качиха по широкото стълбище, но седнаха на горното стъпало веднага щом майка им се скри от поглед.

Грейс послушно се прибра в стаята си. Джайлс се запита дали майка му нарочно не беше оставила вратата отворена.

Съпругът ѝ дори не вдигна глава към нея. На масата пред него имаш преполовена бутилка уиски и празна чаша.

— Несъмнено имаш някакво обяснение за непростимото си поведение — каза Елизабет.

— Не съм длъжен да ти давам никакви обяснения.

— Не знам как Ема успя да превъзмогне отвратителното ти поведение тази вечер.

Барингтън си наля още една чаша и я гаврътна.

— Уредих Ема незабавно да бъде отписана от „Ред Мейдс“. Следващия срок ще учи в училище, което ще е достатъчно далеч, за да не види никога повече онова момче.

Горе на стълбите Ема избухна в сълзи. Джайлс я прегърна.

— Какво е направил Хари Клифтън, че се държиш по такъв срамен начин?

— Не е твоя работа.

— Разбира се, че е моя работа — каза Елизабет, като се мъчеше да запази спокойствие. — Говорим за дъщеря ни и за най-добрия приятел на сина ти. Ако Ема се е влюбила в Хари, а аз подозирам тъкмо това, не мога да се сетя за по-приятен и по-приличен младеж, по когото да си изгуби ума.

— Хари Клифтън е син на курва. Именно затова съпругът ѝ я напусна. И повтарям: на Ема никога вече няма да ѝ бъде позволено да се види с това копеле.

— Лягам си, преди да съм си изпуснала нервите — заяви Елизабет. — Не си и помисляй да идваш при мен в това състояние.

— Нямам намерение да идвам при теб в каквото и да било състояние — отвърна Барингтън, докато си наливаше пак. — Не си ми доставяла удоволствие в леглото, откакто се помня.

Ема изтича в стаята си и се заключи. Джайлс не помръдна.

— Ти си пьян — каза Елизабет. — Ще говорим утре, когато изтрезнееш.

— Няма за какво да говоря с теб утре — завалено отговори Барингтън, докато жена му излизаше.

След секунди главата му се отпусна на масата и той захърка.

Малко преди осем сутринта Дженкинс дръпна завесите на прозорците в салона. С нищо не показва изненадата си, че господарят се е свил в едно кресло и спи дълбоко, все още облечен във вечерен костюм.

Лъчите на изгряващото слънце накараха Барингтън да се размърда. Той примигна към иконома, след което си погледна часовника.

— Дженкинс, след час ще пристигне кола за Ема, така че се погрижи багажът ѝ да е готов.

— Мис Ема не е тук, сър.

— Какво? Къде е? — остро попита Барингтън и се опита да стане, но се олюля и отново рухна в креслото.

— Нямам представа, сър. Двете с мисис Барингтън напуснаха къщата малко след полунощ.

38.

— Къде са отишли според теб? — попита Хари, след като Джайлс му разказа за случилото се.

— Нямам представа — отвърна Джайлс. — Спах като пън. От Дженкинс успях да изкопча само, че малко след полунощ са взели едно такси до гарата.

— И казваш, че когато сте се прибрали, баща ти е бил пиан?

— Като тараба. Не беше изтрезнял и сутринта, когато слязох за закуска. Викаше и крещеше на всеки, който му попадне. Дори се опита да обвини мен за всичко. Така че реших да се махна и да отида при дядо ми и баба ми.

— Мислиш ли, че дядо ти знае къде са отишли?

— Едва ли, макар да не изглеждаше изненадан, когато му казах какво е станало. Баба каза, че мога да остана при тях колкото си искам.

— Не може да са в Бристол, щом са отпътували с такси към гарата — рече Хари.

— Вече може да са навсякъде — каза Джайлс.

Помълчаха известно време, след което Хари предположи:

— Може би са във вилата в Тоскана?

— Малко вероятно — отвърна Джайлс. — Това е първото място, за което ще помисли папа, така че там няма да са в безопасност за дълго.

— Значи трябва да е място, за което ще трябва да си помисли два пъти, преди да ги потърси там.

Отново се умълчаха.

— Сещам се за човек, който може и да знае къде са — каза накрая Хари.

— И кой е той?

— Стария Джак — отвърна Хари, който все още не можеше да се застави да го нарича капитан Тарант. — Знам, че се е сприятелил с майка ти и че тя определено му има доверие.

— Знаеш ли къде е той в момента?

— Всеки, който чете „Таймс“, знае — отбеляза презрително Хари.

— И къде е, умнико?

— В кабинета си в Лондон. На Сохо Скуеър, ако не се лъжа.

— Винаги съм искал да си намеря повод да отскоча до Лондон — каза Джайлс. — Жалко само, че оставих всичките си пари у дома.

— Няма проблем — успокой го Хари. — Аз съм паралия. Аткинс ми даде петарка. Е, каза да ги похарча за книги, но...

— Не се безпокой — рече Джайлс. — Сещам се за един алтернативен план.

— Какъв? — попита с надежда Хари.

— Просто можем да седим и да чакаме Ема да ти пише.

Хари се намръщи, после отсече:

— Дай да тръгваме, преди някой да разбере какво сме намислили.

— Никога не съм пътувал в трета класа — отбеляза Джайлс, докато влакът потегляше от Темпъл Мийдс.

— Значи свиквай, когато плащам аз — отвърна Хари.

— Кажи ми, Хари, с какво се занимава приятелят ти капитан Тарант? Знам, че правителството го е назначило за директор на Службата за настаняване на гражданите, което звучи доста внушително, но не съм сигурен какво всъщност означава.

— Напълно отговаря на името си — отвърна Хари. — Работата му е да настанява бегълци и най-вече онези семейства, които се спасяват от тиранията на нацистка Германия. Казва, че продължава работата на баща си.

— Първокласен човек е твоят приятел.

— Още нищо не знаеш — увери го Хари.

— Билетите, ако обичате.

Двете момчета прекараха по-голямата част от пътя в опити да решат къде биха могли да отидат Ема и мисис Барингтън, но когато влакът спря на гара Падингтън, все още не бяха стигнали до твърдо заключение.

Взеха метрото до площад Лестър Скуеър, излязоха отново под лъчите на слънцето и тръгнаха да търсят Сохо Скуеър. Докато вървяха

из Уест Енд, Джайлс до такава степен се заплесна по ярките неонови светлини и отрупаните със стоки витрини, че на Хари му се налагаше от време на време да му напомня причината, поради която са тук.

Стигнаха Сохо и моментално им направи впечатление потокът раздърпани мъже, жени и деца, които с наведени глави влизаха и излизаха от огромната сграда в другия край на площада.

Двамата — с блейзъри, сиви вълнени панталони и вратовръзки — изглеждаха странно не на място, когато влязоха и тръгнаха по стрелките, които ги отведоха на третия етаж. Някои бежанци мислеха, че са служители и се отдръпваха от пътя им.

Джайлс и Хари се наредиха на дългата опашка пред кабинета на директора и сигурно щяха да останат там целия ден, ако секретарката не беше излязла и не ги бе забелязала. Отиде направо при Хари и го попита дали е дошъл да се види с капитан Тарант.

— Да — отвърна Хари. — С него сме стари приятели.

— Зная — каза жената. — Веднага ви познах.

— Как така? — учуди се Хари.

— Той държи ваша снимка на бюрото си — отвърна тя. — Елате. Капитан Тарант ще се радва да ви види.

Лицето на Стария Джак грейна, когато двете момчета (трябваше да престане да мисли за тях като за момчета, вече бяха млади мъже) влязоха в кабинета му.

— Радвам се да ви видя и двамата — каза той, докато ставаше да ги посрещне. — Е, този път от кого бягате? — добави с усмивка.

— От баща ми — тихо каза Джайлс.

Стария Джак ги настани на неудобния диван, седна срещу тях и внимателно изслуша разказа им за всичко, което се бе случило след постановката предишната вечер.

— Видях баща ти да излиза, разбира се — каза Стария Джак, — но и през ум не ми е минавало, че може да се отнесе с майка ти и сестра ти по такъв ужасен начин.

— Имате ли представа къде може да са те, сър? — попита Джайлс.

— Не. Но ако трябва да предполагам, бих казал, че са отишли при дядо ти.

— Не, сър, аз бях още от сутринта при дядо ми. Той също не знае къде са.

— Не уточних за кой дядо говоря — рече Джак.

— За лорд Харви ли? — сети се Хари.

— Така мисля — каза Джак. — Ще се чувстват в по-голяма безопасност при него и ще знаят, че Барингтън сериозно ще се замисли, преди да ги потърси там.

— Но дядо Харви има цели три имена — рече Джайлс. — В кое може да са отишли?

— Адски съм тъп — каза Хари. — Сетих се къде са.

— Така ли? Къде? — попита Джайлс.

— В провинциалното му имение в Шотландия.

— Сигурен ли си? — попита Джак.

— Да. Дядото на Ема й писа защо няма да може да присъства на представлението. Доколкото разбрах, винаги прекарва декември и януари в Шотландия. Не помня точно къде обаче.

— В замъка Мългелри край Мългелри, в Северна Шотландия — каза Джайлс.

— Впечатляващо — отбеляза Джак.

— Всъщност не, сър. Просто всяка година мама ме кара да пиша картички на всички роднини за Коледа. Но тъй като никога не съм бил в Шотландия, нямам представа къде се намира Мългелри.

Стария Джак стана и извади голям атлас от библиотеката зад бюрото си. Потърси Мългелри в указателя, прелисти няколко страници, сложи атласа на бюрото и прокара пръст от Лондон до Шотландия.

— Ще трябва да вземете нощния влак до Единбург, а оттам да се прекачите до Мългелри.

— Нямаме достатъчно пари — каза Хари, докато проверяваше съдържанието на портфейла си.

— В такъв случай ще се наложи да ви издам пътни листове — каза Джак, отвори чекмеджето, извади голям жълтеникав тефтер и откъсна две бележки. Попълни ги и сложи подпис и печат. — В края на краищата — добави — вие сте бегълци, търсещи дом.

— Благодаря, сър — каза Джайлс.

— И един съвет — предупреди ги Джак. — Хюго Барингтън не е от хората, които обичат да им препречват пътя, и макар да съм сигурен, че няма да посмее да подразни с нещо лорд Харви, не е задължително същото да се отнася и за теб, Хари. Така че бъдете нащрек, докато не

стигнете до замъка Мългелри. И ако случайно срещнете накуцващ мъж, внимавайте с него. Той работи за бащата на Джайлс. Умен и находчив е, но най-важното е, че е верен единствено на работодателя си.

39.

Джайлс и Хари се настаниха в поредния вагон трета класа, но бяха толкова уморени, че заспаха непробудно въпреки честото отваряне и затваряне на вратите през нощта, тракането на колелата и редовния писък на свирката на локомотива.

Влакът спря в Нюкасъл няколко минути преди шест. Джайлс се събуди, погледна през прозореца и видя мрачен сив ден и строени войници, които чакаха да се качат. Някакъв сержант отдаде чест на един младши лейтенант, който не изглеждаше много по-възрастен от Джайлс, и викна:

— Разрешете да се качим на влака, сър!

Лейтенантът отвърна на поздрава и отвърна отсечено: „Разрешавам“. Войниците започнаха да се качват.

Вездесъщата заплаха от война и въпросът дали двамата с Хари няма да облекат униформи, преди да успеят да стигнат до Оксфорд, никога не напускаха за дълго мислите на Джайлс. Чичо му Николас, когото никога не бе виждал, бил млад офицер досущ като лейтенанта на перона, когато повел взвода си и бил убит при Ипър. Джайлс се запита какви ли ще са имената на бойните полета, ако избухне още една Голяма война, която да сложи край на всички войни.

Забеляза минаващо отражение в прозореца на вагона и се сепна. Рязко се обърна, но човека вече го нямаше. Дали предупреждението на капитан Тарант го бе изнервило, или бе просто съвпадение?

Погледна Хари, който все още спеше дълбоко — може би не беше мигнал предишните две нощи. Докато влакът навлизаше в Бериук он Туид, Джайлс забеляза същия човек да минава покрай купето им. Хвърли им само бърз поглед и изчезна. Вече не можеше да става дума за съвпадение. Може би проверяваше къде ще слязат?

Хари най-сетне се събуди, примигна, протегна се и заяви:

— Умирам от глад.

Джайлс се наведе към него и прошепна:

— Мисля, че във влака има човек, който ни следи.

— Така ли? — попита Хари и изведнъж се разсъни.

— Билетите, ако обичате!

Джайлс и Хари подадоха пътните си листове на кондуктора.

— Какъв е престоят на гарите? — попита Джайлс, след като кондукторът перфорира пътните листове.

— Зависи дали се движим по разписание, или не — отвърна кондукторът отсечено. — Но според правилника на компанията минималният престой е четири минути.

— Коя е следващата гара? — попита Джайлс.

— Дънбар. Би трябвало да пристигнем след трийсет минути. Но вие сте до Мългелри — добави кондукторът, преди да продължи към следващото купе.

— Защо го пита за престоя? — попита Хари.

— Опитвам се да разбера дали ни следят — рече Джайлс. — И следващата част от плана ми ще включва и теб.

— Аха, пак роля — каза Хари и разтърка очи.

— Със сигурност не на Ромео обаче — отвърна Джайлс. — Щом влакът спре в Дънбар, искам да слезеш, а аз ще гледам дали някой няма да те последва. Значи слизаш и бързо тръгваш към изхода, после се върни, влез в чакалнята и си купи чай. Не забравяй, че имаш само четири минути да се върнеш, преди влакът да потегли. Няма да се оглеждаш, та онзи да не разбере, че сме го усетили.

— Но ако някой ни следи, няма ли да се интересува повече от теб, отколкото от мен?

— Не мисля — отвърна Джайлс. — Особено ако капитан Тарант е прав. Защото имам чувството, че той знае повече, отколкото е склонен да признае.

— Не бих казал, че това ме радва особено — отбеляза Хари.

След половин час влакът забави и спря в Дънбар. Хари отвори вратата, слезе на перона и тръгна към изхода.

Джайлс видя човека, който забърза след приятеля му, и промърмори:

— Пипнах те.

Беше сигурен, че след като мъжът разбере, че Хари е слязъл само за чай, ще погледне към него, за да се увери, че и той не е слязъл от вагона.

След три минути Хари се върна. Беше купил шоколад. Веднага попита:

— Забеляза ли някого?

— Да, разбира се — отвърна Джайлс. — Точно в момента се качва във влака.

— Как изглежда? — попита разтревожено Хари.

— Около четирийсетте — отвърна Джайлс, — висок, елегантно облечен, с много къса коса. Единственото, което не можеш да пропуснеш, е накуцването.

— Е, щом знаем с кого си имаме работа, Шерлок, какво следва?

— Първо, Уотсън, не бива да забравяме, че имаме няколко предимства.

— Не мога да се сетя за нито едно — каза недоволно Хари.

— Ами, като начало знаем, че ни следи, а той не знае, че знаем. Освен това знаем къде отиваме, а той явно няма представа. Също така сме във форма и на по-малко от половината от неговите години. А и както куца, ще е по-бавен от нас.

— Страшен си — каза Хари.

— Имам вродено предимство — засмя се Джайлс. — Все пак съм син на баща си.

Когато влакът спря на гара Уейвърли в Единбург, Джайлс вече беше обсъдил сто пъти плана с Хари. Слязоха и бавно тръгнаха по перона.

— Не поглеждай назад — каза Джайлс, докато вървяха към колонката за таксите. — Хотел „Роял“ — каза на шофьора. — И можеш ли да ми кажеш, ако някое такси ни последва? — добави, докато се настаняваше до Хари на задната седалка.

— Няма проблем — отвърна шофьорът.

— Откъде знаеш, че в Единбург има хотел „Роял“? — попита Хари.

— Във всеки град има хотел „Роял“ — отвърна Джайлс.

След минута шофьорът каза:

— Не съм съвсем сигурен, но едно такси от гарата май ни следва.

— Добре — каза Джайлс. — Колко е до „Роял“?

— Два шилинга, сър.

— Ще ти дам четири, ако успееш да се измъкнеш от таксито зад нас.

Шофьорът моментално натисна газта. Джайлс погледна през задния прозорец. Таксито зад тях също увеличи скоростта. Бяха набрали шейсет или седемдесет метра преднина, но Джайлс разбираше, че предимството им няма да се задържи дълго.

— На следващата пресечка завий наляво и намали — каза на шофьора. — Ние ще скочим, а ти продължи към „Роял“ и не спирай, докато не стигнеш пред входа.

Шофьорът протегна ръка назад и Хари пусна четири шилинга в шепата му.

— Щом скоча, скачай и ти и тичай след мен — каза Джайлс на Хари.

Таксито рязко зави и намали. Джайлс отвори вратата, скочи на тротоара и се втурна в някакъв магазин.

Хари го последва и затръшна вратата. Клекнаха и се загледаха как второто такси се появи на ъгъла.

— Какво е станало, господо? — попита продавачката и ги изгледа подозрително.

— Нищо особено — отговори ѝ Джайлс и ѝ се усмихна очарователно. — Да тръгваме, Хари.

— Не ми се вярва куцийт да отседне в „Роял“ за през нощта, така че по-добре да не спираме — каза Джайлс, щом излязоха.

— Съгласен — отвърна Хари.

Джайлс махна на едно такси и щом то спря, каза на шофьора:

— Уейвърли.

— Откъде си научил тия номера? — попита с възхищение Хари, докато пътуваха обратно към гарата.

— Знаеш ли, Хари, трябва да намалиш Джоузеф Конрад и да почетеш малко повече криминалета, ако искаш да знаеш как да пътуваш из Шотландия, докато те преследват непознати.

Пътуването до Мългелри се оказа много по-бавно и много по-скучно от пътуването до Единбург. Накуцващият мъж не се виждаше никакъв. Когато локомотивът най-сетне домъкна четирите си вагона до малката гара и двамата слязоха, слънцето вече се бе скрило. Началник-гарата стоеше до изхода да посрещне последния влак за деня.

— Някакъв шанс да си намерим такси? — попита го Джайлс.

— Не, сър — отвърна началник-гарата. — Джок се прибира за чай към шест часа и няма да се върне поне още час.

Джайлс се замисли дали да не му обясни мнението си за логиката на Джок, но се отказа.

— Тогава ще бъдете ли така добър да ни кажете как можем да стигнем до замъка Мългелри?

— Пеша — услужливо отвърна началник-гарата.

— И накъде по-точно да вървим? — попита Джайлс, като се мъчеше да запази търпение.

— Ей нанататък — отвърна мъжът и посочи нагоре по хълма. — Няма начин да го пропуснете.

„Ей нанататък“ се оказа единствената вярна информация, предложена им от началник-гарата, защото след като бяха вървели повече от час, вече съвсем се беше стъмнило, а не се виждаше никакъв замък.

Джайлс вече започваше да се чуди дали няма да прекарат първата си нощ в шотландските възвишения под открито небе в компанията на някое стадо овце, когато Хари извика:

— Ето го!

Джайлс се загледа през мъгливия сумрак и макар че все още не можеше да различи очертанията на замък, духът му се приповдигна, като видя далечни светлини. Продължиха натам и след още четвърт час стигнаха огромна врата от ковано желязо. Не беше заключена. Докато вървяха по дългата алея, Джайлс чу лай, но отникъде не изскочиха кучета. След около още километър и половина стигнаха до ров с мост и тежка дъбова врата в другия му край. Не изглеждаше особено гостоприемна за непознати.

— Остави говоренето на мен — каза Джайлс, докато вървяха по моста.

Удари три пъти вратата с юмрук и след секунда тя се отвори. На прага стоеше гигантски мъж с шотландска пола, тъмно сако, бяла риза и бяла папийонка — главният стюард.

Огромният мъж погледна надолу към изтощените и раздърпани младежи и каза:

— Добър вечер, мистър Джайлс.

Джайлс можеше да се закълне, че никога не е виждал този човек.

— Негово Благородие ви очаква за вечеря.

40.

ДЖАЙЛС И ХАРИ КЛИФТЪН ПЪТУВАТ КЪМ
МЪЛГЕЛРИ — (ТЧК) — ПРИСТИГАТ КЪМ ШЕСТ —
(ТЧК)

Лорд Харви подаде телеграмата на Джайлс и се изкиска.

— Изпратена е от общия ни приятел капитан Тарант. Сгрехи само времето на пристигането ви.

— Наложил се да вървим пеша от гарата — запротестира Джайлс с пълна уста.

— Да, мислех да пратя колата да изчака последния влак, но за добрия апетит няма нищо по-хубаво от една здрава разходка из хълмовете.

Хари се усмихна. Почти не беше говорил, откакто бяха седнали на масата, а тъй като Ема беше настанена чак в другия край, трябваше да се задоволи само с изпълнени с копнеж погледи и да се пита дали ще им се удаде да останат насаме.

Отначало им сервираха гъста шотландска яхния, която излапа малко по-бързо от приличното, но когато Джайлс поиска допълнително, той също кимна да му сложат. Щеше да помоли и за още, ако останалите не бяха завързали любезен разговор, докато ги чакаха да свършат, за да поднесат основното ястие.

— Не е нужно да се тревожите, че се чудят къде сте се дянали — каза лорд Харви. — Вече изпратих телеграми на сър Уолтър и мисис Клифтън и ги уверих, че и двамата сте добре и на сигурно място. Не си направих труда да се свържа с баща ти, Джайлс — добави той без други коментари.

Джайлс погледна майка си и я видя как свива устни.

След малко вратите на трапезарията се отвориха и трима слуги с ливреи влязоха да изнесат купите. След тях влязоха трима други със сребърни подноси, на които имаше нещо, което заприлича на Хари на шест малки пилета.

— Надявам се, че обичате яребици, мистър Клифтън — каза лорд Харви, когато поставиха птицата пред него. За първи път се обръщаха към него с „мистър“. — Лично ги застрелях.

Хари не успя да измисли подходящ отговор. Загледа как Джайлс взема ножа и вилицата и отрязва малки парченца от птицата, което му припомни за първото им хранене заедно в „Сейнт Бийд“. Когато чиниите на другите бяха опразнени, Хари беше успял да хапне само три хапки и се зачуди колко ли стар трябва да стане, преди да може да каже: „Не, благодаря, предпочитам още една супа“.

Нещата се пооправиха донякъде, когато поставиха в центъра на масата голям поднос с различни плодове, някои от които Хари не бе виждал никога. Искаше му се да попита домакина за имената им и за страните, от които са докарани, но си спомни за първия си банан, когато определено беше сгафил. Затова отново предпочете да следва примера на Джайлс и да гледа кое трябва да се бели, кое да се реже и кое може просто да се отхапе.

Когато приключи, дойде един слуга и постави до чинията му купа вода. Хари тъкмо се канеше да я вземе и да отпие, когато видя как лейди Харви потапя пръсти в своята купа и след това слугата ѝ дава ленена кърпа, за да си избърше ръцете. Хари също топна пръсти във водата и кърпата се появи като по магия.

След вечеря дамите се оттеглиха в салона. Хари искаше да отиде при тях, за да може най-сетне да поговори с Ема и да ѝ разкаже за всичко случило се, след като се беше отровила на сцената. Но веднага след като тя излезе, лорд Харви се облегна назад и направи знак на помощник-иконома да му поднесе пура. Друг прислужник му наля голяма чаша коняк.

Лорд Харви отпи, кимна и пред Джайлс и Хари също се появиха чаши. Икономът затвори кутията за пури и им наля чак тогава.

— Така — рече лорд Харви след две-три енергични дръпвания. — Да разбирам ли, че и двамата се надявате да продължите в Оксфорд?

— Хари е сигурна работа — отвърна Джайлс. — Аз обаче трябва да направя две-три стотици през лятото, за предпочитане едната на „Лордс“, ако искам изпитната комисия да погледне през пръсти на по-очевидните ми недостатъци.

— Джайлс е твърде скромнен, сър — обади се Хари. — Има точно толкова шанс да влезе, колкото и аз. В края на краищата той е капитан не само на отбора по крикет, но и на училището.

— Е, ако успеете, това ще са три от най-щастливите години в живота ви, бъдете сигурни. Разбира се, стига хер Хитлер да не е толкова глупав, че да реши да повтори последната война с празната надежда, че ще обърне резултата.

Тримата вдигнаха чаши и Хари отпи първата си глътка коняк. Вкусът не му хареса и той се запита дали няма да е неприлично, ако остави питието, но лорд Харви му се притече на помощ.

— Може би е време да идем при дамите — рече той, пресуши чашата си, загаси пурата, стана и излезе от трапезарията, без да чака мнението на гостите си.

Двамата младежи го последваха към салона.

Лорд Харви седна до Елизабет, а Джайлс смигна на Хари и отиде при баба си. Хари седна до Ема на дивана.

— Колко галантно от твоя страна да изминеш целия път дотук, Хари — каза тя и докосна ръката му.

— Много съжалявам за случилото се след представлението. Искрено се надявам, че не аз съм причината за проблема.

— Как би могъл да си причината, Хари? Не си направил нищо, че баща ми да говори с мама по този начин.

— Но не е тайна, че баща ти не иска да сме заедно. Дори на сцената.

— Да говорим за това утре сутринта — прошепна Ема. — Ще си направим една дълга разходка из хълмовете. Така ще могат да ни подслушват само овцете.

— С най-голямо удоволствие — отвърна Хари. Искаше му се да хване ръката ѝ, но твърде много погледи непрекъснато се стрелкаха в тяхна посока.

— Сигурно и двамата сте много уморени след такова изтощително пътуване — каза лейди Харви. — Защо не си легнете? Ще се видим утре на закуска.

Хари не искаше да си ляга — искаше да остане с Ема и да се опита да разбере дали е открила защо баща ѝ е толкова против двамата да са заедно. Джайлс обаче незабавно стана, целуна баба си и майка си и пожела лека нощ. Хари нямаше друг избор, освен да последва

примера му. Наведе се, целуна Ема по бузата, благодари на домакина за чудесната вечер и тръгна след Джайлс.

Докато вървяха по коридора, спря да се възхити на един натюрморт — купа плодове от някой си Пеплоу; в същия миг Ема изскочи от салона, прегърна го и нежно го целуна по устните.

Джайлс продължи нагоре по стълбите, сякаш не е забелязал нищо, а Хари не откъсваше поглед от вратата на салона. Ема се отдръпна, когато чу тя да се отваря, и прошепна:

— Лека нощ! Върви! Върви!

— Без теб не ще е лека тя, уви^[1] — отвърна Хари.

— Накъде тръгвате? — попита Елизабет Барингтън.

— Ще катерим Краг Ковен — отвърна Ема. — Не ни чакайте, може никога вече да не ни видите.

Майка ѝ се разсмя.

— Тогава гледайте да се облечете добре, защото дори овцете настиват там горе. — Изчака ги да излязат и добави: — Джайлс, дядо ти желае да ни види в кабинета си в десет.

Думите ѝ звучаха повече като заповед, отколкото като молба.

— Да, майко — каза той, обърна се към прозореца и загледа как Хари и Ема вървят по пътеката към Краг Ковен. Бяха изминали само няколко метра, преди Ема да хване Хари за ръката. Джайлс се усмихна, когато двамата завиха и изчезнаха зад редицата борове.

Когато часовникът започна да отброява часа, Джайлс закричи бързо по коридора, за да стигне до кабинета преди десетия удар. Дядо му, баба му и майка му млъкнаха, когато влезе. Явно го чакаха.

— Седни, скъпо момче — каза дядо му.

— Благодаря, сър — отвърна Джайлс и се настани на един стол между майка си и баба си.

— Предполагам, че това може да се опише като военен съвет — каза лорд Харви и погледна от високото си кожено кресло, сякаш се обръщаше към събрание на борда. — Ще се опитам да запозная всички с положението, преди да решим как да действаме най-добре.

Джайлс бе поласкан, че дядо му вече го смята за пълноправен член на семейния съвет.

— Снощи се обадох на Уолтър по телефона. Той е толкова потресен от поведението на Хюго по време на представлението, колкото бях и аз, когато Елизабет ми разказа, макар че се наложи да го осведомявам за случилото се, след като тя се е върнала в Имението. — Майката на Джайлс сведе глава, но не го прекъсна. — Казах му също, че съм провел дълъг и сериозен разговор с дъщеря си и че смятаме, че има само два възможни начина на действие.

Джайлс чакаше неспокойно.

— Ясно заявих на Уолтър, че ако Елизабет изобщо помисли за връщане в Имението, ще се наложи Хюго да направи някои отстъпки. Първо, трябва да се извини безусловно за отвратителното си поведение.

Бабата на Джайлс кимна в знак на съгласие.

— Второ, никога — повтарям, никога — да не се опитва да махне Ема от училище и в бъдеще напълно да подкрепя усилията ѝ да влезе в Оксфорд. Бог знае, че за младите мъже и без това е достатъчно трудно да продължат образованието си, а за жените е почти невъзможно... Третото и най-важното ми искане, по което съм непреклонен, е да обясни на всички ни защо се държи така ужасно с Хари Клифтън. Подозирам, че това може би има нещо общо с вуйчото на Хари, който навремето е откраднал пари от кабинета му. Греховете на бащите са едно, но на вуйчото... Отказвам да приема, че смята Клифтън за недостоеен да дружи с неговите деца, както е твърдял така често пред Елизабет, защото баща му бил докер, а майка му — сервитьорка. Може би Хюго е забравил, че моят дядо е бил незначителен чиновник във фирма на търговци на вино, а неговият собствен дядо е напуснал училище на дванайсетгодишна възраст и е започнал като докер, подобно на бащата на младия Клифтън. И в случай, че някой е забравил, аз съм първият лорд Харви в тази фамилия, а вие също си оставате повече или по-малко новобогаташи.

На Джайлс му се прииска да закреши от радост.

— И тъй — продължи лорд Харви, — за всички ни е повече от очевидно какво изпитват един към друг Ема и Хари, което едва ли следва да ни изненадва, тъй като те са изключителни млади хора. Ако след време техните отношения разцъфтят, никой няма да е по-доволен от Виктория и мен. По този въпрос Уолтър е напълно съгласен с мен.

Джайлс се усмихна. Харесваше му идеята Хари да стане член на семейството, макар да не вярваше, че баща му може да приеме това.

— Казах на Уолтър — продължи дядо му, — че ако Хюго смята за невъзможно да приеме тези условия, Елизабет няма да има друг избор, освен незабавно да подаде молба за развод. При което аз ще трябва да се оттегля от борда на „Барингтънс“ и да оповестя на всеослушание причините за постъпката си.

Това натъжи Джайлс, тъй като той знаеше, че в семейството им никога не е имало развод.

— Уолтър любезно се съгласи да се свърже с мен през следващите няколко дни, след като успее да поговори със сина си, но ми каза, че Хюго вече е обещал да спре да пие и че изглежда искрено разкаян. Позволете ми накрая да ви напомня, че това е семеен въпрос и в никакъв случай не бива да се обсъжда с външни хора. Трябва да се надяваме, че това ще се окаже просто един неприятен инцидент, който бързо ще бъде забравен.

На следващата сутрин бащата на Джайлс се обади и помоли да разговаря със сина си. Започна да се извинява надълго и нашироко, обясни колко съжалява, че е обвинявал Джайлс за нещо, което било изцяло по негова вина. Умоляваше го да направи всичко по силите си, за да убеди майка си и Ема да се върнат в Глостършир, за да посрещнат Коледа в Имението. Надяваше се също, че инцидентът бързо ще бъде забравен, както бе предположил тъст му. Не спомена нито веднъж името на Хари Клифтън.

[1] Шекспир, „Ромео и Жулиета“, превод Валери Петров. — Б.пр.

41.

След като слязоха от влака на Темпъл Мийдс, Джайлс и майка му изчакаха в колата, докато Ема се сбогува с Хари.

— Току-що прекараха заедно девет дни — рече Джайлс. — Да не са забравили, че ще се видят отново утре?

— И може би вдругиден — каза майка му. — Но все пак не забравяй, че колкото и малко вероятно да ти изглежда, някой ден същото може да се случи и с теб.

Ема най-сетне се качи в колата, но докато се отдалечаваха, продължи да гледа през задния прозорец, докато Хари не изчезна от поглед.

Джайлс изгаряше от нетърпение да се прибере у дома и най-сетне да разбере какво толкова е направил Хари, че баща му да се държи така с него през всичките тези години. Едва ли би могло да е нещо по-лошо от това да крадеш от училищния бюфет или нарочно да се провалиш на изпитите. Беше обмислил десетки възможности, но нито една от тях не му се виждаше смислена. Сега поне се надяваше, че ще открие истината. Хвърли поглед към майка си. Макар рядко да показваше чувствата си, тя явно се вълнуваше все повече и повече с приближаването на Чу Вали.

Бащата му ги чакаше на вратата. Дженкинс не се виждаше никакъв. Хюго незабавно се извини на Елизабет, а после и на децата, след което им каза, че са му липсвали ужасно.

— Чаят е сервиран в салона — каза той. — Моля, елате там веднага щом сте готови.

Джайлс слезе пръв и седна неспокойно срещу баща си. Докато чакаха майка му и Ема, баща му се ограничи само с това да го попита дали му е харесало в Шотландия и да обясни, че гувернантката е отвела Грейс в Бристол, за да ѝ купи училищна униформа. Нито веднъж не спомена Хари. Когато след няколко минути влязоха Елизабет и Ема, Хюго стана да ги посрещне и след като всички се настаниха, наля чай. Явно не искаше прислугата да чуе онова, което се канеше да сподели.

След като приключи с приготовленията, бащата на Джайлс седна на ръба на стола си и заговори тихо.

— В самото начало искам да кажа и на трима ви колко неприемливо беше държането ми вечерта, превърнала се в триумф за Ема. Това, че баща ти не присъстваше на оvationите, само по себе си беше лошо, Ема — каза той, като гледаше дъщеря си в очите, — но начинът, по който се държах с майка ти, когато се върнахте у дома, е наистина непростим и си давам сметка, че може да мине време, преди подобна дълбока рана да се излекува.

Хюго Барингтън отпусна глава в ръцете си и Джайлс забеляза, че трепери. Накрая успя да се овладее и продължи:

— Всички по една или друга причина сте искали да знаете защо през годините се държах лошо с Хари Клифтън. Вярно е, че не мога да понасям присъствието му, но вината за това е изцяло моя. Когато научите причината, може би ще започнете да ме разбирате, а може би дори и да ми съчувствате.

Джайлс погледна майка си, която стоеше сковано в стола си. Нямахме начин да определи как се чувства.

— Преди много години — продължи Барингтън, — когато станах административен директор на компанията, убедих борда, че трябва да започнем да се занимаваме и с корабостроителство, въпреки резервите на баща ми. Подписах договор с една канадска компания за построяването на товарния кораб „Мейпъл Лийф“. Това се оказа не само финансово бедствие за компанията, но и лична катастрофа за мен, от която така и не се възстанових напълно и се съмнявам, че някога ще успея. Позволете да обясня.

— Един следобед някакъв докер нахлу в кабинета ми. Обясняваше, че другарят му по работа бил затворен в корпуса на „Мейпъл Лийф“ и че ако не наредя отварянето му, ще умре. Естествено, слязох незабавно на дока и бригадирът ме увери, че в тази история няма капка истина. Аз обаче настоях работниците да оставят инструментите си, за да чуем дали от вътрешността на корпуса не се чува нещо. Изчаках доста време, но нямаше никакъв звук и накрая наредих на хората да се върнат на работа, тъй като и без това изоставахме от графика с няколко седмици. Приех, че въпросният докер ще се появи на следващия ден на работа. Той обаче не само не се появи, а и никога повече не го видяхме. Вероятността да е умрял в

корпуса тежи на съвестта ми оттогава. — Барингтън замълча, вдигна глава и рече: — Името на онзи човек беше Артър Клифтън, а Хари е единственият му син.

Ема захлипа.

— Искам да си представите, ако това е възможно, какво изпитвам всеки път, когато видя този младеж, и как би се почувствал той, ако някога узнае, че може би съм отговорен за смъртта на баща му. Това, че Хари Клифтън стана най-добрият приятел на Джайлс и се влюби в дъщеря ми, е достойно за някоя древногръцка трагедия.

Отново скри лице в шепите си и известно време не каза нищо. Накрая вдигна очи.

— Ако искате да ме питате нещо, ще направя всичко по силите си да отговоря.

Джайлс изчака майка си да заговори първа.

— Виновен ли си, че си изпратил невинен човек в затвора за престъпление, което не е извършил? — тихо попита Елизабет.

— Не, скъпа — отвърна Барингтън. — Надявам се, че ме познаваш достатъчно добре, за да знаеш, че не съм способен на подобно нещо. Стан Танкок беше обикновен крадец, който проникна в кабинета ми и ме обра. Единствената причина да го взема на работа след освобождаването му от затвора е тази, че той е шурей на Артър Клифтън.

За първи път от завръщането си Елизабет се усмихна.

— Татко, мога ли и аз да те питам нещо? — обади се Джайлс.

— Разбира се.

— Ти ли поръча двамата с Хари да бъдем следени, докато пътувахме за Шотландия?

— Да, Джайлс. Отчаяно исках да разбера къде са отишли майка ти и Ема, за да мога да им се извиня за отвратителното си поведение. Моля те, опитай да ми простиш.

Всички се обърнаха към Ема, която все още не бе казала нито дума. Когато заговори, думите ѝ изненадаха всички.

— Ще трябва да разкажеш на Хари всичко, което разказа на нас — прошепна тя. — И ако той е склонен да ти прости, трябва да го приемеш в семейството ни.

— С удоволствие бих го приел в семейството, скъпа, макар че ще е разбираемо, ако той не пожелае да говори с мен. Но не мога да му

разкажа истината за случилото се с баща му.

— Защо? — поиска да знае Ема.

— Защото майката на Хари ясно даде да се разбере, че не желае синът ѝ да разбере как е умрял баща му, тъй като от малък са му казвали, че той бил храбър мъж и загинал във войната. До този момент аз спазвах обещанието си да не разкривам на никого какво се случи през онзи ужасен ден.

Елизабет Барингтън стана, отиде до съпруга си и нежно го целуна. Барингтън захлипа. След малко Джайлс отиде при тях и прегърна баща си през рамото.

Ема не помръдна от мястото си.

42.

— Майка ти винаги ли е изглеждала толкова добре? — попита Джайлс. — Или просто остарявам?

— Нямам представа — отвърна Хари. — Мога само да кажа, че и *твоята* майка е много елегантна.

— Колкото и да я обичам, тя изглежда направо праисторическо изкопаемо в сравнение с *твоята* — каза Джайлс, докато Елизабет Барингтън вървеше към тях с чадърче в ръка.

Подобно на всяко друго момче, Джайлс се ужасяваше от това в какъв ли костюм ще се появи майка му. Колкото до подбора на шапките, положението беше още по-зле и от това с мъжките вратовръзки, тъй като всяка майка и дъщеря се опитваха да се надминат една друга.

Хари се вгледа по-внимателно в майка си, която бърбеше с д-р Паджет. Трябваше да признае, че тя привлича повече внимание от другите майки, и намираше това за малко смущаващо. Беше обаче доволен, че вече не изглежда да има финансови грижи, и предполагаше, че стоящият от дясната ѝ страна мъж има нещо общо с това.

Колкото и да беше благодарен на мистър Аткинс, идеята той да му стане пастрок изобщо не му харесваше. В миналото мистър Барингтън може и да бе проявявал прекалена ревност към дъщеря си, но Хари не можеше да отрече, че самият той се чувстваше по подобен начин по отношение на майка си.

Неотдавна тя му бе казала, че мистър Фрамптън бил толкова доволен от работата ѝ в хотела, че я направил началник на нощната смяна и увеличил заплатата ѝ. И наистина, Хари вече не трябваше да чака панталоните да му станат къси, за да бъдат сменени. Но дори той се изненада, когато тя не коментира цената на пътуването му до Рим с Дружеството на любителите на изкуството.

— Колко се радвам да те видя в деня на твоя триумф, Хари — каза мисис Барингтън. — Две награди, ако си спомням правилно. Съжалявам, че Ема не може да е с нас да сподели славата ти, но, както

посочи мис Уеб, от нейните момичета не можело да се очаква да бъдат освободени заради нечий друг годишен акт, дори братята им да са училищни капитани.

Мистър Барингтън се присъедини към тях и Джайлс наблюдаваше внимателно как баща му се ръкува с Хари. Все още се долавяше определена липса на топлина от негова страна, макар че никой не можеше да отрече, че прави всичко възможно да го скрие.

— Е, Хари, кога очакваш резултатите от Оксфорд? — попита Барингтън.

— Някъде през следващата седмица, сър.

— Сигурен съм, че ще ти предложат място. За жалост за Джайлс нещата ще са на кантар.

— Не забравяйте, че и той имаше своя момент на слава — посочи Хари.

— Не си спомням такова нещо — рече мисис Барингтън.

— Мисля, че Хари има предвид стоте точки, които отбелязах на „Лордс“, мамо.

— Колкото и достойно за възхищение да е това, изобщо не мога да разбера как подобно нещо може да ти помогне да влезеш в Оксфорд — каза баща му.

— По принцип бих се съгласил с теб, папа, ако не беше фактът, че професорът по история седеше до председателя по време на първенството — каза Джайлс.

Последвалият смях бе заглушен от звъна на звънеца. Момчетата забързаха към голямата зала, а родителите ги последваха на няколко крачки зад тях.

Джайлс и Хари заеха местата си сред префектите и носителите на награди на първите три реда.

— Помниш ли първия ни ден в „Сейнт Бийд“? — попита Хари. — Как седяхме на първия ред, страшно уплашени от доктор Оукшот?

— Никога не ме е било страх от него — заяви Джайлс.

— Да бе, как ли пък не — подразни го Хари.

— А аз си спомням как на първата ни закуска облиза купата си с каша.

— Аз пък си спомням, че се закле никога да не го споменаващ.

— И обещавам, че няма да го споменавам отново — отвърна Джайлс. — Как се казваше онзи простак, който те напердаши първата

вечер с пантофа?

— Фишър — каза Хари. — И втората вечер също.

— Чудя се къде ли е сега?

— Сигурно командва лагер на хитлерюгенд.

— Достатъчно добра причина за война — отбеляза Джайлс, докато всички ставаха да посрещнат председателя на настоятелите и съвета.

Колоната елегантно облечени мъже бавно мина по пътеката и се качи на сцената. Последният, който зае мястото си, след като настани почетния гост на централното място в първия ред, беше директорът мистър Бартън.

Директорът поздрави родителите и гостите, след което представи годишния отчет на училището. Започна с това, че 1938 била много плодотворна година, и през следващите дваайсет минути аргументира твърдението си, като се впускаше в подробности за академичните и спортните постижения на училището. Накрая покани Уинстън Чърчил, почетен ректор на Бристолския университет и парламентарен представител на Епинг, да произнесе реч и да връчи наградите.

Мистър Чърчил бавно стана от мястото си и известно време гледаше аудиторията, преди да започне.

— Някои почетни гости започват речите си с това, че никога не са печелили награди в училище и че всъщност винаги са били сред най-слабите в класа. Не мога да твърдя подобно нещо; макар никога да не съм печелил награда, никога не съм бил и последен в класа — бях предпоследен.

Момчетата ревнаха и закрещяха радостно, а учителите се усмихваха. Само Дийкинс остана невъзмутим.

Веднага щом смехът утихна, Чърчил се намръщи.

— Днес нацията се изправя пред един от онези велики моменти в историята, когато от британците отново може да бъде поискано да решат съдбата на свободния свят. Мнозина от вас, присъстващите в тази зала... — Той сниши глас и се съсредоточи върху редиците момчета, без нито веднъж да погледне към родителите им. — Онези от нас, които преживяхме Голямата война, никога не ще забравим трагичните загуби, които понесе нацията ни, и резултатите от това върху цяло едно поколение. От дваайсетте момчета в моя клас в Хароу, които отидоха да служат на фронта, само трима доживяха да участват в

избори. Мога само да се надявам, че на онзи, който ще изнася тази реч след двайсет години, няма да му се налага да говори за това варварско и ненужно пилеене на живот като за *Първата* световна война. И с тази надежда желая на всички вас дълъг, щастлив и успешен живот.

Джайлс бе сред първите, които станаха на крака и обсипаха с овации госта, докато той се връщаше към мястото си. Имаше чувството, че ако Великобритания бъде оставена без друг избор освен да влезе във война, този човек трябва да поеме управлението от Невил Чембърлейн и да стане министър-председател. Когато след няколко минути всички отново седнаха, директорът покани мистър Чърчил да връчи наградите.

Джайлс и Хари извикаха от радост, когато мистър Бартън не само обяви, че Дийкинс е отличникът на годината, но и добави:

— Тази сутрин получих телеграма от ректора на Бейлиъл Колидж в Оксфорд, че Дийкинс е награден със стипендия по класическа филология. Трябва да добавя — продължи мистър Бартън, — че той е първият, получил това отличие в четиристотингодишната история на училището.

Джайлс и Хари скочиха на крака, докато дългнестото, високо метър осемдесет и пет момче с кръгли очила и костюм, който висеше на него като на закачалка, бавно се качваше на сцената. Мистър Дийкинс също искаше да скочи и да снима как синът му получава наградата си от мистър Чърчил, но не го направи от опасение, че ще го изгледат накриво.

Хари получи наградата по английски, както и училищната награда по литературно четене.

— Никога няма да забравим и ролята му на Ромео — добави директорът. — Да се надяваме, че Хари ще е сред онези, които идната седмица ще получат телеграма с предложение за място в Оксфорд.

Докато връчваше наградата на Хари, мистър Чърчил прошепна:

— Никога не съм учил в университет. Искане ми се да бях. Да се надяваме, че ще получиш тази телеграма, Клифтън. Успех.

— Благодаря, сър — отвърна Хари.

Но най-големите овации този ден бяха запазени за Джайлс Барингтън, когато се качи на сцената да получи наградата на директора като капитан на училището и на отбора по крикет. За изненада на

почетния гост, председателят на настоятелите скочи от мястото си и се ръкува с Джайлс, преди той да стигне до мистър Чърчил.

— Това е внук ми, сър — обясни сър Уолтър, без да крие гордостта си.

Чърчил се усмихна, стисна ръката на Джайлс и го погледна.

— Служи на страната си със същото отличие и достойнство, с които си служил и на училището си.

Това беше моментът, в който Джайлс разбра с пълна увереност какво ще направи, ако Великобритания влезе във война.

След като церемонията приключи, момчетата, родителите и учителите станаха на крака и запяха *Carmen Bristolense*.

Sit clarior, sit dignior, quotquot labuntur menses:
Sit primus nobis hic decor, Sumus Bristolenses.^[1]

След като отзвуча и последният тон, директорът поведе почетния гост към изхода. Минути по-късно всички останали излязоха на поляната под следобедното слънце за чаша чай. Три момчета се радваха особено много на вниманието на доброжелатели, както и на ято сестри, които смятаха Джайлс за „много сладък“.

— Това е най-гордият ден в живота ми — каза майката на Хари, докато прегръщаше сина си.

— Зная какво изпитвате, мисис Клифтън — рече Стария Джак, докато се ръкуваше с Хари. — Искан ми се мис Мънди да бе доживяла да те види днес, защото не се съмнявам, че това щеше да е най-щастливият ден и за нея.

Мистър Холкомби стоеше настрана и чакаше търпеливо реда си да го поздрави. Хари го представи на капитан Тарант, без да има представа, че двамата са стари приятели.

Когато оркестърът спря да свири и величията си заминаха, Джайлс, Хари и Дийкинс останаха сами на тревата и си припомняха неща от времето, когато все още бяха ученици.

[1] Нека месеците бъдат светли и достойни, колкото и да са тежки, награда първа да ни бъде туй, че бristolски сме гимназисти. —

Б.пр. [↑](#)

43.

В четвъртък следобед един от малките ученици донесе телеграма на Хари. Джайлс и Дийкинс търпеливо го зачакаха да я отвори, но вместо това той подаде малкия кафяв плик на Джайлс.

— Пак бяга от отговорност — коментира Джайлс, докато отваряше плика.

Не успя да скрие изненадата, когато прочете съобщението.

— Не си успял! — каза потресено.

Хари се свлече в стола си.

— Да спечелиш почетна стипендия. Обаче — добави Джайлс и зачете на глас: — „За нас е удоволствие да ви предложим стипендия за Брейсъноус Колидж, Оксфорд. Поздравления. Очаквайте подробности в близките дни. У. Т. С. Сталибрас, директор.“ Никак не е зле, но явно не си от класата на Дийкинс.

— А ти в коя класа си? — отвърна Хари и моментално съжали за думите си.

— Един отличник, един стипендист...

— Стипендиант — поправи го Дийкинс.

— И един редови студент — каза Джайлс, без да му обръща внимание. — Звучи добре.

Същия ден в Бристолската гимназия пристигнаха още единайсет телеграми, но нито една от тях не бе адресирана до Джайлс.

— Трябва да кажеш на майка си — рече Джайлс, докато отиваха на вечеря. — Сигурно не е спала цяла седмица от притеснение.

Хари си погледна часовника.

— Късно е, сигурно вече е тръгнала на работа. Няма да мога да й кажа до утре сутринта.

— Защо не я изненадаме в хотела? — предложи Джайлс.

— Не. Ще реши, че е непрофесионално да я прекъсвам докато е на работа, и не мога да направя изключение, дори за това — каза той и размахна тържествуващо телеграмата.

— Но не мислиш ли, че има право да знае? — възрази Джайлс.
— В края на краищата тя е пожертвала всичко заради теб. Честно

казано, ако на мен ми предложи място в Оксфорд, щях да прекъсна майка си дори докато изнася реч пред Съюза на майките. Не си ли съгласен, Дийкинс?

Дийкинс си свали очилата и започна да ги бърше с кърпичката си, което винаги бе знак, че се е замислил дълбоко.

— Бих помолил за мнението на Паджет и ако той не възрази...

— Добра идея — подкрепи го Джайлс. — Да идем да го питаме.

— Идваш ли, Дийкинс? — попита Хари, но забеляза, че очилата на Дийкинс отново са кацнали на носа му, което означаваше, че вече се е отнесъл в някакъв друг свят.

— Моите поздравления — каза д-р Паджет, след като прочете телеграмата. — Напълно заслужено, ако мога да добавя.

— Благодаря, сър — отвърна Хари. — Питам се дали ще мога да мина до хотел „Роял“ и да кажа новината на майка си?

— Не виждам причина да не го направиш, Клифтън.

— Мога ли и аз да изтичам с него, сър? — невинно попита Джайлс.

Паджет се поколеба.

— Можеш, Барингтън. Но не помисляй да пиеш или пушиш, докато си в хотела.

— Нито дори чаша шампанско, сър?

— Не, Барингтън, нито дори чаша сайдер — твърдо отвърна Паджет.

Когато излязоха от училищния портал, вече се мръкваше и палеха уличните фенери. Двамата младежи бърбеха за лятната ваканция — Хари щеше да отиде в Тоскана със семейството на Джайлс, и се разбраха да се върнат навреме да гледат гостуването на австралийците срещу Глостършир. Обсъдиха възможността, или според Хари вероятността за обявяване на война, след като на всички бяха раздадени противогози. Не засегнаха обаче въпроса, който измъчваше и двамата — дали през септември Джайлс ще постъпи с Хари и Дийкинс в Оксфорд.

Когато приближиха хотела, Хари отново започна да се колебае дали да прекъсва майка си докато е на работа, но Джайлс мина през въртящата се врата и му махна да влиза.

— Ще отнеме само минута-две. Просто й кажи добрата новина и се връщаме в училище.

Хари кимна.

Джайлс попита портиера къде се намира Палмовият салон и той ги насочи към издигнатата площадка в отсрещния край на фоайето. След като изкачи няколкото стъпала, Джайлс отиде до рецепцията и попита:

— Можем ли да поговорим за минута с мисис Клифтън?

— Мисис Клифтън? Тя има ли резервация? — Пръстът на момичето проследи имената от списъка на гостите.

— Не, тя работи тук — обясни Джайлс.

— О, аз съм нова — каза момичето. — Ще попитам някоя от сервитьорките. Няма начин да не знаят.

— Благодаря.

Хари остана при долното стъпало, търсеше с очи майка си.

— Хати — обърна се рецепционистката към една минаваща сервитьорка, — при нас работи ли мисис Клифтън?

— Не, вече не работи — незабавно дойде отговорът. — Напусна преди две години. Оттогава ни съм я виждала, ни съм я чувала.

— Трябва да има някаква грешка — каза Хари и побърза нагоре към приятеля си.

— Имате ли някаква представа къде можем да я намерим? — попита Джайлс.

— Не — отвърна Хати. — Можете обаче да питате нощния портиер, Дъг. Той е тук, откак свят светува.

— Благодаря — каза Джайлс и се обърна към Хари. — Трябва да има някакво просто обяснение, но ако предпочиташ да не ровиш...

— Не. Да видим дали този Дъг знае къде е.

Джайлс бавно тръгна към портиера, за да даде на Хари достатъчно време да размисли, но той не каза нито дума.

— Вие ли сте Дъг? — попита той мъжа, облечен в избелял син редингот с копчета, които отдавна не блестяха.

— Да, сър — отвърна той. — Какво ще обичате?

— Търсим мисис Клифтън.

— Мейзи не работи вече тук, сър. Напусна преди около две години.

— Знаете ли къде работи сега?

— Нямам представа, сър.

Джайлс извади портмонето си, намери половин крона и я сложи пред него. Портиерът я гледа известно време, после каза:

— Има някаква вероятност да я откриете в „Нощен клуб на Еди“.

— Еди Аткинс ли? — попита Хари.

— Да, мисля, че се казва Аткинс, сър.

— Е, това обяснява нещата — каза Хари. — И къде се намира този клуб?

— На Уелш Бак, сър — отвърна портиерът, докато прибираше монетата.

Без да каже нищо повече, Хари излезе и се настани на задната седалка на едно такси.

— Не мислиш ли, че е по-добре да се връщаме в училище? — попита Джайлс, докато сядаше до него. — Нищо не пречи да кажеш на майка си утре сутринта.

Хари поклати глава.

— Нали ти каза, че би прекъснал майка си и докато държи реч пред Съюза за майките. До „Нощен клуб на Еди“, Уелш Бак, ако обичате.

По време на краткото пътуване Хари не каза нито дума. Щом таксито зави в една тъмна пресечка и спря пред заведението, той слезе и тръгна към входа.

Почука енергично на вратата. Малкият капак се отвори и две очи се вторачиха в двамата младежи.

— Входът е пет шилинга на човек — каза гласът зад очите.

Джайлс пхна през процепа банкнота от десет шилинга и вратата незабавно се отвори.

Двамата слязоха по сумрачното стълбище в мазето. Джайлс я видя пръв и бързо се обърна да си тръгне, но беше твърде късно. Хари зяпаше като хипнотизиран редицата момичета на високите столове при бара. Някои бърбеха с мъже, други бяха сами. Една от тях, облечена в бяла прозрачна блузка, къса черна кожена пола и черни чорапи, се приближи.

— Какво ще обичате, господа?

Хари не ѝ обърна внимание. Погледът му не се откъсваше от жената в далечния край на бара, която слушаше съсредоточено някакъв по-възрастен мъж, сложил ръка на бедрото ѝ. Момичето се обърна да види кого зяпа и каза:

— Хм, виждам, че имаш вкус за първокласни жени. Имай предвид обаче, че Мейзи е доста придирчива и трябва да те предупредя, че никак не е евтина.

Хари се обърна и се втурна обратно нагоре по стълбите, отвори вратата и изтича на улицата. Джайлс го следваше по петите. Щом се озова на паважа, Хари падна на колене и повърна.

Някакъв мъж, който стоеше в сенките от другата страна на улицата, се отдалечи с накуцване.

ЕМА БАРИНГТЪН
1932 — 1939

44.

Никога няма да забравя първия път, когато го видях.

Дойде на чай в Имението на дванайсетия рожден ден на брат ми. Беше толкова тих и свит, че се зачудих как може да е най-добрият приятел на Джайлс. Другият, Дийкинс, беше наистина странен. Цял следобед мълча като ням и не спря да яде.

А после Хари заговори с тих и мек глас, който те кара да спреш и да го слушаш. Празненството вървеше доста добре, докато баща ми не нахълта в стаята, след което той почти не говореше. Никога не бях виждала баща си да е толкова груб с някого и не можех да разбера защо трябва да се държи по такъв начин с абсолютно непознат. Още по-необяснима беше реакцията на папа, когато попита Хари кога е неговият рожден ден. Как бе възможно такъв безобиден въпрос да предизвика такава крайна реакция? В следващия момент баща ми стана и излезе, без дори да се сбогува с Джайлс и гостите му. Личеше си, че мама е смутена от поведението му, макар че си наля чай и се престори, че не забелязва.

След няколко минути брат ми и двамата му приятели тръгнаха да се връщат в училището. Той се обърна и ми се усмихна, преди да излезе, но също като майка ми, аз се престорих, че не забелязвам. А когато външната врата се затвори, застанах до прозореца на салона и гледах как колата се смалява по алеята. Стори ми се, че го видях да поглежда през задния прозорец, но не бях сигурна.

След като те заминаха, мама отиде право в кабинета на баща ми и чух разговор с повишен тон — нещо, което напоследък се случваше все по-често и по-често. Когато се върна, тя ми се усмихна, сякаш не се е случило нищо необичайно.

— Как се казва най-добрият приятел на Джайлс? — попитах.

— Хари Клифтън — отвърна тя.

Следващия път, когато видях Хари Клифтън, бе в началото на Коледните пости в „Сейнт Мери Редклиф“. Той пъ „Малкото градче

Витлеем“ и най-добрата ми приятелка Джесика Брейтуейт ме обвини, че едва не съм припаднала, сякаш слушам новия Бинг Кросби. Не си направих труда да отричам. Видях го да бърби с Джайлс след службата и ми се искаше да го поздравя, но папа като че ли бързаше да се прибере у дома. Докато си тръгвахме, видях как гувернантката му го прегърна.

Бях в „Сейнт Мери Редклиф“ и онази вечер, когато гласът му започна да мутира, но тогава не разбрах защо толкова много глави се завъртяха и някои от паството започнаха да си шепнат. Знам само, че след това никога повече не го чух да пее.

За първия учебен ден на Джайлс в гимназията помолих да отида с тях, но само защото исках да видя Хари. Баща ми обаче не искаше и да чуе и въпреки че нарочно избухнах в сълзи, ме оставиха вкъщи с Грейс. Знаех, че папа е много ядосан, че на Джайлс не му е предложено място в Итън — нещо, което не разбирам и досега, защото изпита взеха доста момчета, които са по-тъпи от брат ми. За мама като че ли нямаше особено значение в кое училище ще продължи Джайлс, но аз бях доволна, че отива в Бристолската гимназия — това означаваше, че ще имам по-голям шанс отново да видя Хари.

Всъщност през следващите три години го видях повече от десет пъти, но той изобщо не си спомняше тези срещи, докато не се видяхме в Рим.

Онова лято бяхме във вилата в Тоскана. Един ден Джайлс каза, че искал да поговорим сериозно. Казваше го само когато иска нещо. Този път обаче се оказа нещо, което аз исках не по-малко от него.

— И какво искаш този път? — попитах го.

— Трябва ми повод утре да отида в Рим — каза той. — Уговорили сме се да се видим с Хари.

— Кой Хари? — попитах уж безразлично.

— Хари Клифтън, глупачке. От училището са на екскурзия в Рим и обещах да се измъкна и да прекарам деня с него. — Не беше нужно да казва, че папа няма да одобри подобно нещо. — Трябва само да попиташ мама дали може да те заведе до Рим утре.

— Но тя ще попита защо искам да ида в Рим.

— Кажй й, че искаш да разгледаш Вила Боргезе.

— Защо точно Вила Боргезе?

— Защото именно там ще е Хари утре в десет сутринта.

— А какво ще стане, ако мама се съгласи? Ще останеш с пръст в устата.

— Няма. Утре са канени на обяд от Хендерсънови в Арецо, така че ще предложи аз да дойда с теб.

— И какво ще получа в замяна? — попитах, защото не исках Джайлс да разбере колко много искам да видя Хари.

— Грамофонът ми — отвърна той.

— Все за мен или само временно?

Джайлс помълча малко, после каза неохотно:

— Все за теб.

— Искам го още сега — заявих.

За моя най-голяма изненада той се съгласи.

Бях още по-изумена, когато майка ми се хвана на номера. На Джайлс дори не му се наложи да предложи услугите си на придружител — папа настоя той да дойде с мен. Коварният ми брат се престори, че протестира, но накрая се примири.

На следващата сутрин станах рано и доста време не можех да реша какво да облека. Трябваше да е сравнително консервативно, ако не исках майка ми да заподозре нещо, но от друга страна, исках да съм сигурна, че Хари ще ме забележи.

Докато пътувахме с влака към Рим, отидох в тоалетната и обух едни копринени чорапи на мама и си сложих съвсем малко червило — толкова малко, че и Джайлс не можа да го забележи.

След като се регистрирахме в хотела, Джайлс поиска веднага да тръгнем за Вила Боргезе. Аз също исках.

Докато вървахме през градините към вилата, някакъв войник се обърна да ме гледа. Беше ми за първи път и усетих как се изчервявам.

Щом влязохме в галерията, Джайлс хукна да издирва Хари. Аз изостанах и се престорих, че съм страшно заинтригувана от картините и статуите. Трябваше да се появя подobaващо.

Когато най-сетне ги настигнах, Хари говореше нещо на брат ми, макар че Джайлс дори не се преструваше, че го слуша — беше като омагьосан от екскурзоводката. Ако беше попитал мен, щях да му кажа, че няма никакъв шанс. По-големите братя обаче не слушат сестрите си, когато стане дума за жени; бих го посъветвала да направи коментар за обувките ѝ, които ме накараха да ѝ завиждам. Мъжете си мислят, че италианците са прочути само като автомобилни дизайнери.

Исключение от това правило е капитан Тарант, който знае много добре как да се отнася с една дама. Брат ми би могъл да научи много от него. Джайлс гледаше на мен просто като на своята нетактична сестричка, не че имаше представа какво означава думата такт.

Избрах момента, приближих и зачаках Джайлс да ни запознае. Представете си изненадата ми, когато Хари ме покани на вечеря. Единствената ми мисъл бе, че не съм взела подходяща вечерна рокля. В ресторанта разбрах, че брат ми е платил на Хари хиляда лирети, за да се отърве от мен, но Хари отказвал, докато Джайлс не му обещал и плочата си на Карузо. Казах на Хари, че той е получил плочата, а аз — грамофона. Той не схвана.

Докато пресичахме улицата на път към хотела, той за първи път хвана ръката ми, а когато стигнахме отсрещния тротоар, аз не се пуснах. Личеше си, че Хари за първи път държи момиче за ръка, защото беше ужасно нервен и се потеше.

Опитах да направя нещата по-лесни за него да ме целуне, когато стигнахме до хотела, но той просто се ръкува и ми пожела лека нощ, сякаш бяхме стари другарчета. Намекнах, че може би ще се видим отново в Бристол. Този път той реагира по-позитивно и дори предложи най-романтичното място за следващата ни среща — градската библиотека. Обясни, че тя била място, където Джайлс не би стъпил за нищо на света. С радост се съгласих.

Когато Хари си тръгна и се качих в стаята си, беше малко след десет. Няколко минути по-късно чух Джайлс да отключва стаята си. Усмяхнах се. Вечерта му с Катерина едва ли си струваше плочата на Карузо и грамофона.

Когато след две седмици се върнахме в Чу Вали, на масата във фойето ме чакаха три писма от един и същ подател. Дори да забеляза, баща ми не каза нищо.

През следващия месец с Хари прекарахме много щастливи часове заедно в градската библиотека, без никой да заподозре нищо. Една от причините бе, че беше открил една стаичка, в която беше малко вероятно да ни намери някой, дори Дийкинс.

След като занятията започнаха и вече не можехме да се виждаме така често, усетих колко много ми липсва Хари. Пишихме си всеки ден и се опитвахме да си откраднем няколко часа през уикендите. И

нещата сигурно щяха да продължат по този начин, ако не беше неволната намеса на д-р Паджет.

Една събота сутрин се видяхме на кафе в „Каруърдийн“ и Хари, който беше станал доста дързък, ми каза, че учителят му по английски убедил мис Уеб да позволи момичетата ѝ да участват в тазгодишната постановка на Бристолската гимназия. На кастинга, който се проведе след три седмици, знаех ролята на Жулиета наизуст. Горкият невинен д-р Паджет не можеше да повярва на късмета си.

Репетициите означаваха, че можем да се срещаме цели три пъти в седмицата и да играем ролята на млади влюбени. Когато първата вечер завесата се вдигна, ние вече не играехме роли.

Първите две представления минаха толкова добре, че с нетърпение очаквах родителите ми да дойдат за последната вечер, макар да не бях казала на баща ми, че играя Жулиета — исках да го изненадам. Малко след като излязох на сцената се смутих, защото някой шумно напусна залата. Д-р Паджет обаче ни беше казал никога да не гледаме към публиката, тъй като магията се разваляла, така че нямах представа кой си е излязъл така демонстративно. Молах се да не е баща ми, но той не дойде зад кулисите след представлението и разбрах, че молитвата ми не е била чута. Още по-лошо бе, че бях сигурна, че това малко избухване е било насочено към Хари, макар тогава да не знаех защо.

Когато се прибрахме, с Джайлс седнахме на стълбището и слушахме поредния скандал между родителите ни. Този път обаче беше различно, защото никога не бях чувала баща ми да е така груб с мама. Когато стана непоносимо, се прибрах в стаята си и се заключих.

Докато лежах в леглото и си мислех за Хари, някой почука. Отворих и майка ми, без изобщо да се опитва да скрие сълзите си, ми каза да си събера някой малък куфар, защото заминаваме веднага. Таксито ни откара до гарата и пристигнахме точно навреме да хванем първия влак за Лондон. По пътя писах на Хари за случилото се и къде може да се свърже с мен. Пуснах писмото на гара Кингс Крос, преди да се качим на влака за Единбург.

Представете си изненадата ми, когато на следващата вечер Хари и брат ми се появиха в замъка Мългелри точно за вечеря. Прекарахме неочаквани и великолепни девет дни заедно в Шотландия. Изобщо не исках да се връщам в Чу Вали, макар че баща ми беше звънял и се бе

извинил искрено за начина, по който се беше държал вечерта след представлението.

Все пак знаех, че рано или късно трябва да се върнем у дома. По време на една от дългите ни сутрешни разходки обещах на Хари, че ще се опитам да разбера защо баща ми е така враждебно настроен към него.

Когато се прибрахме, папа бе невероятно отстъпчив и готов за помирение. Опита се да обясни защо през годините се е държал толкова зле с Хари и майка ми, и Джайлс като че ли прие историята му. Аз обаче не бях убедена, че ни е разказал всичко.

Нещата се усложниха още повече за мен, защото той ми забрани да казвам на Хари истината за смъртта на баща му, тъй като майка му била твърдо решена това да си остане в тайна. Имах чувството, че мисис Клифтън знае истинската причина баща ми да не одобрява ние с Хари да сме заедно, макар да ми се искаше да кажа и на двамата, че нищо не може да ни раздели. Нещата обаче се развиха по начин, който никога не бих могла да предвидя.

Не по-малко от Хари изгарях от желание да разбера дали са ми предложили място в Оксфорд и се разбрахме да се видим пред библиотеката сутринта, след като получи телеграмата с резултатите.

Онази петъчна сутрин закъснях с няколко минути и когато го видях да седи на горното стъпало, подпрял глава на ръцете си, помислих, че се е провалил.

45.

Хари скочи, прегърна Ема и я притисна към себе си. Никога не се бе държал така на публично място и това потвърди убеждението ѝ, че ще чуе лоша новина.

Без да каже нито дума, той я хвана за ръка и я поведе в сградата, надолу по витото дървено стълбище и по тесния коридор, докато не стигна до вратата с надпис „Стари книги“. Надникна, за да се увери, че никой не е открил скривалището им.

Седнаха един срещу друг на малката масичка, където бяха прекарвали толкова часове в учене през последната година. Хари трепереше, но не от студ — в тясното, претъпкано с книги помещение без прозорци никога не ставаше нито студено, нито горещо.

Мина известно време, преди Хари да заговори.

— Мислиш ли, че мога да кажа нещо, което да те накара да спреш да ме обичаш?

— Не, скъпи — отвърна Ема. — Абсолютно нищо.

— Открих защо баща ти е толкова против връзката ни.

— Вече зная — отвърна Ема. — И можеш да си сигурен, че за мен това изобщо не променя нещата.

— Как е възможно да знаеш? — изуми се Хари.

— Баща ми ни каза в деня, когато се върнахме от Шотландия, но ни закле да пазим тайна.

— Казал ви е, че майка ми е проститутка?

Ема беше потресена, но се овладя и заяви решително:

— Не, не това. Как можеш да кажеш толкова жестоко нещо?

— То е самата истина — рече Хари. — Майка ми не е работила в хотел „Роял“ през последните две години, както си мислех, а в съвсем друго заведение — „Нощен клуб на Еди“.

— Това не я прави задължително проститутка — възрази Ема.

— Мъжът, който седеше на бара с чаша уиски и ръка на бедрото ѝ, едва ли се е надявал да я предразположи за учтив разговор.

Ема се пресегна през масата и нежно го докосна по бузата.

— Ужасно съжалявам, Хари. Но това не променя чувствата ми към теб. Нищо не може да ги промени.

Хари успя да се усмихне насила, но Ема запази мълчание; знаеше, че след малко ще последва неизбежният въпрос.

— Щом това не е тайната, която баща ти ви е помолил да пазите — започна той сериозно, — то какво ви е казал?

Беше ред на Ема да замълчи. Знаеше, че няма друг избор, освен да му каже истината.

— Какво ви е казал? — повтори Хари по-настойчиво.

Ема се помъчи да се успокои, събра цялата си сила и погледна Хари в очите. Макар да се намираше съвсем близо до нея, едва ли можеше да е по-отдалечен.

— Трябва да ти задам същия въпрос, който ми зададе ти — каза тя. — Мислиш ли, че мога да кажа нещо, което да те накара да спреш да ме обичаш?

Хари се наведе напред и хвана ръцете ѝ.

— Разбира се, че не.

— Баща ти не е загинал във войната — тихо каза тя. — А моят баща вероятно е отговорен за смъртта му.

И му разкри всичко, което им беше разказал баща ѝ след завръщането им от Шотландия.

Хари беше като замаян. Опитва се да се изправи, но краката му се подкосиха като на боксьор, получил един удар в повече, и се стовари отново на стола си.

— Отдавна знам, че баща ми не е загинал във войната — тихо каза Хари. — Но не разбихах защо майка ми просто не ми казва истината.

— А сега вече я знаеш — каза Ема, като се мъчеше да преглътне сълзите си. — Ще те разбера, ако искаш да скъсаме след всичко онова, което е причинил баща ми на семейството ти.

— Вината не е твоя — каза Хари. — Но аз никога няма да му простя. — Замълча за момент и добави: — И няма да мога да се изправам пред него, след като той разбере истината за майка ми.

— Никога няма да разбере — каза Ема и отново хвана ръката му. — Това ще си остане тайна между нас.

— Не е възможно — рече Хари.

— Защо?

— Защото Джайлс видя мъжа, който ни следеше по пътя към Единбург, да се спотайва в един вход срещу нощния клуб.

— В такъв случай баща ми е проститутката — викна ядосано Ема. — Не само че отново ни е излъгал, но и не е удържал на думата си.

— Защо?

— Обеща на Джайлс, че никога вече няма да го следи.

— Онзи мъж не се интересуваше от Джайлс — рече Хари. — Мисля, че следи майка ми.

— Но защо?

— Защото баща ти сигурно мисли, че ще успее да те убеди да скъсаш с мен, ако разбереш как си изкарва хляба майка ми.

— Колко малко познава собствената си дъщеря — отсече Ема. — Сега съм още по-твърдо решена, че нищо няма да успее да ни раздели. И се възхищавам на майка ти още повече.

— Как така?! — възкликна Хари.

— Работи като сервитьорка, за да издържа семейството си, става собственичка на „При Тили“, след опожаряването му я обвиняват в палеж, но тя продължава да стои с високо вдигната глава и съзнанието, че е невинна. Намира си отново работа в хотел „Роял“, а когато я изхвърлят, отказва да се предаде. Получава чек за шестстотин паунда и за момент вярва, че всичките ѝ проблеми са решени, само за да открие, че всъщност остава без пукнато пени точно когато ѝ трябват пари, за да останеш в училище. В отчаянието си започва да...

— Но аз никога не бих...

— Тя никога не би ти казала, Хари, но е решила, че жертвата си заслужава.

Отново последва дълго мълчание.

— Боже мой — промълви Хари. — Как изобщо можех да си помисля нещо лошо за нея. — Погледна Ема в очите. — Искам да направя нещо за мен.

— Всичко.

— Можеш ли да се видиш с майка ми? Под какъвто и да било предлог. Само се опитай да разбереш дали ме е видяла снощи на онова ужасно място.

— Откъде мога да разбера, ако не е склонна да признае?

— Ще разбереш — тихо каза Хари.

- Но ако те е видяла, ще ме попита какво си правил там.
- Търсех я.
- Но защо?
- Да ѝ кажа, че са ми предложили място в Оксфорд.

Ема тихо седна на една задна скамейка в „Рождество Христово“ и зачака края на службата. Виждаше мисис Клифтън на третия ред — седеше до някаква възрастна дама. Хари изглеждаше малко по-спокоен при срещата им сутринта. Искаше да разбере съвсем конкретно нещо и Ема бе обещала да не прекрачва границите. Бяха изрепетирали по няколко пъти всеки възможен сценарий, докато тя не научи репликите си идеално.

След като възрастният свещеник благослови паството, Ема излезе в центъра на пътеката и зачака, така че мисис Клифтън да не може да я подмине. Когато я видя, Мейзи не успя да скрие изненадата си, но тя бързо се смени с дружелюбна усмивка. Бързо дойде при нея и я представи на възрастната дама.

— Мамо, това е Ема Барингтън, приятелка на Хари.

Старицата се ухили.

— Приятелка или приятелка?

— Приятелка — с гордост отвърна Ема.

Възрастната дама отново се ухили, но не и Мейзи.

— Е, радвам се, че се видяхме — каза бабата на Хари. — Не мога да седя тук и да бърбля цял ден обаче. Имам да готвя. — Тръгна към изхода, но спря и се обърна. — Ще обядваш ли с нас, госпожице?

Хари беше очаквал подобен въпрос и Ема имаше отговор за него.

— Много мило от ваша страна, но родителите ми ще ме чакат.

— И правилно — отбеляза старицата. — Винаги трябва да уважаваш желанията на родителите си. Хайде довиждане.

— Мога ли да повървя с вас, мисис Клифтън? — попита Ема, след като излязоха от църквата.

— Разбира се, мила.

— Хари ме помоли да дойда да ви видя, защото знае, че бихте искали да научите, че са му предложили място в Оксфорд.

— О, чудесна новина! — възкликна Мейзи и я прегърна. Внезапно се сети и попита: — Но защо той самият не дойде да ми

каже?

Отново готов отговор.

— Наказан е — каза Ема с надеждата, че няма да прозвучи като заучено. — Трябва да преписва пасажии от Шели. Брат ми е виновен. Разбирате ли, след като научил добрата новина, вмъкнал в училището бутилка шампанско и снощи ги хванали да празнуват.

— Това толкова порочно ли е? — попита Мейзи и се засмя.

— Явно доктор Паджет мисли така. Хари ужасно съжалява.

Мейзи се разсмя толкова искрено, че Ема остана напълно убедена, че няма представа, че синът ѝ е влизал в клуба. Искаше ѝ се да зададе още един въпрос, който я озадачаваше, но Хари беше категоричен: „Щом майка ми не иска да зная как е умрял баща ми, тъй да бъде“.

— Съжалявам, че не можеш да дойдеш за обяд, защото има нещо, което исках да ти кажа — рече Мейзи.

— Може би някой друг път.

46.

Хари прекара следващата седмица в очакване на поредната бомба. И извика от радост, когато тя гръмна.

В последния ден от срока Джайлс получи телеграма, че му се предлага място в Брейсъноус Колидж, Оксфорд, специалност история.

„Хвана последния влак“ — беше изразът на д-р Паджет.

След два месеца един отличник, един стипендиант и един редови студент пристигнаха в стария университетски град с различен транспорт, за да започнат тригодишния начален курс.

Хари се записа в театралния кръжок и корпуса за обучение на офицери, Джайлс в дружеството по дебати и в клуба по крикет, а Дийкинс се зарови в недрата на Бодлианската библиотека и, досущ като къртица, рядко излизаше на повърхността. Но пък той вече беше решил, че ще прекара остатъка от живота си в Оксфорд.

Хари не можеше да е така сигурен как ще живее нататък, докато премиерът прелиташе често-често до Германия и накрая кацна на летище „Хестън“ с усмивка, размаха някакъв лист и каза на хората онова, което искаха да чуят. Хари изобщо не се съмняваше, че Великобритания е на ръба на войната. Когато Ема го попита защо е толкова убеден, той отвърна: „Не си ли забелязала, че хер Хитлер изобщо не си прави труда да ни посети? Все ние сме настойчивите ухажори и накрая ще бъдем отблъснати“. Ема пренебрегна мнението му, но пък и тя, подобно на мистър Чембърлейн, не искаше да вярва, че Хари може и да се окаже прав.

Ема пишеше на Хари два, понякога три пъти седмично въпреки факта, че учеше почти денонощно за приемните си изпити в Оксфорд.

Хари се върна в Бристол за коледната ваканция и двамата прекарваха колкото се може повече заедно, макар че Хари се стараяше да стои настрана от мистър Барингтън.

Ема отказа да прекара ваканцията в Тоскана и не скри от баща си факта, че предпочита да остане с Хари.

С приближаването на приемния изпит часовете, които Ема прекарваше в стаята със старите книги, щяха да впечатлят дори Дийкинс, но Хари и без това вече стигаше до заключението, че тя ще впечатли изпитната комисия не по-малко от необщителния му приятел миналата година. Всеки път, когато ѝ споменаваше това, Ема му напомняше, че в Оксфорд на всяка студентка се падат двайсет студенти.

— Нищо не пречи да идеш в Кеймбридж — предложи ѝ необмислено Джайлс.

— Където нещата са съвсем праисторически — отвърна Ема. — Там още няма степени за жени.

Най-големият страх на Ема не беше, че няма да влезе в Оксфорд, а че когато започне обучението си, войната може да е избухнала и че Хари ще постъпи в армията и ще бъде изпратен на някое далечно бойно поле. През целия ѝ живот Голямата война сякаш бе пред очите ѝ — безброй жени продължаваха да носят черно в памет на своите съпрузи, любими, братя и синове, които така и не се бяха върнали от фронтовете на онова, което никой вече не наричаше войната, която трябвало да сложи край на всички войни.

Беше умолявала Хари да не се записва доброволец, ако избухне война, а поне да изчака да го мобилизират. Но след като Хитлер влезе в Чехословакия и анексира Судетите, Хари беше абсолютно сигурен, че войната с Германия е неизбежна и че когато бъде обявена, още на следващия ден ще носи униформа.

Когато Хари покани Ема да дойде на бала по случай края на първата му година, тя твърдо реши да не позволи разговори за предстоящата война. Взе също и друго решение.

Замина за Оксфорд сутринта и отседна в хотел „Рандолф“. Следобеда обиколи Съмървил с Хари, който беше сигурен, че след няколко месеца тя ще му стане колежка.

Върна се в хотела, като си остави предостатъчно време да се подготви за бала. Бяха се уговорили с Хари да я вземе в осем вечерта.

Той влезе в хотела няколко минути преди уречения час. Беше с модно тъмносиньо сако, подарък от майка му за деветнайсетия му

рожден ден. Обади се в стаята на Ема от рецепцията да ѝ каже, че е долу и че ще я чака във фоайето.

— Слизам веднага — отвърна тя.

Минутите минаваха. Хари крачеше напред-назад и се чудеше какво ли означава за Ема „веднага“. Но пък Джайлс често му повтаряше, че сестра му се била учила как да определя времето от майка им.

И тогава я видя, застанала в горния край на стълбището. Не помръдна, докато тя бавно слизаше надолу; тюркоазната ѝ копринена рокля без презрамки подчертаваше грациозната ѝ фигура. Всеки млад мъж — а и не само младите — във фоайето с най-голяма радост би заел мястото на Хари.

— Еха — каза той, когато тя стигна последното стъпало. — На кого му е притрябвала Вивиан Лий? Между другото, обувките ти са великолепни.

Ема усети, че първата част от плана ѝ е успяла.

Излязоха от хотела и тръгнаха към площад „Радклиф“, хванати под ръка. Слънцето вече залязваше. Никой от влизащите в Брейсъноус тази вечер не подозираше, че Великобритания се намира само на няколко седмици от войната, заради която половината от младежите, които щяха да танцуват тази вечер, никога нямаше да завършат образованието си.

Но нищо не можеше да е по-далеч от мислите на веселите млади двойки, които танцуваха под музиката на Коул Портър и Джеръм Кърн. Докато няколкостотинте първокурсници и гостите им опустошаваха каси шампанско и планини пушена съомга, Хари рядко оставяше Ема извън полезрението си — опасяваше се, че някоя не толкова галантна душа може да се опита да я отвлече.

Джайлс малко прекали с шампанското, яде твърде много миди и цяла вечер не танцува два пъти с едно и също момиче.

В два след полунощ оркестърът на Били Котън изсвири последния валс. Хари и Ема се притискаха един в друг, докато се въртяха в ритъма на музиката.

Когато диригентът вдигна палката си за националния химн, Ема не пропусна да забележи, че всички млади мъже около нея, независимо колко алкохол са изпили, застанаха мирно и запяха „Боже, пази краля“.

Тръгнаха бавно обратно към „Рандолф“, като си бъбреха за какво ли не — просто не искаха вечерта да свършва.

— Е, поне ще дойдеш след две седмици за приемния изпит, така че скоро ще те видя отново — каза Хари, докато изкачваха стъпалата пред хотела.

— Така е, но няма да имам време за нищо, преди да предам и последната си работа — отвърна Ема. — След като всичко това ми се махне от главата, ще можем да прекараме остатъка от уикенда заедно.

Докато Хари се навеждаше да я целуне за лека нощ, тя прошепна:

— Искаш ли да се качиш в стаята ми? Имам подарък за теб. Не искам да си помислиш, че съм забравила рождения ти ден.

Хари изглеждаше изненадан, както се изненада и портиерът, когато младата двойка тръгна нагоре по стълбите ръка за ръка. Когато стигнаха стаята, Ема направи няколко нервни опита да пхне ключа, преди да успее да отвори.

— След малко идвам — каза и изчезна в банята.

Хари седна на единствения стол и се опита да реши какво би харесал най-много за рождения си ден. Когато вратата на банята се отвори, силуетът на Ема се очерта на приглушената светлина. Елегантната рокля без презрамки беше сменена с голяма хотелска кърпа.

Хари чуваше бесните удари на сърцето си, докато тя бавно пристъпваше към него.

— Мисля, че малко си прекалил с дрехите, скъпи — каза Ема, докато сваляше самото му и го пускаше на пода. После разхлаби вратовръзката и разкопча ризата му, за да се присъединят към самото. Последваха ги обувките и чорапите, след което тя бавно свали панталоните му. Докато посягаше да махне и последното препятствие по пътя си, той я взе на ръце и я понесе през стаята.

Когато я пусна на леглото, кърпата падна на пода. След връщането си от Рим Ема често си беше представяла този момент и бе решила, че първите ѝ опити в любовенето ще са неловки и тромави. Хари обаче беше нежен и внимателен, макар да бе повече от ясно, че е нервен поне колкото нея. След като свършиха, тя остана да лежи в обятията му. Не искаше да заспи.

— Хареса ли ти подаръкът за рождения ден? — попита тя.

— Определено — отвърна Хари. — Но се надявам да не мине още година, преди да мога да отворя следващия. Това ми напомня, че и аз имам подарък за теб.

— Но аз нямам рожден ден.

— Не е подарък за рожден ден.

Скочи от леглото, взе панталоните си от пода, затършува в джобовете и извади малка кожена кутийка. Върна се до леглото, коленичи и каза:

— Ема, мила, ще се омъжиш ли за мен?

— Изглеждаш адски нелепо на колене и гол — засмя се Ема. — Връщай се в леглото, преди да си измръзнал.

— Не и преди да отговориш на въпроса ми.

— Стига глупости, Хари. Реших, че ще се оженим в деня, когато дойде в Имението за дванайсетия рожден ден на Джайлс.

Хари избухна в смях, докато поставяше пръстена на безименния пръст на лявата ѝ ръка.

— Съжалявам, че диамантът е толкова малък.

— Голям е колкото „Риц“ — отвърна Ема, докато той отново лягаше при нея. — И тъй като, изглежда, си организирай най-грижливо всичко — подразни го тя, — коя дата си избрал за сватбата?

— Събота, двацет и девети юли, в три следобед.

— Защо точно тогава?

— Защото е последният ден от семестъра, а и не можем да наемем университетската църква, след като отпадна.

Ема седна, взе молива и тефтера от нощната масичка и започна да пише.

— Какво правиш? — попита Хари.

— Съставям списъка на гостите. Щом имаме само седем седмици...

— Това може да почака — прекъсна я Хари и отново я прегърна. — Имам чувството, че се задава още един рожден ден.

— Много е млада, за да мисли за брак — каза бащата на Ема, сякаш нея я нямаше.

— На същата възраст бях, когато ти ми направи предложение — напомни му Елизабет.

— Но на теб не ти предстоеше най-важният изпит в живота две седмици преди сватбата.

— Именно затова аз се заех с цялата подготовка — отвърна Елизабет. — Така Ема няма да се разсейва, докато не мине изпитът.

— Най-добре ще е да отложим сватбата с няколко месеца. В края на краищата за къде сме се разбързали?

— Каква чудесна идея, татко — обади се Ема. — Може би няма да е зле да попиташ и хер Хитлер дали ще бъде така добър да отложи войната с няколко месеца, защото дъщеря ти иска да се омъжи.

— А какво мисли мисис Клифтън за всичко това? — попита Барингтън, без да обръща внимание на думите на дъщеря си.

— Че нима е възможно да реагира по друг начин, освен да се зарадва? — попита Елизабет.

Барингтън не каза нищо.

Обявата за предстоящата сватба между Ема Грейс Барингтън и Хари Артър Клифтън беше публикувана в „Таймс“ след десет дни. Следващата неделя преподобният Стайлър обяви имената на бракосъчетаващите се от амвона на „Сейнт Мери“, а през следващата седмица бяха разпратени триста покани. Никой не се учуди, когато Хари помоли Джайлс да му стане кум, а капитан Тарант и Дийкинс — шафери.

Хари обаче остана шокиран, когато получи от Стария Джак писмо, с което той отклоняваше поканата, тъй като не можел да напусне поста си предвид обстоятелствата. Хари му писа с увещания да размисли и поне да присъства на сватбата, дори да не може да поеме задълженията на шафер. Отговорът на Стария Джак беше още по-объркващ: „Имам чувството, че присъствието ми ще причини неудобства“.

— Какви ги говори? — зачуди се Хари. — Със сигурност знае, че за всички ни ще е чест, ако дойде.

— Същият като баща ми е — отвърна Ема. — Той отказва да ме даде и казва, че дори не е сигурен, че ще дойде.

— Но ти каза, че бил обещал да те подкрепя повече в бъдеще.

— Да, но всичко това се промени в момента, в който чу, че сме сгодени.

— И майка ми не прояви особен ентусиазъм, когато ѝ казах — призна Хари.

Ема не видя Хари отново, докато не се върна в Оксфорд за изпитите, при това едва след като завърши последния тест. Когато излезе от изпитната зала, годеникът ѝ я чакаше на горното стъпало с бутилка шампанско в едната ръка и две чаши в другата.

— Е, как мина според теб? — попита той, докато пълнеше чашата ѝ.

— Не зная — въздъхна Ема. Десетки други момичета излизаха от залата. — Нямах представа с какво се захващам, докато не видях това множество.

— Е, поне има с какво да се разсееш, докато чакаш резултатите.

— Остават само три седмици — напомни му Ема. — Това е повече от достатъчно време, за да промениш решението си.

— Ако не спечелиш стипендия, може и да премисля. В края на краищата не мога да си позволя да имам вземане-даване с обикновена студентка.

— Ако не спечеля стипендия, аз мога да премисля и да си потърся друг стипендиант.

— Дийкинс още е свободен — каза Хари.

— Дотогава вече ще е късно — отвърна Ема.

— Защо?!

— Защото резултатите ще бъдат оповестени на сутринта в деня на сватбата.

Чукнаха се и пиха. Прекараха по-голямата част от уикенда заключени в малката ѝ хотелска стая, като между любенето отново и отново обсъждаха подробностите около сватбата. В неделя вечерта Ема вече бе стигнала до едно заключение.

— Мама е великолепа, но не мога да кажа същото за баща ми.

— Мислиш ли, че ще дойде?

— О, да. Мама го уговаря, но той все още отказва да ме даде. Какви са последните новини от Стария Джак?

— Дори не отговори на последното ми писмо — каза Хари.

— Не си ли наддала малко, скъпа? — попита майката на Ема, докато се опитваше да закопчае последната кукичка на гърба на сватбената ѝ рокля.

— Не мисля — отвърна Ема и се огледа критично в голямото огледало.

— Зашемяващо — беше преценката на Елизабет, когато отстъпи назад да огледа премяната на булката.

Бяха пътували няколко пъти до Лондон за ушиването на роклята, с което се зае мадам Рене, собственичка на малък моден бутик в Мейфеър; говореше се, че кралица Мери и кралица Елизабет са нейни патрони. Мадам Рене лично следеше всяка проба и викторианската бродирана дантела около врата и по ръкавите, макар и стара, се съчетаваше естествено с копринения корсаж и широките поли, които тази година бяха на мода. Малката кремава шапчица с украшения, увери ги мадам Рене, била нещо, което щяло да е на мода догодина. Единственият коментар на бащата на Ема по темата беше, когато видя сметката.

Елизабет Барингтън си погледна часовника. Три без деветнайсет.

— Не е нужно да бързаме — каза на Ема, когато на вратата се почука.

Беше сигурна, че е поставила табелката „НЕ БЕЗПОКОЙТЕ“ на дръжката, и бе казала на шофьора да не ги очаква преди три. При репетицията предишния ден се оказа, че пътуването от хотела до църквата отнема седем минути. Елизабет смяташе Ема да закъснее, както беше модерно. „Нека почакаят няколко минути, но без да им даваш повод за тревоги.“ Отново се почука.

— Аз ще отворя — каза Елизабет и отиде до вратата.

Млад пиколо с елегантна червена униформа ѝ подаде телеграма — единайсетата за деня. Елизабет се канеше да затвори, когато той каза:

— Поръчаха ми да ви предам, мадам, че тази е важна.

Първата мисъл на Елизабет бе кой ли е отказал поканата в последния момент. Надяваше се това да не означава пренареждане на официалните места на масата. Отвори телеграмата и я прочете.

— От кого е? — попива Ема, докато нагласяваше шапчицата си още няколко милиметра на една страна и се питаше дали не е килната под твърде рискован ъгъл.

Елизабет ѝ подаде телеграмата. Щом я прочете, Ема избухна в сълзи.

— Моите поздравления, скъпа — каза майка ѝ, извади кърпичка от чантата си и започна да бърше сълзите ѝ. — Бих те прегърнала, но не искам да мачкам роклята ти.

След като реши, че Ема е готова, Елизабет спря да провери собствения си тоалет в огледалото. „Не бива да засенчвате дъщеря си на големия ѝ ден, но в същото време не можете да си позволите да останете незабелязана“ — беше ѝ казала мадам Рене. Елизабет особено харесваше шапката на Норман Хартнел, макар да не беше „шик“, както казваха младите.

— Време е да тръгваме — заяви тя, след като отново си погледна часовника.

Ема се усмихна и погледна роклята, която щеше да облече след приема, когато двамата с Хари щяха да поемат към Шотландия за медения си месец. Лорд Харви им беше предложил замъка Мългелри за две седмици с обещанието, че през това време нито един член на фамилията няма да бъде допуснат в радиус петнайсет километра от него и, което може би бе по-важно, Хари можеше да иска по три порции шотландска яхния всяка вечер, без да му предлагат яребици.

Ема последва майка си по коридора. Когато стигнаха стълбите, вече бе сигурна, че краката ѝ всеки момент ще се подкосят. Докато слизаше, другите гости се дръпнаха настрани, така че нищо да не ѝ пречи.

Портиерът отвори вратата на хотела. Шофьорът на сър Уолтър стоеше до задната врата на ролс-ройса, за да може булката да се настани до дядо си. Докато Ема седаше, внимателно нагласявайки роклята си, сър Уолтър си сложи монокъла и заяви:

— Изглеждате великолепно, млада госпожице.

— Благодаря, дядо — отвърна тя и го целуна по бузата.

Погледна през задния прозорец и видя майка си да се качва във втори ролс-ройс. Минута по-късно двете коли се включиха в следобедния трафик и поеха бавно към университетската църква „Сейнт Мери“.

— Татко в църквата ли е? — попита Ема, като се мъчеше да скрие безпокойството си.

— Беше сред първите пристигнали — отвърна дядо й. — Мисля, че съжалява, че ми отстъпи привилегията да те дам на младоженеца.

— А Хари?

— Никога не съм го виждал толкова нервен. Джайлс обаче държи всичко под контрол, което май му се случва за първи път. Знам, че цял месец се е готвил за речта си като кум.

— И двамата сме късметлии, че имаме един и същи най-добър приятел — каза Ема. — Знаеш ли, дядо, веднъж четох, че всяка булка се колебае сутринта преди сватбата.

— Това е съвсем естествено, миличка.

— Аз обаче нито за миг не съм се колебала за Хари — каза Ема, докато спираха пред университетската църква. — Зная, че ще изживеем живота си заедно.

Изчака дядо си да слезе от колата, преди да събере полите си и да застане до него на тротоара.

Майка й се завтече да провери тоалета й за последен път, преди да й позволи да влезе в църквата. Елизабет й подаде малък букет бледорозови рози, докато двете шаферки — Грейс и приятелката й от училище Джесика — заставаха зад нея.

— Ти си следващата, Грейс — каза майка й и се наведе да оправи роклята на момичето.

— Само това не — отвърна Грейс достатъчно високо, за да я чуят всички.

Елизабет отстъпи назад и кимна. Двамата епитропи отвориха тежката врата, с което дадоха знак на органиста да засвири „Сватбения марш“ на Менделсон и на събралите се да станат и да посрещнат булката.

Щом пристъпи в църквата, Ема се изненада колко много хора са дошли в Оксфорд да споделят щастието й. Бавно мина по пътеката, водена от дядо си, и всички й се усмихваха, докато вървеше към олтара.

Забеляза мистър Фробишър до мистър Холкомби отдясно на пътеката. Мис Тили, която носеше доста дръзка шапка, беше дошла чак от Корнуол, а д-р Паджет ѝ се усмихна най-топло. Но нищо не можеше да се сравнява със собствената ѝ усмивка, когато видя капитан Тарант — стоеше с наведена глава и изглеждаше малко нелепо с костюм. Хари сигурно беше много доволен, че старият му приятел все пак е решил да дойде. На предния ред беше мисис Клифтън, която явно бе отделила доста време на избирането на тоалета си, тъй като изглеждаше невероятно модно и елегантно. Ема ѝ се усмихна, но за нейна изненада и разочарование бъдещата ѝ свекърва не вдигна глава да я погледне, докато минаваше покрай нея.

И тогава видя Хари, застанал на стъпалата на олтара до брат ѝ — чакаха нея, булката.

Продължи по пътеката, хванала под ръка дядо си — другият ѝ дядо стоеше изпънат на първата редица до баща ѝ, който изглеждаше угрижен. Може би наистина съжаляваше за решението си да не я даде на младоженеца.

Сър Уолтър отстъпи настрана, докато Ема изкачваше четирите стъпала, за да застане до бъдещия си съпруг. Тя се наведе към Хари и прошепна:

— Промених решението си.

Той се опита да не се ухили, докато чакаше продължението.

— В края на краищата стипендиантите в този университет не бива да се женят за по-нископоставени.

— Толкова се гордея с теб, скъпа — отвърна той. — Моите поздравления.

Джайлс се поклони дълбоко в знак на искрено уважение, а публиката зашепна, когато новината се разпространи между редиците.

Музиката спря и капеланът на колежа вдигна ръце.

— Почитаеми гости, събрали сме се тук пред лицето Божие и пред лицето на събралото се множество да съединим този мъж и тази жена в свещен брак...

Ема изведнъж ужасно се притесни. Беше научила наизуст всички отговори, но в момента не можеше да се сети нито един от тях.

— Първо той бил предопределен за раждане на деца...

Ема се опита да се съсредоточи върху думите на капелана, но с нетърпение очакваше да избяга и да остане сама с Хари. Може би

трябваше да заминат още снощи и да се оженят по шотландския ритуал, без формалности — много по-лесно и по-близо до замъка Мългелри, както беше казала на Хари.

— ... и тези двама души са се явили да се съединят в този свещен брак. Прочее, ако някой може да посочи основателна причина те да не могат да се съчетаят законно, нека говори сега или да замълчи завинаги...

Капеланът направи кратка пауза, преди да произнесе думите „изисквам и ви задължавам“ — и тогава нечий глас ясно изрече:

— Аз възразявам!

Ема и Хари рязко се завъртяха да видят кой би могъл да произнесе такива ужасни думи.

Капеланът вдигна невярващо поглед и за момент се запита дали не му се е счуло, но всички в църквата въртяха глави и се мъчеха да разберат кой се е намесил така неочаквано. Капеланът никога не се бе сблъсквал с подобно развитие на нещата и отчаяно се мъчеше да си спомни какво следва да се прави в подобна ситуация.

Ема зарови лице в рамото на Хари, докато той се взираше в разшумялото се множество и се опитваше да открие кой е причинил този смут. Предположи, че трябва да е бащата на Ема, но когато погледна към първата редица, видя, че Хюго Барингтън е преbledнял като платно и също се опитва да разбере кой е прекъснал церемонията.

Наложи се преподобният Стайлър да повиши глас.

— Моля господина, който възрази срещу сключването на този брак, да се покаже.

На пътеката излезе висок мъж с изправена стойка. Погледите на всички се приковаха в капитан Джак Тарант, докато той измина пътя до олтара и спря пред капелана. Ема се вкопчи в Хари, уплашена, че могат да ѝ го откраднат.

— Да разбирам ли, сър, че според вас този брак не бива да се сключи? — попита капеланът.

— Точно така, сър — тихо отвърна Стария Джак.

— В такъв случай трябва да ви помоля да дойдете във вестиария заедно с булката, младоженеца и най-близките членове на семействата им — каза капеланът и повиши глас: — Можете да останете на местата си, докато обмисля възражението и оповестя решението си.

Посочените бяха поведени към вестиария, следвани от Хари и Ема. Зад тях се чуваше възбуденият шепот на гостите.

След като двете семейства се натъпкаха в тясното помещение, преподобният Стайлър затвори вратата и каза:

— Капитан Тарант. Трябва да ви кажа, че аз единствен съм упълномощен от закона да определя дали този брак следва да се сключи. Естествено, няма да взема никакво решение, докато не чуя възраженията ви.

Единственият, който изглеждаше спокоен в претъпканата стаичка, беше Стария Джак.

— Благодаря, капелан — отвърна той. — Първо, трябва да се извиня на всички ви и особено на Ема и Хари за намесата си. Прекарах последните няколко седмици в борба със съвестта си, преди да стигна до това горчиво решение. Бих могъл да се измъкна по лекия начин и просто да намеря някакъв предлог да не присъствам на днешната церемония. Мълчах до този момент с надеждата, че с времето възражението ми ще се окаже ненужно. Но за съжаление, случаят не е такъв, тъй като любовта между Хари и Ема се засили през годините, вместо да отслабне, поради което за мен стана невъзможно да продължа да мълча.

Всички бяха така грабнати от думите на Стария Джак, че единствено Елизабет Барингтън забеляза как съпругът ѝ се изнизва тихомълком през задната врата.

— Благодаря, капитан Тарант — каза преподобният Стайлър. — Макар да приемам, че намесата ви е добронамерена, трябва да зная конкретните обвинения, които имате срещу двамата младоженци.

— Нямам никакви обвинения срещу Хари или Ема. Обичам ги и им се възхищавам, и смятам, че те са също толкова в неведение, колкото и всички вие. Не, обвинението ми е срещу Хюго Барингтън, който от много години знае, че има вероятност той да е баща и на двете нещастни деца.

Всички в помещението ахнаха, докато се мъчеха да схванат значението на казаното.

— Има ли някой от присъстващите, който да може да потвърди или опровергае твърдението на капитан Тарант? — попита накрая смаяният капелан.

— Не може да бъде — каза Ема, която продължаваше да се притиска в Хари. — Тук има някаква грешка. Баща ми не може...

Именно тогава всички осъзнаха, че бащата на булката вече не е сред тях. Капеланът се обърна към мисис Клифтън, която тихо хлипаше.

— Не мога да отрека опасенията на капитан Тарант — каза тя на пресекулки. — Признавам, че имах еднократна връзка с мистър Барингтън... Само веднъж, но за съжаление, това се случи само няколко седмици преди да се омъжа за съпруга си... — тя бавно вдигна глава, — така че не мога да знам кой е бащата на Хари.

— Трябва да посоча на всички ви — каза Стария Джак, — че Хюго Барингтън неведнъж е заплашвал мисис Клифтън с разправа, ако някога разкрие ужасната му тайна.

— Мисис Клифтън, ще ми позволите ли един въпрос? — меко попита сър Уолтър.

Мейзи кимна, макар главата ѝ да остана сведена.

— Покойният ви съпруг страдаше ли от далтонизъм?

— Не, доколкото знам — едва чуто отвърна тя.

Сър Уолтър се обърна към Хари.

— Но ти страдаш, нали, момчето ми?

— Да, сър — отвърна без колебание Хари. — Защо е важно това?

— Защото аз също не различавам цветовете — отвърна сър Уолтър. — Същото се отнася за сина ми и внук ми. Това е наследствена черта, тормозеща рода ни от няколко поколения.

Хари прегърна Ема.

— Кълна ти се, мила, не знаех абсолютно нищо.

— Разбира се, че не си знаел — за първи път се обади Елизабет Барингтън. — Единственият, който е знаел, е съпругът ми, който не е имал смелостта да излезе и да го признае. Ако го беше направил, това никога нямаше да се случи. Татко — каза тя, обръщайки се към лорд Харви, — мога ли да те помоля да обясниш на гостите ни причината, поради която церемонията няма да се състои?

— Остави го на мен, момичето ми — отвърна лорд Харви и я докосна нежно по ръката. — Но какво ще правиш сега?

— Ще отведа дъщеря си колкото се може по-далеч оттук.

— Никъде няма да ходя без Хари — възрази Ема.

— Боя се, че баща ти не ни е оставил избор — каза Елизабет и я хвана нежно за ръката.

Ема обаче остана вкопчена в Хари, докато той не прошепна:

— Боя се, че майка ти е права, мила. Баща ти обаче никога няма да ми попречи за едно — да продължа да те обичам. И ще докажа, че той не е мой баща, ако ще да ми отнеме цял живот.

— Може би ще предпочетете да излезете през задния вход, мисис Барингтън — предложи капеланът.

Ема с неохота пусна Хари и се остави майка ѝ да я отведе.

Капеланът ги поведе по тесен коридор до една врата и като че ли се изненада, когато тя се оказа отключена.

— Бог да ви пази, деца мои — каза той, преди да се раздели с тях.

Елизабет тръгна с дъщеря си към чакащите ги автомобили. Не обърна внимание на онези от гостите, които бяха излезли за глътка чист въздух или да изпуснат цигара и сега не криеха любопитството си, докато гледаха двете жени да се качват в лимузината.

— Върнете ни в хотела — каза Елизабет на шофьора.

Никой не каза дума, докато не стигнаха до стаята.

Ема се хвърли на леглото и зариде, а Елизабет започна да я гали по косата, както когато беше малка.

— Какво ще правя сега? — изплака Ема. — Не мога ей така да престана да обичам Хари.

— Сигурна съм, че никога няма да престанеш да го обичаш — каза майка ѝ. — Но съдбата е решила, че не можете да сте заедно, докато не се докаже кой е бащата на Хари.

Продължи да гали косата на дъщеря си и дори си помисли, че е заспала, но Ема тихо добави:

— Какво ще кажа на детето си, когато ме попита кой е баща му?

ХАРИ КЛИФТЪН
1939 — 1940

Онова, което ще запомня най-добре след като Ема и майка ѝ напуснаха църквата, бе колко спокойни изглеждаха всички. Нямаше истерии, никой не припадна, дори тонът не се повиши. На случайния свидетел би могло да се прости, че не разбира как животът на много хора току-що е бил повреден, дори непоправимо съсипан. Колко британско и стоическо е всичко това — никой не иска да признае, че личният му живот е бил пръснат на парчета само за минута. Е, трябва да призная, че моят определено беше.

Стоях и мълчах вцепенено, докато останалите актьори изиграваха ролите си. Стария Джак беше направил само онова, което смяташе за свой дълг, макар че пребледнялото му лице и дълбоките му бръчки говореха за друго. Можеше да избере лесния начин и просто да отклони поканата ни за сватбата, но храбреците никога не отстъпват.

Елизабет Барингтън се оказа излята от метал, който при изпитание показва, че по нищо не отстъпва на който и да било мъж — същинска Порция, имала нещастieto да се омъжи за Брут.

Докато оглеждах присъстващите във вестиария в очакване на капелана, най-тъжно ми стана за сър Уолтър, който беше довел внучката си в църквата и не се бе сдобил с внук, а вместо това бе изгубил син, който, както ме беше предупредил Стария Джак преди толкова години, не беше замесен от същото тесто като баща си.

Скъпата ми майка мълчеше, когато се опитах да я прегърна и да я уверя в обичта си. Явно мислеше, че тя единствена е виновна за всичко.

А Джайлс... той се превърна в мъж, когато баща му се измъкна от вестиария, за да се скрие под някой слизест камък, оставяйки отговорността за действията си на другите. След време мнозина от присъстващите щяха да осъзнаят, че случилото се през този ден е било съсипващо за Джайлс не по-малко, отколкото и за Ема.

И накрая, лорд Харви. Той бе пример за всички ни как да се държим в криза. След като капеланът се върна и обясни законовите

последници от брака между близки родственици, решихме лорд Харви да се обърне към чакащите гости от името на двете семейства.

— Бих искал Хари да е от дясната ми страна — каза той, — тъй като желая никой от присъстващите да не остане със съмнението, че на плещите му тежи вина, както съвсем недвусмислено посочи дъщеря ми Елизабет.

— Мисис Клифтън — продължи той, — надявам се да бъдете така добра да застанете от лявата ми страна. Вашата храброст в тази беда е пример за всички нас, и най-вече за един от нас.

— Надявам се, че капитан Тарант ще застане до Хари; само глупакът ще хвърли вината върху вестносеца. Джайлс следва да застане до него. Сър Уолтър, може би ще се съгласите да застанете до мисис Клифтън, а останалите от семейството ще застанат зад нас. Искам ясно да ви заявя — продължи той, — че в цялата тази трагична обстановка имам само една цел, а именно — всички събрали се в този храм ясно да разберат решимостта ни по този въпрос, така че никой да не може да каже, че сме разединени.

И без да каже нищо повече, поведе малката ни група.

Когато разбъбрилото се множество ни видя, изобщо не се наложи лорд Харви да призовава за тишина. Всички заехме местата си на стъпалата пред олтара, сякаш се канехме да позираме за семейна фотография, която по-късно ще намери мястото си в сватбения албум.

— Приятели, ако ми позволите дързостта да ви нарека така — започна лорд Харви, — бях помолен от името на двете семейства да ви уведомя, че за съжаление, бракът между внучката ми Ема Барингтън и мистър Хари Клифтън няма да се състои нито днес, нито никога.

Последните думи са изпълнени със смразяваща категоричност, когато си единственият, който все още се е вкопчил в сламката на надеждата, че един ден проблемът ще бъде решен.

— Трябва да се извиня на всички ви за причинените неудобства, защото това в никакъв случай не беше целта ни — продължи той. — В заключение ми позволете да ви благодаря, че дойдохте тук, и да ви пожелаая лек и спокоен път до дома.

Не бях сигурен какво ще се случи, но един-двама от събралите се станаха от местата си и бавно тръгнаха към изхода; за секунди тънката струя се превърна в поток, докато накрая не останахме само ние на стъпалата на олтара.

Лорд Харви благодари на капелана и сърдечно се ръкува с мен, след което поведе съпругата си към изхода. Тогава го видях за последен път.

Майка ми се обърна към мен и се опита да каже нещо, но успя само да изхлипа. Стария Джак нежно я хвана за ръка и я отведе, а сър Уолтър пое под крилото си Грейс и Джесика. Не беше ден, който майки и шаферки биха искали да си спомнят до края на живота си.

Двамата с Джайлс си тръгнахме последни. Той бе влязъл в църквата като мой кум, а сега излизаше, като се питаше дали не е мой брат. Някои хора остават до теб и в най-мрачния ти час, докато други се отдръпват; само единици тръгват към теб и ти стават още по-близки приятели.

След като се сбогувахме с преподобния Стайлър, който сякаш не можеше да намери думи да изрази колко съжaliaва, с Джайлс тръгнахме унило през вътрешния двор към колежа. Не разменихме нито дума дори докато изкачвахме дървеното стълбище към стаите ми, където потънахме в старите кожени кресла и в младежко сантиментално мълчание.

Седяхме сами, докато нощта сменяше деня. Разменяхме откъслечни фрази, фрази без смисъл, без логика. Когато се появиха първите дълги сенки, онези предвестници на мрака, които така често развързват езика, Джайлс ми зададе въпрос, за който не бях помислял от години.

— Помниш ли първия път, когато с Дийкинс дойдохте в Имението?

— Че как бих могъл да забравя? Беше на дванайсетия ти рожден ден и баща ти отказа да се ръкува с мен.

— Питал ли си се защо?

— Мисля, че днес открихме причината — отвърнах, като се помъчих да не го кажа твърде безчувствено.

— Не, не сме — тихо рече Джайлс. — Днес открихме, че има вероятност Ема да ти е сестра. Сега разбирам, че причината баща ми да пази в тайна връзката си с майка ти, е в това, че се е безпокоил много повече, че ще откриеш, че си негов син.

— Не виждам разликата — отвърнах.

— В такъв случай е важно да си спомниш единствения въпрос, който ти зададе баща ми онзи ден.

— Попита кога е рожденият ми ден.

— Точно така. А когато разбра, че си с няколко седмици по-голям от мен, стана и излезе, без да каже нищо повече. А после, когато трябваше да се връщаме на училище, не излезе от кабинета си да се сбогува, макар да имах рожден ден. Едва сега разбирам защо.

— Как може такъв нищожен случай да има значение след толкова много години?

— Има. Защото точно тогава баща ми е разбрал, че ти може да си първородният му син и че когато умре, ти, а не аз, може да наследиш семейната титла, бизнеса и цялото му богатство.

— Но баща ти може да завещае имуществото си на когото си поиска, а това със сигурност изключва мен.

— Не е чак толкова просто — рече Джайлс, — но както дядо ми напомня най-редовно, неговият баща, сър Джошуа Барингтън, бил посветен в рицарство от кралица Виктория през хиляда осемстотин седемдесет и седма за заслуги в спедиторската индустрия. В завещанието си той постановил, че всичките му титли и имущество трябва да преминат у най-големия му жив син. И така за вечни времена.

— Но аз не искам да вземам нещо, което очевидно не е мое.

— Не се и съмнявам — отвърна Джайлс. — Но по този въпрос може да бъдеш оставен без право на избор, защото когато настъпи моментът, законът ще изиска от теб да заемеш мястото си като глава на фамилията Барингтън.

Джайлс си тръгна малко след полунощ, за да замине за Глостършир. Обеща да разбере дали Ема е склонна да се види с мен, тъй като се бяхме разделили, без дори да се сбогуваме, и каза, че ще се върне в Оксфорд веднага щом получи някакви новини.

Онази нощ не мигнах. Какви ли не мисли препускаха през ума ми и за момент, за съвсем кратък момент, дори се замислих за самоубийство. Но нямах нужда от Стария Джак да ми напомня, че това е страхливият начин да се измъкнеш.

През следващите три дни не излязох от стаята си. Не отговарях на леките почуквания на вратата. Не вдигах телефона. Не отварях писмата, които пъхаха под вратата ми. Може би беше невъзпитано от

моя страна да не отвърщам на онези, които изпитваха най-добри чувства към мен, но понякога прекалено многото съчувствие може да е по-потискащо и от самотата.

Джайлс се върна в Оксфорд на четвъртия ден. Нямаше нужда да говори с мен, за да разбере, че новините няма да ми донесат утеха. Оказа се много по-лошо, отколкото бях очаквал. Ема и майка ѝ заминали за замъка Мългелри, където смятахме да прекараме медения си месец без роднини в радиус петнайсет километра. Мисис Барингтън бе заръчала на адвокатите си да започнат процедурата по развода, но те не могли да представят никакви документи на съпруга ѝ, тъй като никой не го бил виждал, откакто се беше измъкнал незабелязано от вестиария. Лорд Харви и Стария Джак напуснали борда на „Барингтънс“, но по молба на сър Уолтър не оповестили публично причините — не че това щеше да даде изобилен материал за всевъзможни клюки и сплетни. Майка ми напуснала нощния клуб на Еди и започнала работа като сервитьорка в ресторанта на „Гранд Хотел“.

— А Ема? — попитах аз. — Успя ли да...

— Нямах възможност да говоря с нея — рече Джайлс. — Вече бяха заминали за Шотландия. Но тя беше оставила писмо за теб на масата във фоайето. — Усетих как сърцето ми се разтуптя, когато ми подаде плика с познатия почерк. — Ако искаш по-късно да хапнем нещо, ще съм в стаите си.

И излезе.

Седнах на стола до прозореца. Не исках да отварям писмото, защото знаех, че няма да ми предложи нито лъч надежда. Накрая разкъсах плика и извадих трите листа, изписани със стегнатия почерк на Ема.

Имението Чу Вали

Глостършир

29 юли 1939 г.

Мой скъпи Хари,

Полунощ е, а аз седя в спалнята и пиша на единствения мъж, когото ще обичам в живота си.

Дълбоката омраза към баща ми, на когото никога няма да простя, се смени с внезапно спокойствие, така че трябва да напиша тези думи, преди горчивата ярост да се върне и да ми напомни от колко много неща ни лиши този коварен човек.

Иска ми се да можехме да се разделим като влюбени, а не като непознати в претъпкана стая, след като съдбата реши никога да не кажем думите „докато смъртта ни раздели“, макар да съм сигурна, че ще си отида от този свят, обичала само един мъж.

Никога няма да се задоволя само със спомена за любовта ти, защото докато има мъничка надежда Артър Клифтън да е бил твой баща, ще остана изцяло твоя, скъпи мой, бъди сигурен.

Мама е убедена, че след време споменът за теб ще помръкне като лъчите на залязващото слънце, докато не изчезне напълно, за да отстъпи пред зората на новия ден. Нима не помни как в деня на сватбата ми каза, че любовта ни един към друг е така чиста, проста и рядка, че несъмнено ще издържи изпитанията на времето? Самата тя призна, че може само да ни завижда, тъй като никога не била изпитвала подобно щастие.

Но докато не мога да бъда твоя съпруга, мили, аз съм твърдо решена, че трябва да останем разделени, освен ако и докато не се докаже, че можем да се свържем законно. Никой друг няма надежда да заеме мястото ти и ако е нужно, предпочитам да остана сама, вместо да се съглася на някакъв измислен брак.

Питам се дачи някога ще настъпи ден, в който ще се събудя, без да се пресягам с очакване да те откроя до мен и дали някога ще мога да заспя, без да шепна името ти.

С радост бих жертвала остатъка от живота си за още една година като тази, която изживяхме с теб, и никой божествен или човешки закон не може да промени това. Продължавам да се моля да дойде ден, когато ще можем да се свържем пред погледа на същия Бог и същите хора, но

дотогава, мили мой, винаги ще бъда твоя любяща съпруга
във всичко, освен по име,

Ема

49.

Когато най-сетне събра сили да отвори безбройните писма, покриващи пода около вратата, Хари попадна на едно от секретарката на Стария Джак в Лондон.

Сохо Скуеър

Лондон

Сряда, 2 август, 1939 г.

Уважаеми мистър Клифтън,

Вероятно ще получите това писмо едва след като се върнете от медения си месец в Шотландия, но се питам дали капитан Тарант не е останал в Оксфорд след сватбата.

Той не се яви в службата в понеделник сутринта и никой не го е виждал, така че си помислих дали нямате представа как мога да се свържа с него.

С нетърпение очаквам отговор.

С уважение,

Филис Уотсън

Явно Стария Джак беше забравил да съобщи на мис Уотсън, че ще отиде до Бристол да прекара няколко дни със сър Уолтър и ясно да покаже, че макар да е станал причина за развалянето на сватбата и да е напуснал борда на компанията, си остава близък приятел на президента на „Барингтънс“. Тъй като в купчината неотворена поща нямаше второ писмо от мис Уотсън, Хари прие, че Стария Джак явно се е върнал на Сохо Скуеър и вече е на работното си място.

Прекара цялата сутрин в отговаряне на всяко писмо, което бе пренебрегнал; толкова много хора му изказваха съчувствието си и не беше тяхна вина, че му напомняха за нещастieto му. Изведнъж реши, че трябва да се махне колкото се може по-далеч от Оксфорд. Вдигна телефона и помоли да го свържат с Лондон. Половин час по-късно телефонистката се обади и му каза, че номерът давал непрекъснато

заето. След това опита да намери сър Уолтър в Барингтън Хол, но там телефонът само звънеше и звънеше. Разочарован, че не може да се свърже с никой от тях, Хари реши да последва една от максимите на Стария Джак — „Размърдай си четирибуквието и направи нещо полезно“.

Грабна куфара, който беше приготвил за медения си месец в Шотландия, слезе долу и каза на портиера, че заминава за Лондон и няма да се върне до началото на семестъра.

— Ако ме търси Джайлс Барингтън — добави, — моля да му съобщите, че съм отишъл да работя за Стария Джак.

— Стария Джак — повтори портиерът и си записа името на хвърчащо листче.

По пътя към Падингтън Хари прочете в „Таймс“ за последните официални контакти между Лондон и Берлин. Започваше да си мисли, че мистър Чембърлейн е единственият, който все още вярва във възможността да се постигне мир. „Таймс“ предсказваше, че Великобритания ще се окаже въвлечена във война в близките дни и че премиерът не може да се надява да запази поста си, ако германците не обърнат внимание на ултиматума му и нахлуят в Полша.

По-нататък Гръмовержеца изказваше предположение, че в крайна сметка ще се стигне до формирането на коалиционно правителство, водено от външния министър лорд Халифакс (достоеен човек), а не от първия лорд на Адмиралтейството Уинстън Чърчил (непредвидим и сприхав). Въпреки очевидната неприязън на пресата към Чърчил Хари смяташе, че точно в този момент Великобритания не се нуждае от „достоеен човек“, а от човек, който не се страхува да натрие носа на нахалника.

Когато слезе от влака на Падингтън, видя десетки, дори стотици униформени мъже и младежи. Вече беше решил в кои части да постъпи веднага след обявяването на войната. Докато се качваше в автобуса до Пикадили, през ума му мина мрачната мисъл, че ако загине, докато служи на страната си, ще реши всички семейни проблеми на Барингтънови — с изключение на един.

Опашката имигранти пред сградата на Сохо Скуеър изглеждаше още по-дълга и окаяна. Докато се качваше към третия етаж, неколцина бегълци отново се дръпнаха да му направят път, предполагайки, че е

някой от служителите. Хари се надяваше, че в следващия час ще стане такъв.

Стигна третия етаж и влезе в кабинета на мис Уотсън. Откри я да попълва формуляри, да издава пътни листа, да урежда настаняване и да дава малки суми на отчаяни хора. Когато го видя, лицето ѝ грейна.

— Кажи ми, че капитан Тарант е с теб — бяха първите ѝ думи.

— Не е — отвърна Хари. — Мислех, че вече се е върнал в Лондон. Именно затова съм тук. Питам се дали нямате нужда от още служители.

— Много мило от твоя страна, Хари — каза тя, — но най-полезното, което можеш да направиш за мен, е да откриеш капитан Тарант. Без него работата изобщо не върви.

— Последната ми информация е, че е отседнал при сър Уолтър Барингтън в дома му в Глостър, но това бе най-малко преди две седмици.

— Не сме го виждали, откакто замина за Оксфорд за сватбата ви — каза мис Уотсън, докато се опитваше да успокои още двама имигранти, които не знаеха нито дума английски.

— Някой да е звънял в апартамента му да провери дали не е там? — попита Хари.

— Няма телефон, а и аз не съм се прибираща вкъщи вече не помня откога — отвърна мис Уотсън и кимна към огромната опашка.

— Къде живее той? — попита Хари.

— Жилищен блок „Принц Едуард“ на Ламбет Уолк, апартамент двайсет и три. Вземи автобус единайсет до Ламбет, след това питай. И благодаря, Хари.

Хари се обърна и тръгна към стълбите. Нещо не беше наред. Стария Джак никога не би напуснал поста си, без да обясни причината на мис Уотсън.

— Забравих да попитам: как мина меденият ти месец? — извика тя след него.

Хари реши, че е достатъчно далеч, че да не я е чул.

Върна се на Пикадили и се качи в двуетажен автобус, претъпкан с войници. Минаха по Уайтхол, който бе пълен с офицери, после през площада на Парламента, където огромна тълпа чакаше някакви новини от Камарата на представителите. Автобусът продължи през Ламбет Бридж и когато стигнаха Албърт Ембанкмънт, Хари слезе.

Едно вестникарче, което крещеше: „Великобритания очаква отговора на Хитлер“, му каза да тръгне по втората пряка вляво, после по третата вдясно и добави презрително:

— Всички знаят къде е Ламбет Уолк.

Хари се затича, сякаш го гонеха, и не спря, докато не стигна жилищния блок. Беше толкова занемарен и разнебитен, че се запита на кой ли принц Едуард е кръстен. Отвори вратата, която едва ли щеше да оцелее още дълго на пантите си, и бързо изкачи стъпалата, като ловко стъпваше между боклуците, които не бяха събирани от дни.

Стигна втория етаж, спря пред апартамент 23 и почука на вратата, но отговор не последва. Почука отново, този път по-силно, но отново никой не отговори. Изтича надолу по стълбите да намери някой, който работи в сградата. В сутерена откри старец, настанен в по-древен и от него стол: пушеше ръчно свита цигара и прелистваше „Дейли Мирър“.

— Виждали ли сте капитан Тарант? — остро попита Хари.

— Не и през последните две седмици, сър — отвърна старецът, скочи на крака и едва не зае стойка „мирно“.

— Имате ли ключ за апартамента му?

— Да, сър, но имам право да го използвам единствено при спешни случаи.

— Уверявам ви, че случаят е спешен — каза Хари, обърна се и се втурна обратно нагоре, без да чака отговора му.

Старецът го последва, макар и не така бързо. Когато го настигна и отключи, Хари бързо обиколи стаите, но от Стария Джак нямаше и следа. Последната врата, пред която спря, беше затворена. Почука леко, опасявайки се от най-лошото. Когато не последва отговор, предпазливо отвори, но видя само прилежно оправено легло. Да не би приятелят му все още да беше при сър Уолтър?

Благодари на портиера, излезе на улицата и спря такси, тъй като не искаше да губи време в непознатия град.

— До гара Падингтън. Бързам.

— Всички бързат напоследък — отбеляза шофьорът, докато потегляше.

След двамайсет минути Хари стоеше на перон 6, но до заминаването на влака оставаха още петдесет минути. Използва времето да си купи сандвич и чай („Имаме само със сирене, сър“) и да

телефонира на мис Уотсън, за да ѝ каже, че Стария Джак не се е връщал в апартамента си. Ако изобщо беше възможно, тя звучеше още по-изтормозено, отколкото при срещата им.

— Заминавам за Бристол — каза ѝ Хари. — Ще звънна веднага щом го откроя.

Докато влакът излизаше от столицата през изпълнените с пушек предградия, Хари реши, че няма друг избор, освен да отиде направо в кабинета на сър Уолтър на пристанището, дори това да означаваше да се натъкне на Хюго Барингтън. Намирането на Стария Джак определено бе по-важно от всичко друго.

Най-сетне влакът влезе в Темпъл Мийдс. Хари знаеше двата автобуса, които трябва да вземе, без да му се налага да пита вестникарчето на ъгъла, крещящо с пълно гърло: „Великобритания очаква отговора на Хитлер“. Същото заглавие, но този път с бристолски акцент. След половин час Хари беше на портала и каза на пазача:

— Имам среща със сър Уолтър.

— Разбира се, сър. Знаете ли как да стигнете до кабинета му?

— Да, благодаря — отвърна Хари.

Тръгна бавно към сградата, в която не бе влизал никога. Замисли се какво ли ще направи, ако се озове лице в лице с Хюго Барингтън, преди да е стигнал до вратата на сър Уолтър.

С облекчение видя, че ролс-ройсът на президента е паркиран на обичайното място; още по-голямо бе облекчението му, че от лъскавото „Бугати“ на Хюго Барингтън няма и следа. И тъкмо преди да влезе в Барингтън Хаус, погледна към железопътния вагон. Възможно ли бе? Обърна се и zakрачи към „вагонетката“, както се изразяваше Стария Джак след втората чаша уиски.

Почука леко по стъклото, сякаш отиваше на посещение във величествен дом. Не се появи иконом, така че той отвори вратата и се качи. Тръгна по коридора към първа класа и го откри, седнал на обичайното си място.

Това бе първият път, когато Хари видя Стария Джак да носи кръста „Виктория“.

Седна срещу приятеля си и си припомни първия път, когато бе седял тук. Сигурно беше на около пет, краката му не достигаха пода. После си помисли за нощта, когато бе избягал от „Сейнт Бийд“ и

мъдрият стар джентълмен го бе убедил да се върне навреме за закуска. Спомни си как Стария Джак бе дошъл да чуе солото му в църквата, когато гласът му започна да мутира. Как бе казал пренебрежително, че това е дребна пречка. А след това дойде денят, когато научи, че не е успял да спечели стипендия за Бристолската гимназия, което беше сериозен провал. Въпреки неуспеха му Стария Джак му беше подарил часовника „Ингерсол“, който носеше и до днес. През последната година в училището Стария Джак беше дошъл от Лондон да го гледа в ролята на Ромео и Хари го бе запознал с Ема. И никога нямаше да забрави деня, когато Джак седеше на сцената като настоятел на училището и гледаше как Хари получава наградата по английски.

А сега Хари никога нямаше да може да му благодари за безбройните приятелски постъпки през годините и за помощта, за която нямаше как да се отплати. Взираше се в човека, когото беше обичал и за когото бе смятал, че никога няма да умре. Докато двамата седяха в първа класа, слънцето на младостта му залезе.

Хари гледаше как прибират носилката в линейката. Сърдечен пристъп, каза докторът, преди да потеглят.

Нямаше нужда да отива и да казва на сър Уолтър, че Стария Джак е мъртъв, защото когато се събуди на следващата сутрин, президентът на „Барингтънс“ седеше до него.

— Каза ми, че вече няма причина да живее — бяха първите думи на сър Уолтър. — И двамата изгубихме близък и скъп приятел.

Отговорът на Хари го изненада.

— Какво ще правите с вагона, щом Стария Джак вече го няма?

— На никого няма да бъде разрешено да го приближава, докато съм президент на компанията — отвърна сър Уолтър. — Този вагон пази твърде много лични спомени за мен.

— И за мен — рече Хари. — Като момче прекарвах тук повече време, отколкото в собствения си дом.

— Или в класната стая, ако трябва да сме точни — каза сър Уолтър с малко крива усмивка. — Наблюдавах те от прозореца на кабинета си. Мислех си що ли за впечатляващо момче трябва да си, че Стария Джак да е готов да прекарва толкова много време с теб.

Хари се усмихна, когато си спомни как Стария Джак беше намерил причина, поради която да се върне в училище и да се научи да чете и пише.

— Какво ще правиш сега, Хари? Ще се върнеш в Оксфорд, за да продължиш образованието си?

— Не, сър. Боя се, че ще избухне война до...

— До края на месеца, предполагам — каза сър Уолтър.

— В такъв случай незабавно ще напусна Оксфорд и ще постъпя във флота. Вече казах на надзирателя на колежа мистър Бейнбридж, че смятам да постъпя така. Той ме увери, че мога да се върна и да продължа обучението си веднага щом войната свърши.

— Типично за Оксфорд — отбеляза сър Уолтър. — Винаги гледат в дългосрочен план. Значи ще отидеш в Дартмът да учиш за флотски офицер?

— Не, сър. През целия си живот съм бил около кораби. Във всеки случай Стария Джак е започнал като редник и е успял да се издигне, така че какво ми пречи да направя същото?

— Всъщност защо не? — съгласи се сър Уолтър. — Между другото, това бе една от причините да го смятаме за нещо повече от нас.

— Нямах представа, че сте служили заедно.

— О, да, служих с капитан Тарант в Южна Африка — каза сър Уолтър. — Бях един от онези двайсет и четирима, чийто живот той спаси в деня, заради който го наградиха с кръста „Виктория“.

— Това обяснява много неща, които така и не разбихах — рече Хари. И изненада за втори път сър Уолтър. — Сър, познавам ли някого от другите?

— Фроб — отвърна сър Уолтър. — Само че по онова време беше лейтенант Фробишър. Ефрейтор Холкомби, бащата на мистър Холкомби. И младия редник Дийкинс.

— Бащата на Дийкинс?

— Да. Беше новобранец. Великолепен млад войник. Не говореше много, но се оказа изключително храбър. Изгуби ръката си през онзи ужасен ден.

Двамата замълчаха, унесени в мисли за Стария Джак. Накрая сър Уолтър попита:

— Щом няма да ходиш в Дартмът, момчето ми, как смяташ да спечелиш войната с голи ръце?

— Ще служа на всеки кораб, който се съгласи да ме приеме, сър, стига да е готов да тръгне на лов за враговете на Негово Величество.

— В такъв случай може би мога да помогна.

— Много мило от ваша страна, сър, но искам да постъпя на военен кораб, а не на пътнически лайнер или товарен съд.

Сър Уолтър отново се усмихна.

— Така и ще стане, мило момче. Не забравяй, че съм в течение за всеки кораб, който влиза и излиза от това пристанище, и познавам повечето капитани. Всъщност, като се замисля, познавах и повечето от бащите им, когато те бяха капитани. Да идем в кабинета ми и да видим какви кораби ще пристигнат и ще заминат през следващите няколко дни. И, което е по-важно, да видим дали някой от тях ще е склонен да те вземе.

— Много ви благодаря, сър, но мога ли преди това да посетя майка си? Може да стане така, че да не я видя доста време.

— Напълно си прав, момчето ми — отвърна сър Уолтър. — И щом ще ходиш да видиш майка си, защо не минеш през кабинета ми следобед? Така ще имам достатъчно време да прегледам последните списъци.

— Благодаря, сър. Ще се върна веднага щом кажа на майка си какво смятам да правя.

— Просто кажи на човека на портала, че имаш среща с президента. Няма да имаш проблем с влизането.

— Благодаря, сър — каза Хари и прикри усмивката си: вече го беше направил.

— И предай много поздрави на скъпата си майка. Тя е изключителна жена.

Думите му отново напомниха на Хари защо сър Уолтър беше най-близкият приятел на Стария Джак.

Хари влезе в „Гранд Хотел“, великолепна викторианска сграда в центъра на града, и помоли портиера да го упъти към ресторанта. Изненада се от опашката пред бюрото на метрдотела — хората чакаха да се освободят маси. Нареди се отзад — напомни си, че майка му никога не бе одобрявала, когато се отбиваше при нея в „При Тили“ или в „Роял“ през работно време.

Докато чакаше, се огледа. Салонът бе пълен с бърборещи хора, никой от които сякаш не очакваше, че скоро ще има недостиг на храна, нито се замисляше да постъпи в армията, ако страната влезе във война. Храната се внасяше и изнасяше през летящите врати на сребърни подноси, един готвач буташе количка от маса на маса и отрязваше парчета телешко, докато друг го следваше с купа сос от печеното месо.

А после видя майка си — тя бързо излезе през летящите врати, понесла цели три порции. Постави ги пред клиентите си толкова сръчно, че те изобщо не я забелязаха, след което се върна в кухнята. Появи се отново миг по-късно с три салати. Хари се усмихна при мисълта откъде е наследил безграничната си енергия, безкритичния си ентусиазъм и храбрия си дух, който дори за миг не допускаше мисълта

за провал. Как някога можеше да се отплати на тази изключителна жена за всички жертви, които бе направила?

— Съжалявам, че ви карам да чакате, сър — прекъсна мислите му метрдотелът, — но в момента нямам свободна маса. Ако бъдете така добър да дойдете след двайсетина минути...

Хари не му каза, че всъщност не иска маса, при това не само защото майка му е една от сервитьорките, но и защото не би могъл да си позволи нищо от менюто, освен може би малко сос.

— Ще дойда по-късно — каза той, като се помъчи да скрие разочарованието си.

„След десетина години“, помисли си, когато майка му сигурно щеше да е заела мястото на метрдотела. Излезе от хотела с усмивка на лице и взе автобуса обратно до пристанището.

Секретарката незабавно го въведе в кабинета на сър Уолтър. Президентът се бе навел над бюрото си и изучаваше графици, разписания и морски карти.

— Седни, момчето ми — каза сър Уолтър, преди да нагласи монокъла на дясното си око и да го погледне строго. — Имах малко време да помисля за разговора ни тази сутрин — продължи той сериозно. — И преди да продължим нататък, искам да съм сигурен, че вземаш правилното решение.

— Абсолютно сигурен съм — без колебание отвърна Хари.

— Може и така да е, но аз съм също толкова сигурен, че Джак би те посъветвал да се върнеш в Оксфорд и да изчакаш да те мобилизират.

— Може би, сър, но самият той едва ли би се вслушал в собствения си съвет.

— Колко добре го познаваш — отбеляза сър Уолтър. — Точно това очаквах, че ще кажеш. Добре, ще ти кажа какво открих дотук — продължи той и отново насочи вниманието си към книгата на бюрото. — Добрата новина е, че корабът „Резолюшън“ на Кралския военноморски флот ще пристигне в Бристол след около месец, за да зареди гориво и да чака по-нататъшни заповеди.

— Цял месец? — възкликна Хари, без да си прави труда да скрие разочарованието си.

— Търпение, момче — каза сър Уолтър. — Причината да избира „Резолюшън“ е, че капитанът му е стар приятел и съм сигурен, че ще мога да ти намеря място като матрос, стига другата част от плана ми да се осъществи.

— Но дали капитанът ще се съгласи да вземе човек без опит в морето?

— Може би не, но ако всичко друго си дойде на мястото, ще се качиш на борда на „Резолюшън“ като стар морски вълк.

Хари си припомни една от любимите забележки на Стария Джак — „Не научавам почти нищо, докато приказвам“ — и реши да престане да прекъсва и да започне да слуша.

— И тъй — продължи сър Уолтър, — успях да избира три кораба, които ще напуснат Бристол през следващите двацет и четири часа и се очакват обратно след три до четири седмици, което ще ти даде предостатъчно време да постъпиш като матрос на „Резолюшън“.

На Хари му се прииска да го прекъсне, но не го направи.

— Да започнем с първия ми избор. „Девониън“ ще отплава за Куба с товар от памучни рокли, картофи и велосипеди „Рали Лентън“ и по график трябва да се върне в Бристол след четири седмици с тютюн, захар и банани.

— Вторият в списъка е „Канзас Стар“, пътнически кораб, който ще отплава за Ню Йорк със сутрешния отлив. Той бе реквизиран от американското правителство да прехвърли американски граждани в родината преди Великобритания да влезе във война с Германия. Третият е празен танкер — „Принцес Беатрис“ — който заминава за Амстердам да зареди и в края на месеца ще се върне в Бристол с пълни цистерни. И трите кораба много добре си дават сметка, че трябва да се върнат в пристанището колкото се може по-бързо, защото ако бъде обявена война, двата товарни ще бъдат смятани от германците за легитимни цели и единствено „Канзас Стар“ ще е в безопасност от подводниците, които дебнат в Атлантика и чакат заповед да потопят всичко плаващо под червен или син флаг.

— От какъв екипаж се нуждаят тези кораби? — попита Хари. — Не може да се каже, че съм особено квалифициран.

Сър Уолтър отново затърси из бюрото си и взе друг лист.

— „Принцес Беатрис“ има нужда от матроси, „Канзас Стар“ търси човек за кухнята, което обикновено означава мияч или

сервитьор, а „Девониън“ се нуждае от четвърти офицер.

— Значи може да бъде изваден от списъка.

— Странно — каза сър Уолтър, — защото смятам, че си най-подходящ именно за този пост. „Девониън“ има екипаж от трийсет и седем души и рядко излиза в морето с обучаващ се за офицер, така че всички ще очакват от теб да си пълен новак.

— Но защо му е на капитана да се съгласи да ме вземе?

— Защото му казах, че си мой внук.

51.

Хари вървеше по кея към „Девониън“. Малкият куфар в ръката му го караше да се чувства като ученик в първия учебен ден. Какъв ли ще е директорът? До Джайлс ли ще спи, или до Дийкинс? Дали няма да попадне на някой като Стария Джак? Ще има ли някой Фишър на борда?

Макар сър Уолтър да бе предложил да дойде с него и да го представи на капитана, Хари бе сметнал, че това няма да е най-добрият начин да спечели симпатиите на екипажа.

Спря за момент и се вгледа в древното корито, на което щеше да прекара следващия месец. Сър Уолтър му беше казал, че „Девониън“ е построен през 1913 г., когато в океаните все още господствали платноходите и моторизираният товарен кораб се смятал за последна дума на техниката. А сега, двайсет и шест години по-късно, не му оставаше много време преди да бъде изваден от употреба и да бъде закаран в онази част на пристанището, където нарязваха старите кораби за скрап.

Сър Уолтър беше намекнал също, че тъй като на капитан Хейвънс му оставала само една година до пенсия, собствениците сигурно щели да го бракуват заедно с кораба му.

По документи „Девониън“ имаше екипаж от трийсет и седем души, но както при много товарни кораби, това число не беше съвсем точно — готвачът и миячът, наети в Хонконг, не фигурираха в списъка, както и един-двама матроси, които бягаха от закона и нямаха желание да се връщат в родината си.

Хари бавно се качи по подвижния мост. Стигна края му и не помръдна, докато не получи разрешение да стъпи на палубата. След всичките години мотаене из пристанището познаваше много добре корабния правилник. Погледна към мостика и прие, че човекът, който е там, трябва да е капитан Хейвънс. Сър Уолтър му беше казал, че първият офицер на един търговски кораб е всъщност старши моряк, но на борда обръщението към него задължително е капитан. Капитан Хейвънс изглеждаше по-скоро на петдесет, отколкото на шейсет. Беше

як мъж със загрубяло от морето лице и тъмна, късо подстригана брада, която наред с оплешивяващата глава го караше да прилича на Джордж V.

Щом забеляза Хари да чака в края на подвижния мост, капитанът каза нещо на стоящия до него помощник и слезе на палубата.

— Капитан Хейвънс — представи се отривисто. — Вие трябва да сте Хари Клифтън. — Ръкува се с Хари. — Добре дошли на борда на „Девониън“. Бяхте ми препоръчан.

— Трябва да ви предупредя, сър — започна Хари, — че това е първото ми...

— Известно ми е — каза Хейвънс по-тихо и мина на „ти“, — но по-добре да не го разгласяваш, ако не искаш престоят ти на кораба да се превърне в същински ад. И каквото и да правиш, не споменавай, че идваш от Оксфорд, защото повечето от тази шайка — той посочи работещите на палубата матроси — ще си помислят, че това е просто името на някой кораб. Ела. Ще ти покажа каютата на четвъртия офицер.

Хари тръгна след капитана; усещаше как поне десет чифта подозрителни очи следят всяко негово движение.

— На кораба има още двама офицери — продължи капитанът. — Главният машинист Джим Патерсън прекарва по-голямата част от живота си долу в машинното отделение, така че ще го виждаш само по време на хранене, при това не всеки път. Служи с мен вече четиринайсет години и честно казано, съмнявам се, че това старо корито ще успее да преполови дори Ламанша, та какво остава за Атлантическия океан, ако не е той да се справя с него. Третият офицер, Том Брадшоу, е на мостика. Той е при мен само от три години, така че още не си е отработил пътните. Не говори много за себе си, но който и да го е обучавал, със сигурност си е знаел работата, защото е страшно добър.

Хейвънс се вмъкна в един люк и заслиза по тясна стълба към долната палуба.

— Това е моята каюта — каза той, докато водеше Хари по коридора, — а тази е на мистър Патерсън. — Спря пред нещо, което приличаше на врата на килер. — Това е твоята. — Бутна вратата, но тя се отвори само на няколко сантиметра и се блъсна в тясно дървено легло. — Няма да влизам, защото няма да има място за двама ни. На

леглото има дрехи. След като се преоблечеш, се качи на мостика. Отплаваме след по-малко от час. Излизането от пристанището вероятно ще е най-интересната част от пътуването, докато не стигнем Куба.

Хари се промуши през полуотворената врата и трябваше да я затвори след себе си, за да има достатъчно място, за да се преоблече. Провери нещата, които бяха оставени грижливо сгънати на койката — два дебели сини пуловера, две бели ризи, два чифта сини панталони, три чифта сини вълнени чорапи и платнени обувки с дебели гумени подметки. Наистина сякаш отново беше в училище. Всички неща имаха нещо общо — изглеждаха така, сякаш са били носени от доста хора преди него. Но пък бяха чисти. Той бързо се преоблече и разопакова багажа си.

Тъй като имаше само едно чекмедже, напъха малкия куфар с цивилните дрехи под леглото — единственото нещо, което идеално се побираше в каютата. Отвори вратата, промуши се в коридора и тръгна да търси стълбата. Намери я и отново се озова на палубата. Загледаха го още няколко чифта подозрителни очи.

— Мистър Клифтън — каза капитанът, когато Хари за първи път стъпи на мостика, — това е третият офицер Том Брадшоу, който ще изведе кораба в открито море веднага щом получим разрешение от пристанищните власти. Между другото, мистър Брадшоу, една от задачите ни по време на това пътуване е да научим това пале на всичко, което знаем, така че когато след месец се върне в Бристол, екипажът на „Резолюшън“ да го помисли за изпечен морски вълк.

Дори мистър Брадшоу да каза нещо, думите му бяха заглушени от две дълги изсвирвания на сирена. Хари беше чувал неведнъж този сигнал, показващ, че двата влекача са на място и са готови да измъкнат „Девониън“ от пристанището. Капитанът натъпка щипка тютюн в очуканата си лула, а мистър Брадшоу отговори на сигнала с двойно изсвирване на корабната сирена, за да потвърди, че са готови за заминаване.

— Готови за отплаване, мистър Брадшоу — каза капитан Хейвънс и драсна клечка кибрит.

Мистър Брадшоу махна покривалото от една месингова тръба и каза в нея:

— Всички двигатели бавно напред, мистър Патерсън. Влекачите са на място и готови да ни изведат от пристанището. — Говореше с лек американски акцент.

— Всички двигатели бавно напред, мистър Брадшоу — долетя глас през тръбата.

Хари загледа как екипажът изпълнява задачите си. Четирима, двама на носа и двама на кърмата, освобождаваха дебелия въжет от кнехтовете на кея. Други двама прибираха подвижния мост.

— Следете лоцмана — каза капитанът между две дръпвания. — Неговата работа е да ни изведе от пристанището. След като го направи, мистър Брадшоу ще поеме командването. Ако се окажете достатъчно добър, мистър Клифтън, може би ще ви бъде разрешено да заемете мястото му след около година, но не и преди да съм се пенсионирал и мистър Брадшоу да е поел командването.

Тъй като Брадшоу дори не направи опит да се усмихне, Хари не каза нищо и продължи да наблюдава работата на екипажа.

Беше изумен колко гладко става всичко. „Девониън“ с лекота се отдели от кея и с помощта на двата влекача бавно се насочи към изхода на пристанището, по река Ейвън и под висящия мост.

— Знаете ли кой е построил този мост, мистър Клифтън? — попита капитанът, като извади лулата от устата си.

— Айзъмбард Кингдъм Брунел, сър — отвърна Хари.

— А защо не е доживял до откриването му?

— Защото местният съвет останал без пари и той умрял преди завършването на моста.

Капитанът се намръщи.

— Остава да ми обясните, че е кръстен на ваше име — каза той и отново захапа лулата.

Не проговори, докато влекачите не стигнаха до остров Бари. Чуха се отново две дълги изсвирвания на сирени, влекачите освободиха въжетата си и обърнаха към пристанището.

„Девониън“ може и да беше старо корито, но Хари бързо разбра, че капитан Хейвънс и екипажът му много добре знаят как да се оправят с него.

— Поемете управлението, мистър Брадшоу — каза капитанът, когато на мостика се появи нов чифт очи, този път дръпнати. Собственикът им носеше две чаши горещ чай. — Лу, по време на

плаването на мостика ще има трима офицери, така че се погрижи мистър Клифтън също да получава чай.

Китаецът кимна и изчезна под палубата.

След като светлините на пристанището изчезнаха зад хоризонта, вълните започнаха да стават все по-големи и по-големи и корабът се заклати от една страна на друга. Хейвънс и Брадшоу стояха разкрачени, сякаш бяха залепени за палубата, а Хари непрекъснато трябваше да се хваща за нещо, за да не се катурне. Когато китаецът се появи с трета чаша, Хари предпочете да не споменава на капитана, че чаят е студен и че майка му обикновено слага в него и захар.

Тъкмо започна да се чувства малко по-уверено и дори да се наслаждава на изживяването, капитанът каза:

— Няма какво да правите тук тази вечер, мистър Клифтън. По-добре слезте долу да подремнете. Явете се утре в седем и двайсет, за да поемете вахтата на закуска.

Хари отвори уста да възрази, но видя, че Брадшоу се подсмихва, така че каза:

— Лека нощ, сър.

Бавно се заклатушка към стълбата. Усещаше как с всяка стъпка го следят все повече и повече очи.

— Сигурно е пътник — каза нечий глас достатъчно високо, за да го чуе.

— Не, офицер е — обади се втори глас.

— Че каква е разликата?

Няколко мъже се разсмяха.

След като се върна в каютата си, Хари се съблече и легна на тясната дървена койка. Опита се да намери положение, при което хем да не падне, хем да не се блъска в стената при люлеенето на кораба. Не разполагаше дори с леген или люк, през който да повърне.

Мислите му отново се насочиха към Ема. Запита се дали още е в Шотландия, или се е върнала в Имението. А може би вече се бе установила в Оксфорд. Дали Джайлс щеше да се чуди къде е, или сър Уолтър вече му бе казал, че е отплавал и че ще постъпи на „Резолюшън“ веднага щом се върне в Бристол? И дали майка му щеше да се пита къде е изчезнал? Може би трябваше да наруши златното й правило и да я прекъсне по време на работа. Накрая си помисли за

Стария Джак и изведнъж се почувства виновен, понеже си даде сметка, че няма да присъства на погребението му.

Нямаше откъде да знае, че собственото му погребение ще бъде преди това на Стария Джак.

Събуди се от четири удара на камбана. Скочи от койката, удари си главата в тавана, навлече дрехите си, промуши се в коридора, излетя нагоре по стълбата, изтича по палубата и бързо изкачи стъпалата към мостика.

— Съжалявам, че закъснях, сър, май се успах.

— Не е нужно да ме наричаш „сър“, когато сме сами — каза Брадшоу. — Казвам се Том. И между другото, идваш един час по-рано. Шкиперът забрави да ти каже, че четирите удара оповестяват сутрешната вахта от шест, а за вахтата за закуска ударите са седем. Но така и така си тук, я поеми управлението, докато пусна една вода.

Хари с ужас осъзна, че Брадшоу не се шегува.

— Просто гледай стрелката на компаса винаги да сочи юг-югоизток и няма какво толкова да сгрешиш — добави третият офицер, този път с по-силно изразен американски акцент.

Хари хвана щурвала с две ръце и напрегнато се съсредоточи върху малката черна стрелка, като се мъчеше да държи цепещия вълните кораб по права линия. Погледна назад и видя, че спретнатата права следа, постигната с такава лекота от Брадшоу, се е сменила с криви, които по-скоро напомняха за формите на актрисата Мей Уест. Макар Брадшоу да го нямаше само няколко минути, Хари изпита огромно облекчение, когато се върна.

Брадшоу пое управлението и правата линия отново се възстанови, макар третият офицер да държеше руля само с една ръка.

— Нежно и бавно — каза Брадшоу. — Все едно галиш жена. И няма да имаш проблеми. Хайде сега опитай пак, докато нанесе положението ни на картата.

Когато след двайсет и пет минути камбаната удари един път и капитанът се появи на мостика да смени Брадшоу, следата на Хари в океана може и да не беше съвсем права, но поне вече не изглеждаше така, сякаш корабът се управлява от пиян моряк.

На закуска Хари бе представен на човек, който можеше да е единствено главният машинист.

Бледата като на призрак кожа на Джим Патерсън оставяше човек с впечатлението, че е прекарал по-голямата част от живота си под палубата, а шкембето — че прекарва останалото си време в ядене. За разлика от Брадшоу, той не спря да говори нито за миг и Хари бързо се досети, че двамата с шкипера са стари приятели.

Появи се китаецът с три чинии, които определено можеха да бъдат и по-чисти. Хари се въздържа от мазния бекон и пържените домати и предпочете една прекалено препечена филийка и ябълка.

— Мистър Клифтън, няма да е зле да обиколите кораба и да го опознаете по-добре — каза капитанът, след като чиниите бяха опразнени. — Можете дори да слезете при мистър Патерсън в машинното отделение и да видите колко минути ще издържите в оня ад.

Патерсън избухна в смях, грабна последните две прегорели филийки и каза:

— Ако мислиш, че тия са станали на въглен, чакай да прекараш няколко минути с мен.

Хари тръгна да обиколи палубата. Вървеше предпазливо като котка, оставена сама в нова къща.

Знаеше, че корабът е дълъг 145 метра, с максимална ширина 17 метра и развива скорост до петнайсет възела, но изобщо не бе подозирал, че ще има толкова много неясни кътчета, които несъмнено имаха някакво предназначение; с времето щеше да разбере за какво са. Забеляза също, че на палубата няма нито едно място, което да не се намира под зоркото око на капитана от мостика, така че моряците нямаха шанс да се скатаят.

Слезе на средната палуба. На кърмата се намираха офицерските каюти, в средата беше камбузът, а при носа имаше голямо общо помещение с хамаци. Хари изобщо не можеше да проумее как е възможно да се спи в подобно нещо, въпреки че неколцина моряци, явно били нощна смяна, се полюшваха леко в такт с люлеенето на кораба и похъркваха доволно.

Тясно стоманено стълбище го отведе до долната палуба с дървените сандъци, в които се намираха 144-рите велосипеда, хиляда памучни рокли и два тона картофи; всички бяха здраво закрепени и щяха да бъдат отворени чак когато корабът пристигне в Куба.

Накрая се спусна по съвсем тясна стълба, водеща към машинното отделение и царството на мистър Патерсън. Отвори тежкия метален люк и подобно на библейските Седрах, Мисах и Авденаго от книгата на пророк Даниил, храбро влезе в огнената пещ. Спря и загледа как шестима мускулести мъже, целите изпоцапани със сажди и мокри от пот, хвърлят въглища в зейналите пасти на двете пещи, които се нуждаеха от повече от четири хранения на ден.

Както беше предсказал капитан Хейвънс, минаха само няколко минути, преди Хари да излезе със залитане в коридора, плувнал в пот и задъхан. Трябваше му известно време да се възстанови и да се върне горе на палубата, където падна на колене и жадно загълта свежия въздух. Изглеждаше му невъзможно онези мъже да оцелеят при подобни условия, при това да работят на три смени от по два часа седем дни в седмицата.

След като дойде на себе си, се върна на мостика с хиляди въпроси — кои звезди от Голямата мечка сочат към Полярната звезда, колко морски мили средно може да измине корабът за един ден, колко тона въглища са нужни за... Капитанът с радост отговори на всички, без нито веднъж да покаже досада от неутолимата жажда за знания на младия четвърти офицер. А когато Хари отиде в каютата си, капитан Хейвънс сподели с мистър Брадшоу, че най-много го е впечатлило това, че момчето е задало въпросите си само веднъж, без да ги повтаря.

През следващите няколко дни Хари се научи как да сверява компаса с пунктираната линия на картата, как да преценява посоката на вятъра по полета на чайките и как да прекарва кораба между вълните, като запази прав курс. В края на първата седмица му позволяваха да поема щурвала, докато дежурният офицер слизаше да хапне. Вечер капитанът го учеше на имената на звездите и съзвездията, които според него бяха не по-малко надеждни от компаса. Хейвънс обаче сподели, че познанията му са ограничени до северното

полукълбо, тъй като през всичките си двайсет и шест години плаване „Девониън“ нито веднъж не бе прекосявал екватора.

След десет дни в открито море капитанът едва ли не се молеше да ги връхлети буря — не само за да се отърве от безкрайните въпроси, но и за да види дали има нещо, което може да изкара младежа от релси. Джим Патерсън вече го беше предупредил, че мистър Клифтън е оцелял цял час в машинното отделение и е твърдо решен да изкара пълна смяна, преди да стигнат до Куба.

— Поне са ти спестени въпросите му там долу — отбеляза капитанът.

— Тази седмица — отговори главният машинист.

Капитан Хейвънс се запита дали няма да дойде време, когато той ще научи нещо от четвъртия си офицер. И това се случи на дванайсетия ден от плаването, точно след като Хари завърши първата си двучасова смяна в машинното отделение.

— Знаете ли, че мистър Патерсън събира марки, сър? — попита той.

— Да, зная — уверено отвърна капитанът.

— А че колекцията му е вече над четири хиляди бройки, сред които неперфорирано „Черно пени“ и триъгълната южноафриканска марка с нос Добра надежда?

— Да, зная — повтори капитанът.

— А че колекцията му сега струва повече, отколкото домът му в Мейбълторп?

— Това е само една колиба, по дяволите — отвърна капитанът, опитвайки се да запази самообладание. И преди Хари да успее да зададе следващия въпрос, добави: — Ще ми е по-интересно, ако успееш да изровиш за Том Брадшоу толкова неща, колкото явно си изровил за главния ми машинист. Защото, ако трябва да сме честни, Хари, за дванайсет дни научих за теб повече, отколкото за третия си офицер за три години. Никога не съм мислил, че американците са толкова затворени.

Колкото повече си мислеше за думите на капитана, толкова повече Хари си даваше сметка, че не знае почти нищо за Том, макар че беше прекарал много часове с него на мостика. Нямаше представа дали третият офицер има братя или сестри, с какво е изкарвал хляба си баща му, къде живеят родителите му, има ли приятелка. Единствено

акцентът му издаваше, че е американец — Хари не знаеше от кой град и дори от кой щат е дошъл.

Камбаната удари няколко пъти.

— Мистър Клифтън, ще поемете ли управлението, докато вечерям с мистър Патерсън и мистър Брадшоу? — попита капитанът. — И не се колебайте да ме известите, ако забележите нещо... особено ако е по-голямо от нас.

— Слушам, сър — отвърна Хари. Беше доволен, че го оставят да управлява, пък било то и само за четирийсет минути, макар тези минути да се увеличаваха с всеки ден.

Когато Хари попита още колко дни път им остават до Куба, капитан Хейвънс си даде сметка, че будният младеж вече е отегчен. Започваше да изпитва известно съчувствие към капитана на „Резолюшън“. Горкият човек нямаше представа какво ще му се стовари на главата.

Неотдавна Хари беше започнал да поема управлението след вечеря, така че другите офицери да се насладят на няколко раздавания руми, преди да се върнат на мостика. И всеки път, когато китаецът носеше на Хари чай, чаят беше врял и винаги с бучка захар.

Една вечер мистър Патерсън сподели с капитана, че ако мистър Клифтън реши да превземе кораба, преди да се върнат в Бристол, не е сигурен на чия страна ще застане.

— Да не мислиш да вдигаш бунт, Джим? — попита Хейвънс, докато му наливаше още една чашка ром.

— Не, но трябва да те предупредя, шкипер, че младото петле вече реорганизира смените в машинното отделение. Така че вече знам на чия страна ще са моите момчета.

— В такъв случай най-малкото, което можем да направим — рече Хейвънс, докато сипваше и на себе си, — е да наредим на свързочния офицер да изпрати съобщение до „Резолюшън“ и да ги предупреди какво ги очаква.

— Но ние нямаме свързочен офицер — отговори Патерсън.

— Значи трябва да оковем младежа — предложи капитанът.

— Добра идея, шкипер. Жалко само, че и окови нямаме.

— Наистина жалко. Напомни ми да намерим окови веднага щом се върнем в Бристол.

— Май забравяш, че веднага щом влезем в пристанището, Клифтън ще ни напусне, за да постъпи на „Резолюшън“ — каза Патерсън.

Капитанът гаврътна рома си и повтори:

— Наистина жалко.

53.

Хари се яви на мостика няколко минути преди камбаната да удари седем пъти, за да може мистър Брадшоу да слезе да вечеря с капитана.

Времето, през което Том го оставяше сам на мостика, с всяка вахта се увеличаваше все повече и повече, но Хари нямаше абсолютно нищо против, тъй като му харесваше илюзията, че поне за един час на ден корабът е под негово управление.

Провери компаса и коригира курса, както беше зададен от капитана. Вече му разрешаваха дори да нанася положението им на картата и да прави записки в дневника преди края на смяната си.

Докато стоеше сам на мостика под пълната луна, в спокойно море и хиляди мили океан пред него, мислите му се понесоха назад към Англия. Запита се какво ли прави Ема точно в този момент.

Ема седеше в стаята си в Съмървил Колидж в Оксфорд и слушаше по радиото обръщението на мистър Невил Чембърлейн към нацията.

Този сутрин британският посланик в Берлин даде на германските власти окончателна нота, че ако до единайсет часа не получим уверения, че са готови незабавно да изтеглят войските си от Полша, двете ни страни ще бъдат в състояние на война. Трябва да ви съобщя, че подобни уверения не бяха дадени и че съответно страната ни е във война с Германия.

Но тъй като радиото на „Девониън“ не можеше да улавя Би Би Си, всички на борда си гледаха работата, както правеха всеки друг ден.

Хари още си мислеше за Ема, когато първото се стрелна покрай носа. Не беше сигурен какво да прави. Не му се искаше да прекъсва вечерята на капитана и да рискува да бъде скастрен, че му е изгубил времето. Беше нащрек, когато видя второто, и този път нямаше

съмнение какво е. Гледаше как дългото сребристо тяло се плъзга под повърхността към носа на кораба. Инстинктивно завъртя щурвала надясно и корабът се отклони наляво. Не искаше да се получи точно това, но грешката му даде достатъчно време да вдигне тревога, тъй като обектът мина покрай носа — пропусна го с няколко метра.

Този път изобщо не се поколеба: натисна с длан клаксона и той изрева. След секунди мистър Брадшоу се появи на палубата и се втурна към мостика, следван по петите от капитана, който си обличаше куртката в движение.

Един по един моряците се изсипаха от недрата на кораба и заеха местата си; предполагаха, че това е някаква учебна тревога.

— Какъв е проблемът, мистър Клифтън? — спокойно попита капитан Хейвънс, когато стъпи на мостика.

— Мисля, че видях торпедо, сър, но тъй като никога не съм виждал подобно нещо, не мога да съм сигурен.

— Възможно ли е да е някой делфин, решил да пирува с отпадъците? — предположи капитанът.

— Не, сър, не беше делфин.

— И аз не съм виждал торпедо — призна Хейвънс, докато поемаше щурвала. — От коя посока дойде?

— Север-североизток.

— Мистър Брадшоу — каза капитанът. — Всички да заемат местата си. Готови за спускане на спасителните лодки по моя команда.

— Слушам, сър — отвърна Брадшоу, плъзна се надолу по парапета и незабавно започна да организира екипажа.

— Мистър Клифтън, отваряйте си очите на четири и докладвайте веднага щом видите нещо.

Хари грабна бинокъла и бавно започна да претърсва океана, а капитанът изрева в съобщителната тръба:

— Пълен назад, мистър Патерсън. Пълен назад и очаквайте заповеди.

— Слушам, сър — отвърна стреснатият главен машинист, който не беше чувал тази заповед от 1918 г.

— Още едно — каза Хари. — Север-североизток, идва право към нас.

— Виждам го — отвърна капитанът.

Рязко завъртя щурвала наляво и торпедото мина само на няколко стъпки от тях.

— Бяхте прав, мистър Клифтън. Не беше делфин — прозаично каза Хейвънс и добави по-тихо: — Явно сме във война. Врагът има торпеда, а ние разполагаме само със сто четирийсет и четири велосипеда, сто чувала картофи и куп памучни парцалки.

Хари продължаваше да си отваря очите на четири. Капитанът бе толкова спокоен, че младежът почти не изпитваше чувство за опасност.

— Номер четири право към нас, сър — каза той. — Отново север-североизток.

Хейвънс пак завъртя щурвала, но корабът не реагира достатъчно бързо и торпедото улучи носа. След три минути мистър Патерсън докладва, че под ватерлинията е избухнал пожар и че хората му не могат да угасят пламъците. Капитанът не се нуждаеше от обяснения, че се намира пред безнадеждна задача.

— Мистър Брадшоу, пригответе се за напускане на кораба. Целият екипаж да се качи в лодките и да очаква заповеди.

— Слушам, сър! — извика Брадшоу от палубата.

Хейвънс отново изрева в тръбата:

— Мистър Патерсън, незабавно се качете с хората си на палубата. Повтарям, незабавно се качете на палубата и заемете местата си в спасителните лодки.

— Тръгваме, шкипер.

— Още едно, сър — докладва Хари. — Север-северозапад, насочва се право към десния борд, в средата.

Капитанът отново завъртя щурвала, но знаеше, че този път няма да успее да избегне удара. След секунди торпедото улучи кораба и той започна да се накланя на една страна.

— Напуснете кораба! — изкрещя Хейвънс. — Напуснете кораба! — повтори и се обърна към Хари, който продължаваше да оглежда морето с бинокъла. — Отивайте в най-близката лодка, мистър Клифтън, и по-живо. Няма смисъл някой да остава на мостика.

— Слушам, сър — отвърна Хари.

— Капитане — чу се глас от машинното, — капакът на трюм номер четири е заял. В капан съм под палубата с петима от хората ми.

— Идваме, мистър Патерсън. Ще ви изкараме за нула време. Промяна на плана, мистър Клифтън. Следвайте ме.

Втурнаха се надолу по стълбите.

— Мистър Брадшоу — извика Хейвънс, докато лавираше между подхранваните от мазута пламъци, които бяха стигнали горната палуба, — по-живо качвайте хората в лодките и напуснете кораба.

— Слушам, сър — отвърна Брадшоу, който се бе вкопчил в перилата на борда.

— Трябва ми гребло. И се погрижете да оставите една лодка в готовност за мистър Патерсън и хората му от машинното.

Брадшоу грабна гребло от една лодка и с помощта на друг моряк успя да го подаде на капитана. Хари и шкиперът го хванаха за краищата и се запрепъваха към трюм номер четири. Хари беше озадачен какво може да се направи с едно гребло срещу торпеда, но времето не беше подходящо за въпроси.

Капитанът се втурна напред покрай китаеца, който бе паднал на колене с наведена глава и се молеше на своя бог.

— Качвай се в лодката, малоумен глупак такъв! — извика му Хейвънс.

Мистър Лу се изправи несигурно, но не помръдна. Докато минаваше покрай него, Хари го блъсна към третия капитан. Мистър Лу залитна и едва не падна в обятията на мистър Брадшоу.

Щом стигнаха люка над четвъртия трюм, капитанът пхна тънкия край на греблото в халката и задържа с цялата си тежест широкия край. Хари побърза да му помогне и двамата успяха да вдигнат тежкия железен капак колкото да се провери човек.

— Издърпвайте хората навън, мистър Клифтън, аз ще се опитам да задържа капака отворен — каза Хейвънс, когато през процепа се появиха две ръце.

Хари пусна греблото и запълзя на четири крака към отворения капак. Докато хващаше мъжа под мишниците, една вълна се стовари отгоре му и се изсипа в трюма. Хари издърпа човека и му извика да тича към лодките. Вторият беше по-пъргав и успя да се измъкне без помощта на Хари, а третият беше обхванат от такава сляпа паника, че си удари главата в капака, преди да излезе и да забърза след другарите си. Другите двама го последваха бързо и запълзяха на четири крака към последната останала спасителна лодка. Хари зачака главния машинист, но от него нямаше и следа. Корабът се наклони още повече

и Хари трябваше да легне на палубата, за да не падне с главата напред в трюма.

Впери поглед в мрака долу и видя протегната ръка. Пъхна глава в отвора и се протегна колкото се може, без да падне, но не успя да достигне пръстите на втория офицер. Мистър Патерсън на няколко пъти се опита да се измъкне, но с всеки опит усилията му се осуetyаваха все повече от водата, която се изсипваше отгоре му. Капитан Хейвънс виждаше какъв е проблемът, но не можеше да им се притече на помощ, защото ако пуснеше греблото, капакът щеше да смаже Хари.

Патерсън, който вече бе до колене във вода, извика:

— За бога, качвайте се и двамата в лодката, преди да е станало късно!

— Няма начин — отвърна капитанът. — Мистър Клифтън, слизайте долу и избутайте той кучи син нагоре, после го последвайте.

Хари не се поколеба. Вмъкна се с краката напред в трюма, като се хвана за ръба на отвора. Накрая се пусна и полетя в мрака. Плискащата мазна леденостудена вода омекоти падането му. Хари приклепна и каза:

— Сър, качете се на раменете ми и ще успеете да стигнете до ръба.

Главният машинист се подчини на четвъртия офицер, но когато се протегна, до палубата му оставаха още няколко сантиметра. Хари напрегна докрай всичките си сили да избута Патерсън нагоре и накрая машинистът се вкопчи в ръба на отвора. Водата вече се изливаше в трюма и корабът се накланяше все повече. Хари опря длани в задника на мистър Патерсън и забута като тежкоатлет, докато главата на главния машинист не се появи над палубата.

— Радвам се да те видя, Джим — изсумтя капитанът.

— И аз теб, Арнолд — отвърна главният машинист, докато бавно се измъкваше от трюма.

Точно в този миг последното торпедо улучи потъващия кораб. Греблото се счупи, и железният капак хлопна и подобно на бравата на средновековен палач, с едно движение отрязва главата на главния машинист. Тялото на Патерсън полетя обратно в трюма и падна във водата до Хари.

Хари благодари на Бог, че не може да вижда мистър Патерсън в заобикалящия го мрак. Поне трюмът беше престанал да се пълни с вода, макар това да означаваше, че няма как да се измъкне.

Предположи, че капитанът също е загинал, в противен случай щеше да блъска по капака и да търси начин да го измъкне. Помисли си каква ирония е, че трябва да умре също като баща си, затворен в кухнята вътрешност на кораб. Притисна се в стената на трюма в последен опит да излъже смъртта. Докато чакаше водата да се надигне сантиметър след сантиметър над раменете му, врата и главата, пред него прелетяха безброй лица. Странни мисли нахлуват в главата ти, когато знаеш, че ти остават само още няколко минути живот.

Поне смъртта му щеше да разреши проблемите на толкова много хора, които обичаше. Ема щеше да бъде освободена от обета си да не поглежда друг до края на дните си. Сър Уолтър вече нямаше да се тревожи за последиците от завещанието на баща си. След време Джайлс щеше да наследи фамилната титла и цялото имущество на баща си. Дори Хюго Барингтън можеше да се оправи, след като вече не бе нужно да доказва, че не е баща на Хари. Само скъпата му майка...

Изведнъж избухна мощна експлозия. „Девониън“ се разцепи и секунди по-късно двете половини се издигнаха нагоре като уплашени коне, преди разбитият кораб безславно да потъне на дъното на океана.

Капитанът на немската подводница гледаше през перископа как „Девониън“ изчезва под вълните, оставяйки след себе си хиляда шарени памучни рокли и множество трупове, полюшващи се на повърхността сред хиляди картофи.

54.

— Можете ли да ми кажете името си?

Хари погледна сестрата, но не успя да раздвижи устните си.

— Чувате ли ме? — попита тя.

Американски акцент.

Хари успя да кимне едва-едва и тя се усмихна. Отвори се врата и макар Хари да не можеше да види кой влиза в лечебницата, сестрата незабавно се обърна, така че явно бе някой с власт. Не ги виждаше, но можеше да ги чува. За момент се почувства като подслушвач.

— Добър вечер, сестра Крейвън — изрече глас на по-възрастен мъж.

— Добър вечер, доктор Уолас — отвърна тя.

— Как са двамата ни пациенти?

— Единият определено показва признаци на възстановяване. Другият все още е в безсъзнание.

„Значи поне двама сме оцелели“, помисли си Хари. Искаше му се да извика от радост, но макар устните му да се раздвижиха, от гърлото му не излезе нито звук.

— И все още нямаме представа кои са?

— Не, но капитан Паркър дойде да види как са и когато му показах остатъците от униформите им, реши, че и двамата трябва да са офицери.

Сърцето на Хари запърха при мисълта, че капитан Хейвънс може да е оцелял. Чу как докторът отива към другото легло, но не можеше да завърти главата си и да види кой лежи на него. След малко чу:

— Горкият. Ще се изненадам, ако преживее нощта.

На Хари му се прииска да каже, че в такъв случай докторът явно не познава капитан Хейвънс и че такива като него мрат трудно.

Докторът дойде при Хари и започна да го преглежда. Беше на средна възраст, със сериозно замислено лице. След като приключи с прегледа, се обърна към сестрата и прошепна:

— Имам много повече надежди за този, макар шансовете му да си остават петдесет на петдесет след онова, през което е минал. Не се

предавай, млади човече — каза той на Хари, макар да не бе сигурен дали пациентът му е в състояние да го чуе. — Ще направим всичко по силите си да ти спасим живота.

Хари искаше да му благодари, но успя само да помръдне устни. Докторът му обърна гръб.

— Ако някой от тях умре през нощта — чу шепота му Хари, — знаете каква е процедурата, нали?

— Да, докторе — отвърна сестрата. — Мога ли да попитам какво е решил капитанът за мъртвите, които извадихме от водата?

— Даде заповед да бъдат погребани като моряци в морето, при първата светлина на деня.

— Защо толкова рано?

— Не иска пътниците да разберат колко хора са изгубили живота си — обясни докторът, докато се отдалечаваше. Хари чу отваряне на врата. — Лека нощ, сестра.

— Лека нощ, докторе — отвърна сестрата и вратата се затвори.

Сестра Крейвън се върна, седна до леглото на Хари и каза твърдо:

— Хич не ми пука за шансовете. Ти ще живееш.

Когато се събуди отново, помещението бе потънало в мрак, ако не се броеше слабата светлина в ъгъла, вероятно от друга каюта. Първата му мисъл бе за капитан Хейвънс, който се бори за живота си на съседното легло. Замоли се той да оцелее и двамата да се върнат в Англия заедно, за да може капитанът да се пенсионира, а Хари да постъпи на първия военен кораб, на който успее да го уреди сър Уолтър.

Мислите му отново се насочиха към Ема и как смъртта му би разрешила завинаги проблемите на семейство Барингтън.

Чу отново вратата да се отваря и някой да влиза. Звукът от стъпките подсказваше две неща — беше мъж и знаеше накъде отива. В отсрещния край се отвори друга врата и светлината стана по-ярка.

— Здравсти, Кристин — каза мъжки глас.

— Здравей, Ричард — отвърна сестрата. — Закъсня — добави тя, но не ядосано, а по-скоро закачливо.

— Съжалявам, сладурче. Всички офицери трябваше да останат на мостика до окончателното прекратяване на търсенето на оцелели.

Вратата се затвори и светлината пак стана по-мека. Хари нямаше начин да прецени колко време е минало, преди вратата да се отвори отново — половин, може би един час — и да чуе гласовете им.

— Вратовръзката ти е накриво — каза сестрата.

— Лоша работа — отвърна мъжът. — Някой може да се досети какви ги вършим.

Тя се разсмя, а той тръгна към изхода, но внезапно спря.

— Кои са тези двамата?

— Мистър А и мистър Б. Единствените оцелели от снощната спасителна операция.

„Аз съм мистър К“, искаше да й каже Хари, докато вървяха към леглото му. Затвори очи; не искаше да си помислят, че е чул разговора им. Сестрата му премери пулса.

— Мисля, че мистър Б си възвръща силите с всеки час. Знаеш ли, не мога да понеса мисълта, че поне един от тях няма да оцелее. — Остави Хари и отиде при другото легло.

Хари отвори очи и завъртя леко глава. Видя висок млад мъж с елегантна бяла униформа със златни еполети. Изведнъж сестра Крейвън захлипа. Младият мъж постави нежно ръка на рамото ѝ и се опита да я успокои. „Не, не! — искаше да изкрещи Хари. — Капитан Хейвънс не може да умре. Ще се върнем в Англия заедно.“

— Каква е процедурата при подобен случай? — с доста официален тон попита младият офицер.

— Трябва незабавно да съобщя на капитана, после да събудя доктор Уолас. След като се подпишат всички документи и се даде разрешение, тялото ще бъде свалено долу и подготвено за погребалната церемония сутринта.

„Не, не, не!“ — изкрещя Хари, но никой от двамата не го чу.

— Моля се на Бог или каквото има там горе — продължи сестрата — Америка да не бъде въввлечена във войната.

— Това няма как да стане, сладурче — отвърна младият офицер. — Рузвелт е твърде хитър, за да се въвлича в поредната европейска война.

— Политиците са казвали същото и миналия път — напомни му Кристин.

— Защо изобщо повдигаш тази тема? — попита офицерът. Гласът му звучеше загрижено.

— Мистър А беше горе-долу на твоите години — отвърна тя. — Може би също е имал годеница у дома.

Хари осъзна, че на съседното легло не е капитан Хейвънс, а Том Брадшоу. И тогава взе решение.

Когато се събуди отново, чу гласове от съседното помещение. След малко в лечебницата влязоха д-р Уолас и сестра Крейвън.

— Сигурно е било съсипващо — каза сестрата.

— Изобщо не беше приятно — призна докторът. — И някак ставаше по-лошо, защото всички отидоха в гроба безименни, макар да трябва да се съглася с капитана, че един моряк би искал да бъде погребан точно по този начин.

— Има ли някакви новини от другия кораб? — попита сестрата.

— Да, имат малко по-добри резултати от нас. Единайсет мъртви и трима оцелели — един китаец и двама англичани.

Хари се запита дали е възможно някой от англичаните да е капитан Хейвънс.

Докторът се наведе и разкопча горнището на пижамата му. Постави студения стетоскоп на няколко места на гърдите му и се заслуша внимателно. После сестрата сложи термометър в устата на Хари.

— Температурата му е спаднала, докторе — каза тя след малко.

— Отлично. Може да опитаме да му дадем малко рядък бульон.

— Да, разбира се. Ще имате ли нужда от мен за някой от пътниците?

— Не, сестра, благодаря, най-важната ви работа е да се погрижите този да оцелее. Ще мина отново след два часа.

След като вратата се затвори, сестрата се върна при Хари. Седна и се усмихна.

— Виждаш ли ме?

Хари кимна.

— Можеш ли да ми кажеш името си?

— Том Брадшоу — отвърна той.

— Том — каза д-р Уолас, след като приключи с прегледа на Хари, — питах се дали не знаеш името на другия офицер, който умря снощи. Бих искал да пиша на майка му или на жена му, ако е бил женен.

— Казваше се Хари Клифтън — едва чуто отвърна Хари. — Не беше женен, но познавам добре майка му. Самият аз смятах да ѝ пиша.

— Много мило от твоя страна, но аз също трябва да ѝ пратя писмо — рече Уолас. — Имаш ли адреса ѝ?

— Да — отвърна Хари. — Но може би ще е по-добре първо да научи от мен, а не от напълно непознат.

— Щом така мислиш — рече Уолас не особено убедено.

— Определено е по-добре — каза Хари, този път малко потвърдо. — Можете да пуснете писмото ми, когато „Канзас Стар“ се върне в Бристол. Разбира се, стига капитанът все още да смята да се връща в Англия, след като вече сме във война с Германия.

— Ние не сме във война с Германия — напомни му Уолас.

— Да, разбира се, че не сме — бързо се поправи Хари.

— И да се надяваме, че никога няма да се стигне дотам.

— Съгласен — рече Уолас, — но това няма да попречи на „Канзас Стар“ да се върне. В Англия все още има стотици американци, които няма как иначе да се приберат у дома.

— Не е ли малко рисковано? — попита Хари. — Особено като се има предвид през какво минахме току-що.

— Не, не мисля — отвърна Уолас. — Последното, което биха искали германците, е да потопят американски пътнически кораб. Това със сигурност ще ни въвлече в конфликта. Том, съветвам те да поспиш. Надявам се утре сутринта сестрата да успее да те изведе на разходка из палубата. Като начало, само една обиколка — добави той.

Хари затвори очи, но не се опита да заспи, а се замисли за решението, което бе взел, и на колко хора ще се отрази то. Като бе приел самоличността на Том Брадшоу, си бе осигурил известна възможност да помисли за бъдещето. След като науче, че Хари

Клифтън е загинал в океана, сър Уолтър и останалите от Барингтънови най-сетне щяха да бъдат освободени от задълженията, с които смятаха, че са обвързани, а Ема щеше да е свободна да започне нов живот. Решение, което Стария Джак вероятно щеше да одобри — поне така си мислеше, макар все още да не бе осъзнал напълно всички последици.

В същото време възкресяването на Том Брадшоу щеше да създаде други проблеми и трябваше непрекъснато да е нащрек. Не му помагаше особено фактът, че не знаеше почти нищо за Брадшоу, така че каквото и да го попиташе сестра Крейвън за миналото му, трябваше или да си измисля, или да намери начин да смени темата.

Брадшоу много успешно беше избягвал въпросите, на които не искаше да отговаря, и ясно личеше, че е единак. Не беше стъпвал в родината си най-малко три години, може би повече, така че семейството му нямаше откъде да знае за предстоящото му завръщане. Щом „Канзас Стар“ пристигнеше в Ню Йорк, Хари смяташе да отплава обратно за Англия с първия кораб.

Най-голямата му дилема бе как да предотврати ненужното страдание на майка си, че е изгубила единствения си син. Д-р Уолас донякъде му бе помогнал да реши проблема с обещанието си, че ще прати писмото до нея веднага щом се върне в Англия. Хари обаче все пак трябваше да ѝ пише.

Премисля всичко това часове наред, така че когато се възстанови достатъчно, за да изрази мислите си върху хартия, знаеше думите почти наизуст.

Ню Йорк

8 септември 1939 г.

Скъпа майко,

Направих всичко по силите си да получиш това писмо преди някой друг да ти съобщи, че съм загинал в морето.

Както показва датата, не умрях, когато „Девониън“ бе потопен на 4 септември. Бях изваден от морето от американски кораб и съм жив и здрав. Появи се обаче възможност да приема самоличността на друг човек и го направих с надеждата, че това ще освободи както теб, така

и семейство Барингтън от многото проблеми, които неволно съм създал през годините.

Важно е да разбереш, че любовта ми към Ема не е намаляла ни най-малко — за подобно нещо и дума не може да става. В същото време обаче не смятам, че имам правото да очаквам от нея да изживее живота си, вкопчена в напразната мечта, че някога в бъдеще ще мога да докажа, че баща ми е Артър Клифтън, а не Хюго Барингтън. По този начин тя ще може да помисли за бъдеще с някой друг. Завиждам на онзи човек.

Смятам да се върна в Англия в най-близко бъдеще. Ако получиш вести от някой си Том Брадшоу, знай, че това съм аз.

Ще се свържа с теб веднага щом стъпя на английска земя, но дотогава трябва да те помоля да пазиш тайната ми така, както пазеше своята толкова много години.

Твой любящ син,

Хари

Прочете писмото няколко пъти, след което го постави в плик с надпис „Лично и строго поверително“. Адресира го до „мисис Артър Клифтън, Стил Хаус Лейн 27, Бристол“.

На следващата сутрин даде писмото на д-р Уолас.

— Смяташ ли, че си готов за една кратка разходка по палубата?
— попита Кристин.

— И още как — отвърна Хари с един от изразите, които бе чул да използва приятелят ѝ, макар да му се струваше неестествено да добавя и „сладурче“.

През дългите часове в леглото беше слушал внимателно д-р Уолас и когато оставаше сам, се опитваше да имитира акцента му; Кристин го беше описала на Ричард като говор от Източния бряг. Хари беше благодарен за прекараните с д-р Паджет часове по риторика, макар тогава да мислеше, че ще има нужда от нея единствено за някоя роля на сцената. Всъщност той и сега играеше роля. Все пак оставаше

въпросът как да се справи с невинното любопитство на Кристин за семейството и средата, в която е израснал.

Помогна му един роман на Хорейшо Алджър и друг от Торнтън Уайлдър, единствените книги, които бяха на разположение в лечебницата. От тях успя да скалъпи измислено семейство от Бриджпорт, Кънектикът — баща, работещ като управител на малък клон на местна банка, майка домакиня и навремето победителка в местния конкурс за красота, и по-голяма сестра Сали, щастливо омъжена за Джейк, съдържателя на местната железария. Усмихна се, когато си спомни забележката на д-р Паджет, че с това въображение от него може да излезе не актьор, а писател.

Стъпи предпазливо на пода и с помощта на Кристин бавно се изправи. Хвана я за ръката и несигурно тръгна към вратата, нагоре по няколкото стъпала и навън.

— Откога не си се прибирал у дома? — попита Кристин, докато бавно вървяха по палубата.

Хари винаги се опитваше да се придържа към малкото, което знаеше за Брадшоу, като добавяше това-онова от живота на измисленото семейство.

— Малко повече от три години — отвърна той. — Семейството ми няма нищо против, защото знаят, че от съвсем малък исках да стана моряк.

— Но как се озова на британски кораб?

Адски добър въпрос. Искаше му се да знае отговора. Препъна се, за да си спечели мъничко време и да измисли убедителен отговор. Кристин се наведе да му помогне.

— Добре съм — каза той, след като отново хвана ръката ѝ. После се разкиха.

— Май ще е по-добре да се върнем в лечебницата — каза Кристин. — Не можем да си позволим да хванеш настинка. Утре пак ще опитае.

— Както кажеш — отвърна Хари, облекчен, че престана да му задава въпроси.

След като Кристин го зави като майка, която слага бебето си да спи, Хари бързо потъна в дълбок сън.

Успя да направи единайсет обиколки на палубата преди деня, в който „Канзас Стар“ трябваше да влезе в пристанището на Ню Йорк. Макар да не можеше да го признае на никого, беше много развълнуван от перспективата да види Америка.

— Направо за Бриджпорт ли заминаваш? — попита Кристин на последната обиколка. — Или смяташ да останеш в Ню Йорк?

— Не съм се замислял много — отвърна Хари, който беше мислил доста по въпроса. — Май всичко зависи от часа, в който акостираме — добави, за да изпревари следващия й въпрос.

— Е, ако нямаш нищо против да пренощуваш в апартамента на Ричард в Ийст Сайд, ще е супер.

— О, не бих искал да му създавам неудобства.

Кристин се разсмя.

— Знаеш ли, Том, понякога говориш повече като англичанин, отколкото като американец.

— След толкова години служба на британски кораби няма начин да се спасиш от покварата.

— И това ли е причината да не си в състояние да споделиш проблема си с нас?

Хари внезапно спря; този път нямаше да успее да се измъкне с препъване или кихавица.

— Ако беше мъничко по-честен, с радост щяхме да помогнем да разрешим проблема. Но предвид обстоятелствата няхаме друг избор, освен да съобщим на капитан Паркър и да оставим той да реши какво трябва да се направи.

Хари се свлече в най-близкия стол. Кристин не направи опит да му се притече на помощ и той разбра, че е победен.

— Всичко е много по-сложно, отколкото си мислите — започна той. — Но мога да обясня защо не исках да въвличам никого.

— Не е нужно — отвърна Кристин. — Капитанът вече ни помогна. Само че иска да знае как смяташ да се справиш с по-големия проблем.

Хари наведе глава.

— Готов съм да отговоря на всички въпроси на капитана. — Изпитваше почти облекчение, че е разкрит.

— Също като нас, той иска да знае как ще слезеш от кораба, щом нямаш нито дрехи, нито пукнат цент?

Хари се усмихна.

— Помислих си, че нюйоркчани ще намерят униформата на „Канзас Стар“ за доста елегантна.

— Честно казано, малцина нюйоркчани биха обърнали внимание дори да тръгнеш по пижама по Пето авеню — каза Кристин. — А онези, които го направят, сигурно ще си помислят, че такава е последната мода. Но за всеки случай Ричард успя да намери няколко бели ризи и спортно сако. Жалко, че е много по-висок от теб, иначе щеше да ти намери и панталони. Доктор Уолас може да ти даде обувки, чорапи и вратовръзка. Проблемът с панталоните остава, но капитанът има бермуди, които вече не му стават.

Хари избухна в смях.

— Том, надяваме се, че няма да се засегнеш, но успяхме да съберем и малко пари — добави тя и му подаде дебел плик. — Мисля, че ще са ти достатъчни за пътуването до Кънектикът.

— Как мога да ви се отблагодаря? — попита Хари.

— Не е нужно, Том. Всички се радваме, че оцеля. Искане ми се да можехме да спасим и приятеля ти Хари Клифтън. Все пак сигурно ще се зарадваш да чуеш, че капитан Паркър заръча на доктор Уолас да предаде писмото ти лично на майка му.

На сутринта Хари бе един от първите на палубата, около два часа преди „Канзас Стар“ да влезе в пристанището на Ню Йорк. Минаха още четирийсет минути, преди слънцето да се появи да му прави компания, а дотогава той вече знаеше със сигурност как ще прекара първия си ден в Америка.

Вече се беше сбогувал с д-р Уолас, след като се бе опитал неловко да му благодари за всичко, което бе направил за него. Уолас го увери, че ще пусне писмото му до мисис Клифтън веднага щом пристигне в Бристол, и след като Хари намекна, че тя е склонна към нервни избухвания, с неохота се съгласи, че може би няма да е разумно да я посещава.

Хари бе трогнат, когато капитан Паркър лично дойде в лечебницата да му даде бермудите си и да му пожелае успех.

— А сега е време да си лягаш, Том — твърдо каза Кристин, след като капитанът се върна на мостика. — Ще ти е нужна цялата ти сила, ако искаш утре да заминеш за Кънектикът.

Том Брадшоу с удоволствие би прекарал ден-два с Ричард и Кристин в Манхатън, но Хари Клифтън не можеше да си позволи да си губи времето, след като Великобритания бе обявила война на Германия.

— Когато се събудиш утре — продължи Кристин, — опитай да се качиш на пътническата палуба още по тъмно, за да видиш как слънцето изгрява, докато влизаме в Ню Йорк. Знам, че си го виждал много пъти, но мен лично тази гледка винаги ме вълнува.

— И мен — каза Хари.

— А след като акостираме, защо не изчакаш двамата с Ричард да се освободим, за да можем да слезем заедно?

Облечен със спортното сако и риза на Ричард, които му бяха малко големи, с капитанските бермуди, малко дълги, и обувките на

доктора, които малко го стягаха, Хари с нетърпение очакваше да стъпи на брега.

Домакинът на кораба беше телеграфирал на Имиграционния отдел на Ню Йорк, че имат допълнителен пътник на борда — американски гражданин на име Том Брадшоу. От службата бяха отговорили, че мистър Брадшоу трябва да се яви при някой от служителите, който ще го поеме.

След като Ричард го оставеше на Гранд Сентръл, Хари смяташе да се помотае известно време на гарата и да се върне на пристанището, за да провери какви кораби има за Англия. Нямаше значение кое пристанище е крайната им цел, стига да не беше Бристол.

След като намереше подходящ кораб, щеше да приеме всяка работа, която му предложат. Беше му все едно дали ще бъде на мостика, или в машинното, дали ще търка палубата, или ще бели картофи, стига да се върне в Англия. Ако нямаше работни места, щеше да плати за пътя — в плика, който му бе дала Кристин, имаше повече от достатъчно пари за каюта, която едва ли щеше да е по-малка от килера, в който бе спал на борда на „Девониън“.

Тъжно му беше, че когато се върне в Англия, няма да може да се свърже с никой от старите си приятели и ще трябва да е предпазлив дори когато се свързва с майка си. Но веднага щом стъпеше в родината си, единствената му цел щеше да е да постъпи на някой военен кораб и да се сражава срещу враговете на краля, дори да знаеше, че всеки път, когато корабът влезе в пристанището, трябва да остане на борда, подобно на бягащ престъпник.

Зяпна с възхищение, когато Статуята на свободата се издигна пред него през утринната мъгла. Беше виждал снимки на прочутата статуя, но те не даваха истинска представа за размерите ѝ. Издигаше се над „Канзас Стар“, приветствайки туристите, имигрантите и гражданите в Съединените щати.

Корабът продължи към пристанището и Хари загледа Манхатън. Испита известно разочарование, че небостъргачите не изглеждат много по-високи от някои от сградите в Бристол. Но с всяка следваща минута те растяха все повече и повече, докато не стигнаха едва ли не до небето и трябваше да засенчи очите си от слънцето, докато ги зяпаше.

Влекач на пристанищните власти дойде да ги посрещне и поведе „Канзас Стар“ към мястото за акостиране на док 7. Когато видя

ликуващата тълпа, Хари започна да изпитва опасения: все пак младият мъж, който пристигаше тази сутрин в Ню Йорк, беше значително по-стар от четвъртия офицер, отплавал от Бристол само преди три седмици.

— Усмихни се, Том.

Хари се обърна и видя Ричард с фотоапарат „Кодак Брауни Бокс“ в ръце: гледаше обърнатото надолу с главата изображение на Том с Манхатън на заден план.

— Ти ще си единственият пътник, когото със сигурност няма да забравя за ден-два — каза Кристин, докато заставаеше до него, за да може Ричард да ги снима заедно. Беше сменила униформата си на медицинска сестра с елегантна рокля на точки, бял колан и бели обувки.

— И аз няма да ви забравя никога — каза Хари с надеждата, че никой от двамата не усеща колко е нервен.

— Време е да слизаме на сушата — каза Ричард и затвори обектива на фотоапарата.

Тръгнаха по широкото стълбище към долната палуба. Някои от пътниците вече слизаха от кораба, за да отидат при щастливите си роднини и приятели. Докато вървяха по подвижния мост, духът на Хари се приповдигна, понеже мнозина от пътниците и екипажа му стискаха ръката и му пожелаваха успех.

След като слязоха на кея, Хари, Ричард и Кристин тръгнаха към имиграционната служба и се наредиха на една от четирите дълги опашки. Очите на Хари се стрелкаха във всички посоки и той искаше да зададе куп въпроси, но всеки от тях щеше да разкрие, че за първи път стъпва на американска земя.

Първото, което го поразил, беше разнообразието от цветове на кожата. Беше виждал само един чернокож в Бристол и помнеше, че бе спрял да го зяпа. Стария Джак му беше казал, че това е грубо и нетактично, и беше добавил: „Как би се почувствал, ако всички започнат да те зяпат само защото си бял?“. Най-много обаче го поразил шумът, суматоката и забързаното темпо на всичко. В сравнение с Ню Йорк Бристол приличаше на линееща останка от отдавна отминала епоха.

Вече започваше да съжалява, че не беше приел предложението на Ричард да пренощува в дома му и може би да прекара няколко дни в

града, който изглеждаше така вълнуващ още преди да е излязъл от пристанището.

— Какво ще кажете да мина пръв? — предложи Ричард, когато дойде редът им. — Ще ида да взема колата и ще ви чакам отвън.

— Добра идея — съгласи се Кристин.

— Следващият! — извика имиграционният служител.

Ричард отиде до бюрото и му подаде паспорта си.

Служителят хвърли бегъл поглед на снимката и удари печат.

— Добре дошли у дома, лейтенант Тибет. Следващият!

Хари пристъпи напред, смутен, че няма паспорт и някакъв друг документ и че е под чужда самоличност.

— Името ми е Том Брадшоу — каза той с увереност, каквато не чувстваше. — Мисля, че домакинът на „Канзас Стар“ ви е предупредил, че ще слеза на брега.

Служителят се вгледа внимателно в Хари, после взе някакъв лист и започна да изучава дългия списък имена на него. Накрая си отбеляза едно, обърна се и кимна. Едва тогава Хари забеляза двамата мъже от другата страна на бариерата — бяха с еднакви сиви костюми и сиви шапки. Единият му се усмихна.

Служителят удари печат на един лист и го подаде на Хари.

— Добре дошли, мистър Брадшоу. Доста време ви е нямало.

— Определено — отвърна Хари.

— Следващият!

— Ще те изчакам — каза Хари, докато Кристин вървеше към бюрото.

— Няма да се бавя — обеща тя.

Хари мина през бариерата и стъпи на територията на Съединените щати.

Двамата мъже в сиво пристъпиха напред.

— Добро утро, сър — каза единият от тях. — Вие ли сте Томас Брадшоу?

— Да, аз съм — отвърна Хари.

И изведнъж другият го сграбчи и изви ръцете му зад гърба, а първият ги закопча с белезници. Всичко стана толкова бързо, че Хари нямаше време дори да протестира.

Външно остана спокоен — явно някой беше разбрал, че не е Том Брадшоу, а англичанин на име Хари Клифтън. Предположи, че в най-

лошия случай ще му връчат заповед за депортиране и ще го върнат в Англия — а той искаше точно това, така че не оказа никаква съпротива.

Забеляза два автомобила до тротоара. Първият беше черен полицейски с отворена задна врата, до която чакаше друг сериозен мъж със сив костюм. Вторият бе червена спортна кола — зад волана ѝ седеше усмихнатият Ричард.

Щом видя как отвеждат Том, Ричард скочи и се затича към него. В същото време един от полицаите започна да чете правата на мистър Брадшоу, докато другият продължаваше да го държи здраво за лакътя.

— Имате право да мълчите. Всичко, което кажете, може и ще бъде използвано срещу вас в съда. Имате право на адвокат.

Миг по-късно Ричард вече беше до тях и изгледа свирепо полицаите.

— Какво правите, по дяволите?

— Ако не можете да си позволите адвокат, ще ви бъде назначен служебен такъв — продължи първият полицай; другият изобщо не обръщаше внимание на корабния офицер. — Разбирате ли правата си, както ви бяха прочетени?

— Да, разбирам ги — спокойно отвърна Хари.

Ричард явно беше изумен от това колко спокоен изглежда Том, сякаш изобщо не бе изненадан, че го арестуват. Въпреки това бе твърдо решен да направи нещо, за да помогне на приятеля си, така че препречи пътя на полицаите и попита твърдо:

— В какво обвинявате мистър Брадшоу, полицай?

Старшият детектив спря, погледна Ричард в очите и отговори:

— В убийство първа степен.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.